Colecția HEXAGON

Deopotrivă pe plan individual şi social, indiferent de credinţă, epocă sau poziţie geografică, moartea – unul dintre evenimentele majore ale existenţei noastre – constituie un prag a cărui trecere suscită o serie de întrebări esenţiale : Ce se întâmplă după moarte cu sufletul şi personalitatea noastră, în acest „interludiu" dintre două vieţi ? Dar dacă starea intermediară este cea adevărată, iar viaţa noastră pe pământ nu reprezintă decât o ocazie de a ne continua evoluţia spirituală ?
Oricare ar fi răspunsurile la asemenea întrebări, ar trebui să ne preocupăm mai mult de viitorul planetei noastre şi de felul în care îl influenţăm. Căci, la urma urmei, dacă reîncarnarea este o realitate – pentru unii dintre noi sau chiar pentru toată lumea –, atunci înseamnă că noi suntem cei care vor moşteni Pământul şi tot noi va trebui să rezolvăm mâine problemele pe care le creăm azi.

• Ce înseamnă să crezi în reîncarnare ? • Suflete-pereche • Reîncarnări colective • În căutarea lui Dalai-Lama • Copii-problemă • Talente speciale • „Reîncarnarea artificială" • Personalităţi multiple • Trecutul care doare • Terapia prin regresie în vieţile anterioare • Viaţa dintre vieţi • Spirite călăuzitoare şi îngeri păzitori • Instanţele supreme • Îşi păstrează sufletele identitatea culturală ? • Vise premonitorii • Viziuni apocaliptice

Roy Stemman este un ziarist care, timp de treizeci şi cinci de ani, s-a specializat în domeniul fenomenelor paranormale. A lucrat vreme de douăzeci de ani (evoluând de la funcţia de reporter la cea de preşedinte) la bine cunoscuta publicaţie *Psychic News*, pentru ca în 1993 să-şi lanseze propria revistă, *Reincarnation International Magazine*, care acum apare sub denumirea *Life & Soul Magazine*.

Roy Stemman, *Reincarnation. True Stories of Past Lives*, Piatkus Books Ltd., London, 2004

© 1997 by Roy Stemman

© 2005 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4, P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33, O.P. 37;
P.O. BOX 1-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:

STEMMAN, ROY

Reîncarnarea: povestea vieţilor trecute/ Roy Stemman;
trad. de Valentina Ţîrlea. – Iaşi: Polirom, 2005

ISBN: 973-681-911-6

I. Ţîrlea, Valentina (trad.)

291.23

Printed in ROMANIA

Roy Stemman

REÎNCARNAREA

Povestea vieților trecute

Traducere de Valentina Ţîrlea

POLIROM
2005

Cuvânt de mulţumire

Nici o carte care studiază dovezile ştiinţifice referitoare la reîncarnare nu poate să nu ţină cont de opera profesorului Ian Stevenson, iar a mea nu face excepţie. Ian Stevenson este cel mai mare expert mondial în reîncarnare, iar eu, ca şi alţi autori care au abordat această temă, îi datorez o enormă recunoştinţă pentru activitatea lui de pionierat şi cercetare neobosită. Născut în Canada, Ian Stevenson este profesor de psihiatrie la Universitatea din Virginia, SUA, unde este şi director al Secţiei de studii asupra personalităţii din cadrul Departamentului de medicină comportamentală şi psihiatrie. Profesorul Stevenson a studiat mai mulţi ani cele mai interesante cazuri din întreaga lume, iar în lucrarea mea am folosit masiv rezultatele cercetării lui (vezi Bibliografia). Deşi studiile sale au fost uneori criticate, eu continuu să cred că opera sa, şi a altora ca el, furnizează o serie extraordinară de dovezi privind conceptul de reîncarnare, îmbogăţind astfel considerabil cunoştinţele noastre despre dimensiunea spirituală a omului.

Mai sunt însă şi alţi cercetători din acest domeniu cărora le apreciez munca şi le preţuiesc colaborarea. Mulţi dintre cei menţionaţi aici au contribuit la *Life & Soul Magazine*, pe care o editez eu şi din paginile căreia am adunat o mare parte din materialul necesar la elaborarea acestei cărţi. Joe Fisher din Canada, Ian Wilson din Noua Zeelandă, rabinul Yonassan Gershom din SUA, Gaj Raj Gaur din India, Hernani Guimarães Andrade din Brazilia şi profesorul Erlendur Haraldsson din Islanda se numără cu toţii printre corespondenţii revistei şi aş vrea să le adresez mulţumirile mele călduroase pentru contribuţia lor la cartea de faţă.

Printre cei care ne-au scris sau ne-au furnizat materiale doar din dorinţa de a împărtăşi publicului larg dovezi privind reîncarnarea se cuvine să-i amintesc pe Guy Lyon Playfair (a cărui traducere şi a cărui

excelentă recenzie a cărţii lui Andrade despre părintele Jonathan este citată pe larg în capitolul 16) şi pe Colin Wilson. David Christie-Murray, a cărui savantă lucrare pe tema reîncarnării o recomand cel mai adesea cercetătorilor (vezi Bibliografia) este un alt colaborator fidel al revistei, ca şi Gladys Archer, care ne-a pus la dispoziţie cea mai mare parte din materialul legat de cazul căpitanului Arthur Flowerdew (capitolul 19). Bunul meu prieten Tom Barlow, cercetător şi specialist în hipnoză, mi-a fost alături pe tot parcursul acestui proiect, oferindu-mi sprijin pe diverse căi. Bob, Peter şi Carl Hulme m-au informat cu regularitate în legătură cu rezultatele obţinute în cadrul cercetării asupra vieţii lui John Rafael (capitolul 19).

Vreau să-l menţionez aici în mod special pe Gaj Raj Gaur, care a călătorit o noapte întreagă pentru a ne întâlni în timpul scurtei mele vizite la Delhi în 1994, furnizându-mi cu acel prilej informaţii despre o serie de noi cazuri de copii care aveau amintiri din vieţile anterioare, în special copii care prezentau semne din naştere sau malformaţii congenitale. Nimeni altcineva n-a studiat mai mult decât Joe Keeton puterea minţii omeneşti şi capacitatea acesteia de a rememora vieţile anterioare în stare de hipnoză. Soţia lui, Monica O'Hara-Keeton, ne oferă şi ea o preţioasă contribuţie, elaborând în momentul de faţă un studiu amănunţit despre propria ei viaţă anterioară. Amândurora le sunt recunoscător pentru încurajări.

Fiul meu Paul mi-a fost de asemenea de mare ajutor nu doar din punct de vedere redacţional, ci şi prin competenţele sale într-ale informaticii care, astăzi, joacă un rol vital în editarea cărţilor. Ori de câte ori am întâmpinat o dificultate tehnică, Paul mi-a venit imediat în ajutor.

Nu în ultimul rând, trebuie să spun că mi-ar fi fost imposibil să scriu cartea de faţă fără sprijinul lui Danny Lee, care, pe lângă faptul că este omul de bază la *Life & Soul Magazine*, m-a ajutat şi în calitate de documentarist şi corector, acordând acestor activităţi mult mai mult timp decât i-ar fi cerut datoria.

Tuturor celor pe care i-am menţionat aici, precum şi multor altora care m-au ajutat să aduc la cunoştinţa publicului larg dovezi despre reîncarnare, le sunt profund recunoscător.

Introducere

Probabil că la originea fascinaţiei mele pentru viaţa de după moarte se află un profesor de religie... dar din cu totul alte motive decât în mod obişnuit. Se numea E.G. Taylor. Reverendul Taylor era un bărbat corpolent şi jovial, cu părul tuns scurt şi trăsături aspre, care preda la şcoala North London, unde învăţam eu. În timpul lecţiilor lui de religie obişnuiam să nu fim atenţi la ce spune, dar era întotdeauna ceva care mie îmi stârnea curiozitatea. Reverendul era foarte plin de vervă atunci când vorbea despre minuni şi obişnuia să ne delecteze cu poveşti despre Moise şi traversarea Mării Roşii sau despre rugul aprins, apoi ne dădea explicaţii perfect normale ale acestor evenimente aparent miraculoase. El susţinea că, într-un anumit moment al zilei, cineva care cunoaşte ritmul fluxului şi al refluxului ar putea să traverseze acea întindere de apă, împreună cu un mare număr de oameni, şi că o armată care s-ar afla pe urmele lor ar fi înecată de reflux. Istoria lui Moise cu rugul aprins era explicată în mod similar, tot ca un fenomen natural.

N-am verificat niciodată aceste ipoteze, ca să văd dacă reverendul avea sau nu dreptate. Dar ceea ce mă fascina era faptul că tocmai un preot susţinea *absenţa* intervenţiei divine în acele povestiri biblice. Părea într-adevăr destul de sceptic în privinţa miracolelor şi ar fi fost un membru ideal al uneia dintre numeroasele grupări ale scepticilor ce par foarte în vogă în zilele noastre. Cum eram tânăr şi curios, atitudinea lui n-a făcut decât să-mi sporească interesul pentru

aşa-numitele „miracole”. La scurtă vreme după aceea, devenisem un cititor pasionat al lucrărilor consacrate parapsihologiei, spiritismului, reîncarnării şi altor subiecte adiacente.

Nu a mai fost decât un pas de la aceste lucrări de mâna a treia despre viaţa de după moarte, care mă acaparau, mă năuceau şi mă fascinau, până la hotărârea de a afla singur dacă aşa-zisul „mort” chiar supravieţuieşte dincolo de mormânt şi poate să comunice cu noi. Şi, în urma acestei decizii, am ajuns eu, om în toată firea, pe o stradă plină de verdeaţă din Golders Green, în nord-vestul Londrei, în casa unui medium cu experienţă – doamna Bertha Harris. Am avut şansa nesperată de a nimeri din prima la un medium care, abia acum îmi dau seama, era foarte bun. A fost un noroc de care în ziua de azi ai parte din ce în ce mai rar.

Cum sunt o fire mai sceptică, eram hotărât să nu spun şi să nu fac nimic ce i-ar fi putut oferi doamnei Harris vreun indiciu despre persoana mea. Am avut grijă să-mi fac programarea sub alt nume şi am răspuns doar prin „da” şi „nu” la cele câteva întrebări pe care mi le-a adresat în timpul şedinţei de două ore. Pe lângă o mulţime de informaţii personale pe care i-ar fi fost imposibil să le afle chiar dacă îi dezvăluiam de la început numele meu adevărat, mi-a mai zis că spiritele îi spuneau un lucru pe care nici eu nu-l ştiam. Mai ziceau că sunt foarte sceptic şi că nu este exclus ca până la urmă să resping ceea ce-mi va spune ea „citindu-mi gândurile”.

Apoi doamna Harris a început să descrie biroul unde lucram eu şi mi-a zis că, printre cei care lucrau în acelaşi birou cu mine, numai unul era bărbat – ceea ce era adevărat. Mi-a zis că acel om era şeful meu, dar nu „şeful cel mare”. Doamna Harris simţea prezenţa spiritului unui bărbat – tatăl persoanei pe care o identificase. „Îmi zice că se numeşte Smith. Spune că iniţialele lui sunt «W.G.» sau «W.J.» – nu aud prea bine dacă e un «G» sau un «J» – şi că a murit de o boală de plămâni. Dumneata nu ştii nimic despre asta şi va trebui să verifici.”

Eram sigur că se înşală. Era adevărat că redactorul adjunct al ziarului la care lucram se numea Arthur Smith, dar acesta vorbea adeseori despre vizitele sale la părinţii lui în week-end. Aşa că eram sigur că tatăl lui era viu şi nevătămat. Cu toate acestea, ţineam neapărat să verific cum stau lucrurile, ca să văd dacă doamna Harris avusese sau nu dreptate. Şi ocazia s-a ivit când am luat prânzul împreună cu Arthur, în timpul vizitei noastre săptămânale la tipografie. Arthur, un bărbat la vreo patruzeci de ani, fumător de pipă, înalt şi slab, a fost destul de surprins de întrebarea mea, pentru că nu-şi închipuise până atunci că m-ar interesa spiritismul.

Iniţialele tatălui său, precum şi cauza morţii lui mi le notasem pe o bucată de hârtie pe care o pusesem în buzunar în dimineaţa aceea. I-am arătat hârtia şi i-am explicat totul.

„Tatăl meu a murit", mi-a confirmat el. „A murit când eu aveam patru ani, iar ulterior mama s-a recăsătorit. Iniţialele lui erau W.G., dar nu ştiu cauza morţii. Cred că a avut o rană care nu i s-a mai vindecat niciodată. Dar mă voi întâlni cu mama în week-end şi am s-o întreb."

Şi Arthur s-a ţinut de cuvânt. Lunea următoare am aflat că tatăl său *murise* de o boală de plămâni, fiindcă inhalase iperită în timpul primului război mondial, aşa cum îmi spusese Bertha Harris.

Această poveste s-ar putea să nu-i convingă pe sceptici – dar, alături de celelalte lucruri aflate atunci, pe mine m-a convins că o parte a conştiinţei noastre supravieţuieşte dincolo de moarte şi poate intra în contact cu lumea, în anumite circumstanţe – de exemplu, atunci când găseşti un medium talentat, care să joace rolul de intermediar. Timp de opt ani cât am lucrat ca redactor adjunct la *Psychic News*, un săptămânal consacrat spiritismului, am mai primit şi alte dovezi despre viaţa de dincolo, dar nici una n-a fost mai convingătoare decât şedinţa aceea.

Căutând dovezi palpabile despre lumea de dincolo, am descoperit că relatările privind viaţa de apoi, comunicate de spirite prin

mijlocirea unor mediumi, erau uneori contradictorii. Poveştile spiritelor lor erau diferite. Părerile lor se băteau cap în cap. Nici măcar ideile lor despre Dumnezeu, Iisus şi alţi întemeietori de religii nu coincideau întotdeauna.

De fapt, privite din alt unghi de vedere, aceste diferenţe nu sunt surprinzătoare. Dacă nişte extratereştri ar ateriza cu şase farfurii zburătoare în şase locuri diferite de pe glob, apoi s-ar întoarce acasă, relatându-şi separat vizita, semenii lor s-ar întreba probabil dacă este vorba de una şi aceeaşi planetă. Un echipaj extraterestru ar descrie o lume unde solul e acoperit de zăpadă şi gheaţă, iar locuitorii sunt îmbrăcaţi cu blănuri, ca să se apere de frig. Alt echipaj ar povesti despre oameni cu pielea neagră care trăiesc îmbrăcaţi sumar, într-un climat torid. Un altul ar descrie o lume în care oameni de toate culorile trăiesc în clădiri foarte înalte şi se deplasează cu ajutorul vehiculelor. Fiecare echipaj ar spune, bineînţeles, adevărul şi acelaşi lucru poate fi valabil pentru spiritele care încearcă să descrie lumea de apoi.

Dar controversa legată de problema reîncarnării este şi mai deconcertantă, motiv pentru care am început să studiez cu atenţie dovezile în această direcţie. Ştiam, desigur, că budiştii şi hinduşii cred în existenţa mai multor vieţi, dar am fost surprins să descopăr cât de străveche este această credinţă. Există mărturii în acest sens datând de acum 5.000 de ani, iar hinduismul, apărut cam la vremea aceea, a fost prima religie care a făcut din ideea reîncarnării unul dintre principiile sale de bază. S-a dovedit chiar că această idee a fost îmbrăţişată şi de primii creştini, înainte de a fi declarată „anatema" în 553 d.Hr. Ea se regăseşte, de asemenea, în jainism sau în sikhism, în anumite secte iudaice şi în riturile autohtone ale multor populaţii din întreaga lume. Se spune că numai în Africa, de exemplu, există treizeci şi şase de triburi care cred în reîncarnare şi alte unsprezece care cred în renaştere sub formă de animale. Asta înseamnă că peste jumătate din populaţia globului crede în reîncarnarea la nesfârşit a sufletului.

Apoi am descoperit că, în pofida înclinaţiei universale spre credinţa în reîncarnare, această idee este trecută sub tăcere de un mare număr de spiritişti din America sau din Marea Britanie. Există numeroşi mediumi care au mărturisit că nu au întâlnit nici un caz de reîncarnare. Spiritişti de vază care aderă la aceste declaraţii susţin că omul trăieşte o singură viaţă pe pământ, după care trece pentru eternitate în lumea spiritelor. Dar în Franţa şi în alte zone din Europa, sau în America de Sud, mulţi spiritişti – care urmează învăţăturile lui Allan Kardec, bazate pe mii de mesaje din lumea de dincolo obţinute prin mijlocirea mediumilor la sfârşitul secolului al XIX-lea – cred cu tărie în existenţa reîncarnării.

Lecţia pe care am învăţat-o din cercetarea mea este că nici una dintre aceste surse spirituale nu trebuie luată drept literă de Evanghelie. Există probabil, în fiecare dintre ele, un sâmbure de adevăr. Ultimul lucru pe care trebuie să-l facem este să ne transformăm, datorită acestor mesaje din lumea de dincolo, în nişte bigoţi cu vederi înguste. Totodată, ideea unei lumi de dincolo în care soarele străluceşte continuu şi pomii sunt mereu în floare, a unui „Tărâm al primăverii veşnice", mi se pare prea frumoasă ca să fie adevărată. Viaţa pe pământ, cu zbuciumul şi caznele ei, cu toate tribulaţiile şi piedicile pe care ni le rezervă, pare a fi un fel de „sală de curs" în care învăţăm nişte lecţii importante, şi de aceea pare logic să trecem prin mai multe clase înainte de a ajunge la absolvire.

După cum părerile aparent contradictorii ale profesorului meu de religie mă determinaseră să studiez de unul singur domeniul lumii spirituale, tot astfel şi acest dezacord de opinii privind viaţa de apoi m-a făcut să-mi îndrept atenţia asupra domeniului reîncarnării.

Timp de mai bine de treizeci de ani am strâns mărturii de la oameni care cred că au mai trăit o dată pe pământ, în cu totul alt corp, şi am constatat că există un număr impresionant de dovezi care arată că aceste relatări nu sunt rodul fanteziei, ci provin din experienţe reale. În această carte m-am oprit doar asupra câtorva

dintre miile de cazuri înregistrate, care m-au impresionat în mod deosebit. De când mi-am publicat propria revistă, *Reincarnation International Magazine*, în 1993 – care a devenit ulterior *Life & Soul Magazine* –, am început să primesc scrisori de la persoane care cred că se află în posesia unor dovezi clare despre viaţa lor anterioară. Sper că şi această carte îi va îndemna pe cititori să-mi împărtăşească experienţele lor.

La un nivel mai profund, cred că reîncarnarea ne oferă o explicaţie pentru aparenta nedreptate a vieţii. Ea creează posibilitatea ca bogaţii în această viaţă să fie săraci în următoarea şi viceversa. Astfel, reîncarnarea reuşeşte să dea un sens bolilor noastre, nenorocirilor, morţii premature sau suferinţei de lungă durată, care nu mai apar ca întâmplătoare, ci ca episoade ale unui scenariu mai vast în care legea cauzei şi a efectului – *karma* – ne asigură că echilibrul va fi mereu restabilit şi că întotdeauna vom avea şansa să fim mai buni, indiferent cât de grav am decădea.

În această carte m-am oprit asupra câtorva dintre cele mai bune studii de caz, care-i vor permite cititorului să-şi facă singur o părere în legătură cu reîncarnarea. Nu este o carte ştiinţifică, deşi am recurs în foarte mare măsură la lucrările unor prestigioşi oameni de ştiinţă. Anumite relatări se bazează doar pe mărturiile unor persoane onorabile şi demne de încredere. Deşi rămân în continuare o mulţime de întrebări fără răspuns în ceea ce priveşte reîncarnarea şi deşi mai este încă mult de studiat până ce oamenii de ştiinţă vor accepta dovezile existente, cred că dispunem deja de o serie impresionantă de dovezi în acest domeniu.

Cert este că opiniile şi acţiunile foarte multor oameni sunt dominate de credinţa în existenţa reîncarnării. Sper că, după ce veţi fi citit această carte, şi dumneavoastră vă veţi privi viaţa actuală, precum şi posibilele vieţi viitoare, dintr-o nouă perspectivă.

Roy Stemman
octombrie 1996

Capitolul 1

Adepţi de seamă ai credinţei în reîncarnare

Adepți din rândul armatei

Un ofiţer tocmai voia să-i arate unui general nou-venit superbele ruine romane din oraşul francez Langres, când oaspetele i-a zis: „Nu-i nevoie. Ştiu locul. Îl ştiu chiar foarte bine". Apoi i-a spus şoferului pe unde să meargă printre ruine, arătându-i ofiţerului tot felul de locuri importante, cum ar fi câmpul de manevră, templele lui Marte şi Apollo, forul şi amfiteatrul. Cu toate acestea, generalul era american şi era prima oară când vizita oraşul în care urma să-şi exercite funcţia – cel puţin în această viaţă. Se pare că sosirea la Langres îi trezise amintirea unei vieţi anterioare, în care fusese soldat în armata lui Cezar.

Ceea ce face povestea aceasta extrem de interesantă este identitatea generalului. Căci nu era vorba de un militar oarecare, ci chiar de faimosul erou american din al doilea război mondial – generalul George Patton, zis „Nemilosul", învingătorul bătăliei din Ardeni. Spunea că aceasta era doar una din şirul de vieţi anterioare pe care şi le amintea, şi în care fusese militar, sugerând astfel că fiecare om îşi dezvoltă nişte aptitudini care se transmit de la o viaţă la alta.

Generalul Patton îşi mai amintea, de exemplu, cum fusese la porţile Tyrului împreună cu Alexandru cel Mare. Era, de asemenea,

convins că luptase în armata greacă împotriva lui Cirus al II-lea, cuceritorul persan care a întemeiat Imperiul Ahemenizilor cu mai bine de 500 de ani înainte de naşterea lui Hristos. Cu mult înaintea succeselor sale din al doilea război mondial, Patton îşi amintea că a luat parte la Războiul de o sută de ani, pe câmpul de luptă de la Crécy. Îşi mai amintea că fusese general sub Joachim Murat, strălucitul comandant de cavalerie din secolul al XVIII-lea şi unul dintre cei mai celebri mareşali ai lui Napoleon, susţinător al cauzei naţionalismului italian pe timpul cât a domnit în Regatul Neapolelui.

Pe lângă faptul că vorbea în mod deschis despre toate aceste lucruri, eroul american a evocat sentimentele pe care i le trezeau aceste vieţi anterioare într-un poem scris în 1944 şi intitulat „Ca prin oglindă". Una din strofe suna aşa:

Ca prin oglindă şi ca-n ghicitură,
Văd înfruntarea cea de mii de ani
În care am luptat sub multe chipuri
Şi multe nume – dar tot eu eram!

Generalul Patton a murit anul următor în Germania, în urma unui accident de maşină, la Mannheim.

Cu o lună şi ceva înainte de moartea lui Patton, un alt erou al celui de-al doilea război mondial, lordul Dowding, făcea senzaţie în Anglia cu declaraţiile lui fără ocol despre viaţa de după moarte. Dowding, care a condus ofensiva Aliaţilor din Marea Britanie, în calitate de mareşal al Royal Air Force, trebuia să fie prezent la Universitatea din Oxford la sfârşitul lunii octombrie, alături de generalul Dwight D. Eisenhower şi de mareşalul Montgomery, pentru a primi titlul de doctor honoris causa în drept civil. El însă a preferat să onoreze o invitaţie la o conferinţă care avea loc pe aceeaşi dată la Londra şi, drept urmare, a ţinut un discurs la întrunirea Societăţii Teosofice din Kingsway Hall.

„Am motive să cred – a spus el – că cei care au semănat seminţele cruzimii abominabile în timpul Inchiziţiei şi-au cules roadele la Belsen şi Buchenwald."

Declaraţia era cel puţin controversată, din moment ce victimele Holocaustului erau descrise ca fiind pur şi simplu nişte persoane pedepsite în lagărele de concentrare pentru păcatele săvârşite în vieţile lor anterioare. Mulţi au fost indignaţi de afirmaţia lui Dowding şi s-au grăbit să semnaleze pericolele unui asemenea mod de a privi lucrurile. Cine sunt victimele şi cine sunt torţionarii ? Exact ca în povestea cu oul şi găina, este imposibil să afli cine a început.

Dar lordul Dowding era obişnuit cu asemenea polemici şi a putut face faţă criticilor. El îşi arătase interesul pentru spiritualitate încă din 1943, în cartea *Many Mansions* [*Multe popasuri*], iar ideile lui despre reîncarnare au apărut doi ani mai târziu într-o continuare a acestei cărţi, intitulată *Lychgate : The Entrance to The Path* [*Poarta cimitirului : poarta spre adevărata Cale*]. În aceste lucrări, Dowding povesteşte cum a primit mesaje de la spiritele soldaţilor, marinarilor şi aviatorilor morţi în război, prin mijlocirea unui medium amator din sud-vestul Londrei.

Se pare că adeziunea lui la credinţa în reîncarnare nu se baza doar pe mesajele transmise de medium, ci şi pe experienţele lui personale. Căci, a spus el la conferinţa din Londra, dacă unora le este dat să poată revedea scene din vieţile anterioare, altora, asemenea lui, le-a fost dat să pătrundă, prin ochii clarvăzătorilor, tainele memoriei Akasha (despre care Dowding spunea că este o memorie constantă a totalităţii faptelor şi gândurilor omenirii : era, probabil, o variantă mai elaborată a conştiinţei colective despre care vorbeşte Jung) şi că asemenea revelaţii nu erau doar un pretext ca să se laude.

„Prin natura mea, sunt cel mai mărginit şi mai intolerant englez", a spus Dowding :

> Semăn cu personajul care, după primul război mondial, zicea că Liga Naţiunilor ar fi o chestie foarte bună dacă n-ar trebui să ai de-a face cu toţi străinii ăia nenorociţi! Dar, când ai o fire ca a mea şi găseşti dovezi pe care eşti gata să le accepţi şi din care rezultă că în trecut ai fost chinez, egiptean, persan, amerindian sau orice altceva, începi să ai vederi ceva mai puţin exclusive asupra semenilor tăi.

Generalul Patton şi mareşalul lord Dowding nu sunt nici pe departe singurii militari care au fost adepţi ai credinţei în reîncarnare. Un altul este Napoleon Bonaparte (1769-1821), general şi împărat al francezilor şi una dintre cele mai glorificate figuri din istoria umanităţii. El era convins că în altă viaţă, în urmă cu 1.000 de ani, fusese Carol cel Mare, împăratul francilor. De asemenea, împăratul Iulian Apostatul (331-363), ultimul împărat roman care a încercat să înlăture creştinismul în favoarea credinţei păgâne, se considera reîncarnarea lui Alexandru cel Mare (356-323 î.Hr.), regele Macedoniei şi unul dintre cei mai de seamă generali ai lumii.

Adepţi ai reîncarnării din lumea *showbiz*-ului

Credinţa în reîncarnare este, desigur, larg răspândită, iar cei care şi-au declarat interesul pentru acest domeniu sunt persoane din aproape orice ramură de activitate. Dacă li s-ar cere să numească o persoană celebră, adeptă a doctrinei reîncarnării, mulţi dintre noi s-ar gândi întâi şi întâi la actriţa Shirley MacLaine, care, mai mult decât orice altă vedetă a zilelor noastre, a fost o apărătoare înfocată a credinţei în vieţile anterioare, aşa cum rezultă din relatările ei. Susţinea că a fost servitoare în Egiptul antic, că a pozat ca model pentru Toulouse-Lautrec sau că a trăit în Atlantida. Mulţi ar putea-o considera extrem de naivă, dar ea nu este singura actriţă care împărtăşeşte asemenea credinţe.

O listă cu adepţii faimoşi ai reîncarnării arată ca un *Who's Who* hollywoodian.

Sylvester Stallone, de exemplu, este convins că a trăit în timpul Revoluţiei franceze şi că a avut parte de o moarte violentă şi sângeroasă, pe care nici chiar personajul Rambo, jucat de el, n-ar fi putut s-o evite : moartea prin ghilotinare. John Travolta, devenit celebru prin filmul *Saturday Night Fever*, bănuieşte că într-o viaţă anterioară a fost tot actor – probabil chiar Rudolf Valentino. Cântăreţul Engelbert Humperdinck este ferm convins că a mai trăit nouăzeci şi cinci de vieţi anterioare, dintre care una ca împărat roman. Nu mai ştiu exact cine a fost Martin Sheen într-o existenţă anterioară, dar el este un adept împătimit al reîncarnării, susţinând că membrii unei familii nu se întâlnesc întâmplător. „Copiii noştri, explică el, se nasc pentru a compensa faptele noastre necugetate din vieţile trecute. Sunt datorii neplătite din alte vieţi." Cântăreaţa Stevie Nicks este sigură că aceasta este ultima ei viaţă pe pământ, după ce a trăit anterior ca preoteasă egipteană, ca pianistă şi ca victimă a Holocaustului. Se spune că, în stare de hipnoză, compozitorul Henry Mancini a descoperit că este reîncarnarea lui Giuseppe Verdi, autorul operelor *Rigoletto*, *Traviata*, *Aida* şi *Falstaff*, şi că, înainte de asta, a lucrat ca inginer la construirea piramidei lui Kheops de la Gizeh şi ca ofiţer la curtea lui Montezuma, ultimul împărat aztec din Mexic.

Tina Turner a căutat dovezi chiar în Egipt despre una dintre vieţile ei anterioare, după ce un medium din California i-a spus că este reîncarnarea lui Hatshepsut, regina care a domnit acolo timp de aproape douăzeci de ani, ceea ce i-a atins vedetei o coardă sensibilă.

Pe Loretta Swit, cunoscută din serialul de televiziune *M*A*S*H**, în care juca rolul maiorului Houlihan „Buze fierbinţi", revelaţiile dintr-o viaţă anterioară au convins-o că a fost odinioară un important proprietar de pământ în China secolului al XI-lea, care stăpânea un vast domeniu şi în faţa căruia nimeni nu

îndrăznea să sufle. Şi se pare că viaţa aceea din trecut se repercutează în cea actuală : „Am acasă covoraşe chinezeşti, statui, vase şi, mai demult, aveam câini pechinezi. Mă simt foarte bine înconjurată de asemenea lucruri. Până şi menajera mea e chinezoaică".

Răposatul Kenny Everett, comic şi excentric disc-jockey de radio, dar şi vedetă de televiziune, este de asemenea cunoscut ca un adept al credinţei în reîncarnare. Odată, invitat fiind la un talk-show televizat, i-a spus moderatorului că soţia lui, Lee, care era medium, a zis că într-o viaţă anterioară Everett fusese fiul ei, iar înainte de asta fusese călugăriţă în Spania. Mai târziu, înainte să moară de SIDA, Everett a spus, cu umorul lui tipic, într-un interviu : „Nu-mi pot imagina că înainte de a fi aici n-am mai fost nicăieri. Aş vrea să mă reîncarnez undeva în Italia sau în Spania. Câtă vreme nu mă nasc chel sau pe undeva prin Bosnia, nu mă deranjează".

Lee Everett, care a fost soţia lui timp de doisprezece ani, a scris o carte intitulată *Celebrity Regressions* [*Regresii ale unor celebrităţi*], în care relatează amintiri din vieţile anterioare ale unor personalităţi celebre care au acceptat să se întoarcă în timp prin hipnoză. Lee este foarte competentă în direcţia aceasta, pentru că în timpul căsniciei cu Everett a fost nu doar medium şi spiritistă, dar a practicat şi terapia prin regresia pacientului într-o viaţă anterioară – domeniu în care se specializează în momentul de faţă. Printre cei prezentaţi în carte se numără şi Elton John ; acesta şi-a rememorat trei vieţi trecute, inclusiv una în care a fost un compozitor din secolul al XVIII-lea care a trăit în Franţa şi a murit la Veneţia. Umoristul Jimmy Tarbuck şi-a amintit de o viaţă în care a fost cavaler şi a murit răpus de o săgeată în timp ce lupta alături de rege. Balerinul Wayne Sleep îşi aduce aminte cum a fost înjunghiat mortal într-un antrepozit de pe cheiul Tamisei. Şi actriţa Fenella Fielding este convinsă că în viaţa rememorată în stare de hipnoză a fost bărbat şi a trăit în Peru – în ciuda faptului că n-a pus niciodată piciorul acolo.

Chiar dacă pentru vedetele respective aceste relatări pitoreşti şi captivante sunt extrem de importante, făcând în acelaşi timp deliciul impresarilor, caracterul lor anecdotic nu ne ajută prea mult să cunoaştem şi să înţelegem acest subiect complex, cu excepţia faptului că ne arată cât de răspândită este credinţa în reîncarnare, sau poate doar cât de bogată poate fi imaginaţia noastră.

Totuşi, uneori, câte o afirmaţie făcută de anumite celebrităţi dovedeşte că opiniile lor legate de reîncarnare sunt profund întemeiate, fiind rezultatul unor îndelungi meditaţii. Judith Durham, fosta solistă a grupului pop The Seekers din anii '60 şi revenită acum pe scenă ca artistă solo, este o adeptă ferm convinsă a reîncarnării. Soţul ei, Ron Edgeworth, a murit în 1995, după ani de zile de chinuri. Suferea de scleroză laterală amiotrofică. „Sper că pentru Ron aceasta a fost ultima reîncarnare şi că acum e în ceruri, a spus ea într-un interviu, la puţin timp după moartea lui. Dar este posibil să fie deja pe undeva, gata să se nască. Ne-am luat rămas-bun şi nu doresc să-l mai revăd, deşi amintirea lui mi-e încă vie în suflet."

Ce înseamnă, de fapt, să crezi în reîncarnare?

Astfel de personalităţi celebre pot vorbi deschis despre credinţele lor New Age, conştiente că poveştile despre vieţile lor trecute nu le vor distruge cariera, aşa cum nu se va întâmpla nici dacă mărturisesc că se duc la astrolog sau la ghicitori în cărţi, sau că-şi pun cristale în anumite locuri din jurul casei sau pe propriul corp pentru a dobândi mai multă energie. În ziua de azi, merge aproape orice. Dar, cel puţin în Occident – şi, treptat, în tot restul lumii –, suntem încurajaţi să gândim cu propriile noastre minţi (un drept de care milioane de oameni au fost privaţi de-a lungul secolelor şi cărora li se spunea, fie de către stat, fie de către Biserică, în ce au voie să creadă şi în ce nu).

De asemenea, trebuie luat în considerare faptul că, în privinţa reîncarnării, părerile nu sunt unanime. De fapt, există adesea dezacorduri majore asupra procesului, frecvenţei, selecţiei şi scopului reîncarnării. Singura părere unanim acceptată este că sufletul se va întoarce pe pământ în alt corp, iar această idee este împărtăşită de mai bine de jumătate din populaţia lumii.

Pe tot cuprinsul globului, cimitirele vechilor civilizaţii dovedesc că oamenii de odinioară credeau în viaţa de după moarte. Alături de mort erau îngropate obiecte din viaţa de zi cu zi care urmau să fie folosite într-o existenţă viitoare. Cu timpul, credinţele legate de viaţa de după moarte au evoluat şi, probabil pe baza amintirilor, a fost introdus conceptul de reîncarnare. Egiptenii credeau acum 4.000 de ani că faraonii lor se reîncarnau şi, în timp, au extins această posibilitate şi la ceilalţi muritori. Tot despre reîncarnare vorbesc şi cele mai vechi scrieri indiene cunoscute – compuse acum 3.500 de ani –, această idee fiind o parte integrantă a hinduismului şi a budismului, cele două religii majore ale Indiei. Hinduşii au fost primii care au preluat această credinţă acum 5.000 de ani şi, în prezent, ea rămâne un concept fundamental pentru cei 500 de milioane de adepţi ai doctrinei. Multe idei hinduse se regăsesc în budism, care are o vechime de numai 2.500 de ani şi numără astăzi 200 de milioane de adepţi. Ca şi în hinduism, astăzi există mai multe variante ale budismului, cea mai importantă fiind cea din Tibet, condusă de Dalai-Lama, în care reîncarnarea şi karma joacă un rol important. De asemenea, şi vechii daoişti chinezi acceptau această idee.

În India, hinduismul a dat naştere jainismului şi sikhismului, care acceptă amândouă conceptul de reîncarnare, aşa cum se întâmplă şi în secta mistică islamică cunoscută sub numele de sufism sau în religia druză din Siria şi în anumite secte mozaice care urmează doctrina mistică a Cabbalei.

În ceea ce priveşte creştinismul, nu există nici o îndoială că unii dintre primii lui reprezentanţi credeau în reîncarnare, dar puţini mai

găsesc astăzi în textul biblic dovezi în acest sens (deşi anumite pasaje pot fi interpretate în această lumină). Adepţii reîncarnării susţin că împăratul Iustinian a condamnat această credinţă la un sinod local din 543 d.Hr. şi a interzis-o, împreună cu alte precepte, zece ani mai târziu, la al doilea Conciliu de la Constantinopol, ceea ce explică absenţa ei din Biblie. Prin acest gest, împăratul a declarat „Anatema împotriva lui Origene". Origene, care a trăit între 185 şi 254 d.Hr. şi pe care Sfântul Ieronim îl descrie ca fiind „cel mai de seamă învăţător al Bisericii, de la apostoli încoace", afirma că

> Fiecare suflet se naşte în această lume întărit de victoriile din viaţa anterioară sau slăbit de înfrângerile suferite. Locul pe care-l ocupă în lume, ca un vas de cinste, sau de necinste, este determinat de faptele lui bune sau rele din trecut. Iar de purtarea lui din această viaţă depinde locul pe care-l va ocupa în următoarea...

Origene a fost torturat şi trimis în închisoare pentru ideile sale, iar reputaţia lui a avut de suferit şi după moartea sa, când, în urma anatemei declarate de împăratul Iustinian, a devenit un păcat să crezi în „fantasmagorica preexistenţă a sufletului", creştinii fiind obligaţi să accepte că pentru fiecare nou-născut se creează un suflet nou.

De ce cred oamenii în reîncarnare?

Credinţa în reîncarnare este determinată de obicei de convingerile şi atitudinile religioase ale fiecăruia – dar ea se poate întemeia şi pe amintirile dintr-o existenţă anterioară. Cu toate acestea, multe dintre personalităţile de prestigiu care şi-au declarat adeziunea la doctrina reîncarnării nu au mărturisit şi de ce.

Oare o experienţă personală a fost cea care l-a determinat pe Henry Ford, magnatul automobilelor, să declare: „Cred că ne vom mai întoarce pe pământ. De un lucru sunt sigur: că suntem

aici cu un scop şi că nu încetăm să existăm. Mintea şi memoria sunt eterne"? Ulterior, Henry Ford a dezvoltat această idee, spunând: „Geniul înseamnă experienţă. Unii îşi închipuie că este un dar sau un talent, dar de fapt este rodul unei lungi experienţe din cursul mai multor vieţi. Sufletele unora dintre noi sunt mai bătrâne decât ale altora şi de aceea ştiu mai multe".

Compozitorul Richard Wagner (1813-1883), creatorul cunoscutelor opere *Olandezul Zburător*, *Tannhäuser* şi *Inelul Nibelungilor*, îşi întemeia, se pare, credinţa nezdruncinată în reîncarnare pe logică. După ce a studiat îndelung problema, a declarat că „în comparaţie cu ideea de reîncarnare şi de karma, toate celelalte par frivole şi mărginite", adăugând: „Nu pot să mă sinucid, pentru că Voinţa care mă împinge să-mi împlinesc menirea ca artist m-ar readuce pe pământ iar şi iar, până când mi-aş împlini destinul, şi astfel n-aş face decât să intru din nou în ciclul suferinţelor şi al pătimirilor".

Şi poate că tot „logica" reîncarnării l-a determinat pe compozitorul de origine cehă Gustav Mahler (1860-1945), autor al multor simfonii şi lieduri, să-i spună în 1895 prietenului şi biografului său Richard Specht:

> Cu toţii ne vom întoarce pe pământ; tocmai această certitudine dă sens vieţii noastre şi nu contează câtuşi de puţin dacă, o dată reîncarnaţi, ne mai amintim sau nu de existenţa precedentă. Nu individul şi confortul lui contează, ci aspiraţia la perfecţiune şi la puritate care continuă în fiecare reîncarnare.

Unii politicieni şi-au exprimat în mod deschis credinţa în reîncarnare – subiect fără prea mare priză la electorat –, iar printre aceştia se numără şi liberalul David Lloyd George (1863-1945), prim-ministru al Marii Britanii între 1916 şi 1922. Cel care a pus bazele statului bunăstării modern a spus: „Imaginea convenţională a raiului, unde îngerii cântă tot timpul etc., aproape că m-a scos din minţi când eram tânăr şi m-a făcut să trec la ateism timp de zece ani. Părerea mea este că ne vom reîncarna".

Şi contele Lev Tolstoi (1828-1910), autorul unora dintre cele mai renumite romane din literatura universală – *Război şi pace* şi *Anna Karenina* –, şi-a exprimat în legătură cu viaţa veşnică o opinie destul de neobişnuită pentru epoca lui, dar care se apropie foarte mult de anumite curente de gândire din zilele noastre: „[...] viaţa noastră nu este decât unul din visele unei vieţi mult mai reale, şi rămîne la nesfârşit, până la cea din urmă, foarte reală – viaţa lui Dumnezeu".

E posibil ca el să fi fost influenţat de experienţele unei rude îndepărtate, dramaturgul, romancierul şi poetul A.K. Tolstoi (1817-1875), ale cărui poezii au fost puse pe muzică de Ceaikovski, Musorgski, Rimski-Korsakov şi de alţii. Acesta era sigur că într-o existenţă anterioară trăise în Asia.

De asemenea, Christmas Humphries, fondatorul Societăţii Budiste din Anglia, nu-şi întemeia credinţa în reîncarnare doar pe doctrina budistă. El era convins că fusese condamnat la moarte în urmă cu 3.300 de ani, în timpul domniei în Egipt a lui Ramses al II-lea, pentru că făcuse dragoste cu o virgină din templul lui Isis – o preoteasă care făcuse legământ de castitate în cinstea zeiţei.

Îmi place în mod special părerea unui om de ştiinţă – profesorul C.J. Ducasse (1881-1969), fost şef al Catedrei de filosofie de la Universitatea Brown, preşedinte al Asociaţiei Americane de Filosofie şi vicepreşedinte al Societăţii Americane de Studii Parapsihologice, care în 1958 a spus:

> Indiferent dacă supravieţuirea (dincolo de moarte) sub forma reîncarnării în decursul mai multor vieţi există sau nu, ea este cel puţin logic acceptabilă şi nu intră în contradicţie cu nici una din dovezile cunoscute de noi până azi. Dintre toate concepţiile privind sensul vieţii omeneşti pe pământ, ipoteza reîncarnării, conform căreia fiecare viaţă pe care o trăim este ca o zi de şcoală, este singura care are sens. Cum se face că unii se nasc genii, iar alţii nerozi; unii frumoşi şi alţii urâţi; unii sănătoşi şi alţii schilozi? Conceptul de renaştere pe pământ – poate după un interval în care individul extrage,

din amintirile lăsate de viaţa de-abia încheiată, toată înţelepciunea pe care-i permit s-o extragă capacităţile lui de reflecţie – ne-ar îngădui să credem că există dreptate în univers.

Şi, nu în ultimul rând, filosoful englez C.D. Broad, profesor la Universitatea din Cambridge, a declarat în timpul celei de-a treisprezecea prelegeri în memoria lui F.W.H. Myers, intitulată „Identitate personală şi supravieţuire dincolo de moarte": „În ceea ce mă priveşte, reîncarnarea mi se pare, în linii mari, cea mai plauzibilă variantă a teoriei supravieţuirii omului după moarte". Aceasta era convingerea lui de foarte multă vreme, aşa cum arată un fragment din una dintre cărţile lui de specialitate, scrisă în 1938. În acea lucrare, profesorul Broad spunea că, după opinia sa, teoria despre o viaţă anterioară şi despre pluralitatea existenţelor „trebuie privită cu mare seriozitate, atât din raţiuni filosofice, cât şi pentru că îţi oferă un motiv rezonabil de a face fapte bune...".

Toţi cei pe care i-am citat mai sus au în comun, pe lângă faptul că sunt experţi în domeniile lor, şi credinţa că, după moarte, sufletul îşi continuă călătoria, trecând într-o altă dimensiune şi că ulterior, aproape sigur, se întoarce pe pământ, reîncarnându-se în alt trup, pentru a avea experienţe noi şi a învăţa alte lecţii. Majoritatea celor citaţi aici îşi întemeiază această convingere profundă fie pe propriile amintiri din vieţile trecute, fie pe o cunoaştere „lăuntrică".

Dar sunt oare dovezile privitoare la reîncarnare atât de puternice încât să-i convingă şi pe acei dintre noi care n-au amintiri conştiente despre existenţele lor anterioare? Iar cei care cred în reîncarnare ţin oare seama de toate celelalte explicaţii posibile ale acestei teorii, de la autosugestie şi până la sindromul amintirilor false?

Citiţi numeroasele relatări ce urmează şi judecaţi singuri.

Capitolul 2

Treburi nerezolvate

„Aici nu e casa mea”

La câţiva ani de la naşterea fiului lor, Mounzer, în 1960, Kamal Salim Haïdar, şofer de autobuz în Liban, şi soţia lui, Edma, se confruntau cu o problemă. Băiatul lor insista să i se spună Jamil. Fireşte, ei au preferat să folosească numele ales la naştere, deşi uneori băiatul refuza să răspundă. În cele din urmă, copilul, ajuns la vârsta de trei ani, a renunţat la idee, dar a început să afirme alte lucruri.

„Aici nu e casa mea”, le-a spus Mounzer. „Eu locuiesc în altă parte.”

Zicând asta, a arătat în direcţia munţilor de dincolo de Choueifate şi a cerut să fie dus la casa lui adevărată. A cerut acest lucru în mod repetat şi, timp de trei zile, chiar a refuzat să mai mănânce, pentru că părinţii lui nu voiau să-l ducă acolo.

Mounzer a ajuns să dea o mulţime de detalii despre persoana care susţinea că ar fi – şi anume Jamil Souki, din oraşul Aley. El a spus că murise în timpul unei bătălii şi a făcut o descriere foarte exactă a evenimentelor din scurta sa existenţă, precum şi a morţii lui subite, în urma unui glonţ primit în abdomen. Chiar i-a spus mamei lui că, în somn, n-o visa pe ea, ci pe cealaltă, mama „Souki”.

Soţii Haïdar erau de religie druză – o religie care acceptă reîncarnarea –, dar erau convinşi că amintirile fiului lor erau neclare. Kamal şi Edma Haïdar auziseră de familia Souki şi, deşi n-aveau legături directe cu aceasta, credeau că locuieşte în acelaşi oraş cu ei : Choueifate, la vreo 10 kilometri de centrul Beirutului, la est de aeroportul internaţional, aşezat la poalele munţilor.

Din acest motiv, nici măcar n-au încercat să verifice afirmaţiile lui Mounzer.

Dar atitudinea lor s-a schimbat atunci când Mounzer a mers în vizită la o mătuşă din Beirut, care i-a reprodus spusele lui Mounzer unei vecine de bloc. Aceasta era o verişoară a lui Jamil Souki. Ea a adus imediat o fotografie pe care i-a arătat-o lui Mounzer, întrebând :

„Cine e în poza asta ? ”

„Mama mea şi cu mine”, a răspuns Mounzer.

În fotografie era Jamil Souki, împreună cu mama lui, Wadad.

Ca urmare, Mounzer a început să meargă în vizită la familia Souki din Aley, un oraş situat între Beirut şi Damasc, la 15 kilometri de oraşul lui natal. La rândul lor, şi soţii Souki îl vizitau pe el în Choueifate. Cu ocazia acestor întâlniri, Mounzer a identificat o mulţime de oameni, pe care nu avea cum să-i cunoască din experienţa lui personală.

În tinereţe, Jamil Souki fusese interesat de politică şi se înscrisese în Partidul Popular Sirian (PPS), care milita pentru unirea Libanului cu Siria. În vara anului 1958, când a izbucnit războiul civil, Jamil l-a susţinut pe preşedintele Chamoun. Intervenţia puşcaşilor marini americani a pus capăt conflictului, dar pentru Jamil era prea târziu. Murise în bătălia din 4 iulie 1958.

Mounzer Haïdar i-a recunoscut cu exactitate pe mama, surorile şi fratele mai mic al lui Jamil. Le-a spus celor din familia Souki că, de la moartea lui, se mutaseră în altă parte, a identificat casa în care locuiseră cu toţii înainte de moartea lui şi a recunoscut

dulapul în care erau hainele lui Jamil Souki. În una dintre jachetele lui Jamil, Mounzer a găsit trei stilouri şi a ţinut să spună că unul lipsea – ceea ce era adevărat, pentru că sora lui Jamil, Ibtysame, luase un stilou cu ea în Venezuela. De asemenea, din cele trei chei găsite într-un portofel, el a identificat-o pe cea de la valiza lui Jamil. Vorbind ca şi când ar fi fost Jamil, Mounzer a evocat momentul emigrării fratelui său Najeeb în Statele Unite, când se dusese pe chei să-şi ia rămas-bun. I-a mai spus mamei lui Jamil că-i trimisese o scrisoare cu câteva zile înainte de a muri şi a întrebat-o dacă o primise. Într-adevăr, scrisoarea ajunsese. Mounzer şi-a amintit că, atunci când murise, Jamil avea în buzunar 13 lire libaneze. Wadad Souki a confirmat că aceea era exact suma pe care o găsise când îi fuseseră trimise hainele fiului ei decedat. Mounzer ştia până şi faptul că, odată, Jamil îl legase de pat vreo câteva ore pe fratele lui, Ghassan, care se purtase urât.

Uneori, Mounzer identifica o persoană după nume, alteori spunea exact care era legătura dintre acea persoană şi Jamil. I s-au făcut teste pentru a se vedea dacă recunoaşte persoanele cu exactitate, dar de obicei le recunoştea instantaneu. De exemplu, când l-a văzut odată pe stradă pe vărul lui Jamil, Mounzer, care avea patru ani, i-a spus mătuşii sale : „Uite-l pe Abdullah Abu El Abed”. Doi ani mai târziu, în timp ce vizita oraşul Aley, s-a petrecut un incident similar. Mounzer a ieşit din grupul în care se afla şi s-a îndreptat spre o persoană complet străină, zicându-i : „Tu eşti Ramez”. Bărbatul pe care-l recunoscuse era Ramez Kassis, cel mai bun prieten al lui Jamil. Un alt prieten al lui Jamil, Jamil Rishdan Sawaya, care luptase împreună cu el în bătălia de la Chamlane, a auzit de Mounzer şi a hotărât să verifice personal dacă povestea este sau nu adevărată. S-a dus acasă la familia Haïdar, în Choueifate, împreună cu un coleg de-al său. Cei doi bărbaţi s-au recomandat cu nume false, pretinzând că sunt ziarişti (povestea apăruse deja în presă, iar o revistă chiar îl

prezenta pe Mounzer pe câmpul de luptă, reconstituind faptele lui Jamil). Au fost invitaţi înăuntru, şi Mounzer a fost chemat să le vorbească. De cum i-a văzut, copilul în vârstă de cinci ani i-a zis lui Jamil: „O, Jamil Sawaya!", apoi l-a îmbrăţişat şi s-a aşezat lângă el. Altă dată, când se afla la o înmormântare, Mounzer s-a dus la Arif Souki zicând: „Tu eşti unchiul meu Arif".

„Cum aşa?", a întrebat bărbatul.

„Eu sunt Jamil Souki, nepotul tău. Am fost ucis la Chamlane."

Deşi Mounzer n-a putut s-o identifice după nume pe prietena lui Jamil, Iffat Zahr, comportamentul lui în prezenţa ei a arătat ce simte faţă de ea. Băiatul avea nouă ani când a întâlnit-o prima oară pe Iffat şi, cât timp a durat vizita, nu s-a mişcat de lângă ea. Când i s-a oferit de mâncare, a refuzat şi n-a acceptat decât atunci când ea l-a condus în sufragerie. După ce a terminat de mâncat, Iffat l-a rugat să-i arate salutul Partidului Popular Sirian, iar Mounzer a executat salutul întocmai. De asemenea, a mai spus că el – ca Jamil – îi dăduse ei o fotografie a liderului PPS, Antoun Saadeh, împreună cu sigla partidului, lucruri pe care doar rudele ei apropiate le ştiau.

Acest caz remarcabil este doar unul din miile cercetate de profesorul canadian Ian Stevenson, cel mai mare expert mondial în investigarea ştiinţifică a reîncarnării. Povestea lui Mounzer Haïdar este prezentată cu lux de amănunte în al treilea volum al lucrării *Cases Suggestive of Reincarnation* [*Cazuri care sugerează existenţa reîncarnării*], al cărei autor este profesorul Stevenson. Folosindu-se de translatori locali, Stevenson a început să investigheze cazul în martie 1968, la trei sau patru ani de la întâlnirea dintre cele două familii. El le-a pus întrebări atât celor din familia Haïdar, cât şi celor din familia Souki, precum şi multor altor martori.

Pe lângă faptul că Mounzer Haïdar putea da detalii despre viaţa pe care părea să şi-o amintească, un alt aspect impresionant al acestui caz – şi deloc neobişnuit în relatările despre reîncarnare –

era faptul că băiatul îşi dorea cu ardoare să-şi vadă fosta familie. Era ca şi cum Mounzer, datorită faptului că fusese ucis în floarea vârstei pe câmpul de luptă, ar fi simţit acum o nevoie copleşitoare de a se întoarce la viaţa lui anterioară şi de a o continua de unde se terminase.

„Mounzer a mers de mai multe ori în vizită la familia Souki din oraşul Aley şi, până în martie 1972, data ultimei mele deplasări acolo, vizitele sale nu încetaseră", scrie profesorul Steveson. „Cu o lună înainte petrecuse cinci zile la familia Souki. Îi plăcea enorm să meargă în vizită la ei."

Din nefericire pentru Mounzer, vizitele au luat sfârşit atunci când familia Souki a hotărât să emigreze în Venezuela, unde se stabilise una dintre surorile lui Jamil. Înainte de a pleca, Wadad Souki i-a dat lui Mounzer hainele lui Jamil şi a continuat să-i scrie din noua ei casă din America de Sud. Între timp, amintirile lui Mounzer legate de viaţa pe care o trăise ca Jamil Souki s-au şters – lucru obişnuit în astfel de cazuri –, dar afecţiunea lui pentru fosta lui familie a rămas intactă.

Băiatul care și-a pierdut familia

Dacă un copil, o dată ce începe să vorbească, le spune părinţilor că de fapt el este cu totul altcineva şi că vrea să fie dus acolo unde e casa lui, evident că ei nu sunt prea încântaţi. De aceea, de multe ori părinţii iau măsuri pentru a alunga amintirile copilului sau pentru a-l reduce la tăcere.

Astfel, când Prakash Varshnay, în vârstă de patru ani şi jumătate, a spus că numele lui adevărat este Nirmal şi a vrut să iasă pe stradă cu intenţia de a se duce acasă la tatăl lui, Bholanath, din Kosi Kalan – un oraş din districtul Mathura, în Uttar Pradesh, India –, părinţii lui au fost extrem de supăraţi. Asta s-a întâmplat

de vreo patru-cinci ori la rând, până când unchiul său i-a promis că o să-l ducă la Kosi Kalan cu autobuzul. Când, în loc să se îndrepte spre oraşul respectiv, autobuzul a pornit în direcţia opusă, Prakash i-a spus imediat unchiului său că luaseră un autobuz greşit. S-au urcat în sfârşit în autobuzul care trebuia şi au ajuns la magazinul lui Bholanath Jain, al cărui fiu, Nirmal, murise la vârsta de zece ani, în aprilie 1950, cu şaisprezece luni înainte de naşterea lui Prakash. Dar magazinul era închis, Prakash n-a recunoscut locul, aşa că s-a întors acasă cu unchiul lui fără a fi întâlnit pe nimeni, deşi ulterior membrii familiei Jain au aflat de vizita lui.

În ciuda aparentului eşec al vizitei, Prakash, care era născut în august 1951 şi avea deja cinci ani, a continuat să susţină că el este Nirmal şi a cerut să fie dus înapoi la Kosi Kalan.

Se arăta nemulţumit şi de sărăcia casei în care locuiau. A pomenit de magazinele „tatălui" său şi le-a enumerat pe câteva din rudele lui. De multe ori plângea ore în şir, refuza să mănânce, cerând să fie dus la Kosi Kalan. Părinţii au încercat să-i şteargă aceste amintiri pe diverse căi, cum ar fi să-l învârtească pe o roată de olărit, în sens invers acelor de ceasornic, metodă tradiţională despre care se spune că ar îndepărta amintirile dintr-o viaţă anterioară. Dar n-a mers, aşa că l-au bătut.

Prakash avea zece ani când Jagdish Jain, unul dintre fiii lui Bholanath, a aflat de povestea lui după ce s-a mutat înapoi de la Delhi la Kosi Kalan. Nu mult timp după aceea, tatăl său, Bholanath, a mers cu nişte treburi la Chhatta, luând-o cu el şi pe fiica lui, Memo, hotărât fiind să-l cunoască pe băiatul care pretindea că ar fi reîncarnarea fiului său. Prakash l-a recunoscut şi i-a zis „tată". A mai spus, de asemenea, că fiica lui Bholanath se numea Vimla. Nu era aşa, dar interesant este că Memo încă nu se născuse atunci când a murit Nirmal Jain. Acesta avea totuşi o soră care se numea Vimla şi care la vremea aceea era cam de vârsta lui Memo. Când tatăl şi fiica au plecat din Chhatta, Prakash i-a însoţit la staţia de

autobuz, rugându-se de ei, fără succes, să-l ia înapoi acasă. După câteva zile, mama lui Nirmal, sora lui mai mare, Tara, şi fratele lui, Devendra, impresionaţi de ce auziseră, s-au dus să-l viziteze pe Prakash, care a plâns de bucurie când a văzut-o pe Tara şi l-a implorat pe tatăl lui să-l lase să se întoarcă la Kosi Kalan. Din nou, a fost refuzat.

În cele din urmă, familia Jain i-a convins pe părinţii lui Prakash să-l lase să le viziteze oraşul. Ajuns la Kosi Kalan, Prakash i-a condus de la staţia de autobuz până la ei acasă, unde l-a recunoscut pe celălalt frate al lui Nirmal, a recunoscut mai multe rude şi prieteni de-ai acestuia şi a identificat camera lui Nirmal, precum şi pe cea în care fusese mutat înainte să moară de varicelă.

Astfel, atmosfera dintre cele două familii a devenit tensionată, unii membri ai familiei Varshnay fiind convinşi că familia Jain va încerca să-l adopte definitiv pe Prakash. Această animozitate a atins punctul culminant când familia Varshnay a interzis vizitele – dar s-a diminuat în timp şi, până la urmă, cele două familii s-au împăcat, iar părinţii i-au permis din nou lui Prakash să meargă în vizită la familia Jain.

Deşi rudele lui Prakash credeau că acesta nu-i mai vizitează pe cei din familia Jain în perioada adolescenţei, s-a dovedit că în 1964 Prakash avea sentimentul că mai există nişte „treburi nerezolvate" legate de fosta lui familie. În perioada aceea a continuat să meargă în vizită la Kosi Kalan o dată sau de două ori pe săptămână, deşi părinţii lui Nirmal muriseră. Se ducea în special să-l vadă pe Jagdish Jain, fratele mai mare al lui Nirmal, cu care se înţelegea de minune.

De multe ori, lumea se întreabă de ce astfel de cazuri se întâlnesc doar în Extremul Orient sau în Orientul Mijlociu. Răspunsul – aşa cum demonstrează această carte – este că asemenea cazuri nu se întâlnesc numai acolo. Dar este adevărat că anumite culturi predispun familia copilului să ia în serios afirmaţiile lui legate de

o viaţă anterioară. Pe de altă parte, ca şi în cazul familiei Varshnay, credinţa în reîncarnare nu înseamnă neapărat că declaraţiile copilului vor fi încurajate.

Jenny Cockell – mama *Copiilor de ieri*

Unul dintre cele mai remarcabile cazuri de „treburi nerezolvate" vine din Anglia. De mic copil, Jenny Cockell îşi amintea detalii dintr-o viaţă anterioară, undeva în Irlanda, sub identitatea unei femei pe nume Mary. Dar, dacă de obicei asemenea amintiri dispar o dată cu trecerea timpului, în cazul ei au rămas mai vii ca oricând – iar Jenny a consultat un specialist în hipnoză, sperând să afle adevărul.

Era casnică, mamă a doi copii şi locuia în Northamptonshire, când, prin propriile investigaţii, a descoperit că oraşul irlandez Malahide era locul în care trăise într-o viaţă anterioară. A aflat, de asemenea, că născuse opt copii şi că murise în maternitate, curând după naşterea celui din urmă – o fetiţă.

Jenny Cockell a relatat povestea într-un best-seller internaţional pe care l-a publicat în Marea Britanie sub titlul *Yesterday's Children* [*Copiii de ieri*], cu doar câteva săptămâni înainte să lansez *Reincarnation International Magazine*. Sincronizarea a fost perfectă, pentru că mi-a permis să public în primul număr al revistei un interviu cu autoarea, precum şi o recenzie a cărţii; totodată, era şi o dovadă că relatările convingătoare privind reîncarnarea nu se limitează doar la Extremul Orient. De atunci am mai întâlnit-o pe Jenny cu diverse ocazii, împreună cu Sonny, fiul ei din viaţa anterioară. Ne vedeam de multe ori în studiourile de televiziune unde eram invitaţi să vorbim pe tema reîncarnării şi întotdeauna am fost impresionat de modul lor direct, radical de a-şi prezenta extraordinara poveste.

Dar unul dintre cele mai impresionante lucruri legate de acest caz s-a petrecut abia după ce cartea a fost publicată. În carte, Jenny dezvăluise că femeia a cărei viaţă şi-o amintea era Mary Sutton, care avusese într-adevăr opt copii. După moartea lui Mary, soţul ei, un alcoolic cu manifestări violente, fusese incapabil să aibă grijă de copii, care, cu excepţia lui Sonny, fuseseră plasaţi cu toţii în orfelinate. Băieţii se regăsiseră până la urmă, după mulţi ani, dar abia după ce cartea lui Jenny a fost publicată membrii încă în viaţă ai familiei lui Mary Sutton s-au întâlnit pentru prima oară unul cu altul… şi cu Jenny Cockel, femeia care, prin amintirile ei, stătuse la originea acestei reuniuni. Incredibil este că doi dintre copiii lui Mary Sutton şi-au dat seama că locuiseră la doar trei kilometri unul de altul, fără să ştie că sunt fraţi.

Sonny, primul născut, a fost cel mai înfocat susţinător al declaraţiilor lui Jenny. Cu ocazia uneia din întâlnirile noastre l-am întrebat cât de mult seamănă Jenny cu mama lui. (*Există* nişte asemănări între ele, dar în nici un caz nu sunt perfect identice.) „Pot s-o văd pe mama în ochii ei", a răspuns Sonny imediat. Pentru el, dovada hotărâtoare la prima lui întâlnire cu Jenny a fost faptul că ea a putut să-i relateze o serie de întâmplări pe care nimeni altcineva n-ar fi putut să le ştie. De exemplu, i-a povestit de ziua când el şi fraţii lui o chemaseră să-i arate un animal prins într-o capcană. Jenny îşi mai amintea cum stătea pe apuntament aşteptând un vapor, dar nu mai ştia de ce. Sonny însă ştia. Pe el îl aştepta. Obişnuia să ia feribotul până la insula pe care lucra. Era băiat de mingi pe terenul de golf de acolo. La întoarcerea feribotului, mama lui îl aştepta întotdeauna pe apuntament.

Acum, că a reuşit să-şi reunească familia din viaţa anterioară, Jenny a scăpat de sentimentul că ar fi lăsat nişte „treburi nerezolvate", care o muncise încă din copilărie. Misiunea ei s-a împlinit, dar spiritul ei treaz şi curiozitatea ei înnăscută au determinat-o să aprofundeze problema reîncarnării – atât a ei, cât şi a altora –, cu toate implicaţiile acesteia.

Micul călugăr

Încă înainte de a începe să vorbească, Duminda Bandara Ratnayake şi-a uimit părinţii prin comportamentul lui. Îşi punea o bucată de pânză pe umăr şi mergea cu ea prin casă exact aşa cum îşi poartă veşmintele călugării din Sri Lanka. Şi asta n-a fost doar o fază trecătoare, pentru că, de îndată ce a învăţat să vorbească, singurele „jucării" pe care le voia Duminda erau o robă şi un evantai. Întrucât copilul provenea dintr-o familie de religie budistă din Sri Lanka, proprietară a unei modeste crescătorii de păsări, s-ar fi putut crede că băiatul nu făcea decât să imite vreun călugăr pe care-l văzuse. Dar ceea ce a povestit Duminda de cum a început să vorbească a arătat că manifestările lui erau mult mai adânc înrădăcinate.

În 1987, la vârsta de trei ani, Duminda le-a spus părinţilor că, înainte de a se naşte, fusese călugăr la templul din Asgiriya şi la mănăstirea din Kandy – unul dintre cele mai mari centre religioase din Sri Lanka. Călugării de acolo, ca şi cei de la templul Malwatta, au privilegiul de a păzi Templul Dintelui lui Buddha din Kandy, unul dintre cele mai importante locuri de pelerinaj pentru adepţii budismului Theravada.

Duminda le-a explicat că, la Asgiriya, fusese maestrul unor călugări şi că simţise o durere bruscă în piept, după care se prăbuşise pe podea. Fusese dus la spital de călugări şi acolo murise. Povestind ultimele momente din viaţa lui anterioară, Duminda a folosit în mod corect cuvântul *apawathwuna*, cuvânt special folosit pentru a desemna moartea unui călugăr. De atunci, băiatul a insistat ca părinţii lui să-l numească „Podi Sadhu", adică „Micul călugăr".

În plus, Duminda a început să se comporte ca un călugăr. Mergea în fiecare dimineaţă şi în fiecare seară la o capelă budistă

din apropiere, culegea flori pe care le ducea acolo şi le aranja după un obicei tipic budist. Era foarte curat, nu se juca niciodată cu ceilalţi copii şi emana o stare de linişte şi seninătate. Duminda recita chiar şi din scrierile sfinte. Nu numai că acele fraze sau versete religioase îi erau, în mod surprinzător, cunoscute, deşi acasă nu-l învăţase nimeni, dar, pe lângă asta, băiatul le recita aidoma unui călugăr, în vechea limbă pali a budiştilor, care încă se mai învaţă astăzi în mănăstiri.

De asemenea, a început să-i spună mamei lui că vrea să devină călugăr – dar aceasta nu i-a permis să poarte haine de călugăr, cu excepţia anumitor ocazii. În cele din urmă, mama lui Duminda a cerut ajutorul lui Iriyagama Jinasara, un călugăr de la un templu din apropiere, care a acceptat s-o primească împreună cu copilul în 1987, pe vremea când băiatul avea doar trei ani şi câteva luni. Şi, poate tocmai pentru că era foarte mic, Duminda n-a putut răspunde la întrebările călugărului – dar când a fost întrebat ce doreşte, a cerut un evantai. Evantaiul joacă un rol important în ritualurile săvârşite de un călugăr. De îndată ce a primit evantaiul, Duminda l-a ţinut în faţa ochilor după obiceiul tipic budist şi a recitat o stanţă religioasă. După părerea lui Iriyagama Jinasara, acesta era un alt lucru pe care Duminda n-ar fi avut cum să-l înveţe acasă.

Văzând asta, călugărul a sfătuit-o pe femeie să-l ducă pe Duminda la mănăstirea Asgiriya, ceea ce ea a şi făcut, însoţită de bunicii băiatului. La vizită a fost martor şi Oliver D. Silva, un jurnalist de la ziarul *Island*, care auzise despre acest caz. Cu toate acestea, se pare că vizita n-a dus la obţinerea unor informaţii noi şi nici nu i-a trezit copilului alte amintiri.

Într-adevăr, cele mai surprinzătoare declaraţii ale lui Duminda despre viaţa lui anterioară nu aveau legătură cu domeniul religiei. Erau foarte neobişnuite, dar s-au dovedit corecte. Duminda spunea

că avusese o maşină roşie şi un elefant şi că îşi pierduse portofelul cu bani şi aparatul de radio.

Dar Duminda n-a dezvăluit niciodată numele persoanei în care fusese întrupat în viaţa anterioară, ceea ce l-a determinat pe Oliver D. Silva să desfăşoare propria lui investigaţie şi să ajungă la concluzia că băiatul se referea la Rathanapala, un călugăr de frunte care murise de atac de cord în 1975, într-un oraş de lângă Asgiriya. Dar profesorul Erlendur Haraldsson (parapsiholog de marcă şi expert în reîncarnare de la Departamentul de Psihologie al Universităţii din Reykjavik, Islanda) nu a fost de acord cu această concluzie. El a fost pentru prima dată în Sri Lanka în septembrie 1988, când i-a luat un interviu băiatului în vârstă de patru ani şi familiei sale. După aceea, profesorul s-a dus la templul din Asgiryia să discute cazul cu călugării de acolo. A revenit în Sri Lanka în 1989 şi în 1990 ca să-şi încheie cercetarea, dar la vremea aceea amintirile lui Duminda începuseră să se estompeze, iar comportamentul lui se modificase.

Prezentând rezultatele cercetării sale în *Journal of Scientific Exploration* (vol. 5, nr. 2, 1991), profesorul Haraldsson a explicat de ce crede că identificarea călugărului din viaţa anterioară a lui Duminda cu persoana lui Rathanapala era greşită:

> Am aflat de la trei călugări pe care i-am cunoscut că Rathanapala nu avusese nici maşină, nici elefant şi nici venit personal (deci nici portofel cu bani), nu se ruga (deci nu folosea evantaiul), nu avea legături cu templul Malwatta şi se ştia că fusese interesat de politică. Deci Rathanapala era eliminat de pe lista celor care ar fi putut corespunde descrierii lui Duminda.

Profesorul Haraldsson a continuat să analizeze o serie de alţi „candidaţi" posibili, dar numai despre unul dintre ei se ştia că avusese maşină: Gunnepana Saranankara, care fusese la Asgiriya timp de opt ani şi murise în 1929. Nu avea radio, însă era singurul

abate de la acea mănăstire care avusese gramofon. Dar Saranankara nu murise în spital, cum spusese Duminda, ci în templul din Asgiryia. Nu mult după aceea, profesorul şi interpretul lui i-au arătat lui Duminda o fotografie de grup foarte veche, făcută la mănăstire, şi l-au întrebat dacă recunoaşte pe cineva de acolo. Duminda a arătat spre una dintre persoanele din fotografie şi a zis : „Acesta eram eu". Cei doi nu cunoşteau iniţial identitatea nici unuia dintre cei fotografiaţi, dar au aflat după aceea, de la doi călugări care îi ştiau bine pe cei din grup, că persoana identificată de Duminda era într-adevăr Gunnepana Saranankara.

Bineînţeles că, între moartea călugărului în 1929 şi naşterea lui în persoana lui Duminda în 1984 este un interval extraordinar de lung. Şi se prea poate ca el să mai fi trecut, între timp, printr-o reîncarnare. Totuşi, un lucru este cert : Duminda pare să fi revenit pe lume cu un sentiment foarte puternic că a lăsat în urmă nişte „treburi nerezolvate". Ca şi cum atacul de cord, care l-a răpus în plină putere, l-ar fi împiedicat să propovăduiască doctrina budistă atât cât îşi propusese, iar acum, în noua lui viaţă, ar fi hotărât să reia lucrurile de unde le lăsase.

„Când am întâlnit familia din nou, în noiembrie 1990, relatează profesorul Haraldsson, Duminda primise consimţământul mamei lui şi urma să intre la mănăstire în 1991, adică la cea mai fragedă vârstă oficial acceptată."

Astfel de cazuri ne fac să ne amintim că, oricât de obiectivi am fi în culegerea şi analiza informaţiilor, avem totuşi de-a face cu oameni reali care se simt adesea frustraţi sau furioşi că şi-au părăsit viaţa anterioară mai devreme decât se aşteptau şi de aceea sunt dornici să facă ceva în sensul acesta. Pentru asemenea oameni, probabil că sentimentul dominant în clipa morţii a fost furia că speranţele lor nu se vor împlini ; sentimentul de vină că lasă în

urma lor oameni care depind de ei ; sau dorinţa de a se întoarce pe lume în alte condiţii. Acest lucru ar putea explica de ce astfel de persoane au amintiri vii din vieţile lor trecute, în timp ce noi ceilalţi suntem bine mersi, inconştienţi de dramele, dezamăgirile, fericirea sau realizările din vieţile noastre anterioare.

Capitolul 3

Familii reîntregite

Fiul tatălui său

Dacă povestea lui Aiz Nouhad Abu Rokon ar fi fost trimisă ca scenariu la Hollywood, probabil că ar fi fost respinsă pe motiv că este neverosimilă. Cu toate acestea, întâmplarea extraordinară a lui Aiz arată că faptele care ţin de reîncarnare sunt adesea mult mai stranii decât ficţiunea, putând produce complicaţii enorme în relaţiile familiale.

Am aflat prima oară de acest caz în 1995, de la buna mea prietenă Rona Hart, care lucrează pentru Consiliul Evreiesc al Deputaţilor din Londra. Rona este unul dintre numeroşii corespondenţi ai revistei mele ; ea monitorizează publicaţiile despre reîncarnare şi îmi relatează cele mai interesante cazuri. Rona tocmai citise în *Jerusalem Post* un articol foarte documentat, semnat de Sue Fishkoff, care includea mai multe relatări amănunţite despre reîncarnare în rândurile druzilor, cazul lui Aiz Nouhad Abu Rokon fiind doar unul dintre ele.

Am contactat imediat ziarul respectiv şi, spre bucuria mea, am primit permisiunea de a reproduce articolul integral în paginile revistei noastre. Fotograful Roni Sofer, care ilustrase articolul cu pozele subiecţilor, a fost, de asemenea, foarte amabil. Toate cazurile relatate merită să fie incluse în această carte, dar mă voi limita la povestea lui Aiz.

Încă de la o vârstă fragedă, copilul vorbise despre viaţa lui anterioară. De exemplu, la trei ani şi jumătate, le-a spus părinţilor că se numise Ali Badawi şi fusese şofer de camion în Hatzbyia, în sudul Libanului. Datorită faptului că erau druzi, părinţii au acceptat fără discuţie afirmaţiile fiului lor, dar n-au încercat să le verifice autenticitatea. Totuşi, anumite evenimente au făcut ca actuala familie a lui Aiz şi cea din viaţa lui anterioară să se întâlnească. În 1982, pe când avea şase ani, Aiz a văzut pe o stradă din Usfiya, unde locuia el, o femeie în vârstă de vreo patruzeci de ani. S-a dus drept spre ea şi i-a spus: „Tu eşti Nebiya, soţia mea". Apoi copilul i-a spus femeii, care rămăsese încremenită, de moartea soţului ei pe un drum blocat de zăpadă, lângă Baalbek, în februarie 1975. Îşi aducea aminte foarte clar cum, în persoana lui Ali Badawi fiind, conducea camionul singur, când a fost oprit de nişte tâlhari care i-au cerut bani şi au vrut să-i ia maşina. Ali a refuzat, aşa că tâlharii l-au împuşcat în umăr şi în burtă, după care l-au îngropat la marginea drumului.

Evident că Nebiya Badawi, care era în vizită la nişte rude din Usfyia când a văzut-o Aiz, s-a arătat extrem de surprinsă şi de impresionată de declaraţiile băiatului, aşa că a păstrat legătura cu el şi cu familia lui după ce s-a întors acasă în Liban. Au trecut şapte ani până când cei doi s-au întâlnit din nou. La invitaţia Nebiyei, în 1982, Aiz, care avea acum treisprezece ani, s-a dus în Liban să-şi viziteze casa din viaţa anterioară. Vocea îi tremură de emoţie şi ochii i se umplu de lacrimi când îşi aduce aminte:

> Am stat pe scările din faţa casei şi am strigat-o pe fiica mea Leena, care avea cinci ani când am murit eu. Am intrat în casă şi totul îmi era foarte familiar. M-am dus la dulap şi mi-am căutat hainele, toate micile mele comori. Totul era aşa cum îmi aminteam, iar familia mea a fost încântată să mă vadă din nou.

Nebiya şi familia ei l-au considerat pe Aiz reîncarnarea lui Ali, iar Aiz a început să le facă vizite în mod regulat. Mai mult,

trei ani mai târziu, când „fiica" lui din viaţa anterioară s-a căsătorit, Aiz, pe atunci în vârstă de şaisprezece ani, a jucat rolul de tată în timpul ceremoniei. Această alegere nu este deloc surprinzătoare, pentru că exact aşa era perceput Aiz de întreaga familie.

În 1995, Aiz însuşi s-a căsătorit cu o tânără druză din satul lui Ali Badawi, pe care a luat-o cu el să locuiască la Usfyia. Cei doi au agăţate pe pereţii din casă fotografii alb-negru cu Ali, de acum mai bine de douăzeci de ani, înainte de moartea lui, alături de fotografii recente ale tânărului Aiz împreună cu copiii lui Ali : Nassim, Leena şi Wassim, care în 1995 aveau treizeci, douăzeci şi opt şi, respectiv, douăzeci şi şapte de ani. De curând s-a adăugat colecţiei poza unei fetiţe de doi ani, prima „nepoţică" a lui Aiz, ajuns acum la vârsta de nouăsprezece ani.

Şi povestea nu se încheie aici.

La un an după ce Aiz şi-a vizitat pentru prima oară familia Badawi din Liban, a murit tatăl lui. Nahoud Abu Rokon, soldat în poliţia de frontieră, a murit în mod tragic la 1 noiembrie 1983. Trei ani mai târziu, un băieţel de trei ani pe nume Abid Abuassi, a venit în casa familiei Abu Rokon din Usfiya şi a arătat spre o poză a lui Nahoud, făcută cu puţin timp înainte de moartea lui, zicând : „Eu sunt tatăl tău".

Mama lui Adib, Nabilla Abuassi, îşi dăduse seama că băiatul ei îşi aminteşte de viaţa lui anterioară în momentul în care copilul începuse să vorbească şi întreba tot timpul de cineva pe nume Aiz.

„Mai întâi am crezut că se referea la un băiat din satul nostru, Shfaram, dar când l-am adus acasă la noi, Adib a spus că nu despre el era vorba. Şi a mai spus : «Mătuşa Efat ştie despre cine vorbesc»."

Nabilla a vorbit cu sora ei, Efat, care era profesoară în Usfiya şi care spusese că are la ea în clasă un băieţel pe nume Aiz. Aşa că Nabilla a hotărât să sune acasă la familia Abu Rokon ca să vadă despre ce este vorba. Dar, de îndată ce i s-a făcut legătura,

micuţul Adib aproape că i-a smuls telefonul din mână şi a ţipat în receptor că vrea să vorbească imediat cu Aiz. Ca urmare a acestui prim contact, s-a stabilit ca familia Abuassis să meargă în vizită acasă la familia Abu Rokon.

„Adib a fost foarte nerăbdător pe tot parcursul drumului", îşi aminteşte tatăl lui, Kamal. „Ne-a spus exact pe unde s-o luăm ca să ajungem acolo."

Iar când au ajuns, Adib nu numai că a intrat direct în casă şi şi-a găsit hainele în dulap, ci i-a mai şi spus mamei lui Aiz că atunci când a murit avea o ţigară în buzunarul jachetei. Femeia a verificat şi, indiscutabil, ţigara era acolo. De asemenea, Adib a fost în stare să povestească amănunţit cum murise în viaţa anterioară.

> Unitatea mea cerceta o clădire din Tzur, în Liban. Prietenul meu cel mai bun, Sayid, a intrat înăuntru, iar eu am rămas afară, de pază. Deodată, în interiorul clădirii a explodat ceva – o bombă sau ceva asemănător. Îmi amintesc că eram întins pe jos şi mă uitam la Sayid, care era plin de sânge, strivit de un bolovan enorm. Îmi aduc aminte că am strigat: „Sayid! Sayid! Te rog, nu muri!". Asta e tot ce-mi amintesc.

Deşi în viaţa anterioară era fumător, micuţul Adib îl mustră acum pe „fiul" lui Aiz când acesta aprinde câte o ţigară. „Nu mai fuma aşa mult", îl ceartă el. Aiz, om în toată firea, se încruntă, ridică din umeri... şi stinge ţigara, pentru că cei doi încă se mai comportă unul faţă de celălalt ca tată şi fiu.

Adib şi Aiz îşi amintesc, de exemplu, cum, pe vremea când aveau trei şi, respectiv, doisprezece ani, Aiz i-a răspuns nepoliticos mamei lui (soţia lui Adib din viaţa anterioară). Prichindelul a reacţionat imediat şi i-a tras o palmă „fiului" său.

Amintindu-şi scena, Aiz recunoaşte: „Am meritat-o" – şi adaugă: „Am simţit că e tatăl meu şi că are dreptul să mă plesnească".

În relatarea acestui caz, Sue Fishkoff a făcut următoarele comentarii asupra relaţiilor complicate care au apărut ca urmare a faptului că băiatul îşi amintea de viaţa lui anterioară:

> Nabilla şi Kamal încearcă să privească normal relaţia dintre Aiz şi Adib. Îl văd pe Aiz ca pe propriul lor copil, nu ca pe un nepot – şi chiar dacă nu ştiu exact ce loc ocupă mama lui Aiz în arborele lor genealogic, simt că ea face parte din familie. Părinţii lui Adib consideră că declaraţiile băiatului lor sunt adevărate şi nu se sfiesc să recunoască acest lucru. „Altfel", se întreabă Kamal, cum se poate explica faptul că un băieţel de doi ani şi jumătate a putut să ne conducă la adresa exactă într-un oraş în care nu mai fusese niciodată, că se duce la dulap şi identifică hainele unui străin ca fiind ale lui, că-şi recunoaşte „prietenii" şi le spune pe nume înainte de a-i întâlni, că vede o fotografie cu el şi „soţia" lui şi ştie când a fost făcută pe Golan? Cum se pot explica aceste detalii concrete?

Micuța mamă

În cele mai multe cazuri de „reîntregire" a familiei este greu să-ţi sprijini analiza ştiinţifică pe fapte, pentru că, luaţi de valul curiozităţii şi al emoţiei, prietenii şi rudele persoanelor implicate nu ţin seama de necesitatea ca declaraţiile să fie atent înregistrate înainte de a fi făcute publice şi înainte de a fi confirmate. De aceea, atunci când încercăm să le stabilim gradul de credibilitate, trebuie să fim conştienţi de faptul că anumite relatări se poate să fi fost (chiar neintenţionat) înflorite în decursul povestirii. Există totuşi numeroase cazuri în care cercetătorii au putut să-şi înceapă investigaţiile şi să consemneze corect faptele, fie înainte de întâlnirea celor două familii, fie la scurt timp după aceea.

Un caz clasic de acest fel este acela al unei fetiţe născute în 1926, în capitala Indiei, Old Delhi. Kumari Shanti Devi şi-a uimit părinţii, vorbind despre „soţul" şi despre „copiii" ei la vârsta de numai

trei ani. Iniţial, au crezut că asemenea aiureli copilăreşti sunt semn că fetiţa se va căsători de timpuriu. Dar când mama a întrebat-o cine era soţul despre care vorbea, fetiţa a răspuns fără ezitare:

> Se numeşte Kedarnath şi locuieşte în Muttra. Casa noastră e tencuită cu stuc galben, are uşi mari, cu boltă şi ferestre zăbrelite. Avem o grădină mare, plină cu gălbenele şi iasomie. Faţada casei este acoperită cu buganvilee cu flori roşii. Stăm adesea pe verandă şi-l privim pe fiul nostru în timp ce se joacă pe pardoseala din lespezi. Copiii noştri sunt încă acolo, cu tatăl lor.

După un timp, părinţii au început să-şi facă griji pentru fiica lor şi s-au hotărât s-o ducă la medic. Doctorul Reddy, medicul familiei, i-a asigurat că era foarte probabil ca Shanti Devi să fie o fetiţă foarte isteaţă, care încerca doar să atragă atenţia asupra ei şi că, în cele din urmă, va recunoaşte că ceea ce povesteşte este pură fantezie. Dar fetiţa a refuzat.

Răspunzând la întrebările doctorului, copila a dezvăluit că numele ei fusese Ludgi şi că murise în timpul unei naşteri. „A fost de la început o sarcină foarte grea", a explicat ea. „Îmi fusese rău tot timpul şi, când mi-am dat seama că urmează să nasc, m-am întrebat dacă sunt pregătită. Pe zi ce trecea mă simţeam tot mai rău. Copilul a venit cu picioarele înainte. El a supravieţuit naşterii, dar eu nu."

Shanti Devi a fost scoasă din cabinetul doctorului de o infirmieră, iar părinţii au rămas să discute cu medicul despre ce povestise fetiţa. Toţi trei erau de părere că era imposibil ca un copil de vârsta ei să înţeleagă atât de bine aspectele psihologice şi fizice ale unei naşteri dificile. Dar doctorul nu a putut găsi nici un remediu medical împotriva amintirilor fetiţei, care au rămas intacte în următorii patru ani, deşi părinţii au cerut sfatul mai multor medici.

Mărturisirile lui Shanti Devi au început să fie luate în serios abia în 1934, când avea opt ani. Din fericire, unchiul ei, profesorul

Kishen Chand, a hotărât să verifice cu mare atenţie informaţiile. Mai întâi a trimis o scrisoare la adresa din Muttra despre care Shanti Devi vorbise adesea şi în care a întrebat dacă acolo locuia un bărbat pe nume Kedarnath, căruia îi murise soţia în 1925.

Conţinutul scrisorii l-a surprins pe destinatar – un bărbat a cărui soţie, Ludgi, decedase exact în anul 1925 şi care încă mai plângea după pierderea suferită. Dar, deşi era un hindus credincios, lui Kedarnath i-a venit greu să creadă că soţia lui s-a reîncarnat. În schimb, a crezut că era vorba de o uneltire ce urmărea să-l deposedeze de pământul lui, aşa că l-a rugat pe vărul său, Lal, care locuia la Delhi, să o întâlnească pe Shanti şi pe familia ei. Ceea ce domnul Lal a şi făcut, sub pretext că face afaceri cu domnul Devi. Familia lui Shanti nu ştia nimic despre legătura lui cu destinatarul scrisorii, care fusese trimisă cu câteva săptămâni în urmă.

Când a venit domnul Lal, Shanti, acum în vârstă de nouă ani, o ajuta pe mama ei în bucătărie. A fugit să deschidă uşa, iar mama ei s-a dus imediat după ea, să vadă de ce fetiţa scosese un ţipăt. Shanti se aruncase suspinând în braţele vizitatorului mirat. „Mamă", a explicat ea, „acesta este un văr de-al soţului meu! Locuia aproape de noi, în Muttra, apoi s-a mutat la Delhi. Sunt atât de bucuroasă să-l întâlnesc! Trebuie să-l primeşti înăuntru. Vreau să ştiu ce s-a întâmplat cu soţul şi cu fiii mei". Apoi a venit şi tatăl lui Shanti acasă. Au intrat toţi patru înăuntru, iar domnul Lal a confirmat tot ce povestise fata până atunci. L-au chemat şi pe profesorul Chand şi au hotărât împreună ca, în continuare, să-i invite la Delhi, la o întâlnire cu familia Devi, pe Kedarnath şi pe fiul preferat al lui Ludgi.

Comportamentul lui Shanti la sosirea lor a fost mai mult decât grăitor. A încercat să-l ia în braţe pe fiul ei, care era mult mai mare decât ea, copleşindu-l cu sărutări. De asemenea, i s-a adresat folosind diminutive pe care doar ea le ştia. Apoi l-a servit pe Kedarnath cu biscuiţi şi brânză, într-un mod atât de grijuliu,

cum numai Ludgi ştia, încât lui Kedarnath i s-au umplut ochii de lacrimi. Văzând asta, Shanti a încercat să-l consoleze, folosind cuvinte pline de afecţiune, pe care doar Kedarnath şi soţia lui le cunoşteau. Dar bărbatul a refuzat să-l lase pe fiul lui cu familia Devi, aşa cum fusese rugat, iar întâmplarea i s-a părut şocantă.

Informaţii despre această întâlnire au ajuns şi la urechile lui Desh Bandu Gupta, preşedintele Asociaţiei Ziariştilor Indieni şi membru al Parlamentului indian, care a hotărât că era neapărat necesar ca acest caz să fie cercetat cu atenţie. Desh Banu Gupta a aranjat ca familia lui Shanti, însoţită de el, de un avocat pe nume Tara C. Mathur şi de o comisie formată din savanţi, oameni de ştiinţă şi cetăţeni respectabili, să facă o călătorie până la Muttra.

Când trenul a intrat în gară, Shanti a scos un ţipăt de bucurie şi a început să facă semn cu mâna mai multor oameni de pe peron, pe care i-a identificat corect ca fiind mama şi fratele soţului ei. Când a coborât din tren şi a vorbit cu ei, a folosit dialectul din districtul Muttra şi nu limba hindusă pe care o învăţase în Delhi. Văzând acest lucru, oamenii de ştiinţă care o însoţeau au dat cu toţii năvală spre birjele din faţa gării, pentru testul decisiv : să vadă dacă Shanti cunoaşte drumul spre casa lui Ludgi. Fetiţa le-a spus pe unde s-o ia şi n-a ezitat decât de două ori, părând nesigură – dar comisia s-a oprit în cele din urmă la indicaţia ei. „Aici e casa”, a spus Shanti, „dar are altă culoare acum. Când trăiam eu, era galbenă ; acum e albă”.

Era perfect adevărat. Aceea era casa unde locuise Ludgi împreună cu soţul ei. Dar după moartea ei, Kedarnath se mutase cu băieţii lui în altă parte. Apoi, Shanti a fost dusă la Kedarnath acasă, unde i-a recunoscut imediat pe cei doi fii ai ei, zicându-le pe nume, dar nu l-a recunoscut pe copilul la naşterea căruia Ludgi îşi pierduse viaţa. După aceea, grupul de savanţi a dus-o pe Shanti Devi în vizită la mama lui Ludgi, o femeie în vârstă care s-a arătat extrem de tulburată şi de înspăimântată văzându-se faţă

în fată cu o fetiţă care se purta şi vorbea întocmai ca fiica ei şi care ştia lucruri pe care doar Ludgi le cunoscuse.

Shanti i-a spus lui Desh Gupta că în acel loc existase altădată un puţ şi, când acesta a săpat acolo unde îi arătase fetiţa, a găsit într-adevăr un puţ acoperit de scânduri şi mizerie. Apoi Kedarnath a întrebat-o ce făcuse Ludgi cu nişte inele pe care le ascunsese cu puţin timp înainte de moartea ei. Ea a răspuns că le pusese într-un vas şi le îngropase în grădina fostei lor case, unde comisia care cerceta cazul le-a şi găsit.

Nu este de mirare că acest caz a suscitat un interes enorm. O mulţime de oameni s-au adunat în faţa casei lui Shanti şi a lui Kedarnath, iar povestea a făcut vâlvă în lumea întreagă. Dar toate acestea n-au ajutat-o pe Shanti Devi să se împace cu amintirile ei din viaţa anterioară. Înţelegea că era imposibil să se întoarcă la „soţul" ei din trecut, care o privea mai mult cu teamă decât cu afecţiune, aşa cum era imposibil să aibă grijă de „băieţii" ei. Urmând însă sfatul celorlalţi, Shanti a învăţat să-şi controleze dragostea pentru familia din Muttra şi să se distanţeze de ea.

La aproape un sfert de secol de la evenimentele relatate mai sus, în 1958, un reporter a dat de urmele lui Shanti, care ducea o viaţă liniştită în Delhi, ca funcţionară guvernamentală. Femeia însă a refuzat să mai dea informaţii despre cazul ei.

„Nu vreau să-mi amintesc de vieţile mele trecute: nici de viaţa aceasta şi nici de existenţa mea anterioară din Muttra", a explicat ea. „Mi-a fost foarte greu să-mi înfrâng dorinţa de a mă întoarce la familia mea. Nu vreau să mai răscolesc trecutul."

Aşa cum vom vedea în capitolele următoare, aceasta este o problemă care a constituit o piatră de încercare pentru mulţi oameni, şi reprezintă unul din motivele pentru care noi, ceilalţi, ar trebui să fim fericiţi că nu avem astfel de amintiri.

Povestea fiicei care s-a întors acasă

O întâlnire între fiica reîncarnată şi mama ei din Africa de Sud a avut loc după ce Uvashnee Rattan, o fetiţă de patru ani, care locuia cu părinţii ei în Lotusville, lângă Verulam, a fost dusă în New Glasgow, un cartier de la periferia oraşului. Jugdees Rattan trebuia să livreze acolo o încărcătură de nisip şi i-a luat cu el pe Uvashnee şi pe ceilalţi doi copii ai lui. Vederea casei pare să fi deşteptat în mintea copilului amintiri dintr-o viaţă anterioară.

La întoarcerea acasă, fetiţa s-a dus fuga la mama ei, spunând : „Mămico, mămico, numele meu e Sudima şi am locuit în casa familiei Kemla. Casa lor e în New Glasgow, la poalele unui deal. E vopsită în albastru, iar înăuntru e din lemn...". A mai spus că „cealaltă familie" a ei mânca numai curry de cartofi cu lipie, fără carne, şi că în faţa casei era un heleşteu, iar nu departe de heleşteu, un râu unde ea şi familia ei îşi spălau rufele.

Mama a întrebat-o de ce se despărţise de cealaltă „familie" a ei.

„Pentru că m-am îmbolnăvit şi am murit. M-a durut stomacul îngrozitor şi am murit. Familia mea a crezut că am murit, dar nu era aşa. Eram doar adormită."

Mama lui Uvashnee a hotărât să afle dacă era vreun dram de adevăr în declaraţiile fiicei sale. Bănuia că, în momentul în care bărbatul ei a dus nisipul, fetiţa văzuse pe cineva care locuia în acea casă, iar acest lucru o făcuse să inventeze povestea. Aşa că a dat telefon la familia respectivă şi a vorbit cu bunica – dar aceasta i-a spus că nu ştie pe nimeni cu numele de Sudima. Când însă ceilalţi membri ai „familiei" au aflat de această discuţie, au invitat-o pe doamna Rattan şi pe fiica ei să-i viziteze. Când au ajuns acolo, au găsit mai mulţi invitaţi. Lui Uvashnee i s-au pus mai multe întrebări, la care fetiţa a răspuns complet şi fără ezitare. Apoi s-a întâmplat ceva extraordinar. Jugdees Rattan povesteşte :

Uvashnee stătea în poala soţiei mele. Eu am arătat spre o farfurie cu prăjituri care se afla lângă ea şi i-am zis: „Dă-i mamei tale nişte prăjituri, Uvashnee". Mă aşteptam să ia pur şi simplu nişte prăjituri, să se întoarcă spre soţia mea şi să i le dea – dar fetiţa s-a dat jos din poala mamei, a luat nişte prăjituri din farfurie şi i le-a dus unei femei în vârstă, doamna Baghwandeen, care stătea în fundul camerei. Femeia a început să plângă. A luat dulciurile şi a ridicat-o pe Uvashnee în poala ei, sărutând-o. A spus că plânge pentru fiica ei, Anishta, care murise de dizenterie cu douăzeci de ani în urmă, la vârsta de nouă ani. Anishta fusese bolnavă doar o singură zi şi nimeni nu putuse să o vindece. Apoi femeia a explicat că, deşi numele fiicei ei era Anishta, ea mai avea un nume, pe care i-l dăduse preotul la naştere, potrivit obiceiului indian: acest nume era Sudima.

Cazul a fost cercetat de profesorul David Scott-McNab şi de profesorul John Poynton, specialişti în parapsihologie, care s-au convins că declaraţiile lui Uvashnee erau adevărate.

„Uvashnee ştie lucruri pe care n-ar fi putut să le afle în mod normal", au conchis ei. „Este un caz clasic, extrem de clar, în care subiectul îşi aminteşte de ceea ce pare a fi o existenţă anterioară."

Povestea are şi un aspect mai puţin obişnuit, care arată că, uneori, copiii care au amintiri dintr-o existenţă anterioară pot comunica telepatic cu membrii familiei lor din viaţa trecută. În 1975, Uvashnee a afirmat: „Ştii, îmi pare foarte rău pentru cealaltă mămică a mea. O să moară curând". Câteva zile mai târziu, doamna Baghwandeen a murit după o perioadă în care fusese foarte bolnavă, lăsând-o astfel pe Uvashnee cu amintirea scurtei, dar fericitei lor reîntâlniri.

Capitolul 4

Probleme de familie

Nefericita fiică, nefericitul fiu

În timpul scurtei sale vieţi, Emilia Lorenz a fost o fiinţă foarte frământată. Cei nouăsprezece ani pe care i-a petrecut în această viaţă au fost permanent umbriţi de conflicte interioare care i-au uluit pe cei din familia ei. Ceea ce-şi dorea Emilia mai mult şi mai mult era să fie liberă – dar, pentru o femeie din Brazilia, acesta era un lucru greu de obţinut. Le spunea mereu fraţilor şi surorilor ei că este nemulţumită de condiţia ei de femeie şi că, dacă ar exista reîncarnare, ar reveni pe lume ca bărbat. Născută în Brazilia pe 4 februarie 1902, Emilia a mai spus că se aşteaptă să moară necăsătorită şi a ţinut ca această previziune să se adeverească, refuzând mai multe cereri în căsătorie. Singurul lucru care-i plăcea era să coasă, fiind singura din familie care excela în acest domeniu. Şi era atât de pricepută, încât părinţii i-au cumpărat o maşină de cusut.

Cu toate acestea, nemulţumirea ei existenţială a culminat cu mai multe tentative de sinucidere. Odată, a fost obligată să bea cantităţi foarte mari de lapte, ca antidot la arsenicul pe care-l înghiţise. Dar, în cele din urmă, viaţa ei s-a curmat în 1921, pe 21 octombrie, după ce luase cianură.

Ida Lorenz, mama Emiliei, a început să primească mesaje de la fiica ei, la întrunirile spiritiste la care mergea. Emilia i-a spus că îi pare rău că s-a sinucis şi că vrea ca mama ei să o nască din nou – „Mamă, vreau să fiu băiatul tău. O să vin pe lume ca fiu al tău", a spus ea.

Primul copil al familiei Lorenz fusese un băiat, Emilio, care murise în fragedă pruncie. Emilia, care purta numele lui, fusese al doilea copil. La vremea când fiica ei îşi pusese capăt zilelor, Ida Lorenz mai născuse zece copii şi nu se aştepta să mai rămână însărcinată. Dar a rămas, iar cel de-al treisprezecelea copil, botezat Paulo, s-a născut pe 3 februarie 1923.

Paulo Lorenz nu era un copil obişnuit. Din momentul în care a început să vorbească, a refuzat cu obstinaţie să poarte haine de băiat. Prefera să poarte haine de fetiţă sau nu purta haine deloc. De asemenea, îi plăcea să se joace cu fetiţele şi cu păpuşile, era foarte priceput la cusut şi spunea o serie de lucruri prin care se identifica cu Emilia. La un moment dat, chiar le-a spus unora dintre surorile lui că este fetiţă. Paulo a acceptat ideea de a purta haine de băiat abia în jurul vârstei de patru sau cinci ani şi când cineva din familie a avut ideea să-i facă o pereche de pantaloni dintr-o fustă veche de-a Emiliei. Astfel, masculinitatea lui a început să se facă simţită. Şi-a dat seama cum fuseseră confecţionaţi pantalonii, zicând: „Cine-ar fi crezut că, după ce am folosit materialul ăsta pentru o fustă, o să-l mai folosesc după aceea pentru pantaloni?".

Treptat, familia lui a început să observe şi alte trăsături care arătau că Paulo era reîncarnarea surorii lui. Cea mai importantă era uimitoarea lui pricepere la cusut. De exemplu, odată, când, potrivit martorilor, Paulo era „foarte mic", el a văzut-o pe una dintre servitoarele familiei încercând, fără îndemânare, să coasă la maşină. Paulo a dat-o la o parte, i-a arătat cum funcţionează maşina şi a încheiat demonstraţia confecţionând un săculeţ. Când

avea patru ani, a văzut-o pe sora lui, Florzinha, chinuindu-se să bage aţa în acul de la maşina de cusut, şi i-a arătat cum se procedează. Marta, o altă soră de-a lui, a lăsat pe maşina de cusut o broderie neterminată, iar Paulo a terminat-o în locul ei. Toate acestea s-au întâmplat înainte ca băieţelul să înveţe să folosească maşina de cusut. Când a fost întrebat de unde ştia aceste lucruri, Paulo a răspuns pur şi simplu: „Ştiam deja să cos". Cu toate acestea, când a crescut mai mare, pasiunea lui pentru cusut a dispărut, iar surorile lui l-au întrecut în pricepere.

Este interesant că Paulo avea şi o fobie legată de lapte. Nu a băut lapte niciodată, ceea ce era valabil şi pentru sora lui, Emilia, dar numai pentru ultimii ei ani de viaţă, acest lucru datorându-se probabil faptului că fusese obligată să bea cantităţi mari de lapte, în urma tentativei de sinucidere.

În 1962, Paulo Lorenz avea treizeci şi nouă de ani. Rămăsese tot necăsătorit şi nu arăta nici un interes faţă de femei, cu excepţia surorilor lui, deşi trăsăturile lui feminine, atât de evidente în adolescenţă, dispăruseră. Paulo chiar s-a înrolat în armata braziliană, dar s-a retras timpuriu din motive de sănătate, fiind lăsat la vatră cu gradul de sergent. Suferea de tuberculoză pulmonară, care a necesitat tratament şi îngrijire timp de mai mulţi ani.

Mai târziu, Paulo s-a implicat în viaţa politică, dar, după ce preşedintele Braziliei, João Goulart, a fost destituit în 1963, în urma unei insurecţii militare, el a devenit din ce în ce mai neliniştit, crezându-se urmărit de agenţi ai guvernului. Delirul lui paranoic s-a accentuat atât de mult, încât familia a hotărât că Paulo avea nevoie de tratament psihiatric – dar, din păcate, până ca acest lucru să se întâmple, Paulo s-a sinucis. Mai ameninţase până atunci că se va sinucide şi chiar avusese tentative, dar în septembrie 1966, în timp ce era la sora lui, Lola Moreira, Paulo s-a dus în baie, şi-a turnat pe corp lichid inflamabil şi şi-a dat foc. A murit după zece ore, fără să-şi regrete fapta.

Se pare că dorinţa Emiliei de a se reîncarna în bărbat s-a împlinit, ea revenind pe lume în persoana fratelui ei Paulo – dar, în cele din urmă, această viaţă nu s-a dovedit a fi mai satisfăcătoare decât precedenta, aşa că Emilia a ales autodistrugerea, cum făcuse şi în viaţa anterioară, pentru a pune capăt nefericirii sale. Cazul nu este unic, deoarece se pare că asemenea trăsături de personalitate apar de-a lungul mai multor vieţi, probabil până când sufletul învaţă cum să facă faţă problemelor şi cum să le depăşească, în loc să se sinucidă din cauza lor.

Profesorul Ian Stevenson a observat că, într-o serie de cazuri în care persoana din viaţa anterioară se sinucisese, „subiectul a manifestat o înclinaţie spre suicid".

Cine l-a ucis pe John Cisko?

Printre indienii tlingit din sud-estul Alaskăi există o credinţă puternică nu numai în reîncarnare, ci şi în revenirea pe lume în sânul aceleiaşi familii. Un astfel de caz este acela al lui Jimmy Svenson, al cărui tată, Olaf, era pe jumătate tlingit şi pe jumătate norvegian, şi a cărui mamă, Millie, era tlingit get-beget.

Jimmy Svenson s-a născut în Sitka pe 22 noiembrie 1952, iar la doi ani susţinea că este fratele mamei lui – John Cisko –, spunând foarte clar că locuise în satul Klukwan, la 160 kilometri de Sitka. Uneori, cerea să fie dus acolo ca să stea împreună cu bunica lui din partea mamei. Timp de doi-trei ani, Jimmy a vorbit adeseori despre viaţa lui anterioară ; dar, după aceea, a pomenit din ce în ce mai rar acest subiect, aşa cum se întâmplă cu marea majoritate a copiilor care au amintiri dintr-o viaţă trecută.

John Cisko fusese un reprezentant tipic al tribului Tlingit. Îi plăcea să vâneze şi să pescuiască şi consuma foarte mult alcool,

de obicei vin. În vara anului 1950, pe când avea douăzeci şi cinci de ani, John Cisko era militar, dar se întorsese în Alaska, în permisie. Într-o zi, însoţit de două femei, a ieşit să se plimbe pe mare, cu o mică ambarcaţiune de pescuit – şi nimeni nu l-a mai văzut de atunci. Corpurile neînsufleţite ale celor două femei au fost găsite pe un ţărm, lângă barca naufragiată. Se înecaseră, iar dopul de pe fundul bărcii lipsea, ceea i-a determinat pe anchetatori să credă că barca se umpluse foarte repede cu apă, iar pasagerii, care erau probabil în stare de ebrietate, şi-au dat seama de pericol abia când a fost prea târziu. Pe canalele din sud-estul Alaskăi valurile sunt mari şi curenţii rapizi. Şi părea probabil ca trupul lui John Cisko să fi fost luat cu repeziciune de reflux. Dar mai exista şi posibilitatea ca bărbatul să fi fost omorât, probabil de una dintre însoţitoarele lui, care era geloasă.

Oare mărturisirile lui Jimmy Svenson pot clarifica circumstanţele acestei morţi?

Pe vremea când nu era decât un copil, Jimmy le-a spus părinţilor lui că fusese împuşcat mortal „de către căpitan [...] în burtă". În mod ciudat, Jimmy se născuse cu patru semne circulare pe abdomen, pe care profesorul Stevenson le-a examinat în 1961, când băiatul avea nouă ani – şi când deja nu-şi mai amintea nimic din viaţa lui anterioară. Profesorul consemnează:

> Aveau un diametru de aproape zece milimetri şi se distingeau cu claritate pe piele. Trei dintre semne erau mai deschise la culoare decât pielea din jur, iar cel de-al patrulea era mai închis la culoare. Trei erau situate în dreptul coastelor inferioare, deasupra ficatului; celălalt era la vreo cinci centimetri în dreapta ombilicului. Cicatricele semănau foarte bine cu nişte urme de glonţ.

Semnele şi defectele din naştere situate exact pe locul unor răni dintr-o viaţă anterioară pot reprezenta încă o dovadă palpabilă a existenţei cazurilor de reîncarnare (lucru despre care vom vorbi în capitolul 20). În cazul de faţă ne confruntăm însă cu o problemă.

Povestea nu a putut fi demonstrată deoarece cadavrul ciuruit de gloanţe al lui John Cisko nu a fost găsit; au existat doar nişte zvonuri lansate de un martor, care nu a vrut să vorbească, şi un băieţel care spunea cu insistenţă că el era propriul său unchi şi că fusese împuşcat mortal.

Bărbatul care s-a reîncarnat înainte de a muri

Cu mulţi ani înainte de naşterea lui Jimmy Svenson, cercetătorul Francis Story a consemnat experienţa venerabilului Phra Rajsuthajarn din Changwad Surin, călugăr la mănăstirea Pa Yodhaprasiddhi din Thailanda. Ca şi Jimmy Svenson, subiectul îşi amintea de o viaţă anterioară în care actuala lui mamă îi fusese soră. Altfel spus, actualii lui bunici îi fuseseră părinţi. Extrem de interesant în povestea lui Phra Rajsuthajarn este însă faptul că el s-a născut pe 12 octombrie 1908 – în *preziua* morţii bărbatului în persoana căruia îşi amintea că trăise. Asemenea curiozităţi în relatările despre reîncarnare ne amintesc că, oricât de convingătoare ar fi dovezile legate de acest fenomen, suntem încă departe de a înţelege cum funcţionează legile spirituale care îl guvernează.

Când Phra Rajsuthajarn a fost destul de mare ca să poată vorbi, a început să-şi povestească viaţa anterioară cu lux de amănunte. Bunicii lui îi spunea „mamă", iar celor trei femei care-i fuseseră fiice le spunea pe numele mic – iar uneia dintre ele i se adresa chiar cu numele de alint de când era ea copil. De asemenea, se înfuria când fetele nu-i spuneau „tată".

În viaţa lui anterioară fusese fermier, purtase numele de Leng şi învăţase să vorbească laoţiana şi să citească scrierile sfinte budiste scrise cu caractere cambodgiene. În viaţa actuală, şi-a dat seama că poate să citească manuscrisele cambodgiene fără să fi

învăţat limba cambodgiană, deşi alfabetul acesteia este diferit de cel siamez. În ciuda faptului că nu a avut ocazia să vorbească laoţiana în viaţa actuală, Phra Rajsuthajarn putea vorbi fără probleme cu oameni originari din Laos.

În persoana fermierului Leng, Phra Rajsuthajarn murise de febră la vârsta de patruzeci şi cinci de ani. Îşi putea aminti nu numai viaţa lui precedentă, ci şi felul cum murise. Spunea că a fost martor la propria lui înmormântare, că şi-a văzut corpul pe verandă şi a privit cum este incinerat. Mai spunea că în tot acest răstimp a simţit că experimentează un cu totul alt fel de existenţă, în care putea să „vadă în toate direcţiile". În preziua morţii lui Leng, sora lui mai mică născuse un băieţel. Acum, din perspectiva superioară a lumii de apoi, îşi amintea că se dusese lângă sora lui, se uitase la copil şi că, năpădit de un puternic sentiment de afecţiune, voise să-l atingă – dar se abţinuse, ca să nu-l sperie. Îşi mai amintea că, dintr-o dată, a simţit cum se prăbuşeşte, apoi a conştientizat că el însuşi este copilul din leagăn.

Surorile care ştiau să danseze

Un alt caz de reîncarnare în sânul aceleiaşi familii a fost înregistrat în Finlanda. Eeva-Maija Kaartinen a murit la vârsta de trei ani la Helsinki, în urma unei gripe, iar şase luni mai târziu, pe 22 mai 1929, s-a născut sora ei, Marja-Liisa. Nu multă vreme după aceea, Salli Kaartinen şi-a dat însă seama că fiica pe care o „pierduse" s-a întors pe lume. Fetiţa chiar îi corecta pe cei care-i spuneau Marja-Liisa: „Numele meu e Eeva-Maija", răspundea ea.

Doctorul Karl Müller, în cartea sa *Reincarnation – Based on Facts* [*Reîncarnarea, pornind de la întâmplări reale*], a consemnat mărturia orală a doamnei Kaartinen, potrivit căreia fiica ei era capabilă să recunoască persoane pe care nu le mai văzuse nici-

odată până atunci, spunându-le corect pe nume. De asemenea, ştia care fuseseră hainele şi jucăriile ei în viaţa anterioară.

Odată, a mai adăugat doamna Kaartinen, îi spusese Marjei-Liisa : „Mama o să te înveţe nişte cântece pentru copii pe care le cânta foarte frumos şi Eeva-Maija". Apoi a început să cânte la pian, iar Marja-Liisa i-a spus : „Dar Eeva-Maija ştia să şi danseze" – şi a început să danseze charleston. Mama ei uitase cu desăvârşire că, nu cu multă vreme înainte de a muri, fiica ei învăţase de la nişte verişori să danseze charleston.

Nu pare neverosimil ca un copil care pleacă dintre noi la o vârstă foarte fragedă să încerce să se nască în aceeaşi familie, dacă se iveşte ocazia. Există chiar dovezi că şi adulţii pot face o asemenea alegere – uneori chiar înainte de a muri.

Femeia renăscută ca fiică a fratelui ei

În cartea sa, *Your Last Life and Your Next* [*Viaţa ta anterioară şi cea viitoare*], dr. Sushil Chandra Bose consemnează povestea unei femei măritate, pe nume Betauli. Aceasta i-a spus cumnatei sale că în viitoarea ei viaţă îşi doreşte să fie fiica fratelui său Baburam. În 1908, anul în care a făcut acea mărturisire, Betauli a murit la Farrukhabad, în India. Trei ani mai târziu, Baburam şi soţia lui au avut o fiică, pe nume Girija.

La vârsta de patru ani, Girija l-a recunoscut pe fostul ei socru, pe care l-a întâlnit din întâmplare, iar un an mai târziu l-a recunoscut şi pe fostul ei soţ. După şapte ani, Girija, care avea acum şaisprezece ani, a fost dusă în casa fostului ei soţ din Farukhabad, dar ea a pretins că aceea nu era casa ei. Când a fost dusă la vechea ei casă, a recunoscut-o imediat şi a arătat spre locul unde dormea şi unde gătea. De asemenea, a recunoscut hainele lui Betauli, bijuteriile ei şi o casetă din oţel care-i aparţi-

nuse – iar când a văzut-o pe a doua soţie a fostului ei soţ, a plâns amarnic.

Moarte prin înec

Într-un caz extraordinar, investigat de cercetătoarea americană dr. Antonia Mills, subiectul intervievat era la cea de-a treia reîncarnare în sânul aceleiaşi familii. Emma Michell, membră a tribului indian Wet'suwet'en din Columbia Britanică, avea optzeci de ani când a relatat cazul ei Antoniei Mills. Amintirile din viaţa anterioară au apărut atunci când, cu mulţi ani în urmă, nepoţelul ei Jimmy a auzit că bate clopotul la bisericuţa din lemn din apropiere. I s-a spus că bătea clopotul pentru că Donald G., un bărbat din partea locului, murise. Replica lui Jimmy a fost surprinzătoare: „E omul care i-a plătit pe unii să mă bată şi să mă arunce în râu".

Băiatul părea să-şi amintească de moartea unchiului său, al cărui trup acoperit cu urme de lovituri fusese pescuit din râul Bulkeley, înainte ca Jimmy să se nască. Dar istoria avea să se repete, Jimmy găsindu-şi moartea în acelaşi râu. Acum, potrivit mărturiilor familiei lui, Jimmy a revenit pe lume pentru a treia oară ca nepot al Emmei Michell, care, pe vremea când era copil, avea amintiri din ambele vieţi. Când era mic a fost auzit spunând că era mai bine să se fi născut fetiţă, pentru că, aşa, probabilitatea de a muri înecat în apele zbuciumate ale râului ar fi fost mai mică.

Astfel de cazuri ne fac să înţelegem că sufletul nostru nu este singur de-a lungul călătoriei lui. Probabil că persoanele importante pentru noi în această viaţă continuă să joace un rol important şi în existenţa noastră viitoare.

În timpul unei vizite în India, în 1993, am întâlnit-o pe cercetătoarea indiană dr. Satwant Pasricha care, pe lângă faptul că se ocupa personal cu investigarea unor impresionante cazuri de reîncarnare, a făcut şi o analiză a statisticilor înregistrate de ea şi de alţi cercetători în acest domeniu, în care se arată preponderenţa, în anumite culturi, a cazurilor de reîncarnare în cadrul aceleiaşi familii. Satwant Pasricha a constatat, de exemplu, un procentaj foarte mare al legăturilor de rudenie dintre membrii tribului Tlingit şi persoanele sub identitatea cărora îşi aminteau că trăiseră. De fapt, această legătură nu lipsea decât în unul din cazuri, iar în altele patru era necunoscută, rezultând astfel o proporţie de 97,7% din totalitatea cazurilor examinate (47). O structură asemănătoare de legături de rudenie a rezultat din trei sferturi din cazurile analizate în rândurile tribului Haida (indieni din insulele Queen Charlotte, Columbia Britanică şi din sudul insulei Prince of Wales, Alaska). În Sri Lanka, proporţia a fost de 16,7%, în India de 10,3% şi în Turcia de 8,9%.

Aceste cifre arată că s-ar putea ca multe familii din aceste culturi să rămână nedespărţite de-a lungul mai multor vieţi.

Capitolul 5

Suflete gemene

Băieții uciși

Părinţii lui Ramoo şi Rajoo Sharma şi-au dat seama că era ceva deosebit la copiii lor abia când cei doi băieţi gemeni, în vârstă de trei ani, au fugit din satul Sham Nagara, din Uttar Pradesh, India, în direcţia gării şi a autostrăzii principale. Au fost aduşi înapoi şi întrebaţi unde se duceau. Ramoo şi Rajoo au răspuns că „se duceau acasă". Nu li s-a cerut nici o explicaţie, dar adevărul a ieşit curând la iveală, când un unchi de-al lor i-a văzut atingând picioarele unui necunoscut care trecea prin sat (ceea ce este un mod de a-ţi arăta respectul faţă de o persoană cunoscută). Unchiul i-a mustrat, pentru că, din câte ştia el, cei doi copii nu-l cunoşteau pe omul respectiv. Dar băieţii i-au explicat că îl cunoşteau dintr-o viaţă anterioară, şi au început să-şi istorisească pe larg vieţile trecute.

Aşa s-a aflat că cei doi băieţi fuseseră fraţi gemeni şi în existenţa lor anterioară. Ramoo fusese Bhimsen Pitamah, iar Rajoo fusese fratele său, Bhism. Locuiseră la vreo şaisprezece kilometri de Sham Nagara, în satul Uncha Larpur – de unde venise şi străinul pe care băieţii îl văzuseră pe stradă. Cei doi fraţi au povestit că fuseseră ucişi. Ba chiar l-au identificat pe ucigaş, un bărbat pe nume Jagannath, cu care se certaseră, apoi, aparent, se împăcaseră.

Dar prietenia lui Jagannath era ipocrită. El i-a invitat pe cei doi în casa lui din satul Kurri, unde un grup de bărbaţi i-au atacat şi i-au omorât prin strangulare. Pe lângă asta, băieţii au descris şi alte evenimente din viaţa lor, precum şi obiecte care le aparţinuseră.

Într-adevăr, în satul Kurri existaseră doi băieţi gemeni pe nume Pitamah, care fuseseră omorâţi, iar zvonul despre declaraţiile băieţilor din Sham Nagara a ajuns până la Uncha Larpur. Ca urmare, membri ai familiei lor din viaţa anterioară, oameni din sat, precum şi presupuşii criminali au venit la Sham Nagara să-i vadă pe Ramoo şi Rajoo. Printre vizitatori se afla şi fratele mai mare al răposaţilor, Chandra Sen, şi mama lor, Ram Devi. Era în vara anului 1971.

Curând după aceea – pe 20 noiembrie 1971 –, profesorul Ian Stevenson era la secţia de poliţie din Gursahaiganj, Uttar Pradesh, cercetând un alt caz. Un ofiţer de poliţie i-a sugerat atunci să se ocupe de povestea celor doi gemeni. Şi pentru că era vorba de o crimă recentă, la secţia de poliţie existau probe pe care putea să le analizeze. Dar la data aceea profesorul n-a avut timp să facă personal cercetări. În schimb, l-a rugat pe dr. L.P. Mehrotra să ia declaraţii de la principalii martori din Sham Nagara şi Uncha Larpur în iulie 1972. Profesorul Stevenson a revenit după patru luni să-şi continue ancheta – mai târziu, echipei care se ocupa de investigarea cazului i s-a alăturat şi dr. Erlendur Haraldsson.

Probele includeau şi declaraţii înregistrate la procesul presupuşilor criminali, din care reieşea că gemenii Pitamah fuseseră informatori ai poliţiei. De asemenea, reieşea şi faptul că între cei doi gemeni şi cei doi bărbaţi pe nume Jagannath şi Raja Ram se iscase un conflict pentru pământ. Aceştia din urmă reuşiseră să le întindă o capcană gemenilor, care fuseseră văzuţi în viaţă ultima oară pe data de 28 aprilie 1964. Corpurile lor legate, aflate într-o stare avansată de descompunere, au fost găsite într-un puţ după patru zile, iar poliţia a stabilit că fuseseră strangulaţi.

„Bineînţeles că bănuiala a căzut asupra duşmanilor recunoscuţi ai celor doi gemeni, aşa că poliţia i-a strâns pe câţiva dintre aceştia (mai exact, pe nouă dintre ei), iar suspecţii au fost judecaţi pentru crimă", notează profesorul Stevenson în volumul I al cărţii lui despre India, *Cases Suggestive of Reincarnation* [*Cazuri care sugerează existenţa reîncarnării*]. „Dar crimele fuseseră (aproape sigur) comise în timpul nopţii, şi probabil că poliţia îi prinsese de fapt pe singurii martori oculari, aşa că nu mai rămăsese nimeni care să-i acuze. Din lipsă de probe, toţi acuzaţii au fost achitaţi."

Profesorul Stevenson a vrut să meargă la Kurri pentru a continua ancheta – dar, spune el, „şansele de a întâlni pe cineva care să nu fie unul dintre criminali sau pe cineva căruia să nu-i fie teamă de ucigaşii gemenilor erau atât de mici, încât am renunţat la această călătorie".

Interesant este că Bhimsen şi Bhism Pitamah aveau doi fii care au venit şi ei în vizită la Sham Nagara. Ramoo şi Rajoo le-au spus „copiii noştri" şi s-au purtat cu ei într-un mod patern, sfătuindu-i să-şi repare casa cu grijă (pentru că se dărăpănase) şi s-o viziteze pe soţia lui Bhimsen. Când au întâlnit-o pe Rami Devi, mama lor din viaţa anterioară, au început să plângă. Şi femeia a plâns alături de ei.

Deşi aveau personalităţi foarte diferite, cei doi gemeni erau greu de deosebit după înfăţişare – şi erau atât de apropiaţi unul de celălalt, încât nu voiau să mănânce decât împreună. Această legătură strânsă se pare că o moşteniseră din viaţa anterioară, când, deşi erau căsătoriţi şi unul, şi celălalt şi aveau copii, încă făceau multe lucruri împreună – şi chiar au murit împreună, într-un mod atât de atroce. În noua lor viaţă, au continuat să fie foarte apropiaţi, mergând până la a spune amândoi acelaşi lucru, în acelaşi timp, şi până la a avea aceleaşi amintiri din viaţa lor trecută.

Ajunşi aici, trebuie să subliniem că, de-a lungul anilor, India ne-a oferit o serie importantă de cazuri de reîncarnare, iar profesorul

Ian Stevenson a investigat o mare parte dintre acestea. Prima lui carte cu studii de caz era în totalitate dedicată cercetărilor făcute în India, ţară unde el continuă să revină pentru noi investigaţii. Dar munca lui de cercetare îl poartă şi în Birmania, Sri Lanka, Liban, Turcia şi în multe alte ţări, printre care şi Marea Britanie. Dat fiind că locuieşte în Statele Unite, profesorul are acces uşor la cazurile din America de Nord. Iar când l-am întâlnit la Londra, în 1996, am aflat că plănuieşte să scrie o carte cu studii de caz din Europa. Preponderenţa cazurilor indiene nu înseamnă că reîncarnarea apare mai mult în acea parte a lumii decât în alte zone de pe glob. O explicaţie mai plauzibilă a acestui lucru mi se pare a fi aceea că, în culturile unde oamenii acceptă reîncarnarea, mărturisirile copiilor despre vieţile lor anterioare sunt mai uşor acceptate şi luate ca atare, în timp ce în Occident, asemenea declaraţii ar fi considerate fantezii copilăreşti.

Cei doi soți renăscuți ca frați gemeni

Mai există un caz cercetat cu atenţie şi la fel de impresionant ca precedentul. Este vorba de doi gemeni care-şi amintesc de existenţa lor anterioară, deşi nu au fost nici măcar rude de sânge în trecut. Au fost, în schimb, soţ şi soţie şi au locuit în Okshitgon, Birmania. Părinţii lui Maung Gyi şi ai lui Maung Ngé s-au mutat din Okshitgon la Kabyu la scurtă vreme după naşterea copiilor, în 1886. Cei doi gemeni nu ştiau aşadar nimic despre localitatea în care se născuseră sau despre locuitorii ei. Cu toate acestea, cum au crescut destul de mari ca să poată vorbi, au început să se adreseze unul altuia pe nume diferite, dintre care unul era nume de femeie. S-a descoperit că era vorba de numele a doi soţi care locuiseră în Okshitgon şi care fuseseră devotaţi unul altuia, fiind

născuţi în aceeaşi zi şi în acelaşi loc. În plus, cei doi mai şi muriseră în aceeaşi zi – cam în perioada în care cei doi gemeni veniseră pe lume.

Pentru a li se verifica amintirile din viaţa anterioară, Maung Gyi şi Maung Ngé au fost duşi la Okshitgon, în cartierul şi în casa unde locuiseră cei doi soţi de a căror viaţă îşi aminteau. Nu numai că gemenii au recunoscut străzi, locuri şi oameni, dar au recunoscut până şi hainele pe care le purtaseră cei doi soţi. Fratele care fusese femeie şi-a mai amintit că împrumutase de la o anume Ma Thet două rupii pe care nu le restituise. Întrebată, Ma Thet a confirmat acest lucru. Fielding Hall, cel care a investigat acest caz şi care a scris despre el în *The Soul of a People* [*Sufletul unui popor*], i-a intervievat pe cei doi gemeni când aceştia aveau şase ani şi păstrau încă amintiri clare din vieţile lor anterioare. Copilul care-şi amintea că fusese bărbat era un băieţel rotofei, iar fratele lui era mai micuţ, cu „o privire visătoare, şi aducea mai mult cu o fetiţă decât cu un băiat".

„Acesta a fost bucătarul meu"

Şi mai ciudat este cazul lui Krishnan Kishore, care se purta extrem de afectuos cu fratele lui geamăn, Krishna Kumar, ţinând morţiş să împartă totul cu el. Îi făcea cadouri şi era foarte preocupat de viaţa lui. Când i s-a cerut să explice de ce se poartă aşa, băiatul a răspuns : „Pentru că a fost bucătarul meu".

Nu mult după aceea, Krishnan i-a spus mamei lui că nu-i place mâncarea gătită de ea, pentru că „la mine acasă mâncam dulciuri delicioase". A mai spus că avusese o casă mare şi roşie, două maşini şi o armă. În viaţa anterioară, numele lui fusese Purushottom. Unchiul celor doi gemeni a încercat să verifice această poveste şi l-a dus pe Krishnan la un bijutier pe nume Purushottom, dar

băiatul nu l-a recunoscut. După o vreme, mama lui l-a dus în casa altui Purushttom, iar acolo băiatul a recunoscut mobila, tablourile şi alte obiecte, descriind chiar cum fuseseră achiziţionate şi la ce erau folosite. Tot cu prilejul acelei vizite s-a descoperit că domnul Purushottom deţinuse maşini şi o armă şi că fusese mare amator de dulciuri.

Gemenii birmanezi

Profesorul Ian Stevenson ne spune în cartea lui, *Children Who Remember Previous Lives* [*Copii care îşi amintesc de vieţile lor anterioare*], că, printre cazurile de reîncarnare pe care le-a înregistrat, se numără treizeci şi şase de perechi de gemeni, în care unul sau amândoi îşi amintesc de o viaţă anterioară.

„În douăzeci şi şase dintre cazurile de gemeni, o personalitate anterioară a fost identificată în mod satisfăcător pentru ambii fraţi", spune profesorul, adăugând că, în restul cazurilor, situaţia unuia sau chiar a ambilor fraţi a rămas neelucidată – adică nu s-au găsit dovezi despre persoanele sub identitatea cărora susţineau că au trăit. „În nouăsprezece din cele douăzeci şi şase de cazuri, persoanele anterioare avuseseră relaţii de rudenie (uneori maritale), iar în celelalte şapte, fuseseră prieteni sau cunoştinţe ; dar în nici unul dintre cazuri, persoanele din viaţa anterioară nu fuseseră străine."

Deşi se cunoscuseră, relaţia dintre gemenii birmanezi Maung Aung Cho Thein şi Maung Aung Ko Thein în existenţa lor anterioară n-a părut, la prima vedere, un motiv plauzibil pentru ca ei să se nască în aceeaşi familie. Unul dintre ei fusese femeie, proprietară a unei mori de orez. Celălalt fusese un ţăran care mergea să-şi macine orezul la moara respectivă. „Comportamentul celor doi gemeni unul faţă de celălalt reflecta atitudinea oarecum arogantă a femeii bogate, care deţinea moara, şi pe cea

plină de deferenţă a ţăranului", notează Stevenson. „Am găsit acest de gen de relaţie «dominator/dominat» în toate cele unsprezece cazuri de gemeni pentru care am avut suficiente informaţii cu privire la rolurile şi comportamentele subiecţilor şi ale personalităţilor lor anterioare."

În pofida efortului extraordinar al cercetătorilor din domeniul reîncarnării, amintirile din viaţa anterioară ale unor copii nu pot fi întotdeauna confirmate. Ca urmare, astfel de cazuri sunt rareori menţionate în rapoartele şi statisticile specialiştilor. Dar profesorul Stevenson consideră că în cazul surorilor birmaneze Ma Khin San Tin şi Ma Khin San Yin avem de-a face cu o excepţie datorită asemănării extraordinare dintre poveştile lor, asemănare care a reieşit în timpul cercetărilor. Fetele îşi aminteau că fuseseră doi fraţi japonezi (dar nu gemeni) care făceau parte din aceeaşi unitate militară. Muriseră în Birmania în aprilie 1945, în urma atacului britanic de lângă Pyawbwe. După aceea, i-au spus fetele profesorului, încercaseră să se nască din nou în Japonia, dar eşuaseră. Aşa că s-au întors în Birmania, acolo unde muriseră, şi s-au născut într-un sat, la mai puţin de 100 de metri de locul unde-şi găsiseră moartea şi unde existase o fortificaţie militară japoneză. „Acest caz rămâne neelucidat", ne aminteşte profesorul Stevenson, „aşa cum rămân şi cazurile celorlalţi copii birmanezi care susţin că au fost soldaţi japonezi ucişi în Birmania".

Gemenele Pollock

Un anunţ apărut în 1958 în ziarul *Hexham Courant* din Northumberland nu prevestea cu nimic povestea extraordinară care avea să urmeze. Anunţul suna astfel :

> POLLOCK. Pe 4 octombrie, John şi Florence, Leazes Crescent nr. 29, Hexham, au fost dăruiţi de Dumnezeu cu două fete gemene, Jennifer

şi Gillian Theresa. Lăudat fie Domnul şi binecuvântată fie Sfânta noastră Fecioară Maria.

Numele Pollock le era familiar celor mai mulţi cititori ai ziarului, pentru că apăruse în numeroase articole cu optsprezece luni în urmă, după ce destinul le răpise pe cele două fiice ale familiei Pollock – Joanna, de unsprezece ani, şi Jacqueline, de şase. Fetele se duceau în fiecare duminică la biserica „St. Mary", împreună cu prietenul lor Anthony Layden, ca să ia parte la slujba specială ţinută de cei 250 de elevi ai Şcolii Romano-Catolice. Pe 25 mai 1957, n-au mai ajuns însă la biserică. În timp ce mergeau ţinându-se de mână pe Shafto Leazes, cei trei copii au fost loviţi de o maşină condusă de o femeie care luase o supradoză de droguri cu intenţia de a se sinucide. Maşina a urcat pe trotuar şi i-a izbit din plin pe cei trei copii, aruncându-i în aer ca pe nişte marionete. Joanna şi Jacqueline au murit pe loc din cauza unor politraumatisme, iar prietenul lor a murit şi el o dată ajuns la spital.

Deşi distruşi de această pierdere, soţii Pollock au mai găsit în inimile lor puterea să-i trimită femeii vinovate pentru această tragedie un mesaj de compasiune şi iertare. John Pollock era deja un om extrem de religios – se convertise la catolicism la vârsta de nouăsprezece ani –, iar Florence, mângâiată de bunătatea preotului din localitate, a trecut şi ea la catolicism, după moartea fiicelor ei. Dar John era un catolic mai neobişnuit, pentru că el credea cu tărie şi în reîncarnare – concepţie pe care soţia lui nu o împărtăşea. Mai mult, John se rugase nopţile să i se dea o dovadă că există reîncarnare, pentru a putea să le arate preoţilor că are dreptate.

Iniţial, John a privit moartea fiicelor sale ca pe un semn al judecăţii lui Dumnezeu pentru că ceruse o dovadă a existenţei reîncarnării. În acelaşi timp însă, a considerat că Dumnezeu a hotărât să răspundă rugăciunilor lui şi că fiicele lui se vor întoarce în sânul familiei. Dar soţia lui nu era de acord nici cu această

idee, care o cam neliniştea. Aşa că, la începutul anului următor, când a anunţat că este însărcinată, era cuprinsă de oarece temeri. Soţul ei, în culmea fericirii, a răspuns că este convins că Dumnezeu le va aduce din nou pe lume pe Joanna şi pe Jacqueline şi că vor avea două fete gemene. Dar John Pollock a fost nevoit să se confrunte nu numai cu scepticismul soţiei lui, ci şi cu verdictul medical al doctorului familiei şi al ginecologului, care spuneau că în pântece se află un singur copil. Cu toate acestea, în mod miraculos, prezicerea lui John Pollock s-a adeverit, soţia sa aducând pe lume două fetiţe gemene, Jennifer şi Gillian, la un interval de zece minute.

Aproape imediat după naşterea gemenelor, John Pollock a observat pe fruntea lui Jennifer o dungă subţire şi albă. Mai văzuse un astfel de semn pe fruntea lui Jacqueline. Se tăiase pe frunte când avea doi ani şi rana se vindecase, lăsând o cicatrice albă şi subţire. În ciuda scepticismului ei, Florence Pollock a observat şi ea un semn din naştere de culoare maro pe şoldul lui Jennifer care corespundea ca mărime, formă şi poziţie cu semnul din naştere al lui Jacqueline. Dat fiind că gemenele erau identice din punct de vedere genetic (termenul medical este „monozigote", adică născute din aceeaşi celulă-ou), o asemenea diferenţă între ele era ceva foarte rar.

Aceste semne fizice au fost de ajuns să-l convingă pe John Pollock că răposatele lui fiice se născuseră din nou. Curând, avea să primească o dovadă şi mai importantă în acest sens. La numai patru luni de la naşterea fetiţelor, soţii Pollock s-au hotărât să se mute în altă parte şi şi-au făcut o casă nouă în Whitley Bay, Northumberland. Fetele aveau doar trei ani când s-au întors pentru prima oară în vizită la Hexham, pentru o zi – şi cu toate acestea, s-au comportat ca şi cum ar fi cunoscut bine locurile. În timp ce mergeau pe stradă, părinţii lor ascultau fascinaţi ce spuneau fetiţele. „Şcoala este acolo, după colţ", a spus una dintre ele, deşi, în momentul acela, şcoala la care mergeau surorile lor era

încă mascată de biserică. „Acolo ne jucam în curtea şcolii", a spus cealaltă. Şi imediat sora ei a continuat: „Acolo sunt leagănele şi toboganele", arătând în direcţia unei coline, iar părinţii ştiau că fiicele lor se *dăduseră* în leagăne şi pe toboganele care nu se vedeau, fiind de cealaltă parte a colinei. Apoi, când au trecut pe lângă casa unde Joanna şi Jacqueline îşi petrecuseră mulţi ani fericiţi, cele două fetiţe au zis: „Acolo locuiam noi".

Soţii Pollock păstraseră jucăriile fiicelor lor în cutii de carton, fiindcă nu voiau să se despartă de ele. Când cele două fetiţe gemene au mai crescut, părinţii au hotărât să folosească vechile jucării, aşa că într-o noapte le-au pus în faţa dormitorului două păpuşi vechi şi un storcător de rufe, de jucărie. Florence Pollock le-a urmărit reacţia. Jennifer le-a văzut prima. „A, uite-o pe Mary. Şi pe Suzanne, păpuşa mea", a exclamat ea, adăugând: „N-am mai văzut-o de multă vreme". Apoi s-a întors către sora ei geamănă şi i-a zis: „Şi uite şi storcătorul tău". Jennifer identificase corect numele păpuşilor, spunând cui aparţinuse fiecare dintre ele şi cui aparţinuse storcătorul.

Şi mai înfiorătoare a fost reacţia fetiţelor în timp ce se jucau în spatele casei lor din Whitley Bay, în apropierea unei străzi pe care erau parcate maşini. Auzind într-o zi ţipete isterice, John Pollock s-a dus repede să vadă ce se întâmplă. Le-a găsit pe cele două fetiţe strângându-se în braţe una pe alta, ghemuite într-un colţ şi spunând întruna: „Maşina! Maşina! Vine spre noi!". Arătau în direcţia unei maşini care se îndrepta spre ele şi care abia pornise din loc. Probabil că scena le-a adus aminte fetiţelor de frica pe care o trăiseră Joanna şi Jacqueline în ultimele momente ale vieţii. Dar şi mai macabră a fost scena în care, după toate aparenţele, Jennifer şi Jacqueline îşi reconstituiau momentul morţii şi la care mama lor a asistat pe când ele erau în camera de joacă, fără să-şi dea sema că sunt observate. Gillian strâgea în braţe capul surorii ei gemene, zicând: „Îţi curge sânge din ochi. Aici te-a lovit maşina".

Curând după aceea, amintirile celor două gemene au început să dispară – şi, deja la douăzeci de ani nu-şi mai aminteau nimic despre aceste întâmplări.

Atunci când studiem reîncarnarea în sânul aceleiaşi familii, trebuie să fim foarte atenţi la influenţa, deliberată sau nu, a părinţilor sau altor rude care-şi pot impune propriile idei asupra copiilor uşor impresionabili. Totuşi, această influenţă funcţionează în dublu sens, pentru că există multe cazuri în care este evident că amintirile din viaţa anterioară ale copilului n-au fost bine primite de părinţi şi, de aceea, copilul a fost redus la tăcere prin pedepse şi ameninţări. De asemenea, trebuie să analizăm în ce măsură aparentele amintiri pot fi rezultatul „memoriei genetice" – deşi nu există nici o dovadă ştiinţifică potrivit căreia memoria s-ar transmite de la o generaţie la alta.

Una dintre cele mai bune relatări despre experienţa trăită de soţii Pollock apare în cartea lui Ian Wilson, *Mind Out of Time* [*Spiritul în afara timpului*], care a fost publicată într-o ediţie de buzunar sub titlul *Reincarnation ?* [*Există reîncarnare ?*]. Această carte este extrem de critică la adresa relatărilor despre reîncarnare în general, sugerând că cea mai mare parte a cercetătorilor nu verifică îndeajuns de minuţios mărturiile subiecţilor lor. Dar Ian Wilson, care locuieşte acum în Australia şi este unul dintre corespondenţii revistei mele, recunoaşte că, în cazul gemenelor Pollock, poate fi vorba de o excepţie. El spune despre John Pollock şi fiicele lui următorul lucru : „[...] dacă totul s-a petrecut aşa cum a povestit John Pollock, inclusiv faptul că gemenele au retrăit amintirile surorilor lor decedate, atunci trebuie să recunosc că pare să se fi întâmplat un lucru pe care ştiinţa secolului XX nu-l înţelege încă".

Capitolul 6

Suflete-pereche

Iubita faraonului

În anii ’70, vizitatorii care veneau la Abydos, una dintre cele mai importante zone arheologice ale Egiptului antic, erau adesea însoţiţi în jurul frumosului templu al lui Seti I de o englezoaică aparent excentrică, dar care avea cunoştinţe foarte vaste despre templu şi despre cel care-l construise.

Competenţa lui Dorothy Eady poate fi explicată în parte prin lunga ei colaborare cu mai mulţi egiptologi eminenţi, prin faptul că putea să descifreze scrierea hieroglifică şi lucra în cadrul Departamentului Antichităţilor Egiptene, la numeroase proiecte de restaurare, incluzând monumente din apropierea Marii Piramide de la Gizeh. Dar Dorothy dezvăluia publicului aspecte din viaţa cotidiană a egiptenilor şi din ritualurile lor, care îi uimeau pe experţi – şi care au făcut-o să crească şi mai mult în ochii lor atunci când s-au găsit dovezi ce arătau că avea dreptate. Explicaţia ei a fost simplă : ştia acele lucruri pentru că trăise acolo în trecut, pe vremea lui Seti I.

Însă dincolo de această afirmaţie se ascundea o poveste şi mai incredibilă, pe care nici chiar adepţii reîncarnării n-ar accepta-o cu uşurinţă. Dorothy Eady credea că ea şi faraonul Seti I se iubiseră într-o viaţă anterioară şi că erau suflete-pereche

sortite să fie împreună pe veci, dacă ea reuşea să treacă prin anumite încercări din această viaţă. Dorothy era convinsă că marele faraon Seti I o căutase din lumea de dincolo, timp de 3.000 de ani, găsind-o în cele din urmă pe vremea când ea era adolescentă în oraşul Plymouth, din Devon. Faraonul i s-a arătat şi, întrucât legătura care se terminase cu atâţia ani în urmă a fost refăcută, au început o relaţie între-două-lumi care a făcut ca Dorothy să revină la Abydos, la 520 kilometri de Cairo, ca să trăiască şi să moară în umbra romantică a acelei poveşti de iubire din trecut.

Nu există nimic în copilăria lui Dorothy Eady sau în istoria familiei sale care să poată explica pasiunea ei pentru Egipt, pasiune care a început să se manifeste curând după ce Dorothy a căzut pe scări în 1907, acasă la ea în Blackheath, în sud-estul Londrei. Avea trei ani, iar doctorul familiei a declarat-o moartă. Dar când a revenit mai târziu împreună cu o asistentă ca să spele şi să aranjeze corpul lui Dorothy, a găsit-o stând în pat, jucându-se fericită şi plină de ciocolată pe faţă.

La scurtă vreme după incident, Dorothy a început să viseze frecvent o clădire imensă cu coloane şi o grădină plină cu fructe şi flori. Părinţii ei o găseau adesea plângând. Când o întrebau de ce plânge, ea le răspundea: „Vreau să merg acasă", deşi nu ştia unde anume era „acasă". La vârsta de patru ani, când părinţii au dus-o la British Museum, fetiţa a alergat plină de bucurie prin galeriile egiptene, sărutând toate statuile. Până la urmă s-a potolit, privind încremenită o mumie – şi, când a trebuit să meargă acasă, a refuzat. Mama ei s-a aplecat să o ia în braţe, dar copilul s-a agăţat cu mâinile de vitrină şi a spus cu o voce înfricoşătoare, ca a unei femei bătrâne: „Lasă-mă, acesta e poporul meu". Părinţii au luat-o cu forţa din muzeu, în timp ce ea ţipa, dând din picioare. Stătea ore în şir şi studia cu lupa fotografii ale Pietrei de la Rosetta şi, când era întrebată de ce face asta, din moment ce nu

ştia alfabetul, răspundea : „Îl ştiu, doar că l-am uitat. Dacă aş putea să-l copiez, poate că mi-aş aduce aminte”.

Când avea trei ani, Dorothy a văzut într-o revistă adusă de tatăl ei acasă o fotografie pe care scria : „Templul lui Seti I de la Abydos, Egiptul de Sus”. Fetiţa s-a dus în fugă la tatăl ei, zicând : „*Asta*-i casa mea ! *Aici* am locuit eu ! … Dar de ce e totul distrus şi unde e grădina ? ”.

Reuben Eady a certat-o că spune minciuni şi i-a explicat că totul era distrus pentru că era foarte vechi şi că nu exista nici o grădină pentru că locul se afla în mijlocul deşertului. Tatăl s-a supărat şi mai rău când fiica lui, văzând o fotografie a mumiei foarte bine conservate a lui Seti I de la muzeul din Cairo, i-a spus că îl cunoaşte pe bărbatul acela, că era bun şi drept. Dar tatăl ei i-a zis să înceteze cu asemenea prostii.

Dorothy însă nu l-a ascultat şi, când s-a făcut mai mare, a început să plece de la şcoală ca să viziteze British Museum şi să petreacă ore în şir printre relicvele Egiptului antic. Acolo l-a cunoscut pe Sir E.A. Wallis Budge, curatorul Departamentului de Antichităţi Egiptene şi Asiriene, care a învăţat-o să descifreze hieroglifele. Şi, până la urmă, Dorothy a întâlnit un egiptean cu care s-a şi căsătorit, mutându-se la Cairo. Căsătoria a durat doar trei ani – Imam Abdel Meguid habar n-avea, când s-a însurat, că va trebui să rivalizeze, pentru dragostea soţiei lui, cu un faraon mort –, dar cei doi soţi au avut împreună un fiu căruia Dorothy a insistat să-i dea numele de Seti. După divorţ, Dorothy a rămas în Egipt, colaborând la diverse proiecte arheologice – şi, aşa cum se obişnuieşte în Egipt, a devenit cunoscută sub numele de „Omm Seti”, care înseamnă „Mama lui Seti”.

În anii ’50 , Departamentul de Antichităţi a acceptat în cele din urmă cererea ei insistentă de a fi transferată de la Cairo la Abydos. În mod normal, acesta nu era un post pe care departamentul l-ar fi acordat unei femei, întrucât satul în care urma să locuiască nu avea

electricitate, instalaţii sanitare şi nici apă curentă. Dar Omm Seti a fost încântată. Era, în sfârşit, acasă. În plus, în timpul lucrărilor de restaurare, muncitorii au găsit grădina pe care Dorothy o văzuse în visele ei: „Era exact unde am spus eu – în partea de sud-vest a templului; s-au găsit rădăcini de pomi, de viţă-de-vie, mici canale de irigaţie [...] chiar şi puţul; şi în puţ *încă* mai era apă".

Dorothy a dezvăluit mai târziu că, în timpul şederii sale la Cairo, povestea completă a vieţii ei anterioare în Egipt i-a fost „dictată" de cineva pe nume Hor-Ra, care o vizita uneori din lumea de dincolo, în timpul nopţii. I-a luat un an să termine de scris povestea care, în traducere, număra şaptezeci de pagini. Aşa a aflat Omm Seti că fusese o fată blondă, cu ochi albaştri, pe nume Bentreshyt, care la vârsta de paisprezece ani fusese remarcată de faraonul venit în vizită la Abydos ca să supravegheze lucrările la monumentul funerar ridicat în cinstea lui. Cei doi s-a îndrăgostit unul de celălalt şi s-au întâlnit în secret, întrucât Bentreshyt era preoteasă virgină a lui Isis, fiind deci proprietatea templului. Nimănui nu îi era îngăduit să o atingă, nici măcar faraonului.

Nu după multă vreme însă, a început să se observe că Bentreshyt era însărcinată, iar marele preot Antef a obligat-o să-şi mărturisească păcatul şi să spună în cele din urmă cine era iubitul ei. Singura pedeapsă posibilă pentru nelegiuirea ei era moartea – dar era nevoie şi de un proces public. Însă Bentreshyt a preferat să-şi ia viaţa decât să dezvăluie în public numele iubitului ei. Faraonul Seti I, care fusese plecat într-o călătorie la Numia, a fost şocat şi îndurerat la întoarcerea la Abydos, aflând ce se întâmplase în absenţa lui. A jurat să nu o uite niciodată pe Bentreshyt. Şi se pare că, într-adevăr, nu a uitat-o.

Dar şi mai extraordinar în povestea lui Omm Seti este faptul că femeia pretindea că, în timp ce lucra la restaurarea monumentelor antice egiptene, ea şi Seti I se întâlneau în mod regulat – uneori în plan spiritual, alteori în propria ei casă, unde Seti I se materializa,

se aşeza în pat lângă ea şi chiar făcea dragoste cu ea. Însă această relaţie fizică a trebuit să înceteze când Omm Seti s-a transferat la Abydos, iar faraonul i-a spus: „Roata destinului şi-a împlinit ciclul. Începând de acum şi până la sfârşitul zilelor tale pe pământ aparţii din nou templului şi nu mai ai dreptul la iubire trupească nici cu mine, nici cu vreun alt bărbat". Omm Seti a început să plângă, iar faraonul a consolat-o, întrebând-o dacă voia să facă aceeaşi greşeală din nou.

„Apoi mi-a explicat că era o perioadă în care urma să fim amândoi puşi la încercare. Dacă rezistam tentaţiei, până la sfârşitul vieţii mele la Abydos, păcatul nostru originar avea să fie iertat şi eu aveam să fiu a lui pe veci."

Dorothy Eady ştia că puţini oameni i-ar crede povestea, aşa că a ţinut un jurnal secret cu aceste întâlniri din lumea de dincolo, confesându-se numai celor mai apropiaţi prieteni, între care dr. Hanny El Zeini, preşedintele Companiei Egiptene de Zahăr şi Distilerie. Acesta a colaborat cu Jonathan Cott la o remarcabilă carte despre viaţa lui Dorothy, *The Search for Omm Sety* [*În căutarea lui Omm Seti*], care a apărut în 1988, la mai bine de şase ani de la moartea ei.

Omm Seti a murit aşa cum şi-a dorit şi este înmormântată în apropierea templului unde, după spusele ei, a mai murit o dată la capătul existenţei ei ca Bentreshyt.

Trebuie spus că povestea lui Omm Seti aduce cu sine mai multe întrebări decât răspunsuri. Dacă Dorothy Eady chiar a fost Bentreshyt, iubita lui Seti I, în viaţa ei anterioară, de ce au avut nevoie de 3.000 de ani pentru a se regăsi unul pe celălalt? Oare Dorothy Eady s-a mai reîncarnat în acest interval? Sau sufletul ei a trecut printr-o stare de „hibernare", aşteptând circumstanţele potrivite care să-i permită ei şi lui Seti I să se întâlnească?

Nu am răspunsuri la aceste întrebări. Într-adevăr, problema sufletelor-pereche este extrem de încâlcită. Dar ideea că pentru

fiecare dintre noi există un partener în lume („cealaltă jumătate") fără de care suntem incompleţi este un concept important pentru adepţii reîncarnării. Desigur, această idee apare şi în marea poezie şi literatură a lumii. Mulţi oameni mărturisesc că, atunci când şi-au întâlnit pentru prima oară partenerul, s-au simţit de parcă ar fi fost vorba de o reîntâlnire, ca şi cum ar fi fost împreună şi mai înainte. Luat în sens propriu, acest lucru ne dă de înţeles că, de-a lungul secolelor şi de-a lungul vieţilor noastre, dintre toate sufletele cu care avem relaţii, suntem atraşi în mod special de unul anume, de care suntem inextricabil legaţi. Deşi este foarte probabil că o să devenim iubiţi, putem experimenta şi alt gen de relaţii cu acel suflet, pentru a ne ajuta să ne înţelegem reciproc. Nici timpul pe care-l vom petrece cu sufletul nostru pereche nu va fi întotdeauna fericit: anumite vieţi pot fi dificile şi dureroase.

Când sufletele-pereche sunt ajutate să se întâlnească

Dr. Brian Weiss este un adept fervent al ideii de suflete-pereche şi al reîncarnării. Absolvent al Universităţii Columbia şi al Facultăţii de Medicină de la Yale, din Statele Unite, el locuieşte acum în Miami, Florida, unde este medic psihiatru. „Am avut ca pacienţi mulţi oameni, de obicei cupluri, care mai fuseseră împreună într-o viaţă anterioară", explică el. „Mulţi dintre ei şi-au recunoscut sufletele-pereche, călătorind împreună prin timp pentru a fi din nou împreună în viaţa actuală."

Dar toţi aceşti ani în care i-a ajutat pe oameni să se întoarcă în timp, la vieţile lor anterioare, nu l-au pregătit în nici un fel pentru un caz extraordinar legat de doi dintre pacienţii lui – care,

în urma hipnozei, s-a dovedit că fuseseră înrudiţi în existenţele lor trecute, dar în cea actuală nu se cunoşteau.

Pedro, un mexican care a cerut ajutorul doctorului Weiss după moartea fratelui său, a povestit că, într-una din vieţile lui anterioare, nişte soldaţi romani l-au legat de cai şi l-au târât pe pământ, după care l-au aruncat de la unul la altul, şi astfel s-a lovit la cap de o piatră. Apoi romanii l-au lăsat să moară în braţele fiicei lui.

Elizabeth, o femeie înaltă, cu o carieră strălucită în afaceri, a venit la doctorul Weiss după ce a citit una din cărţile lui, simţind că viaţa ei e un dezastru. Întorcându-se în timp, ea a descris o viaţă în care se numea Miriam, femeie care-şi văzuse tatăl murind în braţele ei după ce fusese târât cu caii de către romani.

Pedro şi Elizabeth (pseudonime alese de doctorul Weiss pentru a asigura confidenţialitatea pacienţilor lui) au venit la şedinţele doctorului Weiss timp de mai multe luni. Aveau programare în zile diferite şi nu se cunoşteau între ei. Şi nici psihiatrul n-a observat asemănările dintre poveştile lor, deşi ei păreau a juca roluri diferite în aceleaşi scene. Apoi, spre sfârşitul tratamentului, doctorul Weiss şi-a examinat însemnările şi s-a convins că cei doi erau destinaţi unul celuilalt.

„Până atunci nu mai întâlnisem suflete-pereche care să nu se cunoască în viaţa actuală", scrie doctorul în cartea lui, *Only Love Is Real* [*Iubirea este singura realitate*]. „În cazul respectiv, sufletele-pereche călătoriseră timp de 2.000 de ani ca să fie din nou împreună. Călătoriseră atâta amar de vreme, se aflau la o distanţă de câţiva metri şi de câteva minute unul de celălalt, dar încă nu se întâlniseră."

Ce era de făcut? „Eram extrem de constrâns de «legile» psihiatriei, dar şi de regulile mai subtile ale karmei", explică el. Nerespectarea confidenţialităţii pacientului poate fi o dovadă de malpraxis. Dar Pedro intenţiona să se mute înapoi în Mexic. „Dacă Pedro şi Elizabeth nu se întâlneau cât mai curând, după

aceea aveau să locuiască în ţări diferite, iar probabilitatea ca ei să se întâlnească în această viaţă s-ar fi redus extraordinar de mult."

Soluţia găsită de doctorul Weiss a fost să le fixeze şedinţele una după alta, astfel încât, după terminarea consultaţiei, Pedro s-o întâlnească pe Elizabeth în sala de aşteptare. Şi s-au întâlnit. S-au uitat unul la celălalt. Şi au trecut mai departe. „Întâlnirea pe care le-o aranjasem eu fusese prea subtilă, prea scurtă", scrie doctorul, adăugând: „Din fericire, minţi mai creative decât a mea conspirau cu dibăcie din înalturi, punând la cale o întâlnire între Pedro şi Elizabeth. Regăsirea lor a fost predestinată. Ce s-a întâmplat după aceea a depins numai de ei". Pedro s-a dus la aeroport ca să ia bilet pentru călătoria lui înapoi în Mexic. Şi Elizabeth se dusese la aeroport, la o altă oră, ca să ia avionul spre o importantă întâlnire de afaceri. Dar zborul ei a fost amânat, din cauza unor defecţiuni tehnice, aşa că a fost transferată în acelaşi avion cu Pedro. S-au recunoscut în sala de aşteptare şi au început să vorbească timid unul cu altul. Nu după multă vreme au cerut să li se schimbe locurile, pentru a putea sta unul lângă celălalt în avion – iar când au trecut printr-o zonă cu turbulenţe, Pedro a luat-o pe Elizabeth de mână. „Elizabeth a simţit atunci cum nenumărate vieţi anterioare se trezesc în ea."

Doctorul Brian Weiss încă mai ţine legătura cu Pedro şi cu Elizabeth. Cei doi s-au căsătorit şi sunt fericiţi. Locuiesc în Mexic şi au o fetiţă foarte frumoasă.

Deşi a jucat şi el un rol în întâlnirea celor doi, psihiatrul ne sfătuieşte: „Nu trebuie să-ţi faci niciodată griji pentru întâlnirea sufletelor-pereche. Astfel de întâlniri ţin de destin. Sigur vor avea loc. După regăsire, cei care decid sunt cei doi parteneri înşişi [...]. O dată înfiripată, dragostea învinge toate obstacolele".

Născuți pentru a fi împreună

Autorul de best-selleruri Jess Stearn este cunoscut în întreaga lume pentru competenţa lui în domeniul spiritualităţii şi al reîncarnării. Printre cărţile sale se numără *Edgar Cayce : The Sleeping Prophet* [*Edgar Cayce : profeţii în stare de somn*], *Yoga*, *Youth and Reincarnation* [*Yoga, tinereţe şi reîncarnare*] sau *Soulmates* [*Suflete-pereche*], care ilustrează ideea că dragostea este nelimitată, necondiţionată şi nemuritoare prin diverse exemple, între care se numără celebrităţi precum Shirley MacLaine, Susan Strasberg şi Howard Hughes.

Dar printre cazurile studiate se află şi unul mai puţin obişnuit. Dick Sutphen a făcut foarte multe lucruri pentru a promova ideea de reîncarnare. A scris şaisprezece cărţi metafizice, a ţinut prelegeri şi seminarii pe această temă şi a organizat şedinţe de regresie temporală, prin care subiecţii puteau explora presupuse amintiri din vieţile lor anterioare. „Cât timp m-am ocupat cu aceste lucruri", i-a spus el lui Jess Stearn, „au existat numai câteva cazuri în care n-am putut identifica o legătură dintr-o viaţă anterioară între cei doi iubiţi".

Vrând să sublinieze această idee, el a adăugat : „Întotdeauna m-au interesat în mod deosebit relaţiile interumane şi ideea că suntem cu toţii nişte piese de şah în mâna destinului. Ştiu că experienţele din vieţile anterioare sunt o condiţie pentru o relaţie cu adevărat importantă în viaţa prezentă. Oamenii par a se întâlni pe căi nevăzute".

Dar Sutphen însuşi părea că nu reuşeşte să-şi găsească sufletul-pereche. Trecuse prin trei căsătorii şi avusese multe relaţii în intervalele dintre ele. Sutphen se afla în divorţ cu cea de-a treia soţie când Jess Stearn l-a invitat la o petrecere la el acasă. Printre invitaţi era şi Tara McKean, o femeie cu douăzeci de ani mai

tânără decât Dick Sutphen, care trecea şi ea printr-un divorţ. Cei doi s-a plăcut imediat.

Dick Sutphen s-a hotărât să-şi investigheze propriile vieţi anterioare, ca să vadă dacă el şi Tara mai trăiseră împreună. Meditând în timp ce se afla la Sedona, în Arizona, Dick s-a văzut pe sine mergând pe o cărare alături de o femeie frumoasă (despre care ştia că este Tara) şi îndreptându-se spre o câmpie din jurul unui golf. Astfel, Dick a aflat că în acea viaţă el voia să plece undeva departe ca să obţină o slujbă importantă. Dar Tara voia ca el să rămână sub protecţia părinţilor ei, care erau foarte bogaţi. Cu ochii în lacrimi, au hotărât să se despartă. La ceva vreme după aceea, uitându-se la o hartă a Americii de Sud, Dick a identificat locul unde se despărţise de Tara în viaţa anterioară : la Maracaibo, în Venezuela.

Tara, care nu se mai întorsese niciodată în timp, într-o viaţă anterioară, a fost de acord să se lase hipnotizată de Dick şi a povestit şi ea aceeaşi scenă. Şi-a mai amintit, de asemenea, şi de alte vieţi în care fuseseră împreună, mergând până în epoca de piatră, când „eu îi duceam lancea şi făceam dragoste. Dar nu-l iubeam. Nu l-am iubit niciodată".

Cei doi au contactat şi un cunoscut medium, pe nume Alan Vaughan, pentru a le descrie vieţile anterioare. Acesta le-a spus că mai trăiseră împreună în Mongolia (unde rolurile fuseseră inversate, Tara fiind bărbat şi Dick femeie), în Roma, în Mexic, în Noua Scoţie şi, în sfârşit, în America de Sud, unde mediumul a descris o scenă foarte similară cu cea văzută de Dick şi de Tara în propriile lor regresii în vieţile anterioare.

Începând de atunci, cei doi au devenit foarte apropiaţi. Tara mărturiseşte acum : „Îl iubesc cu adevărat. Toată fiinţa mea îmi spune că suntem în sfârşit împreună în locul potrivit şi la momentul potrivit". La care Dick adaugă : „De data aceasta suntem împreună pentru totdeauna".

Pentru că se întâlniseră în casa lui Jess Stearn din Malibu, în California, Dick şi Tara au vrut să se căsătorească tot acolo, pe 2 martie 1984, pe ţărmul Oceanului Pacific.

„N-am văzut-o niciodată pe Tara atât de frumoasă", scrie Stearn în *Soulmates*. „Acum, cu ochii strălucind de bucurie, cei doi deveniseră domnul şi doamna Sutphen şi ajunseseră, în sfârşit, la împlinirea pe care nu reuşiseră să o atingă de-a lungul tribulaţiilor lor anterioare."

Căsătoria lor a fost binecuvântată între timp cu doi copii – Cheyenne şi Hunter –, iar acum Dick şi Tara lucrează împreună, promovând ideea de reîncarnare şi conceptul de suflete-pereche, dând lecţii şi exemple concrete în acest sens. Aşa cum vom vedea în capitolul următor, cei doi soţi sunt sprijiniţi în activitatea lor de un mare număr de oameni care au declarat solemn că au mai trăit şi în alte vieţi, susţinând astfel ideea reîncarnării.

Capitolul 7

Reîncarnări colective

Îngropați de vii

Dick Sutphen, expert în regresia prin hipnoză şi renumit profesor californian, crede că elementul călăuzitor al vieţii lui este un eveniment petrecut cu mai bine de 1.400 de ani în urmă. El susţine că face parte dintre cei 25.000 de oameni din Mexic care, între 581 şi 582 d.Hr., au făcut un pact potrivit căruia urmau să se nască o dată la 700 de ani ca să menţină vii în memoria omenirii credinţa în reîncarnare şi alte concepte metafizice.

Această spectaculoasă întâmplare a avut loc în Teotihuacán, „Oraşul Zeilor", în Mexicul central precolumbian, la 53 kilometri nord de actualul Mexico. După patru secole de evoluţie, aşezarea s-a transformat într-o metropolă importantă, cam în acelaşi timp cu apariţia creştinismului. În perioada de apogeu, oraşul se întindea pe o suprafaţă de 21 kilometri pătraţi şi cuprindea case de locuit, pieţe, temple şi palate. Partea de nord a oraşului, cu Piramida Lunii şi clădirile din jur, era legată de partea de sud, cu Templul lui Quetzalcóatl, printr-un singur drum – Calea Morţilor –, lung de 2,4 kilometri. La est era situată Marea Piramidă a Soarelui. Teotihuacán era o mare aglomeraţie urbană. Mai mare decât Roma imperială, oraşul număra peste 200.000 de locuitori. Cu toate acestea, conducătorii oraşului rămân şi astăzi

învăluiţi în mister, pentru că nu există nici o atestare a numelor sau a realizărilor lor. După circa o mie de ani de pace şi prosperitate, oraşul Teotihuacán a fost lovit de un mare dezastru : a fost jefuit, ars şi parţial distrus.

Arheologii încă mai încearcă să reconstituie trecutul oraşului Teotihuacán, dar Dick Sutphen crede că a avut o viziune paranormală, în care i s-a revelat o parte din istoria acestui oraş, şi că o voce interioară i-a dat anumite indicii despre ceea ce a provocat declinul aşezării.

Pare neverosimil, dar Sutphen are dosare cu scrisori primite de la alţi americani care au reacţionat la regresiile lui temporale şi l-au ajutat să descopere adevărul despre încercarea dificilă de care au avut parte cu toţii.

Dick Sutphen istoriseşte totul pe larg în cartea sa *Earthly Purpose* [*Scopul vieţii pământeşti*]. Totuşi, dat fiind faptul că existau foarte multe lacune în ceea ce aflase, autorul a inventat o parte din relatare, pentru a da naraţiunii mai multă fluenţă. Protagoniştilor le-a dat nume fictive şi a animat povestea, presărând-o cu detalii şi dialoguri care sunt clar inventate. Mai rău de atât, dacă ar fi să privim lucrurile din perspectiva celor sceptici, personajele lui principale sunt nişte eroi din Atlantida, care poartă veşminte cu glugă şi folosesc nişte cristale albastre ce strălucesc puternic şi au o putere extraordinară (influenţe din *Războiul stelelor* !). Dar Dick Sutphen este convins că, în mare, lucrurile s-au petrecut aşa cum le descrie el.

Sutphen crede că puterile răului, reprezentate de cultul Jaguarului, au hotărât să înlocuiască religia existentă în Teotihuacán, ale cărei valori erau dragostea şi lumina. În timp ce soldaţii se apropiau, spune el, Xrote cel Bătrân le-a spus celor care îl însoţeau :

> Nimeni nu vă poate înrobi câtă vreme acceptaţi ceea ce ştiţi că sunteţi. Oricum se va sfârşi această bătălie, vrăjmaşul nu se poate atinge de sufletele noastre. O să ne întoarcem pe pământ. Putem

alege să ne întoarcem împreună, să ducem mai departe lumina, ca pe un ţel comun. Să ne întoarcem deci o dată la şapte sute de ani.

Mulţimea de 25.000 de oameni i-a repetat vorbele la nesfârşit. După aceea, treizeci şi cinci de preoţi (între care şi Sutphen în viaţa lui anterioară) şi cel puţin 200 de credincioşi au fost capturaţi, duşi în afara oraşului şi aruncaţi într-o groapă recent săpată. Au fost lăsaţi acolo peste noapte, iar a doua zi au fost aduşi alţi o sută de oameni. Apoi a venit Khatic, conducătorul celor care-l proslăveau pe Jaguar, şi a râs dispreţuitor : „Dacă voi vă întoarceţi peste şapte sute de ani, jur pe mormântul tatălui meu că o să fiu şi eu acolo". Aşa că, pe cât se pare, lupta dintre bine şi rău este sortită să continue, iar adepţii credinţei în reîncarnare se pot aştepta oricând să li se pună piedici în cale. După aceea, Khatic a poruncit soldaţilor să-i îngroape de vii pe inamicii lui.

Scenariul este atât de prost, încât îţi vine să spui că ori e adevărat, ori a fost scris în speranţa că ar putea deveni un succes hollywoodian. Dar înainte de fi ironici, ar trebui să ne oprim puţin şi asupra altor cazuri de reîncarnare în grup, din care rezultă că un foarte mare număr de oameni se reîncarnează cu un scop anume.

Catarii reîncarnați

Dick Sutphen nu vrea să spună ce a făcut acest grup de suflete acum 700 de ani, când trebuia să se nască prima oară pentru a-şi ţine jurământul făcut. Probabil că răspunsul la această întrebare îl ştia cel care a scris primul despre reîncarnarea în grup, Arthur Guirdham, un savant de la Oxford, doctor în medicină, psihiatru, om de ştiinţă şi filosof. Multe dintre scrierile lui fac referire la evenimente care s-au întâmplat acum 700 sau 800 de ani, cam pe

vremea când Sutphen şi grupul lui ar fi trebuit să-şi onoreze promisiunea.

Născut în 1905, Guirdham a fost răsplătit în 1929 cu Medalia de aur pentru Medicină acordată de conducerea Spitalului „Charing Cross" din Londra şi a lucrat ca psihiatru în oraşul Bath, din Somerset, timp de treizeci de ani. Lui Guirdham, povestea sinistră a lui Sutphen despre masacrul de la Teotihuacán nu i s-ar fi părut greu de crezut, pentru că şi el concepea lumea ca pe o luptă cosmică între bine şi rău. Era, de asemenea, convins că toţi oamenii trăiesc mai multe vieţi.

Dar despre conceptul de reîncarnare în grup a aflat abia când avea în jur de patruzeci de ani, când o pacientă de-a lui, pe care o numeşte doamna Smith, i-a destăinuit ciudatele ei experienţe. Femeia spunea că, pe căi paranormale, ştie foarte multe lucruri despre religia catară, credinţă eretică în dualism, care era răspândită în sudul Franţei şi în nordul Italiei cu şapte-opt sute de ani în urmă. De asemenea, femeia şi-a dat seama că anumite locuri din Franţa îi erau cunoscute, în special localitatea Saint-Jean-Pied-de-Port, pe care o vizitase prima oară într-o vacanţă, în anii '60, şi unde ştiuse să se orienteze ca şi cum s-ar fi aflat în propriul ei oraş. Pe de altă parte însă, la Toulouse, şi în special în catedrala de acolo, a fost îngrozită. Era locul unde mulţi catari fuseseră judecaţi şi condamnaţi pentru erezie.

Iniţial, Guirdham a primit cu rezerve relatările doamnei Smith, care i se păreau rodul purei fantezii, deşi el însuşi fusese în mod ciudat foarte atras de Franţa, în special de Languedoc şi de Pirinei. Femeia i-a mai povestit că avea deseori un coşmar în care vedea cu groază cum un bărbat intră în camera ei şi vine spre ea din partea dreaptă. Acest lucru i-a reţinut atenţia psihiatrului din Bath, pentru că şi el avea un coşmar identic, în care un bărbat se apropia de el din partea stângă a camerei. Doamna Smith ştia că persoana din vis săvârşise o crimă şi că nu se căia pentru asta.

Dar ceea ce nu i-a spus ea lui Guirdham la prima lor întâlnire şi încă multă vreme după aceea era că îl recunoscuse pe Guirdham ca fiind Roger Isarn, iubitul ei catar.

După aceea a urmat o serie de coincidenţe ; printre altele, două femei i-au spus că, într-o viaţă anterioară, el fusese în mod sigur catar, ceea ce l-a determinat pe Guirdham să examineze cu mai multă atenţie declaraţiile doamnei Smith. În urma informaţiilor pe care i le-a dat aceasta, precum şi a investigaţiilor sale ulterioare, Guirdham s-a convins că ucigaşul fără mustrări de conştiinţă era Pierre de Mazarolles, un catar bine cunoscut, identificat ca unul dintre asasinii inchizitorilor care au reuşit în mare parte să anihileze erezia dualistă.

Guirdham, care a murit în 1992, face în cartea sa *The Cathars and Reincarnation* [*Catarii şi reîncarnarea*] o relatare alambicată a acestor evenimente. Dar este o poveste pe care scepticii n-o pot contesta decât dacă invocă o şarlatanie sau vreo explicaţie paranormală pentru numele şi celelalte informaţii care au ajuns în posesia principalelor persoane implicate, printre care şi Guirdham. O mare parte din această informaţie nu era uşor accesibilă în acea perioadă. De exemplu, în 1944, doamna Smith a povestit că cei din secta catară purtau robe de culoare albastru-închis. La vremea respectivă, experţii ar fi contestat o asemenea afirmaţie, convinşi fiind că robele catarilor erau negre, dar douăzeci de ani mai târziu s-a descoperit că, de fapt, robele catarilor aveau culoarea albastru-închis.

Psihiatrul englez a devenit ferm convins că el, împreună cu un întreg grup de persoane care acum se cunoşteau, trăiseră şi muriseră cu toţii ca membri ai sectei catare. Guirdham a susţinut acest lucru şi în celelalte cărţi ale sale, cum ar fi *The Lake and the Castle* [*Lacul şi castelul*] şi *We Are One Another* [*Eu sunt tu, tu eşti eu*], în care un alt subiect, o aşa-numită domnişoară Mills, oferea, tot prin mijloace paranormale, o mulţime de informaţii

despre religia catară. Treptat au mai apărut şi alte persoane care s-au dovedit a fi membri reîncarnaţi ai grupului.

Pentru a putea înţelege pe de-a-ntregul povestea lui Arthur Guirdham, trebuie să-i citeşti toate cărţile, dar cel mai bun rezumat al lor apare în excelenta şi judicioasa carte a lui David Christie-Murray, *Reincarnation : Ancient Beliefs and Modern Evidence* [*Reîncarnarea : credinţe străvechi şi dovezi actuale*]. Autorul scrie :

> Dacă explicaţia reîncarnării în grup este considerată inacceptabilă, trebuie să găsim alta. Dar e greu de spus ce explicaţie psihologică normală poate fi propusă în acest caz. Şirul de coincidenţe şi legături este prea ciudat ca să poată fi explicat prin simpla întâmplare, iar faptele înregistrate nu pot fi explicate prin nici o ipoteză obişnuită. Guirdham a scris : „Toată experienţa aceasta a devenit atât de copleşitoare, încât tot ce pot face este să o consemnez".

Reîntoarcerea unui trib

Aproape sigur, un sentiment similar a trăit şi Janet Cunningham, o terapeută americană care, lucrând de multă vreme cu pacienţi supraponderali, a ajuns la concluzia că obezitatea era determinată, de obicei, de o cauză dintr-o viaţă anterioară. Apoi, terapeuta a fost asaltată de amintirile şi experienţele paranormale ale unor oameni care veneau din toate colţurile Americii şi care susţineau că, într-o viaţă anterioară, fuseseră indieni autohtoni, masacraţi de soldaţii albi. Şi s-a constatat că Janet fusese un personaj-cheie în acea violentă tragedie, în ciuda eforturilor ei de a rămâne un observator obiectiv.

Această reîncarnare în grup, crede ea, a avut un scop. Cei pe care i-a ajutat să se întoarcă în timp la acea viaţă trăită în comun, pe vremea când erau cu toţii membri ai tribului Oglala, în Dakota, s-au

născut din nou în secolul XX, pentru a se vindeca de suferinţa pe care au îndurat-o în acea existenţă anterioară. S-au născut împreună numai în ceea ce priveşte perioada istorică. Din punct de vedere geografic, mulţi membri ai acelui grup locuiesc departe unul de altul, dar s-au reunit graţie lui Janet Cunningham şi activităţii sale.

În ceea ce o priveşte, terapeuta spune că avut grijă să nu le pună pacienţilor întrebări aluzive în timpul şedinţelor de hipnoză. Şi nici nu le-a dezvăluit celorlalţi pacienţi ceea ce auzise, nici chiar când aceştia povesteau aceleaşi evenimente sau se recunoşteau reciproc în amintirile lor din viaţa anterioară. Până la urmă, membrii reîncarnaţi ai tribului au participat la o şedinţă în grup şi au rememorat scenele sinistre ale acelui tragic eveniment. Este o poveste emoţionantă, care a avut un impact foarte mare asupra tuturor celor implicaţi – şi, în egală măsură, asupra autoarei.

Janet Cunningham dezvăluie cu oarecare reţinere în cartea ei, *A Tribe Returned* [*Întoarcerea unui trib*], că, în acea viaţă, s-a numit Stea Căzătoare şi a fost fiica lui Vultur Argintiu, căpetenia tribului. A murit la vârsta de paisprezece ani, când a fost violată de soldaţi. Apoi soldaţii i-au scos inima şi i-au dat-o tatălui ei. Se pare că fiii ei şi fostul ei soţ fuseseră şi ei membri ai acelui trib. Şi, ca şi cum toate acestea n-ar fi fost de ajuns, Janet mai spune că soldaţii albi care îi asasinaseră pe ea şi pe membrii tribului ei erau acum căsătoriţi cu fostele victime ale acelui masacru, tocmai pentru a-şi răscumpăra vina.

Cei care sunt implicaţi în această poveste nu se îndoiesc deloc de autenticitatea ei, deşi Janet Cunningham se străduieşte să rămână în continuare obiectivă. Recunoaşte că nu ştie dacă povestea este sau nu reală, pentru că nu a reuşit să găsească nici o dovadă că masacrarea tribului Oglala a avut loc cu adevărat.

„E posibil oare ca totul să fie o plăsmuire a inconştientului nostru?", se întreabă ea. „E posibil. Sau poate chiar suntem un trib care s-a reîncarnat."

Reîncarnarea unui oraș întreg

Ca o coincidenţă, a mai existat un hipnoterapeut care a scris despre reîncarnarea în grup într-o carte apărută cu puţin timp înaintea cărţii lui Janet. În acea lucrare, Marge Rieder susţinea că, în stare de hipnoză, cincizeci de locuitori ai aceluiaşi oraş american şi-au putut aminti că trăiseră cu toţii, într-o viaţă anterioară, într-un orăşel de care nu mai auziseră până atunci.

Povestea începe în noiembrie 1986, cu vizita ziaristei Maureen Williamson la Lake Elsinore, în California. Ziarista a intrat într-o cafenea, unde a comandat o prăjitură de morcovi şi a scris pe o foaie numele John Daniel Ashford. Ambele gesturi erau surprinzătoare, pentru că Maureen detesta prăjitura de morcovi şi nu cunoştea pe nimeni cu numele acela.

După această întâmplare, în stare de hipnoză, ziarista i-a spus lui Marge Rieder că numele ei fusese Becky şi că Ashford fusese soţul ei în timpul războiului civil american, când locuiseră la Millboro, în Virginia. Nici Marge şi nici ziarista nu mai auziseră de oraşul Millboro, dar până la urmă l-au localizat pe hartă. În timpul unei alte şedinţe, Becky a dezvăluit că actuala şefă a lui Marge, Barbara Roberts, fusese soacra ei la Millboro. Barbara a fost de acord să se lase hipnotizată – şi, efectiv, a făcut o descriere a oraşului foarte asemănătoare cu cea făcută de Becky.

Mai erau cumva şi alţi locuitori din Lake Elsinore care trăiseră într-o existenţă anterioară în Millboro? „Da", a răspuns Becky, spre marea uimire a hipnoterapeutei – „erau cincizeci în total". Printre ei se afla şi detectivul particular Joe Nazarowski, a cărui soţie era prietenă cu Maureen. Becky şi-a amintit de el ca fiind un anume Charley Morgan, iar detectivul a acceptat şi el

să fie hipnotizat. În stare de hipnoză, Joe Nazarowski a dezvăluit că fusese soldat al Confederaţiei Americane, trimis la Millboro ca agent secret, pentru a distruge un tunel feroviar. A întâlnit-o pe Becky, care avea la vremea aceea opt copii, şi au avut o relaţie sentimentală. Deşi soţul ei lupta pentru cei din Nord, Becky, în paranteză fie spus, era de partea sudiştilor, ca şi Charley Morgan.

Dar relaţia lor s-a sfârşit în mod tragic, Becky fiind strangulată în faţa copiilor ei de un tâlhar pe nume Jake Brauer.

Întreaga poveste, cu fotografii ale multora dintre cei implicaţi, este relatată în cartea lui Marge Rieder, *Mission to Millboro* [*În misiune la Millboro*] – dar ea recunoaşte că, în ciuda multor altor dovezi grăitoare (unele dintre ele sunt discutate în capitolul 19), nici ea şi nici alte persoane care fac parte din acest grup nu au găsit până acum vreo dovadă că John Ashford, Becky sau soacra ei au trăit în trecut la Millboro. Şi nici în legătură cu uciderea lui Becky sau cu spânzurarea lui Jake nu s-au găsit dovezi.

Marge Rieder insistă asupra faptului că, oricare ar fi explicaţia, pacienţii ei nu-şi amintesc, în stare de hipnoză, informaţii pe care le-au asimilat mai demult în viaţa actuală şi pe care le-au uitat (fenomen cunoscut sub numele de *criptomnezie*). Cu excepţia a doi pacienţi, nici unul dintre ei n-a auzit vreodată de Millboro, spune ea. Şi nici unul n-a fost în Virginia când a început cercetarea. Una din teoriile propuse pentru a explica eşecul în depistarea a trei dintre personajele principale ale întâmplării este că dovezile au fost falsificate în scopul muşamalizării crimei. Scepticii ar susţine totuşi că există o explicaţie mai simplă : acele evenimente n-au avut loc niciodată.

Întoarcerea samurailor japonezi

O reîncarnare în grup de o cu totul altă natură a fost descoperită de Alex Weeks, un terapeut englez, în timpul unui studiu efectuat asupra unor homosexuali infestaţi cu HIV. Alex Weeks m-a contactat să mă întrebe dacă rezultatele lui preliminare, bazate pe trei sute de amintiri din viaţa anterioară ale celor cincizeci de homosexuali investigaţi, puteau fi publicate în *Reincarnation International Magazine*. Ştia că revistele de senzaţie se vor grăbi să-i răstălmăcească rezultatele cercetării, pe când publicaţia noastră va avea o atitudine imparţială, şi îi va încuraja şi pe alţii să facă asemenea cercetări, pentru a-i confirma astfel rezultatele. Fiind homosexual, dar şi adept al budismului tibetan, explică Alex Weeks, principala lui ţintă în cercetarea întreprinsă a fost de ordin spiritual.

O vreme, Alex a fost preocupat de faptul că cei care scriau despre reîncarnare credeau adesea că homosexualii sunt femei captive în corpuri de bărbaţi. El nu credea acest lucru, dar şi-a dat seama că nu se făcuseră destule investigaţii în această direcţie pentru a se putea pronunţa cu certitudine. Cercetarea lui a durat cinci ani şi, susţine el, a scos la iveală „o serie de trăsături comune foarte clare" la anumiţi homosexuali bolnavi de SIDA. Aceste trăsături, spune el, încep să devină extraordinar de coerente.

Dovada care incită cel mai mult la reflecţie este reprezentată de un segment de populaţie – sintagmă folosită pentru a desemna un grup de oameni care au un numitor comun sau, în termeni ştiinţifici, fac parte dintr-un experiment. Potrivit declaraţiilor lui Alex Weeks, aceşti oameni

> par să fi avut legături cu luptătorii samurai şi să fi avut între ei legături de sânge sau aşa ceva. Există o legătură foarte clară între

aceşti nouă sau zece oameni, care nu se cunosc între ei şi care vorbesc despre *exact* acelaşi loc din Japonia, despre *aceleaşi împrejurări* şi despre *aceeaşi perioadă istorică*: secolul al XIII-lea.

Alex Weeks îşi continuă cercetarea şi se fereşte să tragă concluzii pripite. Dar face această observaţie: „Se pare că, cel puţin în privinţa homosexualilor şi a maladiei SIDA, există grupuri de oameni pe care îi uneşte un anumit lucru comun şi care se pare că se reîncarnează împreună".

Capitolul 8

În căutarea lui Dalai-Lama

Acolo unde înflorește piersicul

Cea mai celebră persoană reîncarnată din întreaga lume este, cu siguranţă, Dalai-Lama – liderul spiritual şi politic al Tibetului, care trăieşte exilat în India, de când chinezii i-au invadat ţara. După ce Dalai-Lama moare, credincioşii pornesc în căutarea noii lui întrupări, o căutare bazată pe un amestec ciudat de revelaţii paranormale şi obiectivitate ştiinţifică. Se crede că în prezent se află la cea de-a paisprezecea reîncarnare. Dalai-Lama însuşi îşi foloseşte puterea de intuiţie, recurgând şi la prezicerile oracolelor, pentru a confirma şi reîncarnarea altor lama de frunte din budismul tibetan. În ultima lui viaţă, se pare că Dalai-Lama a făcut o revelaţie extraordinară legată de locul unde se va reîncarna.

Acest lucru s-a întâmplat în 1933, curând după moartea celui de-al treisprezecelea Dalai-Lama. Corpul lui neînsufleţit, orientat spre sud şi aşezat în poziţia tradiţională a lui Buddha, a fost expus în palatul Lhasa Potala, care este de sute de ani reşedinţa lui Dalai-Lama. Dar, într-o dimineaţă, s-a observat că, în mod miraculos, capul lui Dalai-Lama se întorsese spre est. Călugării au consultat oracolul oficial, care, în timp ce era în transă, a aruncat o eşarfă albă înspre răsărit, confirmând astfel faptul că

cel de-al paisprezecelea Dalai-Lama se va naşte în est. O parte din procesul de divinaţie în căutarea lui a fost şi vizita la Lhamo Namtso, un lac sacru, unde călugării au privit îndelung în apele albastre şi adânci, pentru a vedea imagini care ar fi putut conţine indicii despre locul unde se va naşte. Tânărul regent, căruia îi revenea această responsabilitate, a văzut reflectată în apă imaginea unei mănăstiri cu trei niveluri, cu acoperişul de aur şi de aramă. Tot acolo era un drum sinuos, care ducea spre un munte, şi o clădire rustică în stil chinezesc, nu foarte înaltă, cu frontoane sculptate şi vopsite în albastru, specifice stilului. Lângă ea, un piersic înflorit şi o femeie cu un copil în braţe. Această imagine a fost consemnată întocmai şi a fost pusă sub sigiliu, pentru a nu putea fi falsificată – gest care în zilele nostre ar fi apreciat de orice cercetător respectabil al cazurilor de reîncarnare. De fapt, în Tibet, asemenea proceduri ştiinţifice fuseseră stabilite de secole întregi, încă de la primii Dalai-Lama, care încep o dată cu naşterea lui Gedun Truppa în 1391.

Trei grupuri formate din călugări şi cel puţin un reprezentant al autorităţilor statului au început căutările în ţară, la est de Lhasa, în direcţia în care se îndreptase capul celui de-al treisprezecelea Dalai-Lama. Au luat cu ei obiecte care aparţinuseră conducătorului lor spiritual şi altele care nu fuseseră ale lui – cu scopul lăudabil de a vedea dacă cei care păreau a fi reîncarnarea lui Dalai-Lama puteau să le deosebească.

Căutarea a durat multă vreme, până ce unul dintre cele trei grupuri a ajuns la Jye-kun-do, reşedinţa lui Panchen-Lama, unul dintre cei mai respectaţi lideri spirituali ai budismului tibetan, care a acceptat să-i primească în audienţă. Călugărul le-a spus că a auzit de trei băieţi, dintre care unul putea fi reîncarnarea lui Dalai-Lama şi care locuiau lângă mănăstirea Kumbun. Mergând pe această pistă, grupul de călugări a descoperit că primul băiat murise deja, iar al doilea, când i-a văzut, a fugit plângând. Cel de-al treilea băiat locuia în îndepărtatul sat Pari Takster.

O parte dintre cei din grup au fost trimişi în sat incognito, în frunte cu lama Keutsang Rinpoche, care, deghizat în servitor, conducea grupul, şi Tsedrung Lobsang Tsewang, unul dintre inferiorii lui, care i-a luat locul. Când au ajuns în apropierea casei, călugării au constatat că aceasta se potrivea, atât ca aspect, cât şi ca amplasare, cu viziunea din lac, lângă ea aflându-se un piersic care înflorise foarte devreme. Călugării au pretins că se duc în pelerinaj la un mormânt chinezesc şi au cerut găzduire. Au fost primiţi şi, aşa cum se cuvenea, conducătorul grupului a rămas cu familia, iar „servitorilor" li s-a dat de mâncare separat. În bucătărie se juca un băieţel care, de îndată ce l-a văzut pe Keutsang Rinpoche deghizat în servitor, a început să strige: „Lama! Lama!". Acest lucru era extrem de surprinzător, pentru că cei din familia copilului vorbeau dialectul amdo, în care la „lama" se spune „aga". Copilul s-a aşezat în poala lui lama şi a pus imediat mâna pe şiragul de mătănii pe care-l purta călugărul, spunând: „E al meu, poţi să mi-l dai, te rog?". Şiragul aparţinuse, într-adevăr, celui de-al treisprezecelea Dalai-Lama. Călugărul i-a spus că putea să-l ia, cu condiţia să ghicească cine era el. Răspunsul copilului l-a asigurat că se afla în faţa celui de-al paisprezecelea Dalai-Lama reîncarnat.

„Sera-aga", a răspuns băiatul.

Keutsang Rinpoche era, aşa cum am amintit, conducătorul mănăstirii Sera, una dintre cele trei mănăstiri importante din apropierea oraşului Lhasa. Au fost chemaţi şi ceilalţi membri ai grupului, care l-au verificat pe băiat cu ajutorul obiectelor pe care le aduseseră cu ei. Copilul a identificat în mod corect toate obiectele care îi aparţinuseră lui Dalai-Lama. A urmat un examen corporal, în urma căruia s-au găsit şi alte semne care erau în mod tradiţional asociate cu liderul spiritual budist, care se spune că ar fi reîncarnarea lui Chenrezi, marele Buddha al Îndurării. Printre acestea se numărau un semn în formă de scoică şi două mici

excrescenţe localizate sub omoplaţi, care reprezintă cele două braţe suplimentare ce apar adesea în reprezentările lui Chenrezi. O altă dovadă a fost şi faptul că băiatul de doi ani putea să vorbească în dialectul Lhasa, pe care-l ştia din viaţa anterioară, dar pe care nu-l auzise şi nu-l vorbise niciodată în actuala lui familie. În plus, băiatul le spusese adesea părinţilor că într-o bună zi se va duce la Lhasa.

În vara anului 1935, băiatul, împreună cu familia lui şi grupul de călugări, a făcut lunga şi anevoioasa călătorie înapoi în Tibet. Ajuns la Lhasa, copilul a mai dat şi alte dovezi legate de identitatea lui, între care un detaliu despre o anumită cutie în care spunea că se află dinţii lui. Când cutia a fost deschisă, înăuntru s-a găsit proteza dentară a celui de-al treisprezecelea Dalai-Lama.

Rivalii

Reîncarnarea lui Dalai-Lama şi a altor conducători spirituali budişti este neobişnuită prin aceea că ei par a se întoarce mereu pe lume pentru a-şi continua activitatea, sub aceeaşi identitate pe care au avut-o în viaţa anterioară. Pe noi ceilalţi, noua viaţă ne pune în faţa unor noi provocări şi a unor responsabilităţi diferite.

Aşa cum Panchen-Lama a jucat un rol important în orientarea grupului de călugări spre noul Dalai-Lama, la rândul lui, Dalai-Lama este consultat după moartea lui Panchen sau a altor lideri lama. Dar acest lucru poate constitui o problemă incredibil de complicată pentru liderul spiritual tibetan, aşa cum s-a văzut în ultimii ani.

În 1989, după moartea lui Panchen-Lama, la vârsta de cincizeci şi unu de ani, s-a pornit, ca de obicei, în căutarea lui – dar, de data aceasta, la acţiune au luat parte două grupuri rivale. Pe de o parte, budiştii tibetani ţineau ca liderul lor spiritual să-l

identifice primul pe noul Panchen. Pe de altă parte, autorităţile chineze voiau să fie ele responsabile de găsirea şi numirea noului Panchen-Lama. Prin asta, nu numai că şi-ar fi exercitat autoritatea asupra Tibetului, dar ar fi putut influenţa şi evenimentele viitoare – pentru că, în timp, lui Panchen-Lama ales de ei i-ar fi revenit sarcina de a confirma reîncarnarea următorului Dalai-Lama, după moartea celui actual.

Altfel spus, reîncarnarea nu mai era doar o problemă de ordin spiritual sau religios. Devenise şi o problemă de interes politic internaţional.

După şase ani de căutări, Dalai-Lama a confirmat în mod public faptul că Gedhun Choekyi Nyima, fiul unor nomazi, era reîncarnarea lui Panchen-Lama.

Dar, de la anunţul făcut de Dalai-Lama, nimeni nu l-a mai văzut pe copil şi nici pe părinţii lui, iar cererea adresată autorităţilor chineze de a i se permite băiatului să primească învăţăturile necesare pentru a deveni călugăr a fost respinsă. Se bănuieşte că cei trei ar fi ţinuţi în arest la domiciliu – probabil în Beijing – şi se pare că viaţa lor este în pericol. Abatele mănăstirii Tashilhumpo, Chadrel Rinpoche, a dispărut şi el cam la aceeaşi dată, fiind, se pare, arestat de autorităţi. El fusese conducătorul celuilalt grup, rival, al oficialităţilor, pornit în căutarea călugărului reîncarnat şi în mod sigur nu este o coincidenţă că el a fost arestat în Chengdu, pe 17 mai 1995, la doar trei zile după ce Dalai-Lama îl identificase pe Gedhun Choekyi Nyima ca fiind reîncarnarea lui Panchen-Lama.

Se pare – şi este clar că autorităţile chineze sunt convinse de asta – că Chadrel Rinpoche l-a identificat tot pe Gedhun Choekyi Nyima ca fiind adevărata reîncarnare lui Panchen-Lama, şi că i-a transmis cumva această informaţie lui Dalai-Lama, care ajunsese şi el la aceaşi concluzie în cercetările sale. Făcând acest anunţ, într-un discurs bine gândit, liderul tibetan aflat în exil le-o luase

înaintea autorităţilor chineze, cărora nu le-a rămas decât o alternativă : ori să confirme alegerea făcută de Dalai-Lama, ori să vină cu propriul lor candidat. Şi a fost aleasă cea de-a doua variantă.

După şapte luni, candidatul propus de China a fost tot un băiat în vârstă de şase ani, pe nume Gyaincain Norbu. Oficialii chinezi identificaseră trei posibili candidaţi, pe care-i chestionaseră îndelung, orientându-se după preziceri şi alte semne, dar nu s-a putut spune sigur care dintre cei trei era reîncarnarea lui Panchen. Aşa că s-a recurs la tragerea la sorţi – practică obişnuită în budismul tibetan –, numele băieţilor fiind scrise pe bucăţi de fildeş şi introduse într-o urnă de aur. Urna a fost rotită de mai multe ori, sub privirile atente ale lui Luo Gan, un oficial chinez în vârstă, şi ale celor peste două sute de călugări budişti, în templul Jokhang din oraşul tibetan Lhasa. În zorii zilei, în lumina tremurătoare a tradiţionalelor lămpi cu seu de iac, un călugăr bătrân a scos din urnă una din bucăţile de fildeş. Pe aceasta era marcat numele lui Gyaincain Norbu, care aştepta rezultatul ceremoniei împreună cu ceilalţi doi candidaţi, în una dintre încăperile templului.

Câteva zile mai târziu, pe 8 decembrie 1995, Gyaincain Norbu a fost învestit în funcţie la mănăstirea Tashilhumpo, reşedinţa tradiţională a lui Panchen-Lama, din oraşul tibetan Xigaze, ceremonie la care a luat parte şi Li Tieying, un membru al guvernului Chinei. Culmea ironiei este că tocmai guvernul Chinei – vocea comunismului, care oficial este ateu – îşi dădea deplina binecuvântare la o ceremonie budistă de reîncarnare. Era clar că toate acestea aveau un motiv anume.

Cazul lui Panchen-Lama nu este unic în Tibet, pentru că mai există, de asemenea, doi Gyalwa Karmapa. Ca şef al „Pălăriilor Negre", secta Kagyudpa a budismului tibetan, fondată în secolul al XI-lea, Karmapa îi urmează imediat în ierarhie lui Dalai-Lama, care este liderul „Pălăriilor Galbene", din secta Gelugpa. Mănăstirea lui Karmapa este la Rumtek, în Sikkim, care a fost demult un

regat independent în munţii Himalaya, dar, din 1975, este unul dintre cele douăzeci şi două de state indiene. Se spune că, înainte de a muri, Karmapa prezice întotdeauna unde, când şi în sânul cărei familii se va naşte. Ar fi fost de aşteptat ca acest lucru să elimine toate problemele apărute la ultima reîncarnare a lui Panchen-Lama şi să satisfacă până şi exigenţele oamenilor de ştiinţă în legătură cu dovezile despre reîncarnare, dacă etapele ar fi fost respectate cum trebuie. Dar asemenea speranţe au fost curând spulberate...

„Demonul-lama"

Cea de-a şaisprezecea existenţă a lui Gyalwa Karmapa s-a sfârşit în 1981. Ştiind că va muri de cancer, s-a hotărât să-şi dea obştescul sfârşit în America, pentru că „trupul meu este în vest, iar spiritul meu se va naşte în est". Se spune că prin aceste vorbe a vrut să binecuvânteze toată emisfera. Discipolii lui spun că, în ultimele zile ale vieţii, cancerul, diabetul şi tuberculoza de care suferea dispăreau brusc, reapărând de la o zi la alta, ceea ce demonstra că nu era vorba de un corp obişnuit. Se spune că doctorii de la spitalul din Chicago unde a fost tratat Karmapa au fost uimiţi când a murit, pentru că zona din jurul inimii lui a rămas caldă timp de câteva zile, iar pielea lui, în loc să fie rigidă, era încă moale. Aceste declaraţii extraordinare n-au fost confirmate însă de nici o dovadă medicală. Iar reîncarnarea lui în persoana celui de-al şaptesprezecelea Gyalwa Karmapa a stârnit numeroase controverse. Ca de obicei, Karmapa nu a făcut o predicţie verbală despre locul, data şi familia în care se va naşte. În schimb, a lăsat aceste informaţii în scris, pentru ca lumea să le poată citi mai târziu. Dar unde le-a pus? În mod normal, i le-ar fi dat unui om de încredere căruia i-ar fi spus să facă publice informaţiile la momentul potrivit. De astă dată însă, Karmapa a ascuns documentul.

Timp de opt ani, discipolii lui Karmapa au căutat documentul care anunţa reîncarnarea acestuia. Apoi, primul lui discipol, Tai Situpa, şi-a amintit că maestrul îi dăduse odată un talisman protector (o cutiuţă şi un şnur), spunându-i enigmatic : „Într-o bună zi o să-ţi folosească". Examinând obiectul cu mai multă atenţie în 1990, Tai Situpa a descoperit că scrisoarea care prezicea reîncarnarea lui Karmapa era ascunsă înăuntru, fiind scrisă sub forma unui poem :

Emaho. Cugetul treaz e întotdeauna fericit ;
Dharmadhatu nu are nici mijloc, nici margine

De aici, înspre miazănoapte, [în] estul [ţării] zăpezilor
se întinde un ţinut unde tunetul divin izbucneşte pe neaşteptate

[Într-]o frumoasă aşezare nomadă, purtând semnul vacii sfinte,
calea este Dondrup, iar înţelepciunea este Logala
Născut în anul celui care pe pământ e înzestrat cu miraculosul,
nemăsuratul ecou al celui alb :
Acesta este Karmapa.

Cel care-i stă alături este marele Donyo Drupa.
Neaparţinând nici unei secte, el e pretutindeni
Fiindcă nu şi-i apropie pe unii îndepărtându-i pe alţii,
el e ocrotitorul tuturor :
Soarele Legii lui Buddha, la care se încălzesc muritorii,
Străluceşte veşnic.

Karmapa a avut patru „fii spirituali", care, la moartea lui, au devenit regenţi, având sarcina de a-l căuta pe cel reîncarnat. Kunzig Shamar, unul dintre regenţi, care era rudă de sânge cu Karmapa, fiind nepotul lui, a declarat imediat că scrisoarea este un fals şi a susţinut că fusese scrisă de Tai Situpa, care era şi el regent. Dar Dalai-Lama şi conducătorii celorlalte secte au recunoscut autenticitatea scrisorii, comparând scrisul cu cel al lui Karmapa şi folosindu-şi propriile puteri paranormale.

S-a luat hotărârea de a trimite pe cineva în Tibet, în căutarea reîncarnării lui Karmapa – dar regentul ales, Jamgon Kong Frul, n-a ajuns niciodată la destinaţie. A fost ucis într-un misterios accident de maşină, pe un drum pustiu. Se pare că maşina lui s-a ciocnit de un pom – dar sunt călugări budişti care susţin că maşina prezenta semne de explozie în partea din faţă. Aşa că cei porniţi în căutarea celui de-al şaptesprezecelea Karmapa se confruntau acum nu numai cu acuzaţii de uz de fals, ci şi cu zvonuri legate de o crimă. Dar căutarea a continuat, iar prezicerea scrisă s-a dovedit foarte exactă.

Pe 23 iulie 1992, Dalai-Lama a anunţat că şi-a dat acordul final în recunoaşterea celui de-al şaptesprezecelea Gyalwa Karmapa în persoana lui Ugen Thinley, alias Apo Gaga. Ugen Thinley era născut pe 26 iunie 1985 (anul boului de lemn), în familia lui Karma Dondrup Tashi şi a soţiei lui, Loga, din districtul Bakor, provincia Lhathok, din Tibetul aflat sub ocupaţie chineză.

Şi de data aceasta, în paranteză fie spus, autorităţile chineze l-au recunoscut imediat pe Ugen Thinley, în vârstă de şapte ani, ca fiind cel de-al şaptesprezecelea Karmapa. Dar regentul Shamar Rinpoche – cel care afirmase că scrisoarea e un fals – nu l-a recunoscut pe Karmapa. În februarie 1994, l-a scos clandestin peste graniţă pe propriul său candidat – Tenzin Chentse, în vârstă de zece ani –, ducându-l, prin Hong Kong, la Delhi, capitala Indiei, unde a ţinut o conferinţă de presă în care a declarat că acel băiat era adevăratul Karmapa. Shamar a recunoscut că nu exista nici o scrisoare de predicţie în acest sens, dar a spus că naşterea băiatului fusese anunţată printr-un mesaj trimis de Karmapa unui eminent lama dintr-o altă sectă, al cărui nume va fi dezvăluit „la momentul potrivit". Se pare că acel moment nu a venit încă şi, între timp, lui Ugen Thinley i se face pregătirea spirituală la mănăstirea Tsurphu.

După toate acestea, era firesc ca budiştii tibetani să fie, cel puţin, un pic derutaţi. Dar se pare că ei sunt capabili să accepte

cu stoicism asemenea evenimente cu aceeaşi toleranţă şi lipsă de agresivitate cu care au reacţionat la atacurile Chinei asupra ţării şi poporului lor. O specialistă în budism ne dă câteva lămuriri în acest sens. Născută în Canada, Norma Levine este de origine evreiască ; ea a relatat povestea luptei pentru putere în numărul 2 al *Reincarnation International Magazine* :

> Interesant este faptul că au existat o serie de predicţii făcute de Karmapa acum mai bine de 500 de ani, în care el a spus că, între cea de-a şaisprezecea şi cea de-a şaptesprezecea reîncarnare, spiţa aproape că va pieri. Se va naşte un demon-lama, pe care l-a şi numit Natha, cuvânt care înseamnă „nepot" sau „rudă". Datorită falselor lui aspiraţii, spiţa lui Karmapa va fi aproape distrusă.

Dar Norma Levine este convinsă că acest lucru nu se va întâmpla, pentru că venirea lui Karmapa, care înseamnă „stăpânul făptuirii", a fost prezisă de Buddha, care a spus că acesta se va reîncarna de douăzeci şi una de ori. Deci se pare că binele va triumfa asupra răului, iar cel de-al şaptesprezecelea Karmapa va trăi şi se va mai naşte de patru ori.

Tot astfel, interesele politice laice nu-i vor putea împiedica pe adevăratul Dalai-Lama şi pe Panchen-Lama să-şi continue călătoria spirituală şi să se nască iar şi iar pentru a veghea asupra nevoilor spirituale ale poporului lor.

Poate că a venit momentul ca ştiinţa să analizeze cu mai multă atenţie metodele şi rezultatele celor porniţi în căutarea maeştrilor lama, pentru a putea verifica separat etapele legate de fiecare identificare. Poate că, într-o bună zi, budiştii tibetani le vor face cercetătorilor o invitaţie de a participa la o astfel de căutare – nu pentru a avea un rol în decizia finală, ci pentru a garanta că procedeele folosite satisfac exigenţele ştiinţifice.

Imaginaţi-vă cum ar fi dacă următoarea reîncarnare a lui Dalai-Lama ar avea nu numai recunoaşterea lui Panchen-Lama, ci şi pe aceea a unui prestigios organism ştiinţific mondial.

Capitolul 9

Copii-problemă

Fetița care s-a înecat și s-a născut din nou

Revolta adolescentină este un fenomen social bine cunoscut în foarte multe culturi, dar în cazul copiilor care-şi amintesc de o viaţă anterioară, refuzul de a asculta de părinţi poate apărea mult mai devreme decât în mod obişnuit – uneori, la vârsta la care copiii de-abia încep să vorbească. Imaginaţi-vă, de exemplu, ce suferinţă le-a provocat Dilukshi părinţilor ei atunci când, la vârsta de doi ani, a refuzat să le mai spună „mamă" şi „tată". În schimb, a ţinut morţiş să-i spună mamei ei *clooche*, ceea ce în Sri Lanka înseamnă „mătuşă". Apoi, s-a mai şi obrăznicit cerând să fie dusă la „adevărata" ei casă din Dambulla, care era la o depărtare de 100 de kilometri. Oricât de mult şi-ar fi iubit fetiţa, părinţii au reacţionat aşa cum ar fi reaţionat cei mai mulţi dintre noi în asemenea împrejurări şi au încercat să discute cu ea şi să-i risipească nălucirile.

Dar Dilukshi era de nezdruncinat în părerile ei. Le-a şi reproşat că se poartă urât cu ea. „Adevăraţii" ei părinţi, le-a explicat fetiţa, nu ţipau *niciodată* la ea, ci i se adresau cu „dragă" şi „scumpa noastră fetiţă". Dilukshi a mai povestit că se înecase odată demult într-un râu de lângă Dambulla. Neliniştiţi de afirmaţiile insistente

ale fiicei lor despre o viaţă anterioară, părinţii s-au gândit că marele preot de la templul din Dambulla ar putea să-i ajute – ceea ce acesta a şi făcut, dar într-un mod destul de neconvenţional. Preotul i-a relatat întâmplările unui gazetar pe nume I.W. Abeypala, de la ziarul *Weekend*, care a făcut o publicitate foarte mare acestei poveşti. De fapt, gestul nu era atât de iresponsabil cum ar putea părea. Exista astfel o consemnare scrisă şi publică a afirmaţiilor lui Dilukshi despre viaţa ei anterioară, înainte de a se încerca verificarea lor.

Printre cei care au citit articolul s-a numărat şi un bărbat căruia i s-a părut că relatarea lui Dilukshi semăna foarte mult cu povestea fiicei sale, Shiromi, care murise în 1983, cu un an înainte să se nască Dilukshi. De aceea, el şi soţia lui au luat legătura cu ziarul, iar jurnalistul a aranjat ca Dilukshi, împreună cu părinţii ei, să vină la Dambulla pentru o întâlnire. Când au sosit, Dilukshi i-a condus fără ezitare, aşa cum a relatat şi I.W. Abeypala cititorilor săi: „Eram acolo şi am văzut cum fetiţa şi-a identificat rudele din viaţa anterioară. Şi-a recunoscut părinţii, fratele, sora, mătuşa, bunica. Am văzut acest lucru cu ochii mei, aşa că accept această dovadă".

Dilukshi a identificat şi diverse obiecte care îi aparţinuseră lui Shiromi, printre care o carte de colorat cu un desen lăsat neterminat, pe care l-a colorat imediat. Dar, aşa cum a arătat şi profesorul Erlendur Haraldsson după aceea, când a investigat cazul, acest test nu avea nici o valoare ştiinţifică pentru că nimeni nu a încercat să amestece acele obiecte cu altele, care să nu-i fi aparţinut lui Shiromi. Apoi, Dilukshi i-a condus pe toţi pe malul râului şi le-a arătat exact locul unde căzuse, la vârsta de nouă ani. Ea făcuse o descriere a locului încă înainte de a ajunge la Dambulla, spunând că în apropiere se afla un podeţ şi că nu departe de acel loc erau şi plantaţiile de orez ale tatălui ei. Când echipa a ajuns acolo, podeţul nu mai exista, dar *existase* pe vremea când Shiromi căzuse în râu şi se înecase.

Povestea reîncarnării lui Shiromi a constituit subiectul unui excelent documentar BBC realizat de Jeffrey Iverson şi intitulat *In Search of the Dead* [*În căutarea fetiţei moarte*], pe baza cărţii lui cu acelaşi titlu. Autorul a mărturisit:

> Era evident că părinţii lui Shiromi o recunoşteau pe Dilukshi ca fiind reîncarnarea fiicei lor. Am dus-o pe fetiţă, împreună cu părinţii ei, acasă la fosta sa familie, ca să-i putem filma împreună – a fost o sărbătoare. Dilukshi se simţea ca acasă, a adus mici cadouri pentru fratele şi sora ei mai mici din viaţa anterioară. Într-un fel, era o întâlnire deopotrivă fericită şi tristă.

Atunci când căutăm dovezi pentru astfel de cazuri, avem tendinţa de a ne concentra asupra verificării concordanţei dintre declaraţiile copilului şi realitatea imediată. Dar n-ar trebui să pierdem din vedere comportamentul special al copiilor care-şi amintesc de vieţile lor trecute. Uneori amintirile lor nu sunt foarte exacte. Poate că nu-şi amintesc nume şi detalii cu foarte mare claritate, dar adeseori dau dovadă de trăsături, tărie de caracter şi hotărâre care este clar că nu sunt rezultatul vieţii lor prezente, pentru că ei sunt prea mici pentru a fi influenţaţi în acest sens, dar sunt adesea în conflict cu ideile părinţilor lor.

În cazul lui Dilukshi, avem de-a face cu un copil care, abia începând să vorbească, refuzase în mod explicit să-şi numească părinţii „mamă" şi „tată", pentru că încă asocia aceste apelative cu alte persoane.

Fata culegătorilor de ceai

Subashini şi-a uimit părinţii – nişte oameni destul de înstăriţi din Sri Lanka – prin felul în care bea ceaiul. Fetiţa lua în palmă o bucăţică de zahăr şi o lingea în timp ce sorbea din ceai. Şi nu făcea asta ca să vadă cum e, ci se comporta ca şi cum ar fi

respectat un obicei. Cu toate acestea, nici părinţii ei şi nici alţi cunoscuţi de-ai lor nu beau ceaiul astfel – deci copilul în mod sigur nu imita gesturile celorlalţi.

Părinţii au fost de asemenea uimiţi să vadă că fetiţei îi era extrem de frică de furtunile tropicale, până ce Subashini le-a spus că, în viaţa ei anterioară, murise în urma unei ploi torenţiale care provocase o alunecare de teren, îngropând casa unde locuia.

Subashini putea de asemenea să descrie tufe de ceai – care nu creşteau în acea zonă a insulei unde locuia acum – şi putea să arate cum lucrau culegătorii de ceai. Le-a spus părinţilor că fusese fiica unor culegători de ceai, care lucraseră pe o plantaţie în Sinhapitiya, Gampola, la 100 kilometri distanţă de actuala ei casă. A mai vorbit şi despre lucrătorii tamili, dar a spus că părinţii ei din acea viaţă erau budişti din Sri Lanka. Subashini a fost în stare să descrie amănunţit ce s-a întâmplat cu ocazia unei furtuni năprasnice care a dus la prăbuşirea unei părţi a muntelui ce străjuia plantaţia, omorându-i pe ea şi pe ceilalţi membri ai familiei sale. Urmând sfatul mamei ei, şi-a amintit Subashini, „am luat o torţă, am ieşit şi am venit aici". Ea ştia totuşi că un frate de-al ei mai mare scăpase cu viaţă pentru că acesta se întorsese acasă, apoi plecase din nou.

Într-o zi, invitat fiind la o nuntă nu departe de locul în care Subashini spunea că-şi trăise viaţa anterioară, tatăl ei a hotărât s-o ia cu el. Pe măsură ce se apropiau de plantaţie, fata era tot mai speriată să nu fie îngropată de vie, aşa încât tatăl ei a fost nevoit să se întoarcă înainte de a fi apucat să stea de vorbă cu vreunul dintre membrii familiilor afectate de dezastru. Cercetătorilor Godwin Samararatne şi Tissa Jayawardane nu le-a fost însă greu să verifice autenticitatea relatării copilei când, la scurt timp după aceea, au aflat de amintirile ei. Ei au descoperit că, întocmai cum spusese Subashini, regiunea fusese lovită în octombrie 1977 – cam cu doi ani înainte de venirea pe lume a fetei – de o catastrofă

în care îşi pierduseră viaţa douăzeci şi opt de oameni. O furtună provocase o alunecare de teren care îngropase casele multor culegători de ceai, inclusiv pe aceea a singurei familii singaleze budiste. Mama, tatăl şi trei copii – printre care o fetiţă de şapte ani, Devi Mallika – pieriseră. Un frate mai mare fusese în casă mai devreme, dar plecase înainte de alunecarea de teren. O soră mai mare nu era acasă în noaptea aceea. Din treizeci şi două de afirmaţii făcute de Subashini, douăzeci şi cinci s-au dovedit adevărate.

Fratele şi sora care supravieţuiseră, şi care lucrează în continuare pe plantaţie, au putut explica felul ciudat în care Subashini obişnuia să-şi bea ceaiul : familia lor fusese foarte săracă şi nu-şi permitea să cumpere destul zahăr cât pentru o cană, aşa că ţineau zahărul în palmă şi îl lingeau între două înghiţituri de ceai – exact cum părea să facă şi Devi Mallika, reîntrupată în persoana lui Subashini.

Micul cofetar

Datorită sistemului castelor, India este ţara în care diferenţele de comportament atrag cel mai mult atenţia atunci când o persoană se reîncarnează în sânul altei familii sau al altei tradiţii. Şi probabil din acest motiv, foarte multe cazuri de copii cu probleme, sau doar cu un comportament atipic, provin din India.

În cazul lui Parmod Sharma, al doilea fiu al profesorului Bankeybehary Lal Sharma, specialist în sanscrită, pe care o preda la liceul din Bisauli, în Uttar Pradesh, unul dintre primele semne care arătau că-şi aminteşte de o viaţă anterioară a fost momentul când i-a spus mamei lui să nu gătească, pentru că el are o soţie în Moradabad care le poate pregăti mâncarea. Parmod Sharma, născut pe 11 octombrie 1944, avea pe atunci doi ani şi jumătate ! După aceea, băieţelul a început să se plângă de traiul modest al

familiei lui actuale, care nu se compara cu bunăstarea de care avusese parte în existenţa lui anterioară. Apoi, Parmod Sharma a spus că el este unul dintre „Fraţii Moran" şi că fusese proprietarul unei mari cofetării din Moradabad, şi al încă uneia din Saharanpur. El a mai explicat că, în viaţa lui anterioară, se îmbolnăvise după ce mâncase prea multă brânză de vaci şi că murise pe când se afla în baie. Întâmplător, în actuala lui viaţă, lui Parmod Sharma nu-i plăcea brânza de vaci şi îi era frică de apă. Cât a fost mic, Parmod Sharma s-a jucat construind prăvălii de jucărie şi făcând prăjiturele din noroi. Zvonuri despre comportamentul băiatului au ajuns şi la urechile familiei lui Parmanand Mehra, din Moradabad, despre care părea el că-şi aminteşte.

Când cele două familii s-au întâlnit, Parmod Sharma a insistat ca fiii lui din viaţa anterioară să-i spună „tată", deşi aceştia erau, bineînţeles, mai în vârstă decât el. „Acum sunt doar mai mic de înălţime", le-a explicat Parmod Sharma. Ajuns la Saharanpur, băieţelul a recunoscut o serie de oameni şi locuri, printre care şi pe soţia lui – „cu care mă certam întruna" –, identificând persoane pe care le ştia din viaţa lui anterioară. Copilul a mai povestit că, pe vremea când era Parmanand Mehra, îi citise în palmă cumnatei lui, ceea ce – ca şi restul afirmaţiilor sale – s-a confirmat, căci îşi păstrase interesul pentru chiromanţie şi în actuala lui viaţă.

Întâlnirea cu rudele din viaţa anterioară a avut un puternic impact emoţional asupra lui Parmod Sharma. După ce le-a vizitat prima oară, nu mai voia să plece şi a început să plângă atunci când părinţii l-au luat de lângă familia Mehra. Curând după aceea, băiatul a dispărut de acasă şi a fost găsit în gara Bisauli, de unde voia să ia trenul spre Saharanpur – „pentru a se ocupa de afacerile familiei".

Tânărul donjuan

De când a început să vorbească, Bishen Chand a povestit despre viaţa lui sub identitatea lui Laxmi Barain, unicul fiu al unui moşier înstărit, care nu numai că l-a răsfăţat, deschizându-i apetitul pentru lux şi extravaganţă, dar a avut şi „amabilitatea" de a muri când băiatul era încă adolescent, lăsându-i de risipit o avere considerabilă. Şi, ca şi cum această poveste n-ar fi fost destul de şocantă, băiatul a început să-şi critice tatăl actual pentru sărăcia în care trăia, a cerut bani şi, neprimind, a izbucnit în plâns. De asemenea, copilul vorbea cu total dispreţ despre familia şi contextul în care se născuse.

„Până şi servitorul meu ar refuza mâncarea gătită în casa asta", s-a răţoit el. Iar când i s-au dat haine din bumbac, le-a rupt în bucăţi, cerând altele, de mătase. Nici servitorilor lui nu le-ar da astfel de haine, a spus el dispreţuitor. Evident că băiatul n-avea nici un servitor în actuala lui viaţă, dar Laxmi Barain avusese cu siguranţă. Odată, văzând că din apartamentul unei prostituate pe nume Padma, căreia el credea că-i este client unic, ieşise un bărbat, Laxmi Barain luase arma servitorului care-l însoţea şi îl împuşcase pe bărbatul respectiv. Se pare că dispunea de o avere suficient de mare pentru a putea mitui autorităţile, aşa că n-a fost niciodată condamnat pentru fapta săvârşită. Dar, reîncarnat în persoana lui Bishen Chand, el şi-a recunoscut vinovăţia. De asemenea, a recunoscut că-şi risipise considerabila moştenire pe mâncare bună, haine scumpe, femei frumoase şi băutură.

Nu ne mai surprinde să aflăm că, după o astfel de viaţă anterioară, la vârsta de cinci ani şi jumătate băiatul l-a întrebat pe tatăl său : „Tată, de ce nu-ţi iei şi tu o amantă ? O să te facă să te simţi bine". Când tatăl lui l-a întrebat la ce se referă, Bishen

Chand i-a răspuns: „O să-ţi placă părul ei frumos mirositor şi o să te simţi foarte bine în prezenţa ei".

Bishen şi Padma, prostituata lui, s-au întâlnit când el avea douăzeci şi trei de ani, iar ea, cincizeci şi doi. „Tu eşti Padma?", a întrebat-o el. „Da", a răspuns ea. Apoi a îmbrăţişat-o şi... a leşinat. După câteva ore, tot în ziua aceea, după ce Bishen şi-a revenit din leşin, a luat o sticlă de vin şi s-a dus la Padma pentru a reînvia prietenia ce-i legase pe vremea când el era Laxmi Barain. Dar Padma nici n-a vrut să audă de una ca asta: „Sunt bătrână, sunt de vârsta mamei tale, i-a spus ea dojenitor. În cealaltă viaţă ai pierdut tot. Vrei să pierzi din nou totul?". Şi, zicând acestea, a făcut ţăndări sticla de vin.

Surprinzător, deşi, când era mic, Bishen Chand vorbea zilnic despre viaţa lui anterioară, nici părinţii şi nici fraţii sau surorile lui nu l-au certat pentru cuvintele lui critice şi nu au încercat să-i reprime amintirile.

Brahmanul născut într-o castă inferioară

La o vârstă şi mai fragedă decât a lui Bishen Chand, dar tot de cum a învăţat să vorbească, Jagdish Chandra a început să-l roage pe tatăl lui să-i cumpere o maşină. Ţinea morţiş să mănânce el primul, înaintea celorlalţi membri ai familiei, şi nu voia să stea la masă cu cei care nu erau hinduşi, refuzând mâncarea gătită de aceştia. De asemenea, era foarte neprietenos cu bărbaţii care purtau barbă.

Iniţial, tatăl lui, avocatul K.K.N. Sahay, nu a luat în serios rugămintea fiului său de a-i cumpăra o maşină, dar în cele din urmă l-a întrebat pe copil de unde ar trebui să ia maşina. Jagdish Chandra a răspuns că ar trebui să ia maşina *lui*, care se afla acasă la tatăl său, Babuji, din Benares. Cunoscând importanţa dovezilor

scrise, avocatul şi-a notat cu atenţie tot ceea ce i-a spus copilul, apoi a trimis o scrisoare la redacţia ziarului de limbă engleză *The Leader*, prin care solicita ajutor în verificarea existenţei unui bărbat pe nume Babuji Pandey, domiciliat în Benares – important centru de pelerinaj de pe malul fluviului Gange –, şi al cărui fiu, Jai Gopal, murise.

Nu a durat mult până când avocatului Sahay i-au răspuns pozitiv mai multe persoane care au confirmat, de asemenea, cel puţin douăzeci şi patru din cele douăzeci şi şase de afirmaţii făcute de Jagdish Chandra şi pe care tatăl lui le consemnase. Informaţiile primite au lămurit şi ciudăţeniile de comportament ale copilului, încă înainte de întâlnirea dintre cele două familii. Amintirile lui Jagdish Chandra nu erau vagi şi generale, ci foarte precise. De exemplu, el povestea că tatăl lui (Jai Gopal) bea *bhang*, o băutură foarte toxică, făcută din cânepă indiană, şi că „îşi dă pe faţă cu praf sau cu lut înainte de a se spăla dimineaţa". Tatăl lui era *panda* – adică supraveghetor la locul de îmbăiere de pe malul Gangelui, sarcina lui fiind aceea de a-i asista pe pelerinii veniţi să se scalde acolo. Jagdish Chandra mai povestea că tatăl lui asculta cântecele unei prostituate pe nume Bhagwati şi că mai avusese un frate, Jai Mangal, care murise otrăvit. Toate aceste afirmaţii s-au dovedit corecte.

Babu Pandey şi familia lui erau brahmani, spre deosebire de familia lui Jagdish Chandra, care aparţinea castei Kayastha. Acest lucru ar putea explica insistenţa cu care copilul reîncarnat cerea să mănânce el primul : pentru brahmani, era normal să fie rugaţi să mănânce primii dacă stăteau la masă cu persoane din alte caste – şi era cert că micul Jagdish Chandra se considera brahman. Aversiunea lui faţă de bărbaţii cu barbă poate fi de asemenea explicată prin bine cunoscuta ostilitate a brahmanilor faţă de musulmani.

O altă dovadă a reîncarnării era pasiunea lui Jagdish Chandra pentru maşini. Această înclinaţie se explica prin faptul că Babu

Pandey îi făcea lui Jai Gopal toate poftele, ducându-l ziua la plimbare cu maşina în jurul oraşului Benares. „Se pare că Jai Gopal era cam răsfăţat", remarca profesorul Stevenson, şi se pare că aşa a rămas şi în actuala lui viaţă, deoarece şi K.K.N. Sahay i-a cumpărat, una după alta, mai multe maşini, pentru a-l face fericit.

Chiar dacă Jagdish Chandra ar fi auzit undeva lucrurile pe care le povestea atât de firesc, „tot ar trebui să găsim o explicaţie în acest caz, ca şi în multe altele, pentru caracterul lui foarte puternic, moştenit din viaţa anterioară", mai scrie Stevenson. „Nici unui părinte din casta Kayastha nu i-ar trece prin minte să-şi educe copilul după obiceiurile şi regulile castei brahmane (şi nici n-ar permite altcuiva să-l educe în felul acesta). O asemenea idee pare total absurdă."

Jagdish Chandra a făcut în total cincizeci şi una de afirmaţii, dintre care treizeci şi şase au fost consemnate înainte de a fi verificate; dintre acestea, cel puţin douăzeci şi patru au fost confirmate înainte de întâlnirea dintre cele două familii. Băiatul a continuat să-şi viziteze familia din viaţa anterioară, care s-a ataşat foarte mult de el.

Surprinzător, amintirile lui Jagdish Chandra nu au dispărut nici la maturitate. El a studiat la Lucknow University, a devenit avocat, iar astăzi practică avocatura în oraşul său natal, Bareilly. Jagdish Chandra este încă în stare să relateze amintiri din viaţa lui anterioară celor care se arată interesaţi.

O paria născută ca brahmană

Majoritatea cazurilor expuse până acum în prezentul capitol au avut ca subiect persoane ce par să fi fost „retrogradate" de la o viaţă la alta. Altfel spus, ele par să se fi renăscut într-o viaţă lipsită de avantajele materiale – maşini, servitori, haine scumpe,

locuinţe luxoase – cu care se obişnuiseră în viaţa anterioară, deşi nu trăiseră mult. Şi nu este de mirare că sunt nemulţumite. Există însă şi cazuri în care individul revine pe lume în condiţii mult mai bune – dar, aşa cum vom vedea, acest lucru poate crea la fel de multe probleme.

În cazul lui Swaran Lata, de exemplu, reîncarnarea ei în sânul unei familii brahmane era în mod clar o „promovare", din moment ce în viaţa anterioară, de care-şi amintea, fusese o paria – adică făcuse parte din casta cea mai de jos. Din păcate, fetiţa a păstrat din vechea ei viaţă maniere grosolane şi obiceiuri personale pe care noua ei familie nu le agrea. Deşi era simpatică, părinţii considerau comportamentul ei extrem de respingător. De exemplu, spre deosebire de ceilalţi membri ai familiei, Swaran Lata se oferea să-i şteargă la fund pe copiii mai mici; părea chiar că-i face plăcere. În plus, familia ei, care era vegetariană, a fost oripilată când fetiţa a cerut să i se dea carne de porc.

Fetiţa cu două familii

Astfel de întâmplări ne răstoarnă şi nouă ideile despre ceea ce înseamnă să trăieşti „bine". De exemplu, în cazul lui Manju Sharma, cercetat de dr. Satwant Pasricha din India, este vorba tot despre o fetiţă născută într-o familie brahmană şi care-şi amintea de o viaţă mult mai săracă, în care făcuse parte din casta meşteşugarilor. La vârsta de doi ani şi jumătate, Manju a început să vorbească despre viaţa pe care o dusese în satul Chaumuha, în persoana lui Krishna Devi, şi care fusese brutal curmată când, la zece ani, fetiţa căzuse într-un puţ. Aceste amintiri au ieşit la iveală după ce Krishna Devi l-a recunoscut pe Tanji, unchiul ei din viaţa precedentă, căruia i-a povestit ce-şi amintea. Acesta a aranjat ca mama ei din viaţa anterioară să vină să o viziteze, iar

fetiţa a fost încântată. Rememorând acele întâmplări din frageda ei copilărie, Krishna Devi i-a spus scriitorului Jeffrey Iverson: „Apoi fratele meu din sat m-a dus la casa părinţilor mei. Am rămas acolo timp de zece ani".

Se pare că Manju Sharma n-a fost afectată emoţional şi psihologic de faptul că, în viaţa actuală, a trăit o perioadă cu „adevăraţii" ei părinţi, iar o altă perioadă, cu părinţii ei din viaţa anterioară. Ea este acum căsătorită, are doi copii şi continuă să-i viziteze pe cei din familia lui Krishna Devi. Din mărturisirile ei rezultă limpede că avantajele materiale din noua ei existenţă ca brahmană nu o încântau, ea preferând să trăiască în satul ei modest, înconjurată de dragostea părinţilor pe care şi-i amintea atât de bine. La rândul lor, aceştia au declarat răspicat că, pentru ei, fetiţa nu era Manju. „E Krishna", a spus tatăl ei din viaţa anterioară. „E Krishna, e fetiţa noastră din viaţa ei trecută. O aşteptăm să vină acasă." Tatăl se comporta faţă de fetiţele lui Manju ca şi cum ar fi fost propriile lui nepoate: „Nu sunt străine, ci sunt sânge din sângele meu", explică el.

Capitolul 10

Talente speciale

Oare de ce Mozart, Schubert şi Mendelssohn – ca să-i numesc doar pe trei dintre copiii-minune celebri – s-au născut cu darul de a crea o muzică minunată? Toţi trei au început să compună încă dinainte de a împlini doisprezece ani. Iar Johann Hummel, Chopin şi Yehudi Menuhin erau atât de talentaţi, încât dădeau concerte la vârsta de unsprezece ani. La aceeaşi vârstă, lui Pascal i se „confiscau", de către tatăl lui, cărţile de matematică, deşi el concepea în secret o geometrie proprie. La rândul lui, copilul-minune al secolului al XVIII-lea, germanul Christian Heinecken, vorbea latina şi germana la vârsta de trei ani, demonstrându-şi în public cunoştinţele de istorie, geografie şi biblice. Din păcate, potenţialul lui nu s-a împlinit niciodată, pentru că a murit un an mai târziu.

Se pare că muzica este un domeniu de inspiraţie predilect pentru copiii geniali, dar au mai existat copii-minune şi în alte discipline. Talentul lor este atât de uluitor, încât au fost oameni care au avansat ipoteza că ar putea fi vorba de calităţi moştenite dintr-o viaţă anterioară. Trebuie însă spus că aceşti copii supradotaţi nu fac nici o afirmaţie în acest sens şi că, într-o anumită măsură, aceste idei par a arunca o umbră de îndoială asupra autenticităţii talentului lor şi asupra efortului depus de ei pentru obţinerea unor asemenea rezultate. Totuşi, avem astfel ocazia de a

cerceta calităţile sau aptitudinile speciale ale anumitor persoane care susţin că-şi amintesc de vieţile lor anterioare, şi de a verifica dacă aceasta constituie o dovadă în plus în favoarea ideii de reîncarnare.

Sora lordului Burlington

Să luăm, de exemplu, cazul lui Lyndi Clement din Londra, mamă a patru copii şi care are încă amintiri foarte clare dintr-o viaţă trăită în epoca georgiană. Lindy îşi aminteşte că, încă din copilărie, avea sentimentul că nu aparţine acestei epoci, că nu-şi găseşte locul aici. Adesea, când merge cu maşina pe străzile de azi, decorul se schimbă, iar lucrurile din jur arată ca în urmă cu două sute de ani. „Aud zgomote – lătrat de câini, copitele cailor pe caldarâm, glasuri de oameni", i-a dezvăluit ea într-o zi scriitoarei Sue Carpenter, care a relatat cazul în *Past Lives : True Stories of Reincarnation* [*Vieţi anterioare : povestiri adevărate despre reîncarnare*]. „Văd cerşetori în jur şi simt altfel de mirosuri. Niciodată n-am încercat să aflu de ce ; fenomenul a făcut întotdeauna parte din viaţa mea."

Curând după apariţia cărţii, un post de televiziune m-a rugat să strâng un grup de persoane dispuse să vorbească despre experienţele lor, iar Lyndi Clement s-a numărat printre cei care au acceptat invitaţia. Ea crede că, într-o viaţă anterioară, a fost Elizabeth Boyle, sora lordului Burlington – aşa cum a reieşit în timpul unei şedinţe de regresie prin hipnoză. Faptul că simte atâtea afinităţi cu epoca georgiană reprezintă un atu în profesia pe care şi-a ales-o. Lyndi este costumieră la Opera Restor'd, a adunat în ultimii patru ani documentaţie pentru o mare expoziţie consacrată grădinilor de agrement şi se ocupă, de asemenea, cu decorarea şi mobilarea castelelor de la ţară, înainte ca acestea să fie deschise publicului. În toate aceste activităţi, ea se bazează pe amintirile

din viaţa anterioară pentru a se asigura că detaliile sunt corecte. Fascinaţia ei pentru universul domestic din acea perioadă a determinat-o să urmeze cursurile Şcolii Regale de Croitorie, iar acum predă croitoria, designul vestimentar specific secolului al XVIII-lea, tehnica fabricării corsetelor şi croitul după tipar.

Operatorul radio din Royal Air Force

Martin Heald, un tânăr englez care locuieşte în Olanda, este un alt exemplu care ilustrează în mod remarcabil transmiterea unei aptitudini de la o viaţă la alta. Martin a fost de acord să acorde exclusivitate asupra acestui subiect revistei *Reincarnation International* şi, ulterior, a colaborat cu mine şi cu un post de televiziune la realizarea unui documentar extraordinar. El crede că a fost operator radio în RAF, doborât în timpul celui de-al doilea război mondial – şi a adus câteva dovezi impresionante în sprijinul afirmaţiilor sale.

Amintirile lui despre viaţa anterioară au apărut în copilărie şi au fost declanşate întâmplător : Martin a dat peste un aparat vechi în debaraua părinţilor lui. Tatăl său i-a explicat că aparatul era folosit pentru emiterea de mesaje în alfabet Morse, prin bătăi mai lungi sau mai scurte – şi i-a arătat cum anume, bătând semnalul internaţional pentru situaţii critice, SOS. Instantaneu, decorul s-a schimbat, iar Martin a văzut şi a auzit un avion care tocmai fusese lovit. Aceleaşi scene au apărut şi ulterior în viaţa lui, mai ales într-o zi când se uita la televizor la o emisiune despre a cincizecea aniversare a victoriei Aliaţilor în Europa, aşa că s-a hotărât să întreprindă cercetări. Locuia în apropiere de Amsterdam, împreună cu prietena lui. A consultat un hipnoterapeut, care l-a proiectat înapoi în viaţa pe care părea s-o fi trăit cândva. Acum era în stare să descrie amănunţit atacul asupra

avionului său şi ştiuse, în momenul exploziei, că trupul nu-i va mai fi găsit. Martin Heald a putut da şi numele pe care-l purtase în existenţa precedentă – Richard Seymour – şi multe alte detalii despre viaţa lui, inclusiv faptul că tatăl lui fusese pastor. În timp, a reuşit să verifice aceste amănunte cu ajutorul arhivelor din timpul războiului, din care reieşea că Richard Seymour fusese un operator radio al cărui avion fusese doborât deasupra Mării Nordului, exact cum relatase el. Toţi membrii echipajului îşi pierduseră viaţa, iar trupul lui Seymour nu mai fusese recuperat.

Ce legătură are acest caz cu talentele speciale? În viaţa de acum, Martin Heald hotărâse să se înroleze în Royal Air Force (înainte de a fi înţeles ce însemnau acele „străfulgerări" din copilărie) şi fusese supus la tot felul de teste. Când s-a dus după rezultate, a fost întrebat dacă a învăţat vreodată codul Morse. A răspuns că nu. „Păi, i s-a spus, ai obţinut 100%. Este prima oară când se întâmplă aşa ceva de când există RAF." Nu erau posturi vacante pentru meseria pe care şi-o dorea el de fapt; dar a acceptat să rămână ca operator radio. Abia după mai mulţi ani şi după ce a fost supus regresiei prin hipnoză şi-a dat seama că munca pe care o făcea avea legătură cu activitatea lui din viaţa anterioară.

Aptitudini moștenite

Asemenea băiatului Paulo Lorenz din Brazilia (amintit în capitolul 4), care susţinea că este reîncarnarea surorii lui decedate, Emilia, şi se pricepea de minune la cusut, Corliss Chotkin – un amerindian tlingit despre care se crede că fusese în viaţa anterioară unchiul său, Victor Vincent – era pasionat de bărci şi se simţea bine pe apă. A învăţat singur să conducă bărci cu motor – şi chiar a reparat un motor defect, căruia tatăl lui nu-i dădea de capăt. Imad Elawar, un băiat din Liban care pare să fi fost

reîncarnarea lui Ibrahim Bouhamzy, vorbitor de limbă franceză, a dovedit în şcoală aptitudini deosebite pentru franceză. Aceste două cazuri vor fi prezentate pe larg în capitolele următoare.

Disna Samarasinghe a manifestat o religiozitate ieşită din comun şi aptitudini gospodăreşti foarte precoce – de exemplu, pentru gătit şi împletit rogojini, ceea ce corespundea cu anumite trăsături ale persoanei care susţinea că fusese în viaţa precedentă. Tot astfel, Lalitha Abeyawardena se juca în copilărie de-a şcoala şi, ca şi Disna, dovedea un interes neobişnuit pentru practicile religioase. Nilanthie, femeia a cărei viaţă susţinea că şi-o aminteşte, fusese învăţătoare şi era renumită pentru pietatea ei.

Dar nu toate trăsăturile moştenite sunt bune. Au existat cazuri de copii care şi-au amintit că au fost hoţi în viaţa anterioară şi care şi-au folosit aptitudinile în viaţa curentă, săvârşind furtişaguri sau hoţii.

Profesorul Ian Stevenson este de părere că, de vreme ce există dovezi în sprijinul ideii de reîncarnare, ar trebui să considerăm reîncarnarea ca pe un factor determinant care face din orice om o fiinţă unică. Cu alte cuvinte, nu suntem ceea ce suntem numai datorită „unui amestec aleatoriu de gene". Revenim astfel la întrebarea : ce anume îi inspiră pe copiii-minune ?

„Mulţi copii manifestă de timpuriu interes pentru activitatea pe care o vor desfăşura mai târziu ca adulţi", remarcă profesorul Stevenson în lucrarea *Children Who Remember Previous Lives* [*Copii care îşi amintesc de vieţile lor anterioare*].

> Printre marii muzicieni întâlnim numeroase exemple de influenţe parentale ce par să explice suficient manifestarea timpurie a interesului şi aptitudinilor pentru muzică. Astfel, Bach, Mozart, Beethoven, Brahms şi Elgar erau fii de muzicieni. Dar tatăl lui Dvořák era măcelar, al lui Delius era om de afaceri, al lui Mendelssohn, bancher (altfel, un om cultivat), iar al lui Händel, bărbier. Cazul lui Händel este deosebit de grăitor. Tatăl lui s-a opus interesului pentru

muzică manifestat de el încă din fragedă copilărie. Mama lui nu l-a sprijinit nicicum şi, deşi o mătuşă l-a încurajat, simpla ei influenţă nu putea contracara opoziţia serioasă a tatălui lui Händel. Nimeni dintre strămoşii familiei nu pare să fi arătat vreodată interes pentru muzică.

Deşi nu există dovezi că Händel sau familia lui ar fi crezut că în el s-ar fi reîncarnat vreun compozitor de talent, profesorul Stevenson este de părere că orice încercare de a înţelege talentul pe care Händel – ca atâţia alţi oameni dotaţi – l-a manifestat încă din copilărie ar trebui să ia în calcul nu numai explicaţiile genetice, ci şi amintirile din viaţa anterioară.

Se reflectă viețile anterioare în jocurile copiilor?

Dacă Wijanama Kithsiri nu şi-ar fi amintit şi n-ar fi vorbit despre viaţa lui anterioară, în care fusese prăvăliaş, părinţii lui s-ar fi mirat că, după ce venea de la şcoală, băiatului îi plăcea să se joace de-a magazinul. Tot astfel, amintirile din viaţa anterioară par să explice de ce Ma Tin Aung Myo şi Bajrang B. Saxena se jucau de-a soldaţii ; de ce Vias Rajpal lua temperatura tovarăşilor lui de joacă şi îi ausculta ; sau de ce Daniel Jirdi se vâra sub canapea, făcându-se că repară maşini.

Lucru mai îngrijorător, în unele cazuri, copiii îşi pun în scenă problemele şi chiar cauza propriei morţi din viaţa precedentă. Sunt, de exemplu, consemnate cazurile a doi copii care îşi aminteau că în întruparea anterioară fuseseră alcoolici, iar acum îi imitau pe beţivi, mergând împleticit şi prăbuşindu-se. Ramez Sharns se făcea că se împuşcă, după ce se sinucisese în acest fel în viaţa anterioară. Maung Win Aung se juca punându-şi o funie în jurul gâtului. Inutil să spunem că îşi amintea cum se sinucisese prin spânzurare.

Există aşadar dovezi importante că unii oameni nu păstrează din viaţa anterioară numai amintiri, ci şi modele sau aptitudini comportamentale. Dar suntem oare îndreptăţiţi să credem că, atunci când un talent apare la un copil la o vârstă neaşteptat de fragedă, este vorba de ceva transmis dintr-o viaţă anterioară? Nu pot fi şi alte explicaţii?

„Reîncarnarea artificială"

Orice încercare de a răspunde la această întrebare trebuie să ia în considerare remarcabilele experimente ale unui parapsiholog rus care a inventat expresia „reîncarnare artificială". Cercetările întreprinse de dr. Vladimir L. Raikov sunt foarte diferite de cele ale unor savanţi ca profesorul Stevenson, care caută amintiri din viaţa anterioară păstrate în mod natural. La drept vorbind, pe dr. Raikov nu-l interesează nici pe departe ideea că omul ar putea trăi mai multe vieţi. El se concentrează în schimb asupra uimitorului potenţial al minţii umane, potenţial care, la majoritatea oamenilor, rămâne practic neexploatat.

În anii '60, Raikov a descoperit o puternică tehnică de hipnoză care, din câte susţine el, inducea „o nouă formă de transă activă". Subiecţilor aduşi în această stare psihică modificată, pe care el o descrie ca fiind o transă extrem de adâncă, li se spunea că sunt anumite persoane celebre pentru talentele lor. Li se cerea apoi să demonstreze aptitudinile persoanelor în cauză şi, într-adevăr, în scurtă vreme, ei manifestau aceleaşi capacităţi.

Relatând aceste experimente, A. Ţipko le descria cititorilor ziarului *Komsomolskaia Pravda* (12 noiembrie 1966) o demonstraţie la care asistase într-un încăpător şi însorit atelier de pictură din Moscova. O grupă de studenţi la arte plastice desena după un model, când Raikov şi-a făcut apariţia, însoţit de Ţipko.

„Vreau să v-o prezint pe una dintre cele mai bune studente ale mele", a spus el îndreptându-se spre o tânără de vreo douăzeci de ani. Ira s-a ridicat, s-a întors către vizitator, a întins mâna şi a spus: „Sunt Rafael din Urbino". Întrebată în ce an trăieşte, ea a răspuns: „Cum în ce an? În 1505".

Scriind despre această întâlnire în cartea lor *Psychic Discoveries Behind the Iron Curtain* [*Descoperiri parapsihologice în spatele Cortinei de Fier*], Sheila Ostrander şi Lynn Schroeder arată că psihiatrul Raikov nu avea nevoie să verifice spusele fetei, întrucât ştia „cum se reîncarnase Rafael", la fel cum ştia „cum se întrupaseră şi ceilalţi trei Rafaeli din grupă. Raikov i-a chemat la viaţă. Este un hipnotizator neîntrecut".

Cu toate acestea, Raikov nu explora reîntruparea, ci se străduia „să trezească la viaţă talentul". Pare să fi avut succese uluitoare în multe cazuri. Allei, o eminentă studentă la fizică de la Universitatea din Moscova, i s-a spus că este Ilia Repin, marele pictor rus. „Gândeşti ca Repin. *Vezi* ca Repin. Ai talentul lui Repin. *Eşti* Repin", repeta Raikov. „Drept urmare, talentul lui Repin devine al tău la comandă."

Înaintea acestui experiment, Alla nu manifesta nici un interes pentru pictură, nici talent, după cum i-a demonstrat lui Raikov şi echipei lui. Totuşi, după câteva şedinţe de „reîncarnare", desena mult mai bine.

„După zece după-amieze în care s-a crezut Repin, a început să vrea să deseneze şi în timpul liber şi să poarte după ea un bloc de desen", spun în continuare Ostrander şi Schroeder.

> În trei luni, când Raikov a ajuns cu ea la a douăzeci şi cincea lecţie, Alla desena ca un profesionist – nu ca Repin sau Rafael, două dintre numeroasele ei reîncarnări, dar, oricum, ca un ilustrator de revistă competent. Noul ei talent a înflorit într-atât, încât Alla se gândeşte serios să renunţe la teoremele de fizică şi să-şi consacre întregul timp şevaletului.

Acest rezultat nu era nici pe departe unic. Când Raikov şi colaboratorii lui au supus la testele iniţiale douăzeci de studenţi fără înclinaţii artistice, dar inteligenţi, spunând fiecăruia dintre ei că este un geniu, „fiecare s-a trezit, după părerea lui, că-şi descoperă un nou talent". Rezultatele erau adesea atât de uimitoare, încât studenţii înşişi, după ce reveneau la starea lor normală, refuzau să creadă că ei făcuseră picturile pe care le vedeau.

Nu avem, pe cât se pare, motive să credem că, „devenind" un artist celebru, subiectul poate picta în stilul respectivului artist. Dar faptul că-şi închipuie că este o persoană cu talente speciale îi sporeşte subiectului încrederea în sine şi capacitatea de concentrare, risipindu-i inhibiţiile şi blocajele. După o vreme, aptitudinea nou-dobândită devine a doua lui natură.

Nu am cunoştinţă despre studii similare întreprinse în Occident după modelul cercetărilor lui Raikov şi, după cum am spus, acestea nu au legătură directă cu reîncarnarea. Totuşi, ele demonstrează uimitoarea creativitate a minţii umane şi ne îndeamnă să fim circumspecţi atunci când tragem concluzii privitoare la anumite manifestări ale amintirilor din viaţa anterioară.

Capitolul 11

Doi în unul

Bridey Murphy

Până prin anii ’50, foarte puţini oameni susţineau că-şi amintesc o viaţă anterioară – iar majoritatea celor care o făceau trăiau în ţări ca India, Thailanda, Birmania şi Sri Lanka. Lucrurile s-au schimbat însă o dată cu publicarea unei cărţi americane care dezvăluia un mod prin care cu toţii ne-am putea aduce aminte de precedentele noastre întrupări. În lucrarea *The Search for Bridey Murphy* [*În căutarea lui Bridey Murphy*], Morey Bernstein îşi descria experimentele hipnotice cu Virginia Burns Tighe, a cărei adevărată identitate era ascunsă sub pseudonimul Ruth Mills Simmons. În stare de hipnoză, femeia susţinea că este Bridey Murphy, fiica unui avocat pe nume Duncan Murphy, şi că se născuse în comitatul Cork din Republica Irlanda, pe 20 decembrie 1798.

În decursul a şase şedinţe înregistrate pe bandă magnetică, între noiembrie 1952 şi octombrie 1953, subiectul hipnotizat a declarat că trăieşte la „The Meadows”, lângă Cork, că are un frate pe nume Duncan, cu doi ani mai mare, şi că avusese şi un frate mai mic, care murise când încă era în leagăn, de „nu ştiu ce neagră”. Pe măsură ce şedinţele avansau, glasul casnicei din Colorado căpăta un tot mai puternic accent irlandez, iar felul ei de a vorbi devenea tot mai personalizat. Femeia i-a spus lui

Bernstein că, până pe la cincisprezece ani, fusese elevă externă la o şcoală condusă de o anume doamnă Strayne. Fratele ei Duncan se însurase chiar cu fata doamnei Strayne, Aimée.

Fascinanta poveste a captivat imaginaţia publicului, a devenit un best-seller internaţional pentru omul de afaceri transformat în hipnotizator – din Pueblo, Colorado –, fiind chiar ecranizată. Încurajaţi, mulţi alţi hipnotizatori amatori sau profesionişti au întreprins experimente similare şi, ca prin farmec, explorarea vieţilor anterioare a ajuns la îndemâna oricui.

Povestea ieşită la iveală în stare de hipnoză era extraordinar de detaliată şi conţinea multe afirmaţii neverosimile, care păreau să fie exclusiv rodul fanteziei sau al imaginaţiei. Deşi era protestantă, a declarat Virginia Tighe în stare de hipnoză, Bridey se măritase cu un catolic pe nume Sean Brian Joseph MacCarthy, şi se ţinuseră două ceremonii : una la Cork, cealaltă la Belfast. A dat chiar şi numele preotului care-i căsătorise în Irlanda de Nord – părintele John Joseph Goran –, precum şi numele şi adresa bisericii – „St. Theresa", din Belfast. „Bridey" folosea de asemenea cuvinte irlandeze pe care Bernstein nu le înţelegea ; întrebată ce înseamnă, dădea toate explicaţiile necesare. De exemplu, vorbea de *brates* (un fel de potir) sau de *lough* (râu sau lac). Astăzi, acest ultim termen nu se mai referă decât la lacuri. În cele şase şedinţe au ieşit la iveală o sumedenie de dovezi factuale şi culturale. „Bridey" era chiar capabilă să danseze gigă.

Dar era oare într-adevăr amintirea unei vieţi anterioare, eliberată prin hipnoză ? Sau era vorba doar de o fantezie, de criptomnezie (capacitatea subconştientului de a-şi aminti lucruri care par să se fi şters din memorie) ori chiar de escrocherie ? Bernstein nu s-a putut duce în Irlanda să verifice amănuntele, dar editorii lui au încredinţat investigaţiile unei firme irlandeze de avocatură, unor bibliotecari şi altor specialişti. Aceştia au găsit multe date autentice în relatarea făcută de Bridey Murphy, dar

s-au confruntat şi cu o piedică majoră: până în 1864 – anul morţii lui Bridey Murphy –, în Irlanda nu au existat registre de naşteri, decese şi căsătorii.

Presa americană din acea vreme a transformat povestea lui Bridey Murphy într-un câmp de bătălie. Ziarul *Chicago Daily News* a publicat-o în foileton; *Chicago American* a „demascat-o", susţinând că Virginia Tighe locuia vizavi de o mătuşă irlandeză pe nume Bridey Corkell (*născută* Murphy), care îi va fi povestit despre copilăria ei petrecută în Irlanda. Este adevărat că *exista* o mătuşă, dar aceasta purta alt nume, iar Virginia Tighe o întâlnise după ce împlinise optsprezece ani. Numele mătuşii era Marie Burns; se născuse la New York, nu în Irlanda, provenea dintr-o familie scoţiano-irlandeză şi îşi petrecuse cea mai mare parte a vieţii la Chicago.

Din cauza acestei controverse, unele cărţi despre reîncarnare resping povestea lui Bridey Murphy, fie considerând-o escrocherie, fie punând-o pe seama criptomneziei. Cazul are însă şi apărători, printre care ziaristul William J. Barker, de la *Denver Post*, care a petrecut trei săptămâni în Irlanda făcând verificări. Rezultatele anchetei sale au fost publicate într-un amplu reportaj, *The Truth About Bridey Murphy* [*Adevărul despre Bridey Murphy*], apărut ca un supliment special de 12 pagini la numărul din 11 martie 1956 al ziarului; articolul a fost preluat de multe ziare americane şi canadiene.

În ediţiile ulterioare ale cărţii lui Bernstein, inclusiv în cea de buzunar, editorii au adăugat două capitole aparţinându-i lui Barker, în care acesta prezintă amănunţit dovezile descoperite şi dă o replică numeroaselor ziare care preferaseră să le ignore, înlocuind faptele cu opinii neavizate ale unor aşa-zişi experţi:

> Capii răutăţilor au fost, în această privinţă, un săptămânal naţional ilustrat [...], un ziar din Chicago şi o parte din presa bisericească. O revistă canadiană, de exemplu, a publicat o fotografie mare a lui

Bernstein, sub titlul „Hipnotizatorul Morey Bernstein a mistificat întreaga lume cu căutarea lui Bridey Murphy". Textul însoţitor adăuga, între altele : „Bernstein a recunoscut, ruşinat, dar abia după ce şi-a publicat best-sellerul, că *În căutarea lui Bridey Murphy* este o ficţiune şi nu se inspiră dintr-un caz real". Un ziar din Chicago declara ritos că „a demascat-o pe Bridey Murphy din Denver, care a recunoscut că povestea ei era o mistificare". Evident, ambele afirmaţii erau neadevărate, iar avocaţii lui Morey le-au atacat în instanţă ca defăimătoare.

Unul dintre cele mai bune rezumate ale probelor pro şi contra autenticităţii amintirilor lui Bridey Murphy îi aparţine lui C.J. Ducasse, profesor onorar de filosofie la America's Brown University din Providence, Rhode Island, şi a fost publicat în *Journal of the American Society for Psychical Research* în ianuarie 1962, fiind apoi preluat, sub forma unui capitol aparte („Reexaminarea cazului Bridey Murphy"), în lucrarea *Reincarnation in the Twentieth Century* [*Reîncarnarea în secolul XX*], editată de Martin Ebon. Profesorul Ducasse respinge majoritatea acuzaţiilor aduse hipnotizatorului şi subiectului său, dar afirmă că dovezile în sprijinul ideii de reîncarnare nu sunt destul de convingătoare. Pe de altă parte însă, „acest caz constituie o dovadă clară că, în stare de transă hipnotică, poate ieşi la iveală cunoaşterea *paranormală*, pe diferite căi, a unor fapte obscure din Irlanda secolului al XIX-lea".

Este, probabil, un punct de vedere cu care este de acord şi profesorul Ian Stevenson. Deşi critic declarat a mai tot ce primeşte eticheta de „regresie în viaţa anterioară", Stevenson i-a contrazis în câteva ocazii pe cei care considerau cazul Bridey Murphy drept o simplă mistificare.

În treacăt fie spus, Bernstein nu era deloc prima persoană care făcuse asemenea experimente. Se spune că el s-a inspirat în cercetarea lui din cartea unui psihiatru englez, Alexander Cannon, care susţinea că a supus la regresie peste 1.300 de subiecţi. Pe la

1900, un francez cu preocupări parapsihologice, colonelul Albert de Rochas, făcea cercetări similare la domiciliul său din Paris, purtându-şi subiecţii, prin regresie, într-un întreg şir de vieţi anterioare. Cum însă numai o mică parte din rezultatele lui au fost sprijinite de dovezi, Albert de Rochas a rămas la părerea că experimentele lui nu dovedesc existenţa reîncarnării.

Înregistrările lui Bloxham

În cei peste patruzeci de ani care s-au scurs de când cartea lui Bernstein a adus în atenţia opiniei publice regresia hipnotică în vieţi anterioare, interesul oamenilor faţă de acest subiect a crescut vertiginos şi au apărut nenumărate alte cărţi ce relatau poveşti similare, dar puţine au avut acelaşi impact. O excepţie o constituie *More Lives Than One* [*Nu o viaţă, ci mai multe*] a lui Jeffrey Iverson, publicată în 1976 pe baza înregistrărilor pe bandă magnetică a 400 de regresii iniţiate de un hipnotizator talentat, Arnall Bloxham. Bloxham făcea cercetări asupra vieţii anterioare încă din 1940, la domiciliul său din Cardiff, în South Wales. Cercetător atent şi respectat, Bloxham a fost ales în 1972 preşedinte al Societăţii Britanice a Hipnoterapeuţilor.

Mulţi dintre subiecţii regresiilor iniţiate de el îl consultaseră în primul rând pentru că sperau că hipnoterapia îi va scăpa de problemele cu care se confruntau, dar apoi au fost de acord să coopereze la cercetările lui. O pacientă, Jane Evans, îl consultase pe Bloxham pentru că suferea de reumatism, ea nefiind deloc interesată de chestiunea reîncarnării. În stare de hipnoză, femeia şi-a reamintit şapte vieţi, inclusiv pe cea trăită în persoana unei tinere mame evreice, Rebecca – aceasta trăise la York în secolul al XII-lea şi îşi găsise moartea în 1190, când evreii din acest oraş fuseseră masacraţi. Jane Evans şi-a amintit că, evreică fiind, era

obligată să poarte un semn distinctiv, şi a povestit despre camăta practicată de evreii din York şi Lincoln. Iniţial, s-a crezut că povestea cu semnul distinctiv era o greşeală, întrucât autorităţile bisericeşti de la Roma au decretat abia în 1215 că evreii din ţările creştine erau obligaţi să poarte astfel de însemne. Cercetarea lui Iverson a demonstrat însă că această practică era răspândită în întreaga Anglie încă din secolul al XII-lea, dinaintea decretului.

A mai existat în relatarea ei un amănunt care, la început, a fost considerat un anacronism. Vorbind despre oribilul masacru, când unii evrei şi-au ucis propriile familii ca să nu le lase să fie omorâte de creştini, Jane Evans şi-a amintit că ea şi copiii ei s-au ascuns în cripta unei biserici pentru a scăpa de la moarte. Au fost însă găsiţi şi ucişi. Problema era că bisericile din York nu erau prevăzute cu cripte.

Printre specialiştii consultaţi de Jeffrey Iverson se număra şi profesorul Barrie Dobson, o autoritate în domeniul istoriei evreieşti de la Universitatea din York. Acesta a ascultat înregistrările cu relatarea amintirilor Rebeccăi şi s-a arătat foarte impresionat de acurateţea lor. Era convins că anumite fapte nu puteau fi cunoscute decât de istoricii profesionişti. Dobson a mai subliniat că, deşi unele amănunte erau, tehnic, eronate, aşa credeau evreii de pe atunci că se întâmplaseră lucrurile. Potrivit lui Iverson, Dobson a identificat chiar şi biserica în care femeia susţinea că s-a ascuns : „St. Mary" din Castlegate.

La şase luni după ce şi-a formulat concluzia, Dobson l-a contactat pe Iverson, aducându-i câteva informaţii extraordinare despre biserica „St. Mary" : „Cu ocazia renovării bisericii, un muncitor a descoperit ceva ce pare să fi fost o criptă – lucru foarte rar la York […]. Cripta a fost însă blocată imediat, mai înainte ca arheologii din York să o poată cerceta cum se cuvine". Din descrierea făcută însă de muncitorul respectiv a reieşit că era vorba de o criptă normandă sau romanică, anterioară masacrului

din 1190. După o profundă analiză a cazului şi după ce subliniază că relatarea sub hipnoză făcută de Jane Evans ignoră adesea cele mai bine cunoscute fapte istorice ale vieţii din York în secolul al XII-lea, Iverson conchide că amintirile ei nu par să fie „o simplă adaptare a versiunilor oferite de cărţile de istorie despre masacrul respectiv".

Dintr-o altă viaţă a ei, Jane Evans şi-a amintit că a trăit în Franţa medievală, în jurul anului 1450, în persoana unei tinere servitoare egiptene, pe nume Alison, la casa lui Jacques Cœur, celebru negustor din vremea aceea. Ea a descris foarte amănunţit aventurile acestuia şi a vorbit despre Agnès Sorel, amanta regelui, precum şi despre căderea în dizgraţie a lui Jacques Cœur după moartea lui Agnès Sorel. Jane Evans ştia că el fusese arestat, dar nimic altceva, pentru că Jacques Cœur îi dăduse o otravă cu care ea îşi pusese capăt zilelor.

Îndoieli cu privire la Rebecca și Alison

Potrivit însă lui Melvin Harris, un sceptic descris ca „marele detectiv al supranaturalului", regresiile lui Jane Evans nu aduc nici o dovadă în sprijinul ideii de reîncarnare. În cartea sa, *Sorry, You've Been Duped !* [*Ne pare rău, aţi fost înşelaţi !*], Harris respinge amintirile „Rebeccăi", socotindu-le „indiscutabil o fantezie [...], un amalgam între cel puţin două poveşti diferite despre persecuţie, luate din două secole distincte, aflate la distanţă între ele". El subliniază că, de patru ori în timpul regresiilor ei, Rebecca a povestit că membrii Comunităţii evreieşti din York au fost obligaţi să poarte însemne galbene, descrise de ea ca fiind „nişte cercuri purtate în dreptul inimii". Harris susţine că semnul distinctiv pentru evrei a fost introdus abia în secolul următor şi că modelul

englez era constituit din două benzi albe de stofă, care reprezentau tablele lui Moise, şi nu cercul galben, purtat în Franţa şi în Germania după 1215. În privinţa criptei în care s-ar fi ascuns Rebecca şi copiii ei, Harris este la fel de sceptic, bazându-se şi pe părerea profesorului Dobson, care păruse mai înainte să sprijine povestea cu cripta, din cartea lui Iverson.

Profesorul Dobson i-a permis lui Harris să dea publicităţii o scrisoare pe care i-a trimis-o pe 15 ianuarie 1986 :

> Rămâne întrebarea dacă se poate dovedi că „beciul de sub biserică" în care Rebecca pretinde că s-a ascuns în momentul masacrului evreilor din York exista în 1190. Răspunsul este categoric negativ, deoarece astăzi este mai mult ca sigur că încăperea pe care muncitorii spun că au descoperit-o în 1975, cu ocazia renovării bisericii „St. Mary" din Castlegate, nu era o criptă medievală, ci un osuar din perioada postmedievală [...]. După părerea mea, faptul că această încăpere a rămas inaccesibilă în ianuarie 1986 nu trebuie să facă pe nimeni să creadă că referirea Rebeccăi la un beci de sub biserică ar spori autenticitatea relatării ei. La acest capitol, dovezile disponibile până acum sunt prea slabe ca să poată veni în sprijinul tezei potrivit căreia regresia Rebeccăi ar conţine amintiri directe şi autentice despre oraşul York din secolul al XII-lea.

Jeffrey Iverson recunoaşte că a fost intrigat de un aspect al amintirilor lui Jane Evans despre viaţa ei în persoana lui Alison, în Franţa medievală :

> Cum este posibil ca fata să ştie că Jacques Cœur avea o roabă egipteană, dar nu şi că era căsătorit şi tată a cinci copii – informaţie prezentă în orice prezentare istorică a vieţii acestui personaj ? Dacă explicaţia întregii regresii este simpla lectură a unor cărţi de istorie din secolul XX, nu-mi explic cum de subiectul lui Bloxham nu ştia nimic despre căsătorie.

Melvin Harris a găsit un răspuns – un roman din 1948, *The Moneyman* [*Bancherul*], de C.B. Costain, despre care spune că

„se bazează pe biografia lui Cœur şi conţine mai toate înfloriturile şi nuanţele de aşa-zisă autenticitate" din amintirile din viaţa anterioară ale lui Jane Evans. Fapt semnificativ, romanul nu spune nimic despre soţia şi copiii protagonistului, iar Costain explică acest lucru într-o scurtă introducere :

> Nu am pomenit nimic despre membrii familiei lui Jacques Cœur pentru că aceştia nu au jucat nici un rol în evenimentele care i-au dus cariera la apogeu. [...] Încercând totuşi să-i introduc în povestire, am constatat că mai mult mă împiedicau, aşa că am preferat să renunţ la ei.

Prin urmare, fără să-şi dea seama ce face şi, pe cât se pare, uitând că a citit cartea lui Costain, Jane Evans a înmagazinat în subconştient bogăţia de detalii pe care şi le însuşise odinioară dintr-un roman istoric şi „devenise" astfel unul din personajele lui.

Un roman explică viaţa Livoniei

Un alt scriitor foarte sceptic în privinţa reîncarnării este Ian Wilson, care, în 1981, a publicat pe această temă o carte intitulată *Mind Out of Time ?* [*Mintea în contratimp ?*]. La vremea aceea, deşi credea că majoritatea regresiilor în vieţile anterioare pot fi explicate prin criptomnezie bazată pe lectura unor romane istorice, Wilson considera că a căuta sursele – literare sau de altă natură – ale pretinselor amintiri de acest gen ale subiecţilor semăna cu „a căuta acul în carul cu fân" ; el însă scrie :

> Nu ţinusem cont de râvna scenaristului şi prezentatorului de la BBC Melvin Harris [...], neobosit explorator al anticariatelor, [care,] în ultimul an, a dat de urma mai multor romane istorice care fie au influenţat, fie au inspirat direct ceea ce adepţii credinţei în reîncarnare priveau până acum drept cazuri convingătoare de amintiri din „vieţile anterioare".

Printre acestea se număra şi un roman care inspirase în mod clar încă una din vieţile lui Jane Evans, şi anume viaţa Livoniei în Britania romană, la sfârşitul secolului al IV-lea d.Hr. Ian Wilson a adus acest lucru la cunoştinţa cititorilor săi într-o ediţie ulterioară a cărţii lui, căreia i-a mai adăugat un capitol intitulat „Post-scriptum : criptomnezia", oferind o comparaţie juxtalineară a descrierilor din cartea lui Iverson, inclusiv a numelor de persoane şi de locuri, şi a celor care apar în cartea *The Living Wood* [*Pădurea vie*] a scriitorului de origine germană Louis de Wohl (publicată în 1947 şi reeditată în 1960 sub titlul *The Empress Helena* [*Împărăteasa Elena*]). Wilson adaugă :

> Este important de ştiut că, în timp ce Constantin, Elena, Constantius, Allectus, Carausius şi Osius sunt personaje istorice cunoscute, deşi nu tocmai în circumstanţele în care sunt evocate, Hilarius, Valerius şi Curio, care apar în regresia lui Jane Evans, sunt personaje fictive, rod al fanteziei lui De Wohl.

Livonia însăşi – presupusa întrupare a lui Jane Evans – apare doar fugitiv în romanul lui De Wohl, unde este doar o doamnă de onoare descrisă ca „o făptură fermecătoare, cu buze proeminente şi ochi ademenitori".

Surse dezvăluite de subiecții înșiși

Pentru a descoperi dacă o amintire despre viaţa anterioară, obţinută prin hipnoză, este rezultatul criptomneziei, există şi un mod mult mai uşor decât să scotoceşti prin anticariate. Îl poţi *întreba direct* pe subiectul aflat în stare de hipnoză. În anii '50, dr. Edwin S. Zolik, căruia povestea lui Bridey Murphy i-a trezit interesul pentru acest subiect, a iniţiat o cercetare la Universitatea Marquette. Unul dintre studenţii lui, un bărbat însurat, în vârstă

de 32 de ani, de origine irlandeză, a acceptat să se lase hipnotizat şi a relatat o viaţă anterioară în care trăise în persoana unui soldat britanic, Brian O'Malley, angajat în Garda Irlandeză din comitatul Cork. Murise în 1892, în urma unei căzături de pe cal. După patru zile, dr. Zolik l-a hipnotizat din nou şi l-a întrebat care era sursa identităţii lui din viaţa anterioară. După unele ezitări, subiectul a explicat că ştia despre O'Malley de la bunicul lui: făcuseră armata împreună.

Zece ani mai târziu, împingând mai departe această cercetare, Reima Kampman, psihiatru la Universitatea din Oulo, Finlanda, a iniţiat un studiu aprofundat din care a reieşit că amintirile din vieţile anterioare erau un amestec de criptomnezie şi fantezie. El a descoperit că amintirile din viaţa anterioară erau un fenomen hipnotic relativ comun şi că cei care pot oferi astfel de amintiri sunt mai sănătoşi mental decât cei care nu pot. Unul dintre subiecţii doctorului Kampman era o fată de cincisprezece ani, hipnotizată prima oară în 1968, care şi-a amintit cinci vieţi. În una dintre ele, era un băieţel de şapte ani, al cărui tată, Aitmatov, era căpitanul unei mici ambarcaţiuni. A numit şi lacul pe care lucra marinarul şi a spus că murise înecată, pentru că încercase să imite peştii pe care-i văzuse înotând pe lângă mal. Fetei i s-a spus că, în momentul în care va ieşi din starea de hipnoză, nu-şi va mai aminti nimic din ceea ce povestise. Apoi dr. Kampman a hipnotizat-o din nou şi i-a cerut să găsească, în viaţa ei actuală, momentul în care a întâlnit prima oară informaţia din care-şi construise amintirile din viaţa anterioară. Fata a recunoscut că totul se baza pe un roman pe care-l citise cu mai mulţi ani în urmă.

Dr. Kampman a verificat aceste detalii şi a descoperit că intriga şi numele lacului erau aceleaşi, dar că Aitmatov, numele tatălui din viaţa anterioară a fetei, era de fapt numele autorului. O prezentare mai detaliată a acestei cercetări poate fi găsită în excelenta

lucrare a lui D. Scott Rogo, *The Search for Yesterday* [*În căutarea zilei de ieri*], unde citim:

> Pe baza acestor cazuri, şi a altora de acelaşi fel, dr. Kampman este sceptic în privinţa tuturor declaraţiilor privitoare la reîncarnare. Concluzia lui este aceea că orice gen de amintire dintr-o viaţă anterioară se bazează pe informaţii ascunse, înmagazinate în creier, sau pe referiri simbolice la traume suferite de subiecţi în viaţa lor actuală.

Personalităţi multiple

Chiar dacă unele dintre cele mai citate cazuri de regresie hipnotică s-au dovedit rezultatul fenomenului de criptomnezie, ne-am pripi dacă am respinge toate cazurile de acest gen, după cum vom arăta în capitolele următoare. Totuşi, atunci când examinăm asemenea dovezi, avem de a face cu mintea omenească şi cu extraordinarele ei puteri, aşa că trebuie să fim înţelegători. Să luăm, de exemplu, uimitoarea abilitate a minţii de a „deveni" altcineva, ca în cazul sindromului personalităţilor multiple. Individul care prezintă acest sindrom vorbeşte, se comportă şi gândeşte ca o altă persoană, având chiar şi un nume pentru personalitatea respectivă, care poate să se manifeste pe neaşteptate, „posedând" trupul subiectului o perioadă, apoi să dispară, înlocuită fie de personalitatea normală a subiectului, fie de o alta. Se spune că numai în Statele Unite, de acest sindrom suferă 300.000 de persoane; unul dintre cazurile extreme este acela al Donnei Smith, căreia i s-a pus acest diagnostic la vârsta de nouăsprezece ani. Avea şaizeci şi cinci de personalităţi.

Au fost consemnate o mulţime de cazuri uluitoare de personalităţi multiple, inclusiv unul în care unul dintre personaje era alergic la pisici şi avea o reacţie foarte puternică dacă exista vreo pisică în apropiere. Simptomele dispăreau însă de îndată ce o altă personalitate „trecea în faţă".

Lucru uluitor, într-un caz recent, câteva personalităţi multiple au depus mărturie sub jurământ în cadrul unui proces. Un bărbat însurat, lucrător într-un supermaket din Oshkosh, Wisconsin (SUA), a fost acuzat de viol de către o femeie de 27 de ani, pe nume Sarah, care prezenta patruzeci şi şase de personalităţi distincte. Acuzatul a susţinut că avusese consimţământul femeii. La proces, Sarah închidea ochii şi făcea scurte pauze când trecea de la o personalitate la alta, la cererea procurorului Joseph Paulus. Judecătorul, Robert Hawley, i-a cerut femeii să depună jurământ ori de câte ori îşi schimba personalitatea, iar avocaţii s-au prezentat oficial fiecărei personalităţi în parte. Printre cele şase personalităţi care au depus mărturie la proces prin intermediul lui Sarah se număra şi o fetiţă de şase ani, „Emily", despre care s-a spus de asemenea că fusese agresată, precum şi un bărbat, „Sam". Acuzatul, Mark Peterson, a fost găsit vinovat de agresiune sexuală fără premeditare, pentru că o violase pe „Jennifer", o uşuratică amatoare de muzică rock, căreia îi plăcea să danseze. Verdictul a fost însă ulterior casat, pe motiv că acuzatul nu avusese parte de un proces corect, întrucât psihiatrului său nu i se îngăduise să o examineze pe reclamantă. S-a cerut revizuirea procesului, dar Peterson a fost achitat, după ce avocatul părţii vătămate a arătat că un nou proces ar fi agravat boala psihică a femeii.

Într-un alt caz celebru, acela al lui Sybil Dorsett, au ieşit la iveală şaisprezece personalităţi foarte impresionante, printre care un zidar, un dulgher, un scriitor şi un muzician. Incredibil, scriitorul şi muzicianul s-au împrietenit şi se manifestau în trupul lui Sybil pentru a avea lungi convorbiri şi chiar pentru a asista la piese sau concerte, în timpul cărora făceau comentarii tehnice, spre nemulţumirea celorlalţi spectatori. Cazul a stat la baza cărţii *Sybil*, care a fost şi ecranizată.

Oricât de fascinante ar fi aceste cazuri prin aceea că demonstrează incredibila putere a creierului, nu există indicii că personalităţile

multiple s-ar datora unor amintiri din vieţile anterioare. Personalităţile multiple nu au identităţi sau biografii separate şi verificabile, ci sunt simple fragmente ale personalităţii bolnavului, apărute, după unele ipoteze, ca reacţie psihologică la anumite traume.

Posedată de un „înger"

Primul stadiu al bolii psihice de care suferea Mary Lurancy Vennum părea să fie o formă tipică de sindrom al personalităţilor multiple, deşi în 1877, când s-au petrecut întâmplările, maladia era necunoscută. Mary Lurancy Vennum, din Watseka, Illinois (SUA), avea pe atunci treisprezece ani şi a fost „posedată" mai întâi de o babă ursuză, apoi de un tânăr care fugise de acasă. Aflând de acest caz, un anume domn Roff a trimis familia fetei la un hipnotizator, dr. E. Winchester Stevens, care a reuşit să ajungă la „mintea sănătoasă şi fericită" a tinerei bolnave. Mary i-a spus că „un înger" pe nume Mary Roff voia să ia locul celorlalte două personalităţi – ceea ce s-a şi întâmplat, doar că „îngerul" a pus complet stăpânire pe fată. Interesant este că Mary Roff fusese o persoană reală – fiica celui care trimisese familia Vennum la hipnotizator –, care murise pe vremea când Mary Lurancy Vennum avea un an. Domnul şi doamna Roff au reuşit să-i convingă pe părinţii fetei s-o lase să locuiască cu ei (lucru deloc surprinzător, de vreme ce fata nu-i mai recunoştea). Pentru toată lumea, ea *era* Mary Roff – şi a rămas Mary Roff timp de trei luni şi zece zile, după care Mary Lurancy Vennum a redevenit stăpână pe trupul ei şi s-a întors la ai săi.

Se pare că este vorba de un caz de posedare temporară (cu totul diferit de sindromul personalităţilor multiple), care le-a adus mângâiere soţilor Roff : spiritul fetei lor supravieţuia cumva şi putuse trăi cu ei o vreme. Este o situaţie neobişnuită, dar nu

unică. Există multe exemple moderne, inclusiv cazuri în care posedarea pare să fi rămas permanentă.

Straniul caz al Sumitrei

Aşa s-a întâmplat, de exemplu, cu Sumitra Singh, o tânără măritată care locuia cu socrii ei în satul Sharifpura, din districtul Farrukhabad, Uttar Pradesh (India). Sumitra se căsătorise cu Jagdish Singh în 1981, la vârsta de numai treisprezece ani, şi adusese pe lume un fiu în luna decembrie a anului următor. Dar, la două-trei luni după naştere, femeia a început să sufere de crize în timpul cărora părea că intră în transă şi vorbeşte ca altcineva. Persoanele care păreau să vorbească prin intermediul ei erau o zeiţă pe nume Santoshi Ma, o femeie din acelaşi sat, pe nume Munni Devi, care murise înecată, şi un bărbat rămas neidentificat, dintr-un alt stat. Apoi, pe 16 iulie 1985, pe când era posedată de zeiţă, Sumitra a prezis că va muri peste trei zile – şi exact aşa s-a întâmplat. Familia ei şi sătenii au fost martori la moartea ei, survenită pe 19 iulie ; dar, după ce a rămas, aparent, fără viaţă şi fără puls timp de patruzeci şi cinci de minute, iar rudele îndurerate începuseră să pregătească ceremonia funerară, Sumitra a înviat.

S-a uitat în jur, arăta nedumerită şi părea că nu recunoaşte pe nimeni. A doua zi a explicat şi de ce. Nu mai era Sumitra. Se numea Shiva, era mamă a doi copii, trăise în Dibiyapur şi fusese ucisă de familia soţului ei. Povestea că, în timpul unei altercaţii, cumnata ei o lovise cu o cărămidă, iar familia îi cărase trupul la o cale ferată, ca să pară că a murit călcată de tren. Treptat, au ieşit la iveală noi şi noi amănunte despre viaţa Shivei, inclusiv numele tatălui ei şi faptul că fusese profesoară şi trăise la Etawah.

Cel mai supărător lucru pentru toată lumea era că Sumitra refuza să-şi recunoască soţul şi fiul, şi cerea insistent să se

întoarcă la cei doi copii ai ei. La început, familia Sumitrei a crezut că femeia şi-a pierdut minţile, apoi a ajuns la concluzia că era posedată de un spirit. Nu au încercat să-i verifice declaraţiile. În cele din urmă, Sumitra a acceptat să-şi reia relaţiile normale cu soţul ei şi să se ocupe de copil, dar a continuat să susţină că este Shiva.

Dr. Satwant Pasricha, cea mai cunoscută cercetătoare indiană în domeniul reîncarnării, a aflat de acest caz în noiembrie 1985 şi, după trei săptămâni, a început să-l investigheze. A descoperit astfel că, de când îşi schimbase personalitatea, Sumitra începuse să li se adreseze celor din familie mai politicos, se îmbrăca altfel şi citea şi scria în hindi cu mai multă uşurinţă decât până atunci. Cu trei luni înainte de vizita lui Satwant Pasricha în satul Sumitrei, un profesor de la un gimnaziu din Etawah, Ram Siya Tripathi, a cărui fiică măritată murise la Dibiyapur, a aflat de zvonul că fiica lui se renăscuse în Sharifpura şi a vrut să se convingă. Însoţit de Baleshwar Prasad, unul dintre unchii din partea mamei ai Shivei, el a ajuns la Sharifpura în octombrie 1985 şi s-a prezentat la uşa socrilor Sumitrei. Cei doi au fost poftiţi înăuntru, şi se spune că Sumitra l-a recunoscut imediat, i-a spus „tăticule", aşa cum făcea Shiva, şi a izbucnit în plâns. L-a recunoscut şi pe Baleshwar Prasad şi a identificat încă paisprezece persoane din fotografiile aduse de cei doi bărbaţi. Vizita l-a convins pe Ram Siya Tripathi că Sumitra avea amintiri de la fiica lui, aşa că i-a rugat pe socrii Sumitrei să le permită ei şi soţului ei să vină a doua zi la Etawah. Aici, femeia i-a recunoscut şi pe ceilalţi membri ai familiei Shivei care nu apăreau în fotografii – încă opt persoane –, inclusiv pe un unchi căruia i-a spus corect pe nume, precizând că stă la Kanpur. Într-adevăr, acolo locuise şi lucrase acesta pe când trăia Shiva, dar între timp se mutase la Etawah.

Shiva fusese o femeie educată, absolventă de facultate, şi probabil că educaţia ei superioară şi purtarea ei civilizată provocaseră fricţiuni cu familia soţului ei, cu care locuia. Cert este că

avusese o altercaţie gravă cu socrii, după ce aceştia refuzaseră s-o lase să se ducă la nunta unui membru al familiei surorii ei. A doua zi, pe 19 mai 1985 (avea pe atunci douăzeci şi doi de ani), trupul i-a fost găsit pe terasamentul căii ferate, iar familia soţului ei a declarat că femeia se aruncase în faţa trenului. Pe la ora 11, trupul ei fusese incinerat. Poate că se sinucisese, dar existau acum bănuieli că fusese omorâtă, aşa că Ram Siya Tripathi a cerut efectuarea unei anchete judiciare. Unii sceptici ar putea spune că Sumitra sau familia ei putuseră afla din presă despre moartea violentă a Shivei, dar asta nu explică cele şaisprezece detalii verificate despre Shiva şi familia ei, care nu apăruseră în vreun articol publicat.

Numai timpul va spune dacă Shiva a pus cu totul stăpânire pe trupul Sumitrei şi dacă sufletul Sumitrei a plecat într-o altă dimensiune sau s-a reîntrupat. Dintr-un punct de vedere spiritual însă, nu contează dacă avem de a face cu un caz de reîncarnare sau de posedare. Indiferent de explicaţia acceptată, este o dovadă deloc neglijabilă că fiecare dintre noi are un spirit care supravieţuieşte morţii fizice într-o formă ce-i permite să păstreze, de la un trup la altul, amintiri şi emoţii dintr-o existenţă anterioară.

Capitolul 12

Trecutul care doare

Victimă a torturii

De treisprezece ani, Carol Lawson, o prosperă femeie de afaceri din Hampshire, Anglia, era chinuită de o problemă mutilantă, rebelă la orice tratament medical. Degetele mari de la mâini i se umflau dureros, apoi îi căzeau unghiile. Încet-încet, unghiile îi creşteau la loc, dar povestea se repeta la intervale de şase luni. Asta îi făcea mari greutăţi lui Carol Lawson, care, la vremea respectivă, era şi manechin – şi astăzi lucrează pentru o agenţie din domeniul modei. Deşi medicii i-au dat de înţeles că suferă de o formă de dermatită, unguentele pe care i le-au prescris nu au reuşit să o vindece de o boală atât de dizgraţioasă.

Apoi, la începutul anului 1994, a găsit, cu totul întâmplător, un leac. Carol Lawson nu se ocupă numai de afacerile ei, ci este şi clarvăzătoare, iar interpretările ei au stârnit interesul presei din sudul Angliei. Se ştie despre ea că nu se sfieşte să vorbească pe teme spirituale sau paranormale, aşa că, atunci când cei de la Meridian Television au avut nevoie de un voluntar care să se lase purtat, în stare de hipnoză, într-o viaţă anterioară, în cadrul unei emisiuni găzduite de dr. Hilary Jones, au invitat-o pe ea.

Regresia a fost iniţiată de hipnoterapeutul londonez Miles Austin ; cu acest prilej, Carol şi-a povestit, în culori vii şi printre

lacrimi, viaţa şi moartea în Atlantida, legendara insulă despre care se spune că a fost înghiţită de ape în urmă cu mii de ani. În spatele camerelor de luat vederi, Carol a descoperit că ea şi Miles au multe în comun, inclusiv aceeaşi zi de naştere, aşa că amândoi au hotărât să ţină legătura. Chiar a doua zi, Miles i-a telefonat lui Carol, pentru a se asigura că nu se simte rău după regresie, şi a aflat că ochiul ei drept lăcrimează. Picăturile pe care i le prescrisese medicul nu aveau nici un efect; Carol parcă ar fi continuat să plângă după viaţa ei din Atlantida. Miles Austin i-a spus ce exerciţiu mental să facă pentru a rezolva problema, iar lacrimile s-au oprit. Pe el îl intriga însă şi boala ei de unghii – iar Carol a acceptat să se supună unei noi regresii hipnotice, pentru a vedea dacă poate găsi o explicaţie la problema ei.

„Până atunci, deşi eram implicată în activităţi spirituale, nu mă gândisem niciodată la reîncarnare, mi-a spus ea când i-am luat un interviu pentru revista noastră. Nici nu ştiu dacă împărtăşeam sau nu această credinţă. În orice caz, nu-mi trecuse niciodată prin minte că boala mea de unghii şi-ar putea avea cauza într-o viaţă anterioară."

În timpul regresiei, Carol şi-a amintit că a trăit în persoana unei femei din cartierul de est al Londrei, pe nume Mary, şi a unui amerindian care avea o fiică pe nume Stea Albă.

„Apoi am mers şi mai înapoi, până la Melissa. Ea trăise acum 380 de ani şi lucra la câmp, dar numai când era soare." Povestind evenimentele din acea viaţă, Carol Lawson vorbea cu accentul specific sud-vestului Angliei; ea pomenea de apariţia regulată a unei caleşti cu un personaj important – poate vreun membru al familiei regale –, care trecea prin satul ei. Într-o zi, a povestit ea, a văzut cum toţi bărbaţii încalecă pe cai şi pleacă. Mânată de curiozitate, a luat o legătură cu merinde şi, pornind în direcţia în care se duseseră bărbaţii din sat, a ajuns până la cel mai apropiat oraş. Acolo a văzut caii legaţi în faţa unei clădiri dinăuntrul

căreia se auzeau nişte ţipete groaznice. Profitând de faptul că unul dintre soldaţi era întors cu spatele la ea, a aruncat o privire înăuntru şi a văzut un bărbat într-o robă roşie cu auriu care era torturat. Şi-a dat seama că este vorba de personajul care trecea în caleaşcă. În acel moment a fost înşfăcată de soldaţi, care au început să o tragă de păr. „Ciudat", remarcă ea, „dar în viaţa actuală nu am putut niciodată să-mi las părul lung".

Soldaţii au târât-o în clădire, unde peste tot zăceau trupuri, şi i-au prins în câte o menghină degetele mari de la mâini. „Erau din fier, murdare şi oribile. Retrăind acea tortură, am simţit furnicături în degete şi în mâini, apoi braţele mi-au amorţit. A fost cumplit. Apoi soldaţii au dus-o pe Melissa afară şi au spânzurat-o."

De reţinut faptul că amintirea acelor întâmplări teribile din 1613 pare să fi avut un efect terapeutic. Una din explicaţii este aceea că nenorocirea trăită de eul ei anterior lăsase o asemenea amprentă asupra psihicului lui Carol, încât vătămarea suferită se putea manifesta din nou, într-un cu totul alt trup. De aceea, în urma regresiei, condiţia ei s-a ameliorat vizibil. De-a lungul a doi ani şi jumătate, Craol nu şi-a mai pierdut unghiile decât o singură dată – dar îi pare bine că s-a întâmplat aşa, pentru că le-a păstrat ca pe o dovadă a poveştii sale.

Pe la jumătatea anului 1996, Carol Lawson a acceptat să fie din nou supusă la regresie de către Miles Austin, şi astfel cei de la *Reader's Digest* au putut înregistra amintirile Melissei pentru un film video pe tema paranormalului. Cu această ocazie, s-au putut afla mai multe despre viaţa şi cumplita moarte a englezoaicei, dar revenirea la acea viaţă pare să fi tulburat procesul de însănătoşire. Nu mult după aceea, unghiile lui Carol au început din nou să se umfle şi să se deterioreze. Nu au căzut, iar Carol speră că vor reveni cât mai curând la normal. „Dar", spune ea, „am hotărât să nu mă mai întorc niciodată în persoana Melissei".

Aş putea cita sute de alte cazuri în care terapia prin regresie s-a dovedit benefică pentru pacienţii în cauză, ducând adesea la o vindecare completă, chiar şi atunci când bolile lor nu răspunseseră la tratamentul convenţional. Se poate presupune, pornind de la aceste cazuri, că aducem cu noi în viaţa actuală temerile, sentimentele de vinovăţie şi chiar beteşugurile de care am suferit într-o existenţă anterioară, şi că numai înţelegând acest lucru ne putem tămădui. Spre deosebire însă de cazul lui Carol Lawson, majoritatea relatărilor de acest fel date publicităţii sunt anonime, provenind din arhivele unor terapeuţi profesionişti, cărora deontologia le interzice să dezvăluie numele pacienţilor lor.

Cert este că mii de oameni, în special în Occident, se adresează unor terapeuţi care îi ajută să-şi exploreze vieţile anterioare şi să „îndepărteze" barierele din viaţa lor actuală prin rememorarea unor existenţe precedente. Această afirmaţie nu se bazează numai pe declaraţiile unor astfel de terapeuţi, căci există şi persoane care, fără să creadă în reîncarnare, sunt gata să depună mărturie.

Aproape oricine foloseşte hipnoza în scopuri terapeutice poate da la un moment dat peste amintiri dintr-o viaţă anterioară, indiferent dacă vrea sau nu şi indiferent de ceea ce crede cu privire la reîncarnare. Chiar şi fără să li se spună să meargă înapoi în timp până la o existenţă anterioară, unii indivizi o vor face spontan, ca reacţie la o sugestie deschisă din partea hipnotizatorului. De altfel, mulţi dintre cei mai reputaţi terapeuţi care folosesc regresia spre vieţile anterioare au ajuns să o facă la recomandarea unor pacienţi care au trecut prin asta. De obicei, la început, hipnoterapeuţii privesc fenomenul cu scepticism – dar scepticismul face curând loc entuziasmului, după ce se constată că starea pacientului se îmbunătăţeşte net ca urmare a explorării acestui gen de amintiri.

Rezolvarea problemelor sexuale prin hipnoterapie

În 1981, pe vremea când a scris cartea *Trauma, Trance and Transformation* [*Traumă, transă şi transformare*], dr. M. Gerald Edelstein, fost psihiatru-şef la Spitalul „Herrick Memorial" din Berkeley, California, nu credea în reîncarnare, dar a fost martor la apariţia spontană a unor amintiri dintr-o viaţă anterioară în timpul unor şedinţe de hipnoterapie convenţională. El dezvăluie în cartea sa că, după ce a folosit „puntea afectivă" (o tehnică foarte eficientă în cazul tratării unor probleme comportamentale), a descoperit că, în stare de hipnoză, unii pacienţi par să meargă înapoi spre o altă viaţă. Terapeutul care constată acest fenomen îl ajută atunci pe pacient să-şi asume amintirile şi să le depăşească, ceea ce duce, în mod obişnuit, la o ameliorare a stării lui. „Din motive pe care nu le pot explica, aceste experienţe duc mai totdeauna la ameliorări rapide ale vieţii pacienţilor", scrie el.

Dr. Edelstein citează cazul unei secretare pe nume Shirley, o femeie spre patruzeci de ani, care avea probleme sexuale cu soţul ei. Shirley nu simţea plăcerea sexuală decât dacă simula că este victima unui viol. Folosindu-şi tehnicile hipnoterapeutice normale, dr. Edelstein i-a cerut femeii să se întoarcă în timp, până la momentul în care a asociat pentru prima oară sexul cu violenţa. Ea a răspuns descriind o scenă în care, abia născută, vedea cum mama ei moare de hemoragie post-partum. Lucrul acesta l-a intrigat pe dr. Edelstein, deoarece, din discuţiile anterioare purtate cu Shirley, rezultase că mama ei se internase într-o clinică pentru tuberculoşi la doi ani după ce o adusese pe lume. Aşa că a întrebat-o în ce an este, iar ea a răspuns „1793". Apoi a spus că tatăl ei este vânător, că familia locuieşte într-o cabană de buşteni şi că la naşterea ei fusese moaşă o vecină.

Inutil să mai precizez că această dezvăluire i-a surprins şi pe doctor, şi pe pacientă. Uimitor a fost şi că, de atunci, relaţia femeii cu soţul ei s-a îmbunătăţit, pentru că nici o altă formă de terapie nu dăduse rezultate. Pe de altă parte însă, Shirley a venit la dr. Edelstein cu o nouă problemă. Se temea acum că vindecarea ei ar putea provoca suferinţă altcuiva sau ei înseşi.

În timpul unei alte şedinţe de hipnoză, Shirley s-a întors într-o altă viaţă anterioară, în Franţa secolului al XIX-lea, unde participa la un bal, în timp ce soţul ei, bolnav, rămăsese acasă. Acolo, a cunoscut un bărbat cu care a avut o scurtă legătură. La puţin timp după ce a aflat de aventura ei, soţul i-a murit, iar ea se învinuia pentru moartea lui. Această aparentă amintire dintr-o viaţă anterioară a avut o importanţă mai mare pentru pacientă decât pentru doctor, deoarece Shirley a spus, la următoarea şedinţă, că îşi pierduse sentimentul că, făcând dragoste, ar putea provoca suferinţă altcuiva.

Următoarea şedinţă de hipnoză a scos la iveală amintirea unei vieţi trăite în Spania secolului al XV-lea, când Shirley fusese violată de propriul ei tată. Această amintire a avut ca efect eliberarea ei de ultima angoasă, teama că ar putea suferi ea însăşi, iar dr. Edelstein a putut-o considera complet vindecată. Dar cum s-a ajuns la acest rezultat?

Dr. Edelstein formulează mai multe ipoteze, pornind de la teoria că amintirile din vieţile anterioare s-ar baza pe vise traumatice din copilărie. Şi, deşi a spus „nu accept explicarea acestui caz prin reîncarnare", Edelstein a recunoscut că nici teoria psihologică convenţională nu oferă vreo explicaţie. „Am convingerea că [...] o teorie, încă neformulată, ar putea duce la o mai bună înţelegere a fenomenului."

Extraordinara putere a terapiei prin regresie în viețile anterioare

Eficienţa acestei tehnici în vindecarea unor boli rebele este confirmată de cei care operează cu ea zilnic. Dr. Roger Woolger, un englez stabilit acum în Statele Unite şi autor al cărţii *Other Lives, Other Selves* [*Alte vieţi, alte euri*], este de părere că regresia în vieţile anterioare „este unul dintre cele mai fine şi mai puternice instrumente de care dispune psihoterapia în lipsă de droguri psihedelice".

Un altă terapeută, dr. Edith Fiore, comentează: „Alte terapii elimină simptomele şi lasă intactă cauza. Terapia prin regresie în vieţile anterioare merge la rădăcina răului. Nu există problemă fizică ce nu s-ar putea rezolva printr-un bun tratament de acest gen".

Dr. Hazel Denning, care se numără printre pionierii terapiei prin regresie în vieţile anterioare şi care a practicat-o vreme de peste treizeci de ani, este de aceeaşi părere:

> Cred că terapia prin regresie în vieţile anterioare [...] le foloseşte mai multor oameni şi rezolvă mai multe probleme, mai rapid decât orice altă terapie, pentru că merge la cauza primă şi explică totul. Nu am avut nici un client pe care să nu-l fi întrebat: „Ce învăţăminte spirituale ai tras din această experienţă? Care este scopul ei?". Pacientul ştie întotdeauna.

Denning a făcut şi următoarele remarce cu privire la terapia prin regresie în vieţile anterioare:

> Cred că am înţeles printre primii că ultimul gând încărcat emoţional pe care îl au oamenii în momentul morţii îl vor lua cu ei în următoarea întrupare. Furie, resentiment, teamă, vinovăţie – toate par să se transmită şi să se manifeste chiar şi la copiii foarte mici. „Nu sunt demn de încredere", „O să mă răzbun", „Viaţa e nedreaptă", „Sunt un om rău şi merit să fiu pedepsit" sunt numai câteva exemple ale

puternicelor energii care se transmit mai departe şi cu care oamenii se confruntă în întruparea actuală.

Dr. Morris Netherton, un alt pionier, crede şi el că moartea de la capătul vieţilor anterioare ne dă cel mai mult de furcă în viaţa actuală: „Trauma nedepăşită a morţii este o cauză primordială a tulburărilor de comportament. Majoritatea problemelor pe care le-am constatat îşi aveau originea în moartea dintr-o viaţă anterioară. După ce impactul acestei morţi a fost eliminat, multe tulburări pur şi simplu dispar fără urmă".

Unul dintre cei mai reputaţi terapeuţi din acest domeniu este dr. Winafred Blake Lucas, diplomată a Comitetului American de Psihologie Profesionistă, care şi-a început pregătirea universitară la Universitatea din Washington în anii '30 şi s-a specializat în greacă, filosofie şi literatură. În afara activităţii pe care o desfăşoară ca terapeut, dr. Blake Lucas îşi petrece mult timp predând şi conduce o editură specializată în cărţi pe această temă. Ea a îngrijit cele două impresionante volume ale lucrării *Regression Therapy, A Handbook for Professionals* [*Terapia prin regresie – manual pentru profesionişti*], lectura de căpătâi pentru oricine lucrează în acest domeniu şi unde sunt prezentate diferitele tehnici ce pot fi aplicate. Următorul extras din propria ei contribuţie la această carte ne înfăţişează felul în care unii indivizi ajung să-şi înţeleagă propriile experienţe din viaţa actuală pornind de la ideea de reîncarnare:

Ecouri din vieţile anterioare au răsunat în jurul meu încă din copilărie, dar condiţionările datorate culturii mele m-au făcut surdă la ele. Uneori mă gândeam la aptitudinile şi înclinaţiile mele, la interesele mele adânci, la vechile mele idei; dar, rămânând fidelă gândirii din epoca mea, negam că ele ar putea avea rădăcini nevăzute. Cu toate acestea, mă miram că orice contact cu vreun animal, sălbatic sau domestic, mă emoţiona întotdeauna până la lacrimi, şi

de faptul că, la opt ani, deşi nu aveam nici un fel de experienţă, am încălecat un cal neîmblânzit şi l-am mânat cu pricepere. Nu-mi puteam explica de ce, la cincisprezece ani, am început să fiu chinuită de sentimentul sfâşietor că am săvârşit o crimă îngrozitoare, că voi fi prinsă şi executată – un sentiment de care n-am scăpat decât după ce am împlinit şaisprezece ani.

Mai târziu, privind retrospectiv, m-am întrebat de ce eu, născută într-o familie care, deşi instruită, nu avea nici o legătură cu clasicii, am început să studiez greaca veche la paisprezece ani, şi am ajuns, la şaptesprezece, să citesc Platon, într-o vreme când greaca aproape că dispăruse din universităţi. Iar când am început să scriu o biografie a lui Socrate, m-am întrebat neliniştită de unde ştiam despre el atâtea lucruri pe care nu le citisem în cărţi. Câţiva ani mai târziu, am învăţat singură sanscrita şi am descoperit că şi ea era limba mea, motiv pentru care m-am dus în Europa în anii '30 să-mi iau doctoratul în sanscrită pentru a putea citi *Vedele* – o idee nu tocmai practică pentru epoca Marii Crize. Ecouri din vieţile anterioare erau constant prezente, dar, vrând să rămân în pas cu vremea mea, am preferat să mă fac că nu le aud.

Dar a venit şi un moment în care Winafred Blake Lucas nu s-a mai putut preface. Primele ei experienţe legate de vieţile anterioare s-au produs în momentul în care a participat ca subiect-martor la un experiment cu LSD la Facultatea de Medicină a Universităţii din California, Los Angeles. Pe neaşteptate, povesteşte ea, „m-am cufundat în cele mai profunde percepţii ale vieţii mele". Acestea includeau viziuni ale vieţilor trăite în persoana unui copil din India sau a soţiei unei căpetenii dintr-un mic principat de la graniţa cu Pakistanul în secolul al IX-lea, precum şi ale morţii ei, într-o catedrală engleză din secolul al XV-lea. Mai târziu, cu ocazia unui seminar pe tema aurelor, care se pare că a adus-o într-o stare de conştiinţă alterată, „m-am trezit în Paris, în timpul Revoluţiei franceze, cu capul sub ghilotină şi pe punctul de a fi decapitată". A încercat să ţipe, dar nu a putut scoate nici un sunet – şi şi-a văzut mai departe de seminar. Ulterior, când asista

la un curs plictisitor, „am ştiut, dar într-un fel greu de înţeles şi de explicat, că în viaţa aceea fusesem o tânără de douăzeci şi nouă de ani şi că fiica mea din viaţa actuală este soţul meu din viaţa aceea. El m-a părăsit, iar soldaţii m-au prins şi m-au dus la execuţie".

Aceste viziuni i-au permis lui Winafred Blake Lucas să dezvolte tehnici de care se foloseşte pentru a ajuta persoane care se străduiesc să facă faţă unor dificultăţi datorate unor cauze din vieţile anterioare. Dar sunt oare astfel de experienţe atât de reale pe cât par? Problema este că majoritatea terapeuţilor care explorează vieţile anterioare nu se preocupă câtuşi de puţin să verifice amintirile pacienţilor lor. De ce ar face-o? Oamenii care-i consultă nu vor decât să se vindece şi, dacă folosirea unor tehnici ce scot la iveală amintiri din viaţa anterioară duce la însănătoşire sau la vindecare, înseamnă că şi-au atins obiectivul. A scormoni mai adânc în aceste amintiri, poate chiar descoperind că este vorba de simple fantezii, şi nu de întâmplări reale, nu ar face decât să anuleze efectele terapeutice.

Fantezii construite pe traume?

Dr. Edith Fiore, care spune că este 99% convinsă că reîncarnarea este o realitate, nu vede nici un motiv pentru care astfel de cercetări nu ar trebui duse mai departe.

> Chiar dacă fiecare amănunt oferit de pacient în stare de hipnoză se dovedeşte a fi o declaraţie corectă despre o persoană care a trăit cândva, asta nu demonstrează că pacientul a trăit într-adevăr viaţa aceea, ci arată numai că cineva a trăit şi a murit. S-ar putea ca pacientul să acceadă la formele de gândire ale altcuiva.

Dr. Kampman, despre ale cărui cercetări am discutat în capitolul precedent, este de părere că amintirile unor vieţi anterioare

obţinute în stare de hipnoză sunt probabil fantezii construite pe traume suferite în viaţa actuală a pacientului, dar încă prea ameninţătoare ca să poată fi înfruntate direct.

Un alt expert medical care nu subscrie la explicaţia prin reîncarnare este dr. Lewis Wolberg din New York, o autoritate în materie de hipnoză şi de hipnoterapie. El scrie:

> Am constatat, la mulţi dintre pacienţii mei, evocări spectaculoase ale unor vieţi anterioare, şi de fiecare dată am putut identifica, dincolo de relatările lor, impresii uitate din prima copilărie, care au fost trăite de subiecţi sau care le-au fost doar transmise de către alţii.

Dr. Wolberg este de părere că în asemenea cazuri este vorba de fantezii simbolice, construite aidoma viselor.

Este şi punctul de vedere împărtăşit de profesorul Ian Stevenson, care spune că hipnoza are multe în comun cu visele şi se arată surprins de faptul că oameni care nu dau nici o importanţă viselor lor acceptă ca adevărate amintirile trezite în stare de hipnoză.

Puterea terapiei prin regresie în viețile anterioare

Din copilărie, manechinul canadian Bonnie Brown suferise în fiecare iarnă de accese de bronşită. Apoi, pe la douăzeci şi nouă de ani, a fost purtată înapoi în şase vieţi anterioare diferite, de hipnoterapeutul Beverley Janus. În una dintre acestea trăise în persoana unei femei din Europa de Est, deportată de nişte soldaţi din al doilea război mondial cu un tren îngheţat, fără mâncare şi fără apă. Bonnie a tuşit de-a lungul întregii regresii şi a trebuit învelită cu nişte pături, într-atât îi era de frig. În cele din urmă, trenul a ajuns la un lagăr înconjurat cu sârmă ghimpată. Descriind oribila experienţă, ea povestea: „Scuipam sânge. Îmi amintesc

că mă gândeam: «Nu mai vreau să trăiesc». Nimănui nu părea să-i pese. Am tuşit şi am tot tuşit până mi-am dat duhul".

Era oare o amintire reală dintr-o viaţă anterioară? Sau frumosul manechin prelua imagini din filme sau lecturi despre ororile din lagărele de concentrare, pentru a „explica" repetatele ei accese de tuse? Nu putem şti cu siguranţă, deoarece, ca în majoritatea cazurilor de terapie prin regresie în vieţile anterioare, povestea lui Bonnie nu aduce suficiente dovezi în sprijinul ideii de reîncarnare. Totuşi, ea arată de ce acest gen de terapie se bucură de atâta succes. La sfârşitul şedinţei, Beverley Janus i-a spus tinerei hipnotizate că nu va mai fi afectată de experienţele dureroase din trecut. Asta se întâmpla în 1972. Doisprezece ani mai târziu, Joe Fisher scria, în *The Case for Reincarnation* [*Argumente în sprijinul ideii de reîncarnare*], că, de atunci, „Bonnie nu a mai prezentat nici o urmă de tulburare respiratorie".

Manechinul din Toronto spune:

> Am sentimentul că reîncarnarea este cea mai bună explicaţie pentru ceea ce s-a întâmplat. Dacă însă nu a fost vorba decât de o explorare a psihicului meu, în scopul de a mă scăpa de bronşită, ce contează? Principalul e că a dat rezultate.

Capitolul 13

Viaţa dintre vieţi

Cardinalul spaniol

Femeia care venise s-o consulte pe hipnoterapeuta californiană Hazel Denning era furioasă şi agitată. Bătea cu pumnii în braţele fotoliului şi striga:

> Nu mai suport! Nu mai pot trăi aşa! Nu există Dumnezeu! Iisus Hristos e o gogoriţă! M-am rugat, am citit Biblia, am făcut terapie individuală, terapie de grup, am meditat, dar nimic din toate astea nu m-a ajutat.

Aproape singurul tratament pe care femeia nu-l încercase era terapia prin regresie în vieţile anterioare – iar Hazel Denning era o specialistă de renume în acest domeniu. „Sunteţi ultima mea speranţă", i-a reamintit terapeutei pacienta, o doamnă cultivată, în timp ce se pregăteau pentru prima călătorie înapoi în timp, spre una sau mai multe vieţi anterioare care ar fi putut oferi o explicaţie pentru problemele ei din viaţa ei actuală.

Mai întâi, Hazel Denning i-a pus femeii câteva întrebări despre viaţa ei. A aflat astfel că fusese căsătorită timp de douăzeci de ani, că dorise să divorţeze, dar că nu o făcuse pentru că nu putuse accepta ideea că greşise. Intrase de patru ori în afaceri, dar dăduse faliment şi fusese nevoită să o ia de la capăt. Chiar şi cei trei copii ai ei îi creaseră probleme pe măsură ce crescuseră.

La cea de-a patra şedinţă de hipnoză, Hazel Denning a hotărât că era momentul ca pacienta ei să se confrunte cu un sentiment foarte profund de vinovăţie, pe care până atunci nu fusese capabilă să-l recunoască. După ce a asigurat-o că, indiferent ce urma să afle, avea să facă faţă situaţiei, psihoterapeuta a hipnotizat-o şi i-a spus să se întoarcă în trecut, la evenimentele care îi provocaseră acest sentiment de vină. Continuarea scenei este relatată de Winafred Blake Lucas în volumul al II-lea al lucrării *Regression Therapy* [*Terapia prin regresie*] – un manual revoluţionar pentru cei care lucrează în acest domeniu.

„Subiectul răspundea bine la terapia prin hipnoză şi, aproape imediat, a început să spună că vede un bărbat îmbrăcat într-un veşmânt frumos împodobit şi cu o bonetă înaltă pe cap", scrie Hazel Denning.

> Femeia a spus că bărbatul respectiv era un cardinal al Bisericii Catolice, apoi a început să vorbească la persoana întâi: „Eu sunt bărbatul acela". A povestit cu lux de amănunte cum asculta nemulţumirile şi acuzaţiile oamenilor care erau aduşi la judecată în faţa ei, apoi, cu o voce îngrozită, a spus că ea era cea care îi trimitea la tortură. Trăise în perioada Inchiziţiei spaniole.

Apoi, femeia a mai descris câteva dintre evenimentele în care fusese implicată, spunând ce simţea în legătură cu ele şi adăugând: „Nu-i de mirare că mă simt încă vinovată de ceva. Sunt responsabilă pentru moartea atâtor oameni. Nu-i de mirare că mă simt încă vinovată. *Ar trebui* să sufăr din cauza asta".

Vreau să fac aici o precizare la care ţin foarte mult. Terapia prin regresie în vieţile anterioare este un lucru foarte serios, care trebuie practicat doar de terapeuţi competenţi, capabili să facă faţă unor situaţii dificile şi unor emoţii puternice. La această terapie n-ar trebui să recurgă decât cei care au mare nevoie să-şi rezolve problemele psihologice sau cei a căror curiozitate este temperată de raţiune. Întrebarea la care trebuie să

răspundă oricine înainte de a consulta un hipnoterapeut este următoarea : „Voi putea oare să accept că, în trecut, am fost un mare ticălos ? ”.

În cazul prezentat mai sus, pacienta ar fi putut rămâne cu un sentiment de vinovăţie şi mai puternic decât înainte. Dar acest lucru nu s-a întâmplat, cu o terapeută atât de competentă şi de stăpână pe situaţie ca Hazel Denning. Există multe tehnici terapeutice de abordare a amintirilor traumatice din viaţa anterioară. Una dintre ele este să-l întrebi pe pacient ce lecţie a învăţat din rememorarea vieţii trecute. Dar Hazel Denning a simţit nevoia să încerce o tehnică nouă, aşa cum ne relatează ea :

> Când, în trecut, pacienţii le-au provocat suferinţă celor din jur, nu este întotdeauna uşor să-i faci să se ierte pe ei înşişi. În cazul de faţă, unde faptele săvârşite erau atât de cumplite, ştiam că e nevoie de o abordare diferită, aşa că i-am explicat pacientei mele că trebuie să existe o raţiune superioară la mijloc atunci când o fiinţă umană are atâta putere asupra celorlalţi muritori. Aşa că i-am cerut spiritului ei să-i dezvăluie scopul Inchiziţiei.

Apoi femeia a spus că vedea cum era între-două-vieţi – dimensiunea în care sufletele noastre aşteaptă înainte de a se întrupa din nou – şi cum vorbea cu un grup de spirite despre starea şi soarta Bisericii Catolice. A aflat astfel că Biserica era atât de coruptă pe vremea aceea, încât cineva „foarte evoluat din punct de vedere spiritual” trebuia să se întoarcă pe pământ şi s-o reformeze cu ajutorul Inchiziţiei. Ea a fost cea aleasă pentru această misiune, dar, pierzând din vedere scopul spiritual al sarcinii, rămăsese cu un puternic sentiment de vinovăţie.

Se pare că această nouă perspectivă asupra vieţii ei trecute şi actuale a transformat-o într-o „femeie fericită şi prosperă”.

Pe teren virgin

Cu relatarea de mai sus ajungem pe un teritoriu neexplorat – pe un adevărat teren virgin – şi, adesea, neglijat de cei care scriu despre reîncarnare sau fac cercetări în acest domeniu. În majoritatea cazurilor în care putem stabili atât data morţii dintr-o viaţă anterioară, cât şi data naşterii în viaţa actuală, se pot constata mari disproporţii între aşa-numitele perioade „dintre-două-vieţi". În unele cazuri, acest interval este de nouă luni, de unde s-ar putea trage concluzia că sufletul se află în embrion, în stare virtuală, încă din momentul fecundaţiei. Există însă şi cazuri convingătoare în care intervalul de timp dintre moarte şi reîncarnare pare să fie de numai câteva ore. În general însă, răstimpul dintre moarte şi reîntrupare nu coincide cu nici un interval temporal biologic, între cele două momente putând exista decalaje foarte mari.

De aici se poate deduce că există o dimensiune spirituală în care sufletul poate trăi independent de trup, până când vine vremea ca el să intre într-un nou corp şi să trăiască o nouă viaţă. Dacă acest lucru este adevărat, înseamnă că, probabil, în majoritatea cercetărilor de până acum consacrate vieţilor anterioare, se pierde din vedere exact ceea ce este mai important. Dacă există într-adevăr o dimensiune spirituală în care ne întoarcem cu toţii, la nesfârşit, poate că am afla mult mai mult analizând ce se întâmplă acolo, decât ocupându-ne cu ceea ce se petrece în viaţa pământească.

În numeroasele lui studii despre copiii care-şi amintesc de vieţile lor anterioare, profesorul Ian Stevenson a descoperit că, în treizeci şi două de astfel de cazuri din Thailanda, în care se cunoşteau destul de exact data morţii şi data naşterii, intervalul dintre acestea era, în medie, de 16 luni. În Sri Lanka, acest interval era de 18 luni, iar în Birmania, de 21 de luni. Interesant

este faptul că, în 23% din cazurile birmaneze, copiii nu numai că-şi aminteau de viaţa anterioară, dar relatau şi ceea ce li se întâmplase în etapa dinaintea reîncarnării.

„Dată fiind ignoranţa noastră în această direcţie, ar trebui să ne abţinem de la ipotezele prin care încercăm să ne explicăm de ce subiecţii thailandezi sau birmanezi (în general) au mult mai multe de relatat despre perioada dinaintea reîncarnării decât subiecţii din alte culturi", observă profesorul Stevenson. Apoi adaugă:

> Subiecţii birmanezi spun câteodată că-şi amintesc cum au fost conduşi spre locul următoarei reîncarnări de către un înţelept bătrân, îmbrăcat în alb, foarte asemănător cu „bărbaţii în alb" descrişi de mulţi subiecţi din Thailanda. Şi, asemenea „bărbaţilor în alb" din Thailanda, cei din Birmania sunt de obicei nişte călăuzitori care nu au rolul de a alege locul viitoarei reîncarnări, ci numai de a indica un loc identificat deja prin alte modalităţi. Uneori, se pare că, după ce individul se naşte şi chiar de-a lungul întregii lui vieţi, „bărbatul în alb" păstrează legătura cu el. Călăuzitorul i se poate arăta uneori subiectului în vis, sau chiar aievea, mai ales în momentele de criză sau de pericol.

Spirite călăuzitoare și îngeri păzitori

Aceste poveşti ne amintesc de spiritele călăuzitoare sau de îngerii păzitori despre care mulţi occidentali cred că ne însoţesc în timpul vieţii, sprijinindu-ne din punct de vedere spiritual sau ajutându-ne fără să ştim, ori de câte ori este nevoie. De asemenea, aceste fiinţe seamănă izbitor cu ceea ce descriu indivizii care au trecut printr-o moarte clinică. Aceştia nu numai că şi-au văzut rudele care-i aşteptau în lumea de dincolo, dar au întâlnit şi nişte personaje învăluite în lumină, îmbrăcate de obicei în alb şi care sunt descrise fie în termeni religioşi, fie în alţi termeni, din care rezultă că sunt pline de înţelepciune şi de compasiune. Acestea

sunt relatările unor oameni care doar au întrevăzut câte ceva din lumea de dincolo, înainte ca uşa să se închidă şi înainte de a li se spune că încă nu le-a sosit ceasul. Dar se pare că regresia prin hipnoză le permite anumitor persoane să-şi amintească pe larg cum au trăit într-o existenţă trecută.

La vârsta de 28 de ani, dr. Joel Whitton era medic psihiatru în Toronto şi făcea cercetări temeinice legate de amintirile dintr-o viaţă anterioară induse prin hipnoză. Printr-o întâmplare, el a descoperit noţiunea de stare intermediară – stare pe care budiştii tibetani o numesc *bardo*. Una dintre pacientele lui, Paula Considine, îşi putea aminti că trăise mai multe vieţi. În aprilie 1974, în timp ce o ajuta să treacă dintr-o viaţă în alta, psihiatrul i-a dat pacientei o instrucţiune vagă. În mod normal, el i-ar fi spus să meargă înapoi sau înainte pe axa timpului, spre o *întrupare*, dar de data aceea i-a zis: „Mergi în viaţa pe care o aveai înainte de a deveni Martha". În stare de hipnoză, mintea urmează instrucţiunile literal, aşa că spiritul Paulei a trecut într-o stare *intermediară*, în care nu avea corp. Femeia a început să descrie că era „în ceruri", deasupra unui sat din Maryland, privind cum viitoarea ei mamă, care purta în pântece trupul în care avea să locuiască ea în curând, se chinuia în momentul acela să umple de la pompă o găleată cu apă.

În urma acestei descoperiri, doctorul Whitton s-a gândit să cerceteze starea intermediară dintre întrupări – pe care el o numeşte metaconştiinţă – cu ajutorul a treizeci de pacienţi care puteau fi aduşi cu uşurinţă într-o stare de transă profundă. Dezvăluind rezultatele acestor incursiuni exeperimentale în starea de *bardo*, doctorul Whitton afirmă, în *Life Between Life* [*Viaţa dintre vieţi*], carte pe care a scris-o în colaborare cu Joe Fisher:

> Graţie metaconştiinţei, pacienţii au înţeles *de ce* aveau probleme în actuala întrupare. În plus, şi-au dat seama că, în acea stare dinaintea reîncarnării, ei înşişi aleseseră locul şi rolul vieţii lor pe pământ.

> Părinţi, cariere, relaţii şi evenimente majore, care contribuiseră sau contribuiau la fericirea sau la nefericirea acelor indivizi, se dovedeau alese dinainte.

Pe lânga asta, cei care şi-au amintit de răstimpul petrecut în existenţa dintre două întrupări au confirmat că fiecare dintre noi este judecat în funcţie de faptele lui din viaţa anterioară. Autorul continuă :

> Mărturiile lor confirmă pe deplin existenţa unei instanţe de judecată, îmbogăţind astfel considerabil imaginea sărăcăcioasă pe care o aveam din moşi-strămoşi. Aproape toţi cei care s-au aventurat în dimensiunea metaconştiinţei s-au trezit în faţa unui grup de înţelepţi în vârstă, a căror înfăţişare variază şi care sunt de obicei în număr de trei, alteori patru şi, mai rar, şapte. Identitatea lor poate fi incertă sau pot apărea sub forma unor zei mitologici sau a unor figuri marcante ale religiei.

Unul dintre pacienţii doctorului Whitton face următoarea descriere :

> Călăuza mea m-a luat de braţ şi m-a condus într-o încăpere unde judecătorii erau aşezaţi la o masă dreptunghiulară. Purtau cu toţii nişte veşminte largi şi albe. Am simţit că sunt foarte bătrâni şi înţelepţi. În faţa lor mă simţeam ca un copil.

Instanțele supreme

Dr. Brian Weiss, absolvent al Universităţii Columbia şi al Facultăţii de Medicină de la Yale, psihiatru-şef al Centrului medical „Mount Sinai" din Miami, poate părea un adept neobişnuit al regresiei în viaţa anterioară. Dar doctorul Weiss nu numai că a devenit o personalitate de renume în domeniul reîncarnării şi un hipnoterapeut de marcă (vezi capitolul 6), ci şi afirmă că o anumită întâmplare i-a schimbat viaţa. Acest lucru s-a produs atunci când o pacientă de-a lui a intrat în starea intermediară dintre întrupări.

Catherine, care era tehniciană de laborator în spitalul unde el era psihiatru-şef, îi ceruse ajutorul în legătură cu o serie de spasme şi fobii de care suferea. Doctorul Weiss folosise adeseori cu succes hipnoza în astfel de cazuri, aşa că a convins-o şi pe Catherine să încerce această metodă, după ce psihicul ei nu a răspuns la celelalte tratamente. Ceea ce s-a întâmplat mai apoi avea să-i pună la dispoziţie o tehnică terapeutică nouă şi eficientă pe care, asemenea doctorului Joel Whitton, doctorul Weiss a descoperit-o întâmplător, după ce i-a dat pacientei aflate în stare de hipnoză o instrucţiune imprecisă. Încercând să descopere cauza problemelor ei, o purtase pe Catherine înapoi în timp, către vârsta de doi ani. Trebuie spus că, până atunci, doctorul Weiss nu era interesat de viaţa anterioară şi nici nu credea în existenţa ei. Doctorul i-a spus Catherinei: „Întoarce-te în timp, spre acea perioadă care reprezintă cauza simptomelor tale". Spre marea lui uimire, pacienta a început să descrie o viaţă din anul 1863 î.Hr. În pofida scepticismului medicului, după ce a retrăit acele amintiri vechi de aproape 4.000 de ani, Catherine s-a vindecat complet. În şedinţele ulterioare, ea şi-a amintit că, în secolul al XVIII-lea, fusese o prostituată spaniolă şi, de asemenea, o femeie din Grecia.

Apoi, la cea de-a patra sau a cincea şedinţă, s-a întâmplat ceva „care mi-a schimbat radical viaţa". În stare de hipnoză, Catherine a intrat într-o stare intermediară, unde a comunicat cu fiinţe extrem de evoluate, pe care le-a numit „Instanţe supreme". Aflată într-un fel de transă, Catherine i-a spus pe neaşteptate doctorului Weiss:

> Sunt aici tatăl tău împreună cu fiul tău, care este doar un copil. Tatăl tău spune că o să-l recunoşti pentru că numele lui e Avrom, iar fiica ta îi poartă numele. Mai spune că a murit de o boală de inimă. Şi fiul tău a avut o problemă cu inima, care era poziţionată invers, ca la pui. El s-a sacrificat, din dragoste pentru tine. Sufletul lui este foarte evoluat [...]. A plătit cu moartea păcatele părinţilor lui. Voia să-ţi arate, de asemenea, că medicina nu poate merge prea departe, puterea ei fiind foarte limitată.

Auzind aceste cuvinte, doctorul Weiss a amuţit. Catherine nu avea de unde să ştie asemenea detalii intime despre familia lui – dar toate erau adevărate. Fiul lui, Adam, murise în 1971, când abia împlinise douăzeci şi trei de zile, din cauza unei boli de inimă, exact aşa cum spusese Catherine – o boală care apare o dată la 10 milioane de naşteri. Tatăl lui murise în 1979, iar fiica lui îi purta numele.

Catherine a mai dezvăluit că, pe lângă acest lucru, Instanţele supreme îi mai spuseseră că până în momentul respectiv ea se reîncarnase de optzeci şi şase de ori.

„Nu am nici o explicaţie ştiinţifică pentru ceea ce s-a întâmplat", scrie doctorul Weiss în cartea sa *Many Lives, Many Masters* [*Multe vieţi, mulţi judecători*]. „Extrem de multe lucruri legate de spiritul uman depăşesc puterea noastră de înţelegere."

Călugărul birmanez adus pe lume într-o nouă viaţă

Această relatare îmi aminteşte de un alt caz extraordinar, în care persoana respectivă povesteşte, de asemenea, că a întâlnit un personaj cu mantie albă. Maung Htwe Nyein s-a născut în noiembrie 1921, în Birmania, şi a devenit călugăr budist, luându-şi numele de Sayadaw U Sobhana. Încă de la o vârstă fragedă, îşi putea aminti de viaţa lui anterioară în persoana lui Maung Po Thit, care avea o soţie pe nume Ma Shwe Thin şi un fiu care a murit la vârsta de numai trei ani. După ce a revenit pe lume, el se ducea adesea să-şi viziteze „văduva" şi „fiul", care locuiau în apropierea fostei lui case din sat. Călugărul şi-a amintit cum a fost călăuzit spre casa în care urma să vină pe lume ca fiu al primarului din sat. Moartea lui în acea viaţă a fost cauzată de o

febră severă. A fost dus la spital cu o căruţă trasă de boi, iar acolo doctorii au spus că este nevoie să fie operat:

> După aceea, nu-mi mai amintesc ce s-a întâmplat la spital. M-am trezit singur în junglă. Aveam un sentiment de durere sufletească şi de mâhnire, îmi era foame, sete, dar nu ştiam că sunt mort. Eram îmbrăcat în hainele mele obişnuite. [...] Cred că am rătăcit prin junglă timp de două-trei ore. Apoi am întâlnit un om foarte bătrân, înveşmântat în alb, cu barbă şi mustăţi, şi care se sprijinea într-un toiag. Era îmbrăcat ca un *Upasaka* [discipol budist laic] şi avea un şal alb pe umeri.
> Când l-am văzut pe bătrân, toată suferinţa mea a dispărut. Mi-a zis pe nume şi mi-a spus că trebuie să-l urmez. Am mers după el timp de o oră. Am ajuns într-un loc pe care-l ştiam, din apropierea satului meu. Apoi am intrat în sat şi ne-am dus la mine acasă. În faţa casei era un gard şi un pom. Bătrânul mi-a spus să-l aştept acolo, lângă pom, iar el a intrat în casă. Îmi amintesc totul ca acum. Amintirea este încă foarte vie. Bătrânul a intrat în casă şi a ieşit după cinci minute. Mi-a spus: „Trebuie să mergi cu mine în altă casă".
> Am mers spre vest. La vreo şapte case de locuinţa mea era casa primarului. Ajunşi în faţa acelei case, bătrânul mi-a spus să aştept. A intrat înăuntru şi s-a întors după vreo cinci minute. M-a chemat în casă şi mi-a zis: „Trebuie să rămâi aici. Eu mă întorc de unde am venit". Apoi a dispărut. Am văzut că în casă erau nişte oameni, dar, după aceea, nu-mi amintesc nimic – doar că m-am trezit în actuala mea existenţă.

Imediat ce a început să-şi amintească fragmente din viaţa anterioară, părinţii i-au spus ce ştiau despre moartea şi reîncarnarea lui. Corpul lui Maung Po Thit fusese luat din spital şi îngropat. După şapte zile, un grup de călugări au împlinit un ceremonial tradiţional în memoria mortului. În aceeaşi zi, soţia lui din viaţa anterioară a avut un vis în care i s-a arătat un bătrân îmbrăcat în alb, iar acesta i-a spus: „Îl trimit pe soţul tău în casa primarului din sat". A doua zi de dimineaţă, femeia s-a dus într-un suflet la primar acasă şi i-a povestit soţiei acestuia, Daw

Lay Khin, visul ei. Daw Lay Khin a mărturisit că şi ea îl visase pe bătrânul îmbrăcat în alb, care-i spusese că îl încredinţează pe Maung Po Thit familiei sale. Soţia primarului şi-a dat seama curând după aceea că este însărcinată şi l-a adus pe lume pe Sayadaw U Sobhana.

Sai Baba și bărbatul care s-a întors din morți

Una dintre cele mai uluitoare relatări despre starea intermediară dintre reîncarnări a fost făcută de Walter Cowan, un american în vârstă, adept al lui Sathya Sai Baba, un guru indian considerat de multă lume ca fiind întruparea lui Dumnezeu. Povestea a fost reprodusă de dr. John Hislop, profesor şi director de întreprindere, care a asistat la eveniment, şi a fost publicată în cartea doctorului Samuel Sandweiss, *Sai Baba... The Holy Man and the Psychiatrist* [*Sai Baba – sfântul şi psihiatrul*]. Walter Cowan a murit subit în ziua de Crăciun a anului 1971, în urma unui atac de cord, iar trupul lui a fost dus cu ambulanţa la spital, unde a fost declarat oficial mort.

Soţia lui, Elsie, s-a rugat la Sai Baba să o ajute şi şi-a încheiat rugăciunea zicând: „Facă-se voia Domnului". În aceeaşi zi, pe când era cu o prietenă pe nume Ratan Lal, a aflat că Sai Baba îl vizitase pe Walter Cowan. Când cele două femei au intrat în camera lui, nu l-au găsit mort, ci viu. Doctorul Hislop a confirmat că americanul era mort când a fost adus la spital şi că doctorul care-l examinase îi pusese vată în nas şi în urechi, după care îl acoperise cu un cearşaf.

În tot acest timp, Walter Cowan era, după cum el însuşi a povestit,

> foarte liniştit, într-o stare de minunată beatitudine; iar Domnul, Sai Baba, era lângă mine. Chiar dacă trupul meu zăcea întins pe pat,

lipsit de viaţă, spiritul meu a continuat să trăiască până ce Sai Baba m-a înviat. N-am simţit teamă sau nelinişte, ci o extraordinară senzaţie de bine, pentru că teama de moarte îmi dispăruse.
Apoi Sai Baba m-a dus într-o încăpere mare, unde forfoteau în jur sute de oameni. Acela era locul unde erau păstrate informaţiile despre toate vieţile mele anterioare. M-am înfăţişat împreună cu Sai Baba înaintea Tribunalului. Judecătorul îl cunoştea foarte bine pe Sai Baba şi a cerut să vadă dosarele cu vieţile mele anterioare. A fost foarte amabil şi am avut sentimentul că, indiferent de ce avea să hotărască, era cel mai bine pentru sufletul meu.

Apoi Walter Cowan a povestit că au fost aduse braţe întregi de pergamente, scrise în diverse limbi, iar Sai Baba le-a citit. Unele se refereau la ţări care nu mai existau de mii de ani:

Când am ajuns în vremea regelui David, informaţiile despre viaţa mea au devenit mai interesante. Nici nu-mi venea să cred ce poziţii sociale importante am avut în vieţile care au urmat. Pe măsură ce Sai Baba citea în continuare vieţile mele, părea că ceea ce contase cu adevărat erau motivaţiile şi caracterul meu, precum şi faptul că am adoptat o atitudine tolerantă atât pe plan spiritual, cât şi pe plan politic. După vreo două ore, lectura s-a încheiat, iar Domnul, Sai Baba, a spus că încă nu-mi împlinisem sarcina pentru care mă născusem şi i-a cerut judecătorului să mă lase în grija lui pentru a-mi putea împlini misiunea de propovăduire a adevărului în lume. Sai Baba a cerut ca, prin harul lui, sufletul meu să fie redat trupului în care trăisem. Judecătorul a spus: „Aşa să fie". Şedinţa a luat sfârşit, iar eu am plecat împreună cu Sai Baba, întorcându-mă în vechiul meu corp. Preţ de o clipă, n-am vrut să părăsesc acel tărâm minunat. Mi-am privit trupul şi m-am gândit că, întorcându-mă în el, era ca şi cum aş fi intrat într-o hazna – dar ştiam că e cea mai bună cale de a-mi îndeplini misiunea pentru a putea, în cele din urmă, deveni una cu Domnul, Sai Baba. Aşa că m-am întors în fostul meu corp... iar în secunda următoare totul a început din nou – încercam să respir, fiindcă eram foarte bolnav, şi totuşi încă în viaţă. Am deschis ochii, m-am uitat la soţia mea şi i-am spus: „Îţi stă foarte bine în roz".

Băiatul care a refuzat să se nască din nou

Nu toate relatările despre viaţa dintre întrupări sunt la fel de tonice ca aceea a lui Walter Cowan. În 1911, un adolescent englez pe nume W. Martin şi-a pierdut cunoştinţa, după ce a fost lovit de o cărămidă desprinsă din creasta unui zid. Se pare că băiatul a fost la un pas de moarte. Dezîntrupat, spiritul lui a privit cum se strângeau oamenii în jurul corpului. Apoi, împotriva voinţei lui, a fost dus într-un dormitor unde năştea o femeie. Şi-a dat seama că era vorba de o doamnă pe nume Wilson. Tânărul a văzut cum doctorul ţinea copilul în braţe şi a simţit cum cineva aproape că-l forţa să-şi bage capul prin ceafa copilului. Dar el s-a gândit imediat la propria lui mamă şi s-a întors la ea. Apoi Martin şi-a însoţit părinţii până la locul unde zăcea trupul lui şi a intrat din nou în el. După aceea, trezindu-se din leşin, a reprodus discuţiile pe care le auzise în timp ce era în afara corpului şi a povestit scena pe care o văzuse în casa doamnei Wilson. S-a aflat mai târziu că doamna Wilson murise în acea zi, la ora 14.05, după ce adusese pe lume o fetiţă moartă.

Oricare ar fi părerea noastră, din asemenea relatări rezultă că există posibilitatea, mai mult sau mai puţin stranie, ca starea intermediară să fie cea *adevărată*, iar viaţa noastră pe pământ să nu reprezinte decât o ocazie întâmplătoare, în slujba evoluţiei noastre spirituale.

Capitolul 14

Născuţi într-un corp nepotrivit?

Soldatul japonez

Ma Tin Aung Myo părea un tânăr birmanez tipic: purta cămăşi în stil occidental, împreună cu tradiţionala fustă în carouri, lungă până la genunchi, numită *longyi*, şi se întâlnea cu fetele lângă satul Na-Thul. Numai că Ma Tin Aung Myo era diferit de ceilalţi. Era femeie.

Ceea ce povestesc Ma Tin Aung Myo şi cei din familia ei este ieşit din comun, deoarece ea îşi aminteşte că, într-o viaţă anterioară, a fost o persoană de sex diferit, dar şi de altă naţionalitate. Ma Tin Aung Myo spune că a fost soldat japonez.

De ce s-ar reîncarna un soldat japonez în corpul unei fetiţe birmaneze? E o întrebare la care nu pot să răspund. Tot ce pot spune este însă că armata japoneză a ocupat satul lui Ma Tin Aung Myo curând după invadarea Birmaniei în 1942. Aviaţia Aliaţilor a început apoi să bombardeze zona, uneori şi de două ori pe zi, trăgând asupra oricui se afla la sol, pentru a apăra gara Puang, punct de importanţă strategică. Cum era de aşteptat, locuitorii birmanezi s-au refugiat din calea acestor atacuri, părăsindu-şi satele dimineaţa şi revenind seara, lăsându-i în bătaia gloanţelor doar pe cei din armata japoneză de ocupaţie.

Ma Tin Aung Myo spune că şi-a pierdut viaţa în urma unui astfel de atac al Aliaţilor. Ea îşi aminteşte foarte clar că era soldat japonez şi că se pregătea să-şi facă de mâncare lângă un salcâm, la vreo 75 de metri distanţă de casa în care avea să se nască ulterior Ma Tin Aung Myo. Soldatul nu purta decât nişte pantaloni scurţi şi o centură atunci când a fost ochit de un pilot care a început să tragă cu mitraliera. Soldatul a fugit să se adăpostească în spatele unei stive de lemne, sperând să scape cu viaţă, dar a fost împuşcat în zona inghinală şi a murit pe loc.

Ma Tin Aung Myo avea patru ani când a început să-i fie teamă de avioanele care treceau pe deasupra satului. Prima oară, i-a spus tatălui ei: „Vreau acasă! Vreau acasă!", iar ulterior începea să plângă ori de câte ori vedea un avion. Când părinţii au întrebat-o de ce se sperie, fetiţa a răspuns că plânge deoarece oamenii din avion vor trage asupra ei. Altă dată, a devenit depresivă şi a început să plângă aparent fără motiv. Întrebată de ce plânge, ea a răspuns: „Mi-e dor de Japonia".

Apoi, treptat, fetiţa le-a povestit alor săi ceea ce-şi putea aminti despre viaţa ei în nordul Japoniei, unde avea cinci copii, cel mai mare dintre ei fiind băiat. Când era mică, Ma Tin Aung Myo şi-a exprimat adesea dorinţa de a se întoarce în Japonia şi era clar nemulţumită de clima toridă a Birmaniei şi de mâncarea picantă de aici. Dar pe măsură ce a crescut, amintirile ei din viaţa trecută s-au estompat, iar ea a început să se adapteze la condiţiile de viaţă din Birmania.

Cu toate acestea, una din trăsăturile ei de comportament a rămas neschimbată. Încă de la o vârstă fragedă, Ma Tin Aung Myo insistase să poarte haine de băiat şi să fie tunsă scurt. Profesorul Stevenson a intervievat-o pe Ma Tin Aung Myo în 1974, când fata, ajunsă deja la vârsta de 21 de ani, se lăuda că nu are nici măcar un singur articol de îmbrăcăminte de damă. Copil

fiind, îi plăcea să stea cu băieţii şi mai ales să se joace de-a războiul – şi obişnuia să le ceară părinţilor ei să-i cumpere arme de jucărie. Îi plăcea, de asemenea, să joace fotbal.

În aceste chestiuni, tatăl ei era mai tolerant decât mama, mai ales în privinţa hainelor. Refuzând însă să poarte haine de fată, Ma Tin Aung Myo a avut probleme la şcoală, când era în clasa a şasea, iar conducerea şcolii i-a cerut să poarte haine potrivite cu sexul ei. Ma Tin Aung Myo a refuzat. Cei de la şcoală au insistat. Aşa că fata a renunţat la şcoală. După aceea, părinţii n-au mai protestat împotriva obiceiului ei de a purta haine bărbăteşti.

În adolescenţă, Ma Tin Aung Myo a început să stea mai mult în compania fetelor, reuşind să se integreze cu bine, deşi acestea îi spuneau „Ko" – apelativ masculin – şi nu „Ma", formula de adresare către fete.

Până în 1977, Ma Tin Aung Myo refuzase complet statutul social de femeie şi, după spusele mamei sale, „începuse să aibă întâlniri amoroase cu fete".

Se identifica atât de mult cu un bărbat, încât le-a spus cercetătorilor care investigau cazul ei că puteau să-i ia viaţa prin orice metodă, numai să-i garanteze că se va reîntrupa ca băiat.

„N-aveam nici o intenţie să punem în practică prima ei cerinţă", au replicat ei, „şi nici puterea de a o îndeplini pe cea de a doua".

După cum sugerează că reîncarnarea ar trebui folosită ca explicaţie pentru transferul de aptitudini de la o viaţă la alta, tot astfel profesorul Stevenson consideră că cei care fac cercetări în legătură cu problemele de identitate sexuală ar trebui să includă, printre cauzele posibile ale fenomenului, reminiscenţele dintr-o viaţă anterioară. Profesorul mai spune:

> Explicaţia cea mai simplă este uneori cea mai bună. Cred că psihiatrii şi psihologii occidentali ar trebui să analizeze temeinic informaţiile obţinute din interpretarea cazurilor sud-asiatice de tulburări de identitate sexuală, şi să continue investigaţia în această direcţie.

Deşi cazul lui Ma Tin Aung Myo nu a putut fi demonstrat cu probe, în cazuri similare există dovezi impresionante din viaţa anterioară. Interesant este că cele mai concludente cazuri sunt ale fetelor care doresc să fie băieţi.

Studentul reîncarnat în fată

Primul indiciu că Dolon Champa Mitra era altfel decât celelalte fetiţe a apărut atunci când, la trei ani şi jumătate, a început să poarte haine de băiat. Fiica directorului secţiei avicole şi de lactate a Misiunii Ramakrishna din Narendrapur, Sri Lanka, a fost surprinsă într-o zi de mama ei purtând cămaşa şi pantalonii fratelui său mai mare. Kanika Mitra a mustrat-o şi, ulterior, când a rugat-o pe Dolon să doarmă împreună cu ea, copila a replicat: „Nu. M-ai certat că port cămaşă şi pantaloni. Eu am fost băieţel şi am stat într-o clădire care semăna cu un palat".

Mama ei a întrebat-o, mirată: „Despre ce vorbeşti acolo?", iar fetiţa a răpuns: „Da, mamă, spun adevărul. Am avut un frate mai mic şi o soră. Am avut o mătuşă grasă, iar pe mama mea o chema Baudi. Du-mă lângă palatul maharajahului şi o să-ţi arăt casa". Fetiţa spunea că locuise în Burdwan, un oraş la nord-vest de Calcutta.

În cele din urmă, din curiozitate, părinţii au acceptat rugăminţile ei, dar prima oară Dolon n-a putut găsi casa, aşa că s-au întors. Ea a insistat să mai meargă o dată, ceea ce părinţii ei au şi făcut până la urmă, pe 30 martie 1972, ajutaţi de un coleg al tatălui fetiţei, care cunoştea oraşul. De data asta, Dolon a reuşit să repereze casa, iar ea, împreună cu mama ei şi cu încă două femei au fost invitate să intre. Dolon le-a recunoscut pe câteva dintre femeile aflate înăuntru, identificând totodată diverse camere şi obiecte. Era limpede pentru toată lumea că fetiţa îşi amintea viaţa lui Nishith De, un tânăr care murise în 1964. Mama băiatului –

care era de faţă – era vizibil nemulţumită de această apariţie neaşteptată, poate şi din cauză că fiul ei se reîncarnase într-o fată. Ea a respins-o pe Dolon când aceasta a încercat să se apropie de dânsa şi i-a zis mamei fetiţei : „Ia-o pe fiică-ta de-aici ! ” – după care a plecat şi s-a încuiat în camera ei. Evident că această atitudine a mâhnit-o pe fetiţă, iar lipsa de cooperare din partea părinţilor tânărului în persoana căruia susţinea ea că trăise în trecut îngreuna situaţia. Dar alţi membri ai familiei lui Nishith De au acceptat să coopereze, confirmând cea mai mare parte a afirmaţiilor lui Dolon.

Familia De se ocupa cu afacerile şi se număra printre cele mai bogate familii din oraşul Burdwan. Fiul lor, Nishith De, se născuse în 1940 şi fusese student la Colegiul Burdwan Raj. Dar, la vârsta de douăzeci şi patru de ani, făcuse o boală la creier care se agravase foarte rapid. A murit pe 25 iulie 1964, după cincisprezece zile de comă.

Cantitatea dovezilor furnizate de Dolon Champa Mitra în cazul de faţă este impresionantă, dar aş vrea să-mi opresc atenţia asupra tulburărilor ei de identitate sexuală. Aşa cum am văzut, fetiţa a început să se îmbrace cu hainele fratelui ei la o vârstă foarte fragedă, preferând să poarte cămaşă şi pantaloni scurţi. La şcoală însă, purta rochii şi părea că identitatea ei sexuală anterioară nu va exercita o influenţă prea mare asupra ei la vârsta pubertăţii, aşa cum se întâmplase, se pare, în cazul lui Ma Tin Aung Myo.

Reîncarnat în femeie tocmai pentru că profitase de femei?

Rani Saxena avea şi ea amintiri dintr-o viaţă anterioară, în care fusese fiul unui avocat prosper din Benares, India. Născută într-o familie modestă din Allahabad, ea s-a identificat puternic cu acea persoană din viaţa anterioară, prezentând multe trăsături

masculine, care n-au dispărut nici când Rani a ajuns la vârsta de 40 de ani, deşi se căsătorise (în urma unui aranjament făcut de familie) şi născuse doi copii. În pofida acestui lucru şi a faptului că era, indiscutabil, o mamă foarte bună, ea continua să folosească forme verbale masculine (în hindi, anumite forme verbale indică sexul vorbitorului). Rani Saxena credea că Dumnezeu îi dăduse un trup de femeie pentru că, fiind avocat în viaţa anterioară, profitase de femei în mod egoist.

În sfârșit fată!

La rândul ei, Gnanatilleka Baddewithana îşi amintea că, în viaţa ei anterioară, fusese băiat şi că-şi dorise să devină fată, ceea ce se şi întâmplase. În plus, când cercetătorii i-au verificat povestea, acest aspect neobişnuit s-a confirmat.

Născută pe 14 februarie 1956 la Hedunawewa, în Sri Lanka (pe atunci Ceylon), Gnanatilleka a început să vorbească despre viaţa ei anterioară când avea doar doi ani, spunând că are o mamă, un tată, doi fraţi şi multe surori, dar că aceştia se află în altă parte. Până la urmă, a spus că locuise în satul Talawakele şi a mai dat şi alte detalii în acest sens, inclusiv nume de persoane. Din aceste informaţii s-a stabilit că fetiţa vorbea despre o familie care, în noiembrie 1954, îşi pierduse fiul în vârstă de treisprezece ani, pe nume Tillekeratne. Ulterior, când cele două familii s-au întâlnit, fetiţa a fost capabilă să identifice diverse persoane, inclusiv pe foştii ei părinţi. De asemenea, Gnanatilleka a legat o strânsă prietenie cu D.V. Sumithapala, un profesor care fusese în mod special interesat de Tillekeratne când acesta era la şcoală, şi care-şi amintea că băiatul îl întreba dacă este adevărat că, după moarte, ne reîncarnăm şi dacă este posibil ca un băiat să se reîntrupeze în fată. Uneori, Gnanatilleka îi arăta mai multă

dragoste şi mai mult respect profesorului din viaţa ei anterioară decât propriilor ei părinţi.

Ea aştepta cu nerăbdare vizitele lui, iar Sumithapala răspundea călduros la gesturile ei de afecţiune. Profesorul povestea cum i-au dat lacrimile de bucurie când fetiţa l-a recunoscut de la început cu ocazia primei lui vizite la Hedunawewa, în 1960. El a fost de faţă când copilul i-a recunoscut pe prietenii şi pe rudele lui Tillekeratne din satul Talawakele, şi i-a fost alături când emoţia a copleşit-o. De atunci, a continuat să o viziteze cu regularitate.

Profesorul era absolut convins că fostul lui elev se reîncarnase, iar mama lui Tillekeratne îi împărtăşea părerea. Înşişi părinţii micii Gnanatilleka credeau acest lucru şi erau îngrijoraţi că fetiţa ar putea să ducă la îndeplinire ameninţarea pe care o formula când se enerva, şi anume că „se va întoarce la mama ei din Talawakele".

Pe lângă faptul că Tillekeratne, aşa cum am amintit deja, îl întrebase pe profesorul lui dacă este posibil să se reîncarneze în fetiţă – vrând probabil să dea de înţeles că îşi doreşte acest lucru –, băiatul dezvoltase o tendinţă clară spre efeminare, aşa cum au mărturisit mama şi profesorul lui. Această tendinţă reieşea din faptul că Tillekeratne prefera să stea mai mult cu fetele decât cu băieţii... „îi plăcea să coasă, adora cămăşile de mătase şi, uneori, îşi făcea unghiile". Deşi în Sri Lanka faptul că un bărbat îşi face unghiile nu este perceput ca deplasat, cum se întâmplă în Occident, acest obicei reprezintă totuşi un semn de efeminare, iar Tillekeratne era singurul băiat pe care profesorul D.V. Sumithapala îl văzuse făcând aşa ceva.

Gnanatilleka a spus, de asemenea, că era mai fericită acum, ca fată, decât fusese ca băiat în viaţa anterioară. Când era mică, în viaţa ei actuală, manifestase anumite tendinţe masculine, dar care, niciodată foarte pronunţate, au dispărut repede, ea dezvoltându-se normal ca femeie.

„De ce m-am făcut fată?"

Tot în Sri Lanka, Ruby Katsuma Silva a început să vorbească despre viaţa ei anterioară la vârsta de doi ani. Era mezina unei familii cu nouă copii, dintre care şapte erau băieţi, şi se născuse la Galle, în septembrie 1962, ca fiică a unui funcţionar de la poşta din Batapola. Pentru că aveau şapte fii şi o singură fiică, venirea pe lume a încă unei fetiţe a fost un motiv de fericire pentru părinţi. Dar, de cum a început să vorbească, Ruby o ţinea una şi bună că ea e „frate", nu „soră", şi se purta ca atare. La un moment dat, fetiţa i-a întrebat pe ai ei: „De ce m-am făcut fată?".

Le-a povestit părinţilor că locuise în oraşul Aluthwala, unde urmase cursurile şcolii religioase de la templu şi că muncise în orezării. Într-o zi, pe când se întorcea de la câmp, se dusese la un puţ să se spele, dar căzuse înăuntru şi se înecase. Fiind doar un copil, Ruby nu avea vocabularul necesar pentru a descrie ce se întâmplase, aşa că se folosea de gesturi. Mama lui Ruby s-a dus la templul cu pricina să vadă dacă întâmplarea era sau nu adevărată – şi, cu ajutorul călugărilor de acolo, a aflat că o familie pe nume Singho avusese un fiu, Karunasena, care murise aşa cum povestea fetiţa, în iulie 1959, la vârsta de şapte ani şi jumătate.

Când cei din familia lui Karunasena au aflat de cazul fetiţei, unii dintre ei s-au hotărât să o viziteze pe Ruby la Pollewa, iar copila i-a identificat pe toţi cei care-l cunoscuseră pe Karunasena. Mai mult, întrucât cele două familii nu se cunoşteau, Ruby a făcut toate prezentările, ca şi cum ea ar fi fost Karunasena.

Ca şi în cazul altor subiecţi cu identitate sexuală incertă, comportamentul masculin al lui Ruby se manifesta cu precădere prin hainele pe care le purta şi prin jocurile care-i plăceau. Ea prefera să poarte pantaloni, cămaşă şi sarong, ca în viaţa anterioară. Chiar şi atunci când purta rochii, avea pantaloni scurţi pe dedesubt.

Pentru a răspunde tendinţei ei masculine, Ruby împrumuta de la fraţii ei cămăşi, saronguri şi maiouri. Se pricepea foarte bine să înalţe zmeie şi juca bine *cadju* (un joc asemănător celui de bile american), juca cricket cu băieţii şi mergea pe bicicleta fratelui ei. În plus, îi plăcea să se caţăre în copaci – aceasta fiind, potrivit cercetătorilor, cea mai masculină trăsătură a ei – şi să fluiere. Când se certa cu fraţii ei, Ruby tindea să fie agresivă. Trebuie spus, de asemenea, că nu o interesa deloc gătitul, considerat de obicei o aptitudine feminină.

Ruby nu le-a cerut niciodată celor din familie să i se adreseze pe numele din viaţa anterioară, dar i-a rugat în repetate rânduri să-i spună „frate" sau „fiule". Mama ei a fost de acord în 1968, dar fraţii ei nu-i spuneau „frate" decât dacă erau supăraţi pe ea.

Era evident că schimbarea de sex, de la o viaţă la alta, o deconcertase pe Ruby, care i-a spus odată mamei sale că, atunci când a murit, a vrut să se reîncarneze ca băiat.

Ni se schimbă sexul de la o viaţă la alta?

Atunci când sunt supuşi la regresie prin hipnoză spre ceea ce ar putea fi vieţile lor anterioare, pacienţii trec adesea de la un sex la celălalt şi par să accepte asemenea schimbări fără să se mire sau să se simtă jenaţi. Sunt aceste amintiri reale? Sunt pure fantezii ale minţii? Reprezintă ele împlinirea dorinţelor lor? Întrebarea rămâne deschisă. Potrivit însă studiilor ştiinţifice asupra vieţilor anterioare, îndeosebi asupra copiilor care par să-şi amintească de reîncarnările lor precedente, alternanţa de la un sex la celălalt este rară.

„Dintr-un total de şase sute de cazuri, s-au constatat diferenţe de sex între două personalităţi consecutive numai în proporţie de 5%",

notează profesorul Stevenson. El remarcă totodată că procentajul cazurilor în care sexul se schimbă de la o viaţă la alta variază enorm de la o cultură la alta, reflectând în mod evident credinţele specifice fiecărei culturi. De exemplu, acest fenomen apare în jumătate din cazurile pe care Stevenson le-a studiat printre membrii populaţiei kutchin (athabaskan) din nord-vestul Canadei, dar lipseşte cu desăvârşire în Liban, în Turcia şi în triburile din Alaska de Sud-Est (populaţie tlingit) sau în Columbia Britanică (la populaţiile haida, tsimsian şi gitksan). În alte părţi, procentajul variază de la 28% în Birmania, 15% în Statele Unite (pentru populaţia din afara triburilor) şi 13% în Thailanda, până la 9% în Sri Lanka şi 3% în India. De ce oare ?

Profesorul Stevenson ne dă următoarea explicaţie :

> Atunci când intervievez subiecţi din ţările în care apar cazuri de alternanţă sexuală, mi se răspunde că este posibil ca sexul unei persoane să se schimbe de la o viaţă la alta ; dar atunci când intervievez subiecţi din ţări în care astfel de cazuri nu apar, mi se răspunde că este imposibil [...]. Cu o singură excepţie, în toate culturile unde apar situaţiile de alternanţă sexuală, cazurile de fete care îşi amintesc vieţi anterioare în care au fost băieţi sunt de trei ori mai numeroase [...] decât cele de băieţi care-şi amintesc vieţi anterioare în care au fost fete. Din moment ce acest raport asimetric apare în mod sistematic, l-am putea considera o caracteristică „universală" a cazurilor de reîncarnare, deşi ea nu se regăseşte decât în culturile unde sunt atestate situaţii de alternanţă sexuală.

Capitolul 15

Victime de război

Amanta nazistului

Suedeza Lena-Marie Broman a încercat, în faţa unui public din Norvegia, să găsească vorbele potrivite pentru a descrie ororile vieţii anterioare de care îşi aducea aminte. Cu vocea gâtuită de emoţie, ea a vorbit despre atracţia pe care o resimţise dintotdeauna pentru Viena, precum şi despre puternicul impact pe care l-a avut asupra ei primul film despre al doilea război mondial pe care l-a vizionat când avea paisprezece ani: „Am fost copleşită de o senzaţie îngrozitoare; aproape că am leşinat".

Era însă repulsia pe care o simţim cu toţii faţă de atrocităţile războiului, sau tulburarea femeii se datora unei traume foarte vechi? Lena-Marie Broman nu avea să afle răspunsul la această întrebare decât în 1989, când ea şi soţul ei mergeau cu maşina pe o şosea din Suedia. Liniştea călătoriei lor a fost spulberată în momentul în care au trecut pe lângă o cazarmă, iar Lena-Marie a spus imediat: „Aici este!".

Nedumerit, soţul a întrebat-o ce vrea să spună – dar Lena-Marie nu a putut da nici un răspuns. Dintr-o dată, femeia a fost absorbită de un vârtej de străfulgerări din viaţa ei anterioară.

Mai târziu, avea să-mi povestească:

> Am simţit cum intru într-un tunel întunecos şi a fost îngrozitor. Am văzut imagini cu mine într-un vehicul al Crucii Roşii şi am înţeles că murisem într-un lagăr de concentrare. Întâi am crezut că este vorba de Dachau, dar apoi am aflat că era Buchenwald. Ştiam că am avut doi copii pe care-i pierdusem [...]. După ce am mai mers cam 100 de metri cu maşina, am scos din poşetă o oglinjoară, deoarece plângeam atât de rău încât mi se întinsese machiajul pe faţă şi voiam să mă aranjez, să-mi dau cu fard pe obraji. Uitându-mă însă în oglindă, am văzut deodată o cicatrice adâncă, albă, aici pe obraz.

Ulterior, femeia a consultat un psihoterapeut pe nume Carl, care a ajutat-o să ajungă prin regresie în viaţa anterioară şi să-şi amintească unele evenimente ce ieşiseră la iveală cu prilejul acelei experienţe izbitoare. Apoi, Lena-Marie a mers la un anestezist pe nume Göran Grip, care a ajutat-o să-şi accepte existenţa anterioară. Treptat, prin hipnoză, au reconstituit povestea dureroasei vieţi a unei evreice pe nume Anna-Marie Kellerman, al cărei soţ era muzician şi care avea doi copii – Naima şi Heinz. Dar Anna-Marie era şi amanta comandantului Koch, de la Buchenwald. Pe măsură ce atrocităţile comise de nazişti sporeau, femeia şi-a pierdut fiul şi fiica, având de suferit ea însăşi din cauza germanilor.

În una dintre vizitele ei la Viena, Lena-Marie a reuşit chiar să identifice apartamentul în care locuise la un moment dat şi a făcut o schiţă a magazinului tatălui ei, magazin pe care l-a şi găsit în cele din urmă. Dar poate fi acest lucru o dovadă?

„De fapt, n-am căutat dovezi concrete", mi-a spus Göran Grip după ce el şi Lena-Marie au ieşit de la conferinţa organizată pe tema reîncarnării. „Am căutat evenimente trăite şi confirmarea lor, pentru că acestea sunt mai importante atât pentru mine, cât şi pentru Lena-Marie. Nici eu şi nici ea nu avem nevoie de dovezi concrete, deşi am găsit câteva." Ceea ce contează pentru ei este schimbarea care s-a petrecut cu Lena-Marie după ce aceste amintiri au ieşit la suprafaţă.

Lena-Marie ne declară acum :

> Când eram mică, acasă, simţeam că nu-mi găsesc locul în familia mea : mă simţeam o victimă – şi încă mai am probleme de genul ăsta. Întreaga mea viaţă a fost afectată încă de la bun început de acest sentiment. Am fost o victimă în multe privinţe... dar s-a terminat. Am murit simţindu-mă vinovată faţă de copiii şi de soţul meu. Acum însă ştiu cum să procedez. Timpul vindecă toate rănile.

Dacă ceea ce a trăit Lena-Marie Broman a fost într-adevăr rezultatul vieţii ei anterioare, în care ea a fost o victimă a nazismului, gândiţi-vă câţi alţii ca ea – milioane de oameni exterminaţi în Holocaust – se vor fi născut cu cicatrice psihologice lăsate de acea teribilă experienţă. Acest lucru a fost confirmat de o altă persoană care a luat cuvântul la conferinţa din Norvegia, şi anume rabinul Yonassan Gershom, un om inimos şi jovial, a cărui carte *Beyond the Ashes* [*Dincolo de cenuşă*] a adus în dezbaterea pe tema reîncarnării idei şi noţiuni noi, unele cu caracter polemic.

Misticismul iudaic și Cabbala

Înainte de a ne opri asupra ideilor rabinului Gershom, iată cum explică acesta de ce pe el, ca evreu, nu-l deranjează credinţa în reîncarnare :

> Mulţi oameni ignoră că, în misticismul iudaic, există învăţături despre reîncarnare. În ebraică, cuvântul echivalent este *gilgal*, care are aceeaşi rădăcină ca termenul „cerc" : se referă la ideea de ciclu. Aşa că, din punct de vedere lingvistic, conceptul este asemănător cu acela de roată karmică. Într-o oarecare măsură, această învăţătură a ocupat o poziţie relativ centrală în istoria noastră ; în Evul Mediu, de exemplu, se spune că majoritatea evreilor din Spania musulmană, din Africa de Nord, din Iran şi din Irak – cunoscuţi astăzi sub numele de sefarzi – au fost adepţi ai credinţei în reîncarnare. Chiar şi în momentul de faţă, în secolul XX, evreii hasidiţi, adică evreii

mistici din Europa de Est, de unde provin şi eu, cred în reîncarnare. Există deci învăţături iudaice despre reîncarnare, dar publicul larg nu ştie acest lucru.

Născut în California şi crescut în Philadelphia, rabinul Gershom nici nu citise literatură de specialitate despre reîncarnare, nici nu experimentase regresia în trecut, când a întâlnit pentru prima oară o persoană care părea să fie o victimă reîncarnată a Holocaustului. În timpul unor conferinţe de la Minneapolis despre misticismul iudaic, rabinul Gershom a observat în sală o scandinavă blondă şi atrăgătoare pe care, în cele din urmă, a invitat-o la şedinţele săptămânale de studiu în grup, pe care le ţinea la el acasă.

Într-o seară a fost viscol, aşa că rabinul a anulat şedinţa, dat fiind că drumurile aveau să fie acoperite de polei. Dar blonda scandinavă nu locuia departe şi nici n-a primit mesajul în legătură cu suspendarea şedinţei. Aşa că, atunci când femeia a apărut la uşa lui, rabinul Gershom i-a spus: „Dacă tot ai venit, poftim înăuntru, să bei o cafea, să te încălzeşti, să stăm de vorbă, să mâncăm ceva".

S-au aşezat la o cafea, iar rabinul a întrebat-o pe musafira lui despre ce vrea să vorbească. Spre mirarea lui, femeia a răspuns: „Despre Holocaust". Din mărturisirile femeii a reieşit că sora ei, lucrând la un proiect de cercetare despre Holocaust pentru un curs universitar, îi tot spunea: „Hai să-ţi citesc materialul ăsta". Ceea ce a aflat a îngrozit-o, aşa că voia să vorbească despre asta, dar nu reuşea. Încă din copilărie, i-a spus ea rabinului, îi fusese extrem de teamă ori de câte ori cineva amintea de nazism sau de Holocaust şi, la nivel raţional, nu înţelegea de ce, din moment ce fusese crescută în Minnesota, într-un orăşel din inima preriei, unde nu era nici urmă de nazişti sau de evrei.

Pe măsură ce femeia încerca să-i explice rabinului fobiile ei aparent iraţionale, el trăia o experienţă foarte neobişnuită. Înainte să-mi povestească mie despre ea, îi venea greu să refacă scena:

Ţin foarte mult să precizez aici un lucru, şi anume că, în tradiţia iudaică, noi nu ne „relatăm" experienţele spirituale. În tradiţia noastră există foarte puţine scrieri de tipul „Viziunea pe care am avut-o". Şi nu pentru că noi n-am avea astfel de experienţe, ci pentru că se consideră o dovadă de narcisism să afirmi sus şi tare că ai avut viziuni, vise sau să pretinzi că eşti profet [...]. Îţi spun acest lucru pentru că, povestindu-ţi ce mi s-a întâmplat, voi încălca un soi de tabu cultural.

În timp ce stăteam la masă în faţa ei, am văzut cum peste chipul ei se suprapune o altă faţă, ca în fotografiile cu dublă expunere. Dar ambele erau feţe vii – nu ca într-o fotografie statică, ci ca şi cum ai fi privit două filme suprapuse. Figura ei era aceea a unei femei tinere şi frumoase, cu tenul alb, cu nişte ochi albaştri minunaţi şi păr lung şi blond, frumos machiată şi la fel de atrăgătoare ca un manechin de pe coperta unei reviste de modă. Dar deasupra acelui chip era figura unei femei slabe, emaciate, flămânde, îndurerate, rase în cap şi cu ochii înfundaţi în orbite, care semăna cu o victimă a lagărelor de concentrare. Gurile lor se mişcau simultan şi, în acest timp, mi-a venit în minte o melodie pe care am recunoscut-o imediat. Este o melodie care aparţine misticismului iudaic, nu foarte cunoscută – adică nu ca şi cum ai fi auzit *Yankee Doodle* –, şi pe care femeia mai mult ca sigur nu o mai auzise până atunci.

Aşa că i-am zis: „Uite, poate că o să ţi se pară ciudat, dar am impresia că am descoperit ceva. Aş vrea să încerc ceva. O să fredonez o melodie ca să văd dacă o recunoşti". Ea a fost de acord, aşa că am fredonat melodia, care sună cam aşa...

Cu vocea lui profundă, puternică, rabinul a început să cânte o melodie care, astăzi, este mult mai cunoscută în întreaga lume decât era la momentul experimentului relatat. Cântecul face parte din tradiţia hasidiţilor din Breslau, iar cuvintele lui sunt din Maimonide: „Cred cu tărie în venirea lui Mesia, şi deşi voi avea de aşteptat, tot cred că va veni [...]".

Rabinul Gershom continuă:

Nu se ştie exact cum a apărut acest cântec, dar se ştie că unii evrei din lagărele de concentrare au început să-l cânte ca pe un imn al

credinţei. Astăzi este cunoscut ca „imnul lagărelor” şi se spune că hasidiţii din Breslau l-au cântat în semn de sfidare când au intrat în camerele de gazare, ştiind că merg la moarte.

Melodia a fost cântată şi atunci când papa Ioan Paul al II-lea a vizitat sinagoga din Roma la sfârşitul anilor ’80 şi a fost de asemenea preluată de Steven Spielberg în remarcabilul său film despre Holocaust, *Lista lui Schindler*. Ambele evenimente au avut loc *după* întâlnirea rabinului Gershom cu vizitatoarea lui blondă.

Auzind cântecul, femeia a scos un strigăt de durere, a început să se legene înainte şi înapoi. Rabinul îşi continuă astfel relatarea :

A izbucnit în lacrimi, a început să plângă în hohote şi să descrie scene din lagărul de concentrare unde spunea că a murit. A fost un catharsis, am vorbit îndelung despre ceea ce văzuse şi trăise. A început să descrie ceea ce vedea. Nu era deloc o trăire cerebrală, ci devenise isterică. Ţipa şi plângea, aproape în transă, uitându-se în gol şi urlând [...]. Era ca şi cum totul s-ar fi întâmplat chiar în momentul acela, încât i-am zis : „Eşti în siguranţă, este în regulă. Spune-mi ce vezi. Imaginează-ţi că este un film”. Încercam astfel să-i deturnez atenţia de la experienţa fizică la ceea ce vedea. Era atâta durere şi suferinţă fizică, încât, dacă le trăieşti ca şi cum s-ar întâmpla, poate fi înspăimântător.

În cele din urmă, femeia a reuşit să se detaşeze şi a descris mai obiectiv ceea ce vedea şi simţea. Acesta, spune rabinul Gershom, a fost începutul procesului de vindecare ce i-a permis să scape de „fobia de nazişti”.

Dar acesta nu a fost decât primul din cele peste două sute de cazuri pe care le-a întâlnit rabinul Gershom şi despre care vorbeşte în cartea lui (între timp, a mai descoperit multe altele). Pentru că multe dintre ele se referă la modul în care au murit evreii, lectura lucrării nu este întotdeauna plăcută – dar rabinul Gershom afirmă că acest lucru este nu numai justificat, ci şi necesar :

Nu stărui asupra acestor amănunte dintr-un soi de înclinaţie morbidă, ci pentru a arăta că faimoasa formulă „şase milioane de evrei morţi în camerele de gazare" nu reflectă deloc multiplele mijloace prin care au fost ucişi evreii. Şi nici nu ţine cont de zecile de mii de evrei care au murit prin înfometare, muncă excesivă, de boli, prin sinucidere sau în marşuri forţate. Mulţi evrei au fost împuşcaţi, înjunghiaţi, violaţi, spânzuraţi, înecaţi, spintecaţi, legaţi de maşini şi târâţi pe jos, arşi, îngropaţi de vii sau omorâţi în experienţe medicale. Nu putem fi decât îngroziţi de imaginaţia diabolică a detaşamentelor naziste ale morţii, care, după cât se pare, n-au dus niciodată lipsă de imaginaţie în a-şi tortura victimele.

Își păstrează sufletele identitatea culturală?

Două treimi dintre persoanele pe care rabinul Gershom le identificase, la începutul cercetării sale, ca foste victime ale naziştilor se reîncarnaseră ca neevrei, iar câţiva ziarişti au făcut, pornind de la această statistică, speculaţii deplasate, ceea ce l-a deranjat pe rabin:

Unii îşi închipuie că, dacă cei care au fost evrei nu se mai reîncarnează tot în evrei, rezultă că evreii nu au nici un fel de identitate culturală care să se transmită de-a lungul secolelor. Această atitudine este aproape o formă de antisemitism. Trebuie să subliniez că nu numai evreii, ci şi multe populaţii tribale au convingerea că sufletul se va reîntrupa în acelaşi sat, neam sau cultură.

Rabinul Gershom subliniază, de asemenea, că eşantionul de populaţie pe baza căruia şi-a scris el cartea provenea în mare parte dintr-o zonă a Americii în care numărul evreilor era foarte redus. De la publicarea cărţii, spune el, „am întâlnit sute de oameni care au fost evrei în timpul Holocaustului şi sunt evrei şi în viaţa actuală. Aşa că cifrele date de mine trebuie revizuite".

Rabinul admite însă că nu este de mirare ca anumiţi evrei ucişi de nazişti, ştiind că au fost omorâţi tocmai din cauza trăsăturilor lor evreieşti, să moştenească din viaţa lor anterioară teama de a avea părul negru sau alte caracteristici rasiale distinctive.

Rabinul Gershom a publicat o continuare a cărţii, intitulată *From Ashes to Healing* [*De la cenuşă la vindecare*] şi care conţine „cincisprezece poveşti adevărate" despre întâlniri mistice cu Holocaustul. Printre acestea se numără şi cea a Lenei-Marie Broman, istorisită mai pe larg decât ar fi putut-o face la conferinţa din Norvegia, la care am participat şi eu. Acolo, Lena-Marie Broman povesteşte că, mergând la psihoterapeutul pe nume Carl, şi-a dat curând seama că acela era chiar comandantul de lagăr care, în cele din urmă, îi trimisese la moarte pe ea şi pe copiii ei. Dar, la fel cum se întâmplase şi în viaţa anterioară, ea şi Carl au devenit iubiţi, iar acum lucrează împreună la Uppsala, în Suedia, ajutându-i şi pe alţii să se vindece.

Holocaustul și legile karmei

Atrocităţile de genul celor săvârşite de nazişti ne fac să ne punem întrebări serioase cu privire la natura karmei – aşa-numita lege spirituală a cauzei şi efectului, care se presupune că ia în calcul faptele noastre bune şi rele, de-a lungul mai multor vieţi. Holocaustul ne pune în faţa unei situaţii de tipul „ce a fost mai întâi: oul sau găina?" – deoarece, atunci când judecăm un eveniment prin prisma legii karmei, trebuie să stabilim cine este victima şi cine este călăul.

Aşa cum am văzut în capitolul 1, lordul Dowding, mareşal al Royal Air Force, a primit replica multor persoane indignate de declaraţia făcută de el la o întrunire publică: „Am motive să cred, a spus el, că cei care au semănat seminţele cruzimii

abominabile în timpul Inchiziţiei şi-au cules roadele la Belsen şi Buchenwald".

Printre cei care l-au criticat în cadrul intensei dezbateri de presă declanşate de declaraţia lui s-a numărat şi Hannen Swaffer, reputat ziarist englez şi adept convins al credinţei în viaţa de după moarte. Acesta a afirmat că, dacă lordul Dowding are dreptate, atunci

> trebuie să avem parte de acte de cruzime, pentru ca torţionarii să sufere şi ei la rândul lor. Atunci de ce să ne mai străduim să facem o lume mai bună? De ce să mai încercăm să punem capăt războaielor? De ce să mai căutăm o organizare socială ideală? Dacă Dowding are dreptate, înseamnă că suntem victimele unei imuabile legi a răzbunării, la care trebuie să ne supunem. Iar dacă el are dreptate, înseamnă că Belsen şi Buchenwald au fost create de Dumnezeu, care i-a folosit pe Hitler şi Himmler ca instrumente pentru a-şi împlini voinţa. Aproape cinci milioane de evrei au fost exterminaţi de la începutul războiului. Oare cu toţii au fost pedepsiţi pentru nelegiuri comise în vreo existenţă anterioară? Dacă este aşa, înseamnă că torţionarii evreilor au avut dreptate. Nu! Nu! Nu!

Un alt cititor, comentând ideea că naziştii înşişi vor fi torturaţi într-o viaţă viitoare, observa: „Rezultă deci că cei care au fost deja torturaţi, devenind în viaţa actuală torţionari, vor trebui torturaţi din nou de către torţionarii lor iniţiali. Ceea ce este absurd".

Rabinul Gershom rămâne, probabil, vocea raţiunii în această dezbatere despre legea karmică:

> Ce se întâmplă oare atunci când este război şi sunt ucişi simultan o mulţime de oameni, înainte de ceea ce eu aş numi capătul firesc al vieţii lor? Sunt oameni care mor la o vârstă foarte fragedă. Mor în bombardamente. Mor pe câmpul de luptă. Iar când se întâmplă una ca asta, cred că lucrurile se cam încâlcesc [...]. Războiul tulbură, într-un fel, întregul proces karmic şi, de aceea, eu cred că unii oameni, murind prematur, lasă în urmă treburi nerezolvate. Ei simt că trebuie să se întoarcă pe pământ. Iar acesta este unul dintre motivele pentru care unii evrei nu s-au mai reîncarnat tot în evrei. Pe de altă

parte, nici nu existau destule trupuri în care aceştia să se reîncarneze : nu existau şase milioane de evreice gravide, aşa că au profitat de primul embrion disponibil, indiferent de identitatea lui culturală sau de familia din care provenea şi s-au întors cât de repede au putut.

Pilotul german renăscut în Scoția

Din câte ştiu, nu există nici un lider nazist care să se fi născut din nou. Sau poate că s-a reîncarnat în vreun loc sigur din America de Sud. Ştiu însă că există un pilot german care a murit la bordul unui avion Dornier şi s-a reîntrupat în Scoţia... înrolându-se ulterior în RAF.

Ken Llewelyn, care a intrat în RAF în anii '60 şi s-a instruit ca pilot, a trebuit să renunţe când şi-a dat seama că îi este frică să zboare la altitudini mari. El a emigrat în Australia, unde a devenit ofiţer însărcinat cu relaţiile publice în cadrul Royal Australian Air Force. De la o femeie medium, Ken a aflat o informaţie surprinzătoare prin care se explica fobia lui de înălţime. Femeia i-a spus lui Ken că fusese pilot în Luftwaffe şi că avionul lui fusese doborât deasupra Angliei. Curând după aceea, în timpul unei vizite în Anglia, Ken a vizitat Colegiul Arthur Findlay, un centru spiritist de la Stansted, în Essex, unde a primit şi alte mesaje mediumnice despre presupusa lui viaţă anterioară. A aflat, printre altele, că în timpul impactului fusese decapitat şi că va mai primi informaţii în acest sens de la o rudă.

Ken s-a dus apoi la Newport, în Ţara Galilor, unde unchiul lui i-a spus că prin 1942, în timp ce era într-o misiune de patrulare la Sheringham, prin smârcurile din Norfolk, „a găsit într-adevăr trupul decapitat al unui pilot de Dornier, care purta însemnele Luftwaffe". Informaţia i-a permis lui Ken Llewelyn să-l identifice pe pilot în persoana lui Friedrich Wilhelm Dorflinger. Şi a aflat

mai multe despre prăbuşirea avionului atunci când, supus regresiei hipnotice, a retrăit clipele în care sistemul de comandă s-a blocat, unul dintre motoare a luat foc, iar el a ordonat echipajului să se salveze.

Sfârşitul incredibil al acestei căutări de opt ani s-a produs în momentul în care Ken a dat de urma lui Helmut Scrypezak – copilotul din viaţa anterioară a lui Ken şi singurul supravieţuitor al prăbuşirii –, iar cei doi s-au regăsit. În cartea sa, intitulată *Flight Into the Ages* [*Zbor în trecut*], Ken povesteşte că, la sfârşitul întâlnirii, „ne-am aruncat amândoi unul în braţele celuilalt, cu ochii în lacrimi".

Capitolul 16

„Mă voi întoarce”

Preotul reîntrupat

În timp ce era singură acasă, brazilianca Dona Marine a fost şocată să audă o voce de bărbat care o striga pe nume, în timp ce perdelele se mişcau într-un mod ciudat. Femeia era convinsă că ambele fenomene erau paranormale. Era de asemenea convinsă că recunoscuse vocea. Era vocea părintelui Jonathan, care fusese capelan la şcoala ei, cu mulţi ani în urmă, şi de care o legase o strânsă prietenie, complet inocentă, ce continuase şi după ce ea terminase şcoala şi se măritase. Această prietenie se încheiase doar atunci când preotul se mutase în alt oraş, iar Dona adusese pe lume mai mulţi copii. Dar de ce oare, în 1972, după atâţia ani de când nu se mai văzuseră, Dona Marine auzise dintr-o dată vocea lui?

Ceea ce femeia nu putea şti pe căi naturale era faptul că, în ziua aceea, la 800 km depărtare, în oraşul Belo Horizonte, părintele Jonathan fusese victima unui grav accident de circulaţie şi se afla la spital, în comă, stare din care nu avea să-şi mai revină. În noaptea aceea, preotul i-a apărut în vis Donei Marine, strigând-o pe nume şi întinzându-şi braţele spre ea.

Care să fi fost semnificaţia acelui vis? Nu după multă vreme, postul de radio local a difuzat ştirea despre moartea într-un accident de maşină a cunoscutului preot în vârstă de 47 de ani. La

aflarea veştii, Dona s-a întristat, desigur, rămânând nedumerită că strania ei experienţă şi visul din timpul nopţii coinciseseră cu moartea preotului. Curând însă, nu s-a mai gândit la acest lucru, preocupată fiind de probleme mai lumeşti.

În 1980, familia a sporit cu naşterea unui nou copil : un băiat care a primit numele de Kilden. Dona Marine i-a dat copilului şi un al doilea nume – Alexandre –, numele cu care i se adresa ea părintelui Jonathan când vorbeau între patru ochi. Primii ani din viaţa copilului au fost relativ normali, cu excepţia faptului că părea să aibă vise agitate, însoţite de mici efecte de tip „poltergeist". Ulterior însă, când abia împlinise doi ani, copilul a început să spună lucruri ciudate, care o îngrijorau pe mama lui.

Totul a început când Dona, spunându-i pe nume, a primit următorul răspuns : „Nu sunt Kilden, prostuţo. Sunt Alexandre ! ". Dona Marine a crezut că este vorba de o simplă preferinţă a lui pentru al doilea nume. Curând însă şi-a dat seama că era mai mult decât atât, deoarece băieţelul a adăugat : „Sunt preotul. Sunt Alexandre ! ".

La scurt timp după ce copilul a împlinit trei ani, mama l-a întrebat, în timp ce-i făcea baie, de unde vine – aşa cum se amuzase să-i întrebe pe toţi copiii ei de-a lungul anilor. „Unde l-a găsit mămica pe băieţelul ei ? ", l-a descusut ea.

Kilden a răspuns imediat şi fără ezitare : „Eram pe scuterul meu, când a dat peste mine un camion. Am căzut, m-am lovit la cap şi am murit. M-am dus până jos, în adâncuri... iar acum m-ai regăsit sub alt chip".

Dona Marine a încercat să-şi ascundă uimirea.

„Şi când s-au întâmplat toate astea ? ", a întrebat ea.

„Când eram *Padre*", a răspuns el fără să şovăie.

Dovedind o remarcabilă stăpânire de sine şi înţelegând exigenţele ştiinţei, Dona Marine a luat copilul, încă ud, şi l-a aşezat

iute pe pat, apoi s-a dus să noteze întocmai spusele lui, cât încă îi erau proaspete în minte.

Toate acestea s-au petrecut la opt ani de la moartea părintelui Jonathan. Dar Dona Marine s-a mirat să-l audă pe Kilden vorbind de un scuter : în ştirile de la radio se spusese că moartea părintelui Jonathan se datorase unui accident rutier. Dona Marine s-a dus să verifice la poliţie, unde i s-a dat să citească raportul complet asupra accidentului, care demonstra că preotul se afla, într-adevăr, pe scuter în momentul acela.

Treptat, copilul a dezvăluit şi alte lucruri din amintirile de pe vremea când trăise în persoana părintelui Jonathan. El a recunoscut, fără să-i arate nimeni, fotografii cu şcoala mamei lui, arătând spre poză şi zicând (ca şi cum ar fi fost părintele Jonathan) : „Eu eram aici, iar mami era acolo”. În plus, când a auzit un cântec care îi plăcea foarte mult preotului, băiatul a izbucnit în lacrimi. De asemenea, a recunoscut numele a două persoane despre care a pomenit mama lui. Vorbea adeseori despre „Când eram mare”. Copilul avea multe amintiri referitoare la cauza morţii lui din viaţa anterioară. Kilden a dat semne de panică atunci când a auzit pentru prima oară sirena unei ambulanţe, iar în timpul unei discuţii în familie, destul de morbide, despre cum este mai bine să mori, a spus că cel mai rău este să mori în accident. Şi zicând aceasta, şi-a întins mâinile ca şi cum ar fi apucat ghidonul unei motociclete.

La vârsta de treisprezece ani, Kilden mai avea încă amintiri din viaţa anterioară şi a putut descrie felul în care a ieşit din trup ; relatarea lui este incredibil de asemănătoare cu numeroasele mărturii ale celor care au trecut prin moarte clinică. Auzindu-i pe părinţii lui, care vorbeau despre ce va fi simţit un prieten al lor ucis într-un accident de maşină, Kilden a intervenit :

> Se întâmplă în felul următor : cel care a fost accidentat este adus la spital, într-o cameră plină cu aparate pe care doctorii le pun în

> funcţiune. Îţi conectează aparatele la creier şi la inimă şi încearcă să-ţi salveze viaţa. Apoi, tu te ridici din trup, te retragi într-un colţ al tavanului şi te uiţi cum medicii se luptă să te salveze. După aceea, în peretele de lângă mine [*sic !*] apare o gaură mare, ca un tunel, care încearcă să mă absoarbă...

„Pe tine sau pe cel accidentat ? ", l-a întrebat mama lui, observând trecerea bruscă la persoana întâi. Copilul a părut încurcat :

„Păi, cred că eu eram. Mi-am văzut corpul şi i-am văzut pe medici încercând să mă salveze".

Cei de faţă s-au întrebat dacă nu cumva Kilden povesteşte vreun documentar despre moartea clinică, pe care-l văzuse, dar băiatul a spus că nu era nici vorbă de aşa ceva :

> Când eşti absorbit prin gaura aceea şi tras prin tunel, vezi la capătul lui o lumină puternică. Lumina era atât de intensă, încât a trebuit să întorc privirea. Era o lumină foarte puternică, iar tunelul s-a închis în spatele ei. În acelaşi timp, medicii mută ecranul unui aparat care s-a oprit. Toate aparatele s-au oprit [...].

Un vecin al Donei Marine i-a scris lui Hernani Guimarães Andrade, cel mai mare cercetător brazilian din domeniul parapsihologiei, fondator al Institutului Brazilian de Cercetări Psihobiofizice, şi i-a povestit despre ceea ce părea a fi un caz dovedit de reîncarnare. Întâmplător, Andrade se numără printre corespondenţii internaţionali ai revistei mele. În urma scrisorii primite, Andrade i-a cerut Donei Marine mai multe detalii despre acest caz şi a fost atât de impresionat de relatarea completă pe care i-a transmis-o femeia, încât s-a urcat imediat în maşină şi a parcurs 800 de kilometri, până acasă la ea, unde a intervievat-o. Andrade, care a studiat în Brazilia 75 de cazuri de reîncarnare, consideră că povestea lui Kilden este cea mai convingătoare dintre toate – de aceea a şi scris o carte despre ea, *Renasceu por amor* [*Renăscut din dragoste*], disponibilă însă doar în portugheză.

Scriitorul Guy Lyon Playfair, care ştie portugheza, a făcut o recenzie a acestei cărţi pentru *Reincarnation International Magazine*, aducând un omagiu probităţii dovedite de Dona Marine, principala martoră a cazului, care a refuzat orice formă de recompensă materială şi care a insistat, pentru a-şi proteja familia, ca pentru toate persoanele implicate să fie folosite pseudonime. Playfair, care i-a adus laude şi lui Andrade pentru riguroasele lui metode de cercetare, a evocat studiile acestuia în propriile lui cărţi, *The Flying Cow* [*Vaca zburătoare*] şi *The Indefinite Boundary* [*Hotarul neştiut*].

Playfair conchide :

> Rareori mi-a fost dat să găsesc un caz atât de convingător în domeniul parapsihologiei, ca acela descris în această carte captivantă şi neobişnuită ; este deopotrivă o fascinantă poveste cu dimensiune umană şi un remarcabil exemplu de cercetare ştiinţifică.

„Vise premonitorii”

Visul atât de clar avut de Dona Marine în ziua morţii părintelui Jonathan ar putea fi interpretat ca un gest prin care acesta îşi anunţa intenţia de a se întoarce la ea sau de a relua legătura cu ea, ceea ce a şi făcut, reîncarnându-se în fiul ei. Acest lucru poate părea neverosimil, dar visele şi alte tipuri de predicţii sunt extrem de frecvente în cazurile de reîncarnare. În anumite culturi există chiar credinţa în aşa-numitele „vise premonitorii”, în care persoana se arată pentru a-şi face cunoscută dorinţa de a se reîntrupa.

Soţul renăscut

Un astfel de exemplu este acela al unui tânăr din India care a murit de holeră la vârsta de 19 ani, când soţia lui era însărcinată în luna a doua. Curând după ce a murit, Mamd Nandan Sayay i s-a arătat soţiei lui în vis şi i-a spus că se va naşte din nou ca fiu

al ei. O dovadă va fi, a mai spus el, că va avea o cicatrice pe cap şi va refuza să sugă la sânul mamei lui. Aşa cum i se prevestise, femeia a născut un băiat care prezenta o cicatrice de vreo 2 cm în zona occipitală şi nu voia să sugă la pieptul mamei sale. O altă confirmare s-a produs atunci când băiatul avea cinci ani. Destul de nedumerit de situaţia în care se afla, el i-a mărturisit mamei lui că era soţul ei şi că bunicii îi erau părinţi.

Fiul renăscut

Doi soţi englezi care şi-a pierdut primul copil pe vremea când locuiau în Malacca erau convinşi că acesta se născuse din nou în familia lor. Mama, care s-a dus acolo ca soţie a unui inginer, l-a născut pe Philip Pryce Smith în octombrie 1920, dar copilul a murit de dizenterie, la o lună după ce împlinise cinci ani. Pentru a o ajuta să depăşească pierderea suferită, tatăl şi-a trimis soţia îndurerată într-o croazieră în Birmania, iar ea şi-a petrecut cea mai mare parte a timpului plângând şi rugându-se. Apoi a avut un vis în care Philip o lua de gât şi îi spunea: „Mă voi întoarce la tine, mămico". La paisprezece săptămâni de la moartea lui Philip, femeia a mai avut un vis în care băiatul promitea că se va întoarce „la două luni după Crăciun". În februarie 1927, mama lui Philip a născut un băiat pe care nu este de mirare că l-a botezat tot Philip. Iar pe mormântul celui dintâi a fost pusă o piatră pe care erau gravate următoarele cuvinte: „Întru slava lui Dumnezeu şi amintirea preţioasă a fiului nostru drag, Philip Pryce Smith, născut pe 22 octombrie 1920, mort pe 22 noiembrie 1925, renăscut pe 23 februarie 1927. «Nebănuite căi alege Domnul/ Minunile spre-a şi le săvârşi»[*]".

---

* „God moves in a mysterious way/ His wonders to perform" – primele versuri dintr-un poem religios aparţinând autorului englez William Cowper (1731-1800) (n.t.).

Reîncarnarea victimei unui asasinat

Nu a existat nici un vis premonitoriu care să-i avertizeze pe părinţii lui Malik Unlutaskiran că fiul lor va fi reîncarnarea altcuiva. Dar, la două zile după naşterea lui în localitatea Adana din Turcia, mama lui a avut un vis foarte intens, în care nou-născutul ei insista să i se schimbe numele din Malik în Necip. Părinţii lui i-ar fi îndeplinit dorinţa dacă în familie nu ar fi existat deja un Necip – or, potrivit unei superstiţii locale, o asemenea repetiţie ar fi adus ghinion. Aşa că nu i-au schimbat numele în Necip, ci în Necati.

De îndată ce a învăţat să vorbească, Necati a început să povestească întâmplări din viaţa lui anterioară, folosind termeni, cuvinte şi nume necunoscute celor din familia lui. Apoi a relatat o agresiune în urma căreia persoana în care fusese întrupat, Necip Budak, murise. În viaţa lui precedentă, Necati fusese însurat cu o anume Zehra şi avusese mai mulţi copii. Dar se certase din cauza unor fleacuri cu cel mai bun prieten al lui, Ahmed Renkli, iar în cursul disputei se alesese cu câteva tăieturi de cuţit. Căzuse la podea, într-o baltă de sânge, şi murise.

Multe dintre aceste afirmaţii s-au confirmat mai târziu, iar atunci când Necati a fost dus acasă la Necip Budak, el şi-a recunoscut văduva şi copiii, zicându-le pe nume – cu excepţia fetiţei celei mai mici, care se născuse după moartea lui. Necati a arătat chiar şi o cicatrice de pe coapsa văduvei lui, unde a spus că el o tăiase cu cuţitul odată, când se certaseră.

Fiica reîncarnată

Nu toate premoniţiile legate de reîncarnare apar în vis. De exemplu, în august 1905, soţia căpitanului Florindo Batista a avut o viziune în stare de veghe în care i s-a arătat fiica ei, Blanche, moartă cu trei ani în urmă. „Mămico, am să mă întorc", i-a spus ea. La vremea aceea, doamna Batista era însărcinată în luna a doua. Când a născut o nouă fetiţă, i-a dat tot numele de Blanche. În timpul scurtei ei existenţe, prima Blanche avusese o dădacă elveţiană, pe nume Maria, care obişnuia să-i cânte un cântec de leagăn francez. După moartea fetiţei, cântecul fusese interzis în casă, din cauza amintirilor dureroase pe care le trezea – dar cea de-a doua Blanche a început dintr-o dată să-l cânte... cu accent franţuzesc. Când mama ei a întrebat-o de unde îl ştia, fetiţa a răspuns: „Din capul meu".

Femeia „stearpă" care a născut două gemene

Un caz similar cu cel de mai sus este acela al fiicei lui Carmelo Samona, un medic din Palermo, Sicilia. Alexandrina Samona murise de meningită pe 15 martie 1910 şi, ca urmare a unei sarcini pierdute anterior şi a unei operaţii, se credea că doamna Samona nu va mai putea face copii. Dar, la trei zile după ce murise, la vârsta de cinci ani, Alexandrina i s-a arătat mamei ei în vis şi i-a spus să nu mai ţină doliu. „N-am plecat de lângă tine pentru totdeauna", a spus ea. „O să mă întorc." Acest vis a tulburat-o pe mama fetiţei, mai ales că s-a repetat după trei zile, când a fost însoţit de un fenomen ciudat: trei bătăi puternice în uşa de la sufragerie, unde nu era nimeni.

Prietenii au îndemnat-o pe doamna Samona să meargă la o şedinţă de spiritism, unde femeia a primit, se pare, nişte mesaje de la fiica ei decedată, în care aceasta îşi confirma intenţia de a se naşte din nou înainte de Crăciun şi spunea că ea fusese cea care bătuse în uşă. În plus, copilul i-a spus doamnei Samona: „Mai este un copil în tine”, sugerând astfel că mai exista un spirit care plănuia să se nască în acelaşi timp cu ea, în chip de soră. Toate acestea s-au întâmplat pe vremea când doamna Samona credea că nu va mai putea face copii niciodată – şi, prin urmare, a considerat că ceea ce i se întâmpla era fie rezultatul unei escrocherii, fie expresia unui delir. În plus, dată fiind starea ei de sănătate foarte fragilă, care făcea problematică o eventuală sarcină, părea puţin probabil ca ea să mai nască un copil – şi cu atât mai puţin gemeni, neexistând de altfel nici un precedent în familie.

Cu toate acestea, pe 22 noiembrie 1910, doamna Samona a născut două fetiţe gemene, pe care le-a botezat Alexandrina şi Maria-Pace. În plus, cea de-a doua Alexandrina prezenta asemănări clare cu sora ei decedată, printre care o dilataţie a vaselor de sânge de la ochiul stâng (hiperemie), precum şi o excrescenţă în spatele urechii drepte. Doctorul Samona a consemnat în detaliu toate asemănările dintre cele două Alexandrine, cel mai uimitor aspect fiind legat de amintirile celei de-a doua Alexandrine despre viaţa ei anterioară. Merită să amintim aici relatarea lui despre o anumită întâmplare petrecută pe vremea când a doua Alexandrina avea zece ani:

> Acum doi ani, vorbeam cu fetele noastre gemene, propunându-le să facem o excursie la Monreale, [unde] există una dintre cele mai frumoase biserici normande. Soţia mea le-a spus fetelor: „La Monreale o să vedeţi nişte lucruri cum n-aţi mai întâlnit până acum”. Alexandrina însă a replicat: „Mamă, dar eu ştiu cum e la Monreale, am mai fost acolo”. Soţia mi-a spus că Alexandrina nu mai fusese niciodată la Monreale, dar fata a intervenit: „Ba da, am fost. Nu ţii minte că era acolo o biserică mare, care avea deasupra statuia unui bărbat cu

braţele deschise? Şi nu-ţi aminteşti că am mers acolo împreună cu o doamnă care avea coarne, şi în oraş ne-am întâlnit cu nişte preoţi mici, îmbrăcaţi în roşu?". Deodată, soţia şi-a adus aminte că ultima oară când fuseserăm la Monreale eram cu Alexandrina, cu câteva luni înainte ca ea să moară, şi că, împreună cu noi, era o cunoştinţă de-a noastră, care venise de la ţară pentru o consultaţie medicală la Palermo, deoarece îi apăruseră nişte crescături pe frunte. De asemenea, tocmai când intram în biserică, ne întâlniserăm cu un grup de tineri preoţi greci cu sutane albastre, împodobite cu roşu. Ne-am mai amintit că toate acestea o impresionaseră foarte tare pe fetiţa noastră.

Promisiuni de reîncarnare

Dar şi mai uluitoare sunt cazurile în care persoanele promit, înainte de a muri, că se vor reîncarna, sugerând astfel că noi, oamenii, putem alege întru câtva cum şi unde ne vom naşte din nou.

Cele două Marii

Maria Januaria de Oliveiro – cunoscută sub numele de Sinhaí – s-a îndrăgostit de doi bărbaţi, dar nici unul dintre ei nu a primit binecuvântarea tatălui fetei. Sinhaí a devenit depresivă, apoi s-a îmbolnăvit, timp în care i-a spus unei prietene de familie, Ida Lorenz, că este nemulţumită de viaţa ei şi că vrea să moară. A mai spus că vrea să se nască din nou ca fiică a Idei şi că va dovedi că s-a reîncarnat prin ceea ce va povesti despre viaţa ei anterioară. A murit a doua zi, la vârsta de 28 de ani, dar s-a reîncarnat, întocmai cum spusese, în familia Lorenz din Rio Grande do Sul, în Brazilia. A fost botezată Maria. Când s-a făcut mare, a început să vorbească despre viaţa ei anterioară, spunând cum a chemat-o şi dând multe alte informaţii. Tatăl ei, care era profesor, a fost foarte interesat de amintirile ei şi a consemnat că fetiţa a făcut o

sută douăzeci de declaraţii distincte, reuşind totodată să identifice multe persoane pe care Sinhaí le cunoscuse. Maria le-a spus părinţilor ei multe lucruri pe care aceştia nu le ştiau şi care au trebuit confirmate de alţii. Se pare că cei din familia Lorenz au avut parte cu vârf şi îndesat de experienţe de reîncarnare, după cum cititorii au aflat deja din capitolul 4.

Bărbatul reîncarnat ca fiu al nepoatei lui

În Alaska avem cazul lui Victor Vincent, un pescar în vârstă de etnie tlingit, care i-a spus nepoatei lui, doamna Corliss Chotkin, că, după moarte, se va reîncarna ca fiu al ei. El a mai prezis că nepoata lui îl va recunoaşte după două cicatrice rămase în urma unor mici operaţii – una lângă baza nasului, iar cealaltă pe spate – pe care se aştepta să le păstreze şi în viaţa viitoare. Cam la un an şi jumătate după moartea lui Victor, în primăvara anului 1946, femeia a născut un băieţel căruia i s-a dat numele tatălui. Corliss Chotkin junior nu numai că avea două semne din naştere exact acolo unde spusese Victor Vincent, dar, la vârsta de un an şi o lună, când mama lui încerca să-l facă să-şi repete numele, el i-a spus: „Nu ştii cine sunt? Sunt Kahkody”. Acesta era numele indian al lui Victor. Ulterior, copilul a recunoscut o serie de persoane pe care le ştia Victor Vincent şi a dat mai multe informaţii care au demonstrat autenticitatea cazului.

Bărbatul reîncarnat în propriul lui nepot

În aceeaşi parte a lumii, un caz extraordinar de asemănător cu precedentul este acela al altui pescar din Alaska, William George, care i-a spus fiului său, Reginald, că, după moarte, vrea să se reîncarneze: „Ascultă-mă cu atenţie, i-ar fi zis el. Dacă treaba asta cu reîncarnarea e adevărată – reîncarnarea în lumea asta –, o

să mă întorc şi o să fiu *eu* fiul tău". Când Reginald l-a întrebat cum îl va recunoaşte, William George i-a răspuns că va avea două aluniţe proeminente – una pe umărul stâng, cealaltă pe antebraţ –, identice cu cele din viaţa actuală. De asemenea, i-a dat fiului său un ceas, zicând: „Păstrează-l până mă întorc". La rândul lui, Reginald a încredinţat ceasul soţiei sale, Susan, iar femeia l-a pus în caseta ei cu bijuterii. Câteva zile mai târziu, William George a plecat într-o expediţie de pescuit din care nu s-a mai întors.

După aproape nouă luni, pe 5 mai 1950, Susan George a adus pe lume un fiu care prezenta două aluniţe proeminente exact în locurile prezise de bunicul lui. I s-a dat numele de William George al II-lea. Pe măsură ce creştea, copilul semăna tot mai mult cu tatăl tatălui său, unele asemănări neputând fi explicate genetic. Se purta cu sora bunicului său ca şi cum ar fi fost sora lui şi li se adresa fraţilor şi surorilor tatălui său cu „fiule" şi „fata mea". Iar odată, când s-a uitat în caseta cu bijuterii a mamei lui, a observat ceasul pe care îl lăsase spre păstrare fiului său Reginald. „Ăsta-i ceasul meu!", a spus el.

Aşa cum ni s-a relatat, o dată cu trecerea timpului, William George al II-lea s-a împăcat cu gândul că, după cât se pare, este propriul lui bunic.

Capitolul 17

Confruntaţi cu propriii lor ucigaşi

Soacra ucisă

Speriată la vederea unei femei pe care n-o mai văzuse niciodată, Sunita Singh a fugit la bunica ei spunând : „O să mă omoare din nou". Sunita era atât de înspăimântată de femeia cu pricina, încât bunica ei n-a avut încotro şi a trebuit să plece cu fetiţa de la întrunirea la care luau parte. Mai târziu, s-a dovedit că femeia de care se speriase Sunita era nora persoanei în care fata pretindea că fusese întrupată în viaţa anterioară.

Această poveste a unei victime care, după toate probabilităţile, se întâlneşte cu propriul ei ucigaş este relatată de cercetătoarea indiană dr. Satwant Pasricha în cartea sa *Claims of Reincarnation* [*Mărturii despre reîncarnare*]. Şi, poate pentru că atât de multe vieţi anterioare reamintite par să se fi încheiat violent, cartea este, indiscutabil, unică.

Sunita Singh era singurul copil al părinţilor ei şi trăia într-un sat din districtul Mainpuri, în Uttar Pradesh ; avea doar doi ani şi jumătate când bunica ei a dus-o la o întrunire dintr-un sat vecin. Pe atunci, apucase deja să le spună părinţilor ei că fusese ucisă. Dar vederea femeii pe care o acuza de crimă pare să-i fi declanşat amintirile din viaţa anterioară ; Sunita nu numai că şi-a manifestat teama că ar putea fi iarăşi ucisă, dar a şi început să ofere informaţii suplimentare despre întruparea ei precedentă.

Fosta ei noră, a declarat ea, angajase nişte *goondas* (bandiţi) care s-o omoare. Sunita a descris până şi zadarnica ei încercare de a scăpa. Cazul Sunitei Singh nu ne oferă decât şase declaraţii verificabile, dar dr. Pasricha a găsit confirmarea faptului că o femeie pe nume Ram Dulari fusese ucisă în martie 1961 într-un sat situat la vreo doi kilometri depărtare şi că, potrivit rezultatului necropsiei, femeia murise înjunghiată, exact cum afirmase Sunita. Trupul ei fusese incinerat imediat după mecropsie.

Sunita se născuse abia în 1967, la şase ani după crimă, iar părinţii ei o sfătuiseră să nu-şi mai povestească amintirile din viaţa anterioară, pentru că, după cum am aflat, se temeau să n-o piardă, dar şi pentru că erau îngrijoraţi că, dacă va mai povesti, ucigaşul ei din viaţa anterioară ar putea lovi din nou. Se pare că, de-a lungul întregii ei copilării, Sunita făcea febră ori de câte ori o vedea pe femeia pe care o acuza că i-a luat viaţa în timpul precedentei sale întrupări. De asemenea, manifesta fobie faţă de cuţite şi de întuneric.

Tânărul moștenitor dispărut

Ravi Shankar Gupta vorbea cu mult mai multă uşurinţă despre omorul căruia îi căzuse victimă. Pe la doi-trei ani, le-a povestit părinţilor săi despre viaţa lui trecută, dându-le chiar numele şi ocupaţia tatălui său, numele ucigaşilor, locul crimei şi alte amănunte despre viaţa şi moartea lui Munna Prasad, persoana care susţinea el că este. Ulterior, ori de câte ori îi vedea pe cei doi bărbaţi pe care-i indicase ca fiind ucigaşii lui, părea îngrozit.

Munna, al cărui tată, Jageshwar Prasad, era frizer la Kanauj, un oraş din districtul Chhipatti, în Uttar Pradesh, India, avea doar şase ani când a fost luat din locul în care se juca şi ucis brutal, cu un cuţit sau cu un brici. Presupuşii lui ucigaşi erau

nişte vecini – Jawahar, tot frizer, şi Chaturi, spălător de haine – care fuseseră văzuţi cu Munna în ziua în care acesta dispăruse. Ulterior, Chaturi şi-a recunoscut crima, iar capul retezat şi mutilat al băiatului, precum şi câteva dintre hainele lui au fost descoperite. După ce a fost însă acuzat oficial de crimă, Chaturi şi-a retras mărturia şi, neexistând martori, dosarul a fost închis, iar cei doi suspecţi au fost puşi în libertate.

S-a presupus că motivul crimei a fost acela de a-l lăsa fără moştenitor pe Jageshwar Prasad, pentru ca unul dintre făptaşi, rudă cu el, să-i poată moşteni averea.

Ravi Shankar Gupta s-a născut în iulie 1951, la şase luni după uciderea lui Munna, iar părinţii lui şi-au dat seama că are amintiri dintr-o viaţă anterioară atunci când băiatul a început să ceară nişte jucării despre care spunea că sunt în „casa cealaltă". Printre cei care au confirmat declaraţiile lui privitoare la o existenţă anterioară şi mai ales la crimă se număra şi învăţătorul lui, care le-a auzit înainte ca Ravi Shankar să împlinească şase ani.

În cele din urmă, vestea a ajuns la tatăl lui Munna, care a venit acasă la Gupta, spre nemulţumirea tatălui lui Ravi Shankar, care, considerând acest lucru o intruziune şi temându-se că Jageshwar Prasad ar putea încerca să-i ia fiul de lângă el, a refuzat să stea de vorbă cu vizitatorul şi nu l-a lăsat nici pe băiat s-o facă. Mai târziu însă, mama copilului a permis o întâlnire între cei doi, la care Ravi Shankar a putut povesti cu de-amănuntul crima ; relatarea lui corespundea foarte mult cu ceea ce reuşise să pună cap la cap tatăl băiatului ucis, pe baza mărturiei retractate a lui Chaturi şi a concluziilor la care ajunsese el însuşi examinând locul crimei şi cadavrul mutilat. Totuşi, tatăl lui Ravi Shankar a refuzat să coopereze, l-a bătut pe copil, interzicându-i să mai povestească despre viaţa lui anterioară, ba chiar l-a expediat departe de districtul lui timp de mai bine de un an.

De fapt, relatarea detaliată de către Ravi Shankar Gupta a uciderii lui Munna Prasad şi identificarea de către el a presupuşilor ucigaşi l-au impresionat într-atât pe tatăl lui Munna, încât acesta a vrut să redeschidă procesul împotriva celor doi făptaşi. Aceştia fuseseră puşi în libertate în urmă cu cinci ani, din lipsă de martori la crimă. Dorinţa tatălui de a i se face dreptate nu a fost însă îndeplinită, fie pentru că trecuse atâta vreme de la crimă, fie pentru că mărturia fiului său nu putea fi acceptată de tribunal. Şi în cazul lui Ravi Shankar Gupta s-a constatat o puternică – şi, date fiind împrejurările, deloc surprinzătoare – fobie faţă de frizeri. Şi, mult timp după ce amintirile despre viaţa lui ca Munna s-au şters cu totul, aşa cum se întâmplă adeseori o dată cu trecerea anilor, lui Ravi Shankar a continuat să-i fie frică de cei doi presupuşi ucigaşi, deşi nu-şi mai putea aminti de unde i se trage această frică.

Iertat, dar nu și uitat

Nu toate victimele manifestă frică. Gopal Gupta, fiul unui responsabil de benzinărie din Delhi, născut în august 1956, pare să fi adoptat o atitudine iertătoare – poate şi pentru că ucigaşul lui fusese fratele lui din viaţa anterioară.

Relatarea lui Gopal despre viaţa lui anterioară s-a revărsat sub forma unei diatribe extraordinare, la scurtă vreme după ce copilul a început să vorbească. Ai lui stăteau de vorbă cu un musafir, iar Gopal i-a adus acestuia un pahar cu apă. Când însă i s-a cerut să ia de acolo paharul folosit, Gopal a refuzat categoric, spunând: „Eu, care sunt un Sharma? Nici nu mă gândesc!". Apoi a făcut o criză de furie şi a spart câteva pahare.

Familia Gupta aparţinea subcastei brahmane Bania, care este inferioară subcastei Sharma. De ce credea Gopal că ar fi un

Sharma şi ce anume declanşase la el un comportament atât de necuviincios? Părinţii l-au luat la întrebări. Şi, spre uimirea lor, copilul a dat un răspuns lung şi amănunţit.

Le-a spus că mai are un tată la Mathura, şi doi fraţi, dintre care unul îl împuşcase pe el. Fusese proprietarul unei companii producătoare de medicamente, căreia i-a precizat chiar numele, Sukh Shancharak. În viaţa pe care o descria, avusese o casă mare, cu mulţi servitori care luau de la masă paharele sau tacâmurile folosite. Mai spunea că se certase cu soţia sa. După aflarea acestei povestiri incredibile, mama lui Gopal a refuzat să mai deschidă subiectul. Tatăl lui era practic indiferent, dar a vorbit şi cu alţii despre declaraţiile fiului său – iar unele dintre ele şi-au aflat confirmarea. Într-o zi, directorul de vânzări de la compania Sukh Shancharak, care produce medicamente la Mathura, a aflat despre amintirile lui Gopal şi a rămas foarte impresionat, pentru că evenimentele relatate prezentau analogii remarcabile cu cele din viaţa fostului său patron, Shaktipal Sharma.

Compania fusese înfiinţată de Kshetrapal Sharma, care ajunsese milionar şi lăsase afacerea moştenire la doi dintre cei trei fii ai săi, Vishwapal şi Shaktipal. Nu-l prea avea la inimă pe fiul cel mic, Brijendrapal, poate şi pentru că acesta luase în căsătorie o creştină, aşa că l-a exclus din afacerile farmaceutice. Lui Shaktipal acest lucru i s-a părut o nedreptate, aşa că i-a permis lui Brijendrapal să participe la administrarea companiei, propunând ca fiecare dintre ei trei să ocupe, prin rotaţie, postul de director. Totuşi, cu timpul, fratele mai mic a început să ceară o parte tot mai mare din profituri; în plus, ceilalţi doi îl bănuiau că făcuse fraude în perioada în care fusese director. Certurile care au urmat i-au afectat pe toţi trei şi au avut repercusiuni şi asupra vieţii lor private. Se pare că, în cele din urmă, Shaktipal a hotărât să răscumpere partea lui Brijendrapal. În India însă, de multe ori, soţiile dispun de sume considerabile din averea familiei, aşa că

Shaktipal a rugat-o pe soţia sa, Subhadra Devi, să-l ajute cu bani. Ea a refuzat, iar acest lucru pare să fi înrăutăţit situaţia.

Ostilitatea faţă de cei doi fraţi mai mari a atins punctul culminant pe 24 mai 1948, când Brijendrapal a intrat în sediul companiei Sukh Shancharak şi, după o scurtă ceartă, a tras asupra lor. Shaktipal, lovit de un glonţ în piept, a murit la spital după trei zile. Brijendrapal a fost acuzat de crimă şi condamnat la închisoare pe viaţă. Pe vremea când Gopal Gupta îşi amintea de viaţa lui ca Shaktipal Sharma, Brijendrapal fusese pus în libertate pe motive medicale, iar drumurile lor s-au întâlnit din nou.

Mai înainte însă, văduva celui ucis, împreună cu o soră şi cu fiul ei, făcuse o vizită la Delhi, unde Gopal îi recunoscuse. Fratele cel mare, Vishwapal, şi soţia lui, Satyawati, au fost şi ei recunoscuţi cu prilejul altei vizite. Deşi Gopal părea incapabil s-o recunoască pe Chandra Kumari Devi Shastri, una dintre surorile lui Shaktipal, aceasta şi soţul ei i-au invitat pe copil şi pe ai lui la nunta fiului lor, o lună-două mai târziu. La petrecerea de nuntă, Gopal şi-a reîntâlnit ucigaşul – pe fratele său mai mic din viaţa anterioară.

Copilul a încercat să-i facă semn tatălui său, dar S.P. Gupta era prins într-o conversaţie şi nu i-a dat atenţie. Cu toate acestea, soţia lui Vishwapal Sharma a mărturisit ulterior că a fost martoră la reacţia lui Gopal, pe care l-a auzit spunându-i tatălui său: „Omul ăla deghizat m-a împuşcat pe mine". Îl identificase corect şi spontant pe Brijendrapal, care acum purta barbă (era „deghizat"). Pe drumul spre casă, Gopal şi-a întrebat tatăl: „Tăticule, l-ai văzut pe fratele meu?". Când i s-a răspuns că nu, băiatul a spus că i-l arătase şi a adăugat: „Arăta ca un hoţ – vinovat". Acest lucru părea să trimită la bănuiala că, înainte de a comite crima, Brijendrapal furase din banii companiei. Ulterior, băiatul s-a ferit să mai dea ochii cu ucigaşul, dar nu a manifestat nici frică, nici vreo dorinţă de răzbunare. Părea gata să ierte, dar nu şi să uite.

Cu prilejul unei vizite la Mathura, Gopal s-a plimbat prin casa în care locuise Shaktipal şi pe care o identificase – corect – ca fiind a lui. „Aici este sufrageria mea", a declarat el. „Aici este dormitorul meu." Dojenit că pusese mâna pe pianul din casă, copilul a răspuns răspicat: „De ce n-aş avea voie să pun mâna? Doar e al meu!".

Gopal s-a mai arătat capabil să indice drumul de la templul Dwarkadish din Mathura la sediul companiei Sukh Shancharak. Tatăl lui a vrut să-i pună la încercare cunoştinţele despre viaţa anterioară ducându-l într-o direcţie greşită, dar Gopal i-a spus scurt: „Nu mă crede copil. Ştiu drumul". La sediul companiei farmaceutice, Gopal a identificat locul exact pe care-l ocupaseră ucigaşul şi victima.

Unul dintre cele mai grăitoare episoade pe care Gopal şi le-a amintit din viaţa lui anterioară este cearta dintre Shaktipal şi soţia lui, pe tema banilor ce urmau să-i fie daţi lui Brijendrapal. Refuzul femeii agravase situaţia şi se pare că Gopal, ca reîncarnare a lui Shaktipal, o considera şi pe ea vinovată, în parte, de moartea lui. Oricum, când Gopal s-a întâlnit pentru prima oară cu văduva lui Shaktipal, Subhadra Devi Sharma, s-a făcut că n-o recunoaşte, spunând: „N-am nici o soţie". De-abia după ce femeia a plecat, Gopal a mărturisit: „A fost soţia mea". Întrebat de ce n-a spus aşa de la început, copilul a explicat că era furios pentru că el îi ceruse bani, iar ea nu-i dăduse. Aflând spusele băiatului, Subhadra Devi Sharma a leşinat! În ciuda caracterului personal al acestei dispute, fratele mai mare, Vishwapal, a permis ca ea să fie făcută cunoscută, deoarece era o dovadă incontestabilă. Nimeni din afara familiei nu avea de unde să ştie aşa ceva. Lipsa de afecţiune a lui Gopal faţă de soţia lui Shaktipal se potrivea, de asemenea, cu personajul, deoarece căsătoria lor nu fusese fericită, iar problemele cu fratele mai mic nu făcuseră decât să pună paie pe foc.

Gopal i-a impresionat pe aproape toţi membrii familiei Sharma prin felul amănunţit în care cunoştea viaţa şi moartea lui Shaktipal.

A fost chiar în stare să-l recunoască pe Shaktipal în fotografii în care acesta nu se distingea bine, pentru că îşi amintea când anume fuseseră făcute pozele. Acest lucru şi alte dovezi i-au făcut pe unii dintre membrii familiei Sharma să izbucnească în plâns. După un timp, sora cea mare a lui Shaktipal s-a pomenit că-i spune lui Gopal „Shakti", iar Vishwapal s-a arătat şi el convins.

Se pare că nimeni nu i-a cerut părerea ucigaşului.

Fermierul reîncarnat care și-a denunțat ucigașul

O crimă senzaţională petrecută în Turcia este oribilul punct de plecare al următorului nostru studiu de caz care, deşi nu implică întâlnirea dintre victimă şi ucigaş, prezintă caracteristici uimitoare şi unice.

La 31 ianuarie 1957, un cultivator înstărit din districtul Adana, pe nume Abit Süzülmüs, a fost chemat de acasă de un angajat care-i spunea că unul dintre animale s-a schilodit. S-au dus la grajd, unde Abit, om în floarea vârstei, a fost lovit în cap cu un baros şi, aproape sigur, a murit pe loc. După un timp, a doua soţie a lui, Sehide, gravidă în stare avansată, a pornit să-şi caute bărbatul şi şi-a găsit moartea în acelaşi mod. Ucigaşii au luat de la ea nişte bijuterii. Cei doi copii mai mici ai cuplului, Zihni şi Ismet, au fost omorâţi în aceeaşi noapte, când atacatorii s-au dus la casa lui Süzülmüs ca s-o jefuiască. Alţi trei copii au reuşit să scape neobservaţi de tâlhari.

Opt luni mai târziu, pe 30 septembrie, lui Mehmet Altinkilic şi soţiei sale Nebihe li se mai năştea un copil – aveau deja optsprezece –, care a primit numele de Ismail. La un an şi jumătate, când abia învăţa să meargă şi să vorbească, copilul a început să povestească despre viaţa lui ca Abit Süzülmüs. Acest lucru s-a întâmplat când, fiind strigat pe nume, a negat că l-ar chema Ismail : „Pe mine

mă cheamă Abit", i-a spus el tatălui său (iar din acel moment a refuzat să răspundă la orice alt nume – tatăl său l-a înscris la şcoală sub numele de Ismail, dar a fost în cele din urmă nevoit să i-l schimbe în Abit). „Am două soţii. Pe una o cheamă Hatice, iar pe cealaltă, Sehide." Întrebat dacă are şi copii, Ismail a răspuns: „Da, tăticule, sigur că da. Pe Gülseren, Zeki şi Kikmet". De reţinut că aceştia erau copiii care supravieţuiseră măcelului.

Mai târziu, a dat şi numele celorlalţi doi copii şi a declarat că şi ei fuseseră ucişi. Băieţelul a mai spus că avea datornici, şi i-a numit pe trei dintre aceştia, adăugând, după ce a deplâns sărăcia familiei lui Süzülmüs, că speră că îşi va primi banii înapoi. Într-adevăr, pe baza amintirilor lui Ismail, doi dintre debitorii lui Abit au recunoscut că au datorii faţă de familia Süzülmüs, iar Ismail a mărturisit, la rândul lui, că şi Abit îi datora bani cuiva.

Extraordinară a fost însă descrierea crimei. Ismail i-a spus pe nume omului care-l ucisese – Ramazan – şi a povestit cum fusese chemat de acasă sub pretext că i se răpise un animal, apoi lovit în cap cu un baros. Mai ştia că a doua lui soţie, care urma să nască, fusese şi ea ucisă, la fel ca doi dintre copii.

Ca în multe astfel de cazuri, „cealaltă" familie a aflat de cele povestite de el, şi diferite persoane au venit să-l vadă, mânate de curiozitate şi de dorinţa de a verifica spusele copilului. Ismail a fost dus şi el acolo unde locuise Abit Süzülmüs şi a identificat care dintre cele două case (câte una pentru fiecare soţie) fusese scena atacului. În urma acestor întâlniri, doi dintre copiii supravieţuitori, Zeki şi Kikmet, pe care Ismail se repezise să-i îmbrăţişeze când îi văzuse pentru prima oară, au acceptat ideea că Ismail era reîncarnarea tatălui lor. Hatice Süzülmüs, prima soţie a lui Abit, de la care acesta nu avusese copii (de unde şi hotărârea de a-şi mai lua o soţie), l-a acceptat şi ea pe Ismail ca fiind soţul ei reîncarnat. Cercetătorul R. Bayer a fost martorul întâlnirii dintre Hatice şi – după toate probabilităţile – soţul ei

reîncarnat. Când l-a luat pe Ismail în braţe, ochii femeii s-au umplut de lacrimi, iar Bayer a observat că lacrimi şiroiau şi pe obrajii lui Ismail. În multe privinţe, aceste emoţii erau la fel de convingătoare ca orice cuvinte. Amândoi au fost de acord că Abit Süzülmüs se reîncarnase.

Povestea ia de aici o cotitură neaşteptată. Cam la un an după ce s-a născut Ismail, unui tinichigiu din Adana, pe nume Kerim Bayri, şi soţiei lui, Cemile, li s-a născut o fetiţă, Cevriye. Pe la un an, copila a început să povestească despre o viaţă pe care şi-o amintea şi în care fusese Sehide Süzülmüs, soţia mai tânără a lui Abit, una dintre victimele măcelului. Primul cuvânt pe care a încercat să-l rostească suna „Azu", iar aceste silabe s-au transformat apoi în „Ramazan a omorât". Cevriye a făcut şi o descriere vie a evenimentelor care au dus la crimă, spunând că ucigaşii îi furaseră colierul. A mai adăugat că pruncul pe care-l aştepta se născuse după moartea ei, lucru confirmat ulterior, când cadavrul femeii a fost exhumat şi s-a constatat că pruncul ieşise parţial din uter.

Cevriye i-a rugat pe cei din familia ei să-i spună Sehide, dar a întâmpinat o mai mare rezistenţă decât Ismail.

Ca şi în cazul lui Ismail, o serie de informaţii despre aparenta reîncarnare a lui Sehide în trupul lui Cevriye Bayri au ajuns şi la familiile Süzülmüs şi Altinkilic. Familia lui Abit Süzülmüs s-a întâlnit cu fetiţa ; mai mult, Zeki şi Kikmet au declarat că ei cred că Cevriye este reîncarnarea mamei lor. Atunci, Abit şi Sehide, în trupurile lui Ismail şi Cevriye, s-au întâlnit şi ei şi au stat de vorbă, depănând amintiri despre viaţa lor împreună, precum şi despre ultima zi a precedentei lor întrupări, curmată într-un mod atât de brutal. S-au întâlnit de mai multe ori şi au făcut schimb de daruri, iar Ismail (care pe atunci avea zece ani) şi-a exprimat dorinţa de a se căsători din nou cu ea, când va fi major. Era o idee care-l atrăgea şi la vârsta de şaisprezece ani, dar Cevriye (care avea pe atunci cincisprezece ani) nu părea la fel de încântată.

Părea acum stânjenită să vorbească despre viaţa ei anterioară, pe motivul – deloc neîntemeiat – că nu se cuvenea ca o fată necăsătorită să pretindă că are un soţ.

Cinci inşi au fost arestaţi şi acuzaţi de crime. Doi au fost achitaţi, unul a fost condamnat la închisoare, iar alţi doi – Ramazan şi Mustafa – au fost spânzuraţi după un proces întârziat, cam în aceeaşi perioadă în care Ismail începuse deja să-şi povestească viaţa ca Abit Süzülmüs. Deşi Ismail nu se întâlnise niciodată cu Ramazan, când vestea că acesta fusese spânzurat a ajuns la urechile familiei Altinkilic, băieţelul a început să bată din palme de bucurie.

Ucigaşul care a cerut să dea ochii cu victima lui reîncarnată

Cel mai extraordinar caz dintre toate este, după părerea mea, acela al Reenei Gupta, care avea mai puţin de doi ani când i-a spus bunicii ei din New Delhi: „Am un *gharwala* [soţ]. Soţul meu era un om rău. M-a omorât". A continuat apoi să vorbească despre cei patru copii ai ei şi să critice felul în care maică-sa gătea şi se ocupa de treburile gospodăreşti. În cele din urmă, o colegă a mamei sale, auzind despre o familie sikh din alt cartier al oraşului a cărei tragedie personală se potrivea cu amintirile Reenei, a început să facă cercetări. A ajuns astfel la casa lui Sardar Kishan Singh şi a soţiei acestuia, părinţii lui Gurdeep Kaur, care fusese ucisă împreună cu fratele ei de către soţul său, pe 2 iunie 1961.

Intrigaţi de relatarea femeii, soţii Singh au hotărât să facă o vizită familiei Gupta; când au ajuns, Reena dormea. Trezindu-se şi văzându-i, fetiţa s-a luminat la chip de bucurie şi a declarat: „Ăştia sunt tatăl şi mama mea". A doua zi, soţii Singh au adus-o şi pe sora mai mică a lui Gurdeep, Swarna. De cum a văzut-o, Reena i-a spus Swarnei pe numele de alint, Sarno. Iar când, la

plecare, Swarna a vrut să-i dea două rupii, Reena a protestat: „Cum să iau bani de la Sarno? E mai mică decât mine". (În India, numai o persoană mai tânără poate accepta un dar în bani. Swarna nu făcea decât să urmeze datina. Reena însă n-o privea ca pe o persoană mai în vârstă, ci ca pe sora ei mai mică.) Ulterior, Reena s-a întâlnit şi cu cei patru copii ai ei din viaţa anterioară şi a fost copleşită de bucuria revederii.

Dar – vă veţi fi întrebând – ce mi se pare extraordinar la acest caz? Faptul că, atunci când lucrurile au devenit publice, o persoană anume avea toate motivele să fie neliniştită: fostul soţ din viaţa anterioară, ucigaşul lui Gurdeep. Surjeet Singh, condamnat la închisoare pe viaţă pentru dublul asasinat, a fost eliberat după zece ani pentru bună purtare şi a hotărât să-i facă o vizită Reenei. Când a auzit ce vrea Surjeet, prima ei reacţie a fost: „O să mă ucidă din nou". Mai târziu însă, s-a lăsat înduplecată. Joe Fisher, în excelenta sa lucrare *The Case for Reincarnation* [*Argumente în sprijinul ideii de reîncarnare*], descrie astfel întâlnirea dintre cei doi:

> Când s-au întâlnit, în 1975, Reena avea nouă ani şi nici cea mai frumoasă purtare nu-i putea risipi temerile. Cu mare reţinere a acceptat să i se facă o fotografie – unde ea apare plină de nelinişte, cocoţată pe braţul fotoliului lui Surjeet Singh – cu omul pe care ea îl socoteşte ucigaşul ei. Când Surjeet Singh a încercat s-o strângă în braţe, fata s-a tras înapoi.

Capitolul 18

Când vorbeşte gura fără tine

Aventuriera spaniolă

Ceea ce începuse pentru Laurel Dilmen ca un simplu experiment s-a transformat într-un coşmar când una dintre vieţile ei anterioare, pe care şi-a amintit-o în stare de hipnoză, a început să-i domine existenţa. Născută la Chicago şi mamă a doi copii, Laurel a istorisit o poveste de dragoste pătimaşă petrecută în secolul al XVI-lea şi în care ea era personajul principal – Antonia Michaela Maria Ruiz de Prado. Povestea, cu nimic mai puţin fascinantă decât orice roman istoric reuşit, a făcut-o pe Laurel Dilmen să-şi compare existenţa actuală cu cea anterioară – şi să constate că viaţa pe care o duce lasă de dorit. A început să se îndepărteze de oamenii din jurul ei şi să-şi neglijeze activităţile din viaţa prezentă, care acum i se păreau plictisitoare şi inutile. Din fericire, şi-a dat la timp seama că are nevoie de ajutor pentru a-şi recăpăta echilibrul, aşa că a apelat la hipnoterapeuta Linda Tarazi.

Ambele femei făcuseră parte din grupul în cadrul căruia Laurel Dilmen acceptase pentru prima oară să se supună regresiei prin hipnoză, aşa că Linda Tarazi fusese martoră la rememorarea de către Laurel a vieţilor pe care le trăise în Africa tribală, în Sparta, în Egiptul antic, în Spania secolului al XVI-lea şi în

Anglia secolului al XVII-lea. De-a lungul mai multor şedinţe, celelalte vieţi au fost practic ignorate, iar amintirile lui Laurel Dilmen s-au concentrat asupra pitorescului personaj al Antoniei.

Timp de câţiva ani, Linda Tarazi folosise hipnoza pentru a vindeca tulburări nevrotice sau fobice care nu putuseră fi rezolvate prin alte tratamente. De asemenea, ea îşi purta pacienţii prin vieţile lor anterioare, dacă aceştia doreau s-o facă. Linda Tarazi credea însă că asemenea „personalităţi anterioare" erau de obicei „neverificabile şi izvorâte, aproape sigur, din fantezia subiecţilor". De aceea a hotărât că cea mai bună metodă de a-şi ajuta pacienta era să culeagă informaţii de la Antonia, să le verifice exactitatea şi apoi să-i demonstreze lui Laurel Dilmen că totul era ficţiune, şi nu realitate. În felul acesta, Laurel avea să scape de fixaţie, viaţa ei revenind la normal.

Ceea ce a început atunci ca o simplă încercare de a-i oferi subiectului stabilitate mentală s-a transformat într-o explorare maraton care a dus la rezultate extraordinare. Linda Tarazi şi-a relatat cercetarea exhaustivă în *Journal of the American Society for Psychical Research* (octombrie 1990). Pe durata a trei ani, au fost analizate cel puţin treizeci şi şase de şedinţe de hipnoză, precum şi o serie de informaţii pe care Laurel Dilmen le-a obţinut sub formă de vise şi străfulgerări. Linda Tarazi a petrecut mult timp în biblioteci, a consultat istorici şi alţi experţi care puteau aduce lămuriri cu privire la perioada în care Antonia pretindea că a trăit. Hipnotizatoarea s-a dus chiar şi în Spania pentru a verifica o parte din declaraţii.

Povestea Antoniei este prea lungă şi complexă pentru a putea fi relatată aici pe larg, dar este una dintre cele mai amănunţite pe care le-am citit vreodată. Totul începe cu naşterea ei, la 15 noiembrie 1555, pe o mică plantaţie izolată de pe insula Hispaniola, dintr-un tată spaniol şi o mamă germană. Scena se mută în Germania, unde mama Antoniei moare, apoi în Anglia, la Oxford,

după aceea în Spania, la Cuenca, unde fata speră să-şi regăsească tatăl, ajuns între timp proprietar al unui han. Ajunsă acolo însă, află că tatăl ei murise cu zece zile în urmă. Se luptă să transforme hanul într-o afacere prosperă, dar începe să fie spionată de agenţi ai Inchiziţiei spaniole. A fost de trei ori chemată la anchete şi o dată a fost chiar arestată, suportând toate rigorile unui proces organizat de Inchiziţie.

La douăzeci şi nouă de ani, Antonia, violată în camera de tortură, îşi pierde virginitatea. Linda Tarazi scrie că a fost

> o scenă de un erotism sălbatic, care i-a deşteptat toată pasiunea şi i-a scos la iveală tendinţele masochiste. Până atunci îl adorase în taină [pe torţionarul ei], dar acum era îndrăgostită nebuneşte de el; a devenit amanta lui şi i-a dăruit un fiu. Treptat, dragostea total dezinteresată a făcut ca sentimentele ei de complezenţă lascivă să se transforme într-o iubire mistuitoare, pentru care nici un sacrificiu nu era prea mare. Cei doi amanţi se iubeau într-o deplină comuniune mentală, sufletească şi trupească, profund spirituală şi, în acelaşi timp, de un erotism pătimaş.

Viaţa Antoniei va fi curmată tragic şi prematur, după o serie de aventuri primejdioase în sânul unui cult satanist, o călătorie la Alger, peripeţii cu piraţii din Caraibe şi o vizită în Peru, la Lima, unde se întâlneşte cu un unchi pe care nu-l cunoscuse încă, inchizitorul Juan Ruiz de Prado. Pe drumul de întoarcere însă, Antonia se îneacă în apropierea unei mici insule din Caraibe, iar iubitul ei mai că-şi găseşte moartea într-o zadarnică încercare de a o salva.

Povestea pare varianta spaniolă a unei combinaţii între *Indiana Jones* şi *Love Story*, şi este de înţeles că oricine o citeşte îşi închipuie că nu poate fi decât rodul unei imaginaţii debordante. Totuşi, pentru sceptici, problema este că relatarea abundă în nume şi fapte care, în majoritatea lor şi spre mulţumirea Lindei Tarazi, nu-i puteau fi aduse la cunoştinţă pe căi normale lui

Laurel Dilmen. La capătul unei cercetări de trei ani, Linda Tarazi comentează : „Pe cât mi-am putut da eu seama, toate sutele de fapte detaliate ce sunt parte integrantă din «viaţa anterioară» a Antoniei sunt exacte".

Dintre acestea, ea atrage atenţia asupra a douăzeci şi cinci, treizeci de fapte foarte precise, care erau mai greu de verificat decât altele :

> Printre ele : data primei publicări a Edictului de Credinţă pentru insula Hispaniola ; legile spaniole privitoare la navigaţia spre Indii ; tipurile de nave utilizate în Mediterana şi Atlantic, şi amănunte despre ele ; datele şi conţinutul listelor spaniole de cărţi interzise şi diferenţele dintre aceste liste şi Indexul Roman ; numele unor preoţi executaţi în Anglia în 1581 şi 1582, precum şi felul în care au fost executaţi ; informaţii despre un colegiu din Cuenca.

Aceste date nu au fost oferite spontan de Antonia, ci au venit sub formă de răspunsuri la o serie de întrebări directe. De altfel, chiar de la început, remarcă Linda Tarazi, Laurel Dilmen (sau Antonia)

> nu părea să dea prea mare importanţă acestor fapte, amintindu-le numai când erau esenţiale în povestirea ei. Ea nu a enumerat liste de amănunte cum ar fi valorile monetare, mărfuri, obiecte etc., aşa cum se întâmplă în unele povestiri despre „vieţile anterioare". Am descifrat că era la curent cu acest gen de informaţii numai prin interogatorii intensive [...] şi a devenit evident că, probabil, ştia mult mai multe detalii decât catadicsea să ofere în povestirea ei.

Aspectul cel mai uimitor în cazul Antoniei este că numai cineva care ştie spaniola şi dispune de foarte mult timp pentru a căuta în cele mai obscure cărţi de referinţă ar fi putut furniza informaţiile pe care ea le oferea în stare de hipnoză. Dar Laurel Dilmen nu avea nici o noţiune de spaniolă. Două dintre amănuntele oferite de ea au fost iniţial negate de autorităţile spaniole cărora Linda Tarazi li s-a adresat pentru verificări. S-a dovedit însă că Laurel Dilmen avusese dreptate, iar spaniolii se înşelaseră. Intensa

cercetare întreprinsă de hipnotizatoare asupra acestui caz a implicat, printre altele, o vizită în Spania şi consultarea Arhivelor Episcopale.

Cazurile care implică fie „xenoglosie reactivă", fie „xenoglosie" sunt considerate de cercetătorii asupra reîncarnării printre cele mai probante. În „xenoglosia reactivă", o persoană care, în mod obişnuit, nu poate vorbi o limbă străină reuşeşte să răspundă în limba respectivă la întrebări adresate tot în limba respectivă. „Xenoglosia" simplă este capacitatea de a vorbi o limbă străină fără a o fi învăţat şi fără a putea răspunde la întrebări puse în limba cu pricina. Cazul lui Laurel Dilmen se înscrie în a doua categorie.

Linda Tarazi îşi aminteşte :

> Pronunţa numele spaniole foarte bine, recita rugăciunile cerute de Inchiziţie în latină, a pomenit nişte moduri mai deosebite de a face semnul crucii, *signo* şi *santiguado*, necunoscute azi de majoritatea preoţilor hispanofoni, a compus textul şi melodia unui cântec în latină, muzică pentru rugăciunea *Pater noster*, şi a fost înregistrată cântându-le. Dar [Laurel Dilmen] nu a manifestat xenoglosie reactivă în spaniolă sau latină.

Hipnotizatoarea a citit cărţi, a văzut filme şi a stat de vorbă cu familia, pretenii şi cunoştinţele din primii patruzeci şi cinci de ani de viaţă ai lui Laurel Dilmen, încercând să descopere de unde ştia aceasta atât de multe lucruri despre Spania secolului al XVI-lea. Nu a găsit nici o explicaţie. Să nu uităm că scopul Lindei Tarazi fusese de a demonstra că amintirile subiectului erau false ; a eşuat însă lamentabil în încercarea ei. Dar ştia că o poate scăpa pe Laurel Dilmen de obsesia ei că a fost Antonia făcând-o să-şi imagineze, în stare de hipnoză, cum s-ar fi sfârşit cu bine viaţa Antoniei, dacă aceasta nu s-ar fi înecat.

Laurel Dilmen este convinsă că amintirile ei sunt reale şi că a trăit odinioară ca Antonia Michaela Maria Ruiz de Prado. Înainte de a trage o concluzie, Linda Tarazi prezintă paisprezece posibile explicaţii pentru această uimitoare anamneză sub hipnoză,

eliminându-le pe cele mai multe dintre ele şi lăsând o portiţă deschisă doar pentru câteva. Printre acestea s-ar număra comunicarea telepatică cu o entitate dezîntrupată şi un tip aparte de posedare de către un spirit. Reîncarnarea, conchide ea, „este singura care poate justifica într-un mod simplu şi rezonabil personalitatea, sentimentele şi atitudinile Antoniei, precum şi amănuntele istorice obscure pe care le-a furnizat subiectul. Înclin de aceea să subscriu la părerea lui Laurel Dilmen".

Este atunci aceasta una dintre cele mai grăitoare dovezi în sprijinul ideii de reîncarnare? Se prea poate. Rămâne însă o mică problemă. Deşi toate detaliile se confirmă, nu dispunem până acum de nici o dovadă că cineva pe nume Antonia Michaela Maria Ruiz de Prado ar fi trăit vreodată. Au fost totuşi descoperite documente care confirmă existenţa tuturor celor pe care i-a pomenit în povestea ei, inclusiv a iubitului său.

Oameni care vorbesc limbi străvechi

Există documentaţie privitoare şi la multe alte cazuri în care apare folosirea altei limbi, în diferite grade; majoritatea lor se referă la efecte obţinute în stare de hipnoză. Glenn Ford, unul dintre actorii cu cele mai multe filme la activ, şi-a amintit în stare de hipnoză cinci vieţi, inclusiv pe cea trăită ca Émile Langevin, călăreţ de seamă în cavaleria de gardă a regelui Ludovic al XIV-lea. Amintindu-şi această viaţă, celebrul actor vorbea cu uşurinţă franceza. În cartea sa *Americans Who Have Been Reincarnated* [*Americani care s-au reîncarnat*], Hemendra Nath Banerjee spune că, în mod normal, vocabularul francez al lui Ford se rezumă la câteva fraze de manual, rostite poticnit. Dar experţii de la Universitatea din California, Los Angeles, „s-au arătat foarte impresionaţi" când au ascultat înregistrările audio ale şedinţelor lui de regresie

hipnotică : „Experţii au spus că Ford nu numai că vorbea franceza fluent, dar folosea franceza pariziană din anii 1670".

În treacăt fie spus, amintindu-şi în stare de hipnoză o altă viaţă – aceea a lui Charles Stewart din Elgin, Scoţia –, Glenn Ford a cântat la pianină piese de Chopin, Beethoven şi Mozart, deşi în mod normal nici măcar nu cunoştea notele muzicale.

Canadiana Dorothy Rainville din Sudbury, Ontario, directoare a unui lanţ de magazine de jucării, a descoperit şi ea că poate vorbi franţuzeşte în stare de hipnoză. Ea şi-a amintit viaţa Alexandrinei Poisson, fiica doamnei de Pompadour, amanta oficială a regelui Ludovic al XV-lea al Franţei. „În stare de hipnoză", scrie Banerjee, „Dorothy, pe lângă faptul că putea da amănunte intime despre viaţa ei din Franţa, vorbea franceza, limbă pe care nu o cunoaşte în viaţa ei actuală". Ascultând o înregistrare audio a regresiei sale, Dorothy Rainville a spus : „Am fost uimită când m-am auzit vorbind un amestec de franceză pariziană şi engleză, deoarece nu sunt deloc înzestrată pentru limbi şi nu vorbesc franţuzeşte. Pur şi simplu nu mi-am crezut urechilor". Experienţa a convins-o că este reîncarnarea Alexandrinei.

O femeie casnică din Italia, Maria Rossenelli, nu vorbea franceza şi totuşi era în stare să recite în întregime „Chemarea către posteritate" a Jeannei de la Platière. Cum a explicat acest lucru ? Maria Rossenelli crede că a trăit anterior viaţa autoarei, ghilotinată în 1793.

Există mărturii conform cărora o altă femeie casnică, din Noua Zeelandă, Melva Drummond, a vorbit şi a cântat în limba maori... aşa cum se vorbea această limbă pe la 1800. Un expert în folclorul maori a putut sta de vorbă cu ea şi a declarat : „Nici măcar un maori get-beget n-ar putea reproduce comportamentul la care am asistat, nici n-ar putea vorbi ori cânta în felul acesta. Aşa se vorbea acum 150 de ani ! ".

Profesoara engleză Margaret Baker a fost, se pare, în viaţa anterioară, un ţigan din secolul al XVIII-lea. În 1978, în timpul unei şedinţe de regresie prin hipnoză, ea şi-a reamintit viaţa şi moartea geambaşului Tyzo Boswell, care a murit lovit de trăsnet în 1831, la bâlciul de la Horncastle, în Lincolnshire. Într-un grai cu tonalităţi guturale şi presărat cu cuvinte şi expresii romani cu care nu era deloc obişnuită – *mato*, „beat", *mero*, „mort" –, Margaret i-a oferit interlocutorului său *gagio* (neţigan) o fascinantă incursiune în viaţa şi epoca lui Boswell. A găsit chiar şi mormântul acestuia, la biserica „St. Mary" din Tetford, unde scrie că Boswell a fost „ucis de trăsnet" pe 5 august 1831.

Amintiri despre Gandhi

La vârsta de trei luni, Thérèse Gay a scos primul cuvânt – „Arupa", care s-a dovedit a aparţine nu limbii franceze, ci sanscritei, însemnând „eliberat de materie". Apoi, în mai puţin de un an, fetiţa, născută în 1950 lângă Paris, din părinţi francezi, a început să vorbească engleza, în ciuda eforturilor mamei sale de a o face să vorbească franţuzeşte. Îi spunea tatălui ei „daddy" şi punea adjectivele înaintea substantivelor, aşa cum o cere gramatica limbii engleze. După o vreme, a început să vorbească despre „Bapoo" – numele pe care i-l dădeau lui Mahatma Gandhi apropiaţii lui –, iar în timp ce se juca de-a magazinul, a pus pe un articol preţul de „trei rupii". Nu s-a putut afla niciodată exact cine fusese în viaţa ei anterioară, dar ai ei erau mulţumiţi că Thérèse avusese cumva legături cu Gandhi, fie în India, fie în Africa de Sud, unde acesta locuise o perioadă.

Oameni care vorbesc limbi neînvățate

Soţia unui pastor metodist din Gretna, statul Virginia, vorbeşte germana când, în stare de hipnoză, îşi aminteşte de viaţa ei ca Gretchen. Această viaţă anterioară a ieşit la iveală în 1970, după ce reverendul Carroll E. Jay, care era pastor la biserica metodistă unită „Anderson Memorial", dar şi hipnotizator, a auzit-o pe soţia sa, Dolores, vorbind în somn – lucru pe care aceasta nu-l mai făcuse în treizeci de ani de când erau căsătoriţi. Intrigat de ceea ce auzise şi convins că nu era vorba de un vis, pastorul a făcut câteva şedinţe de regresie hipnotică în cadrul cărora Dolores se prezenta ca Gretchen şi vorbea în germană. Experţii care au ascultat înregistrările audio au fost de acord că era, într-adevăr, vorba de germană, dar au fost de părere că femeia fie învăţase această limbă, fie o auzise în jurul ei la un moment dat, iar acum nu şi-o mai amintea decât în stare de hipnoză. Dolores Jay a negat.

Cazul ei şi încă unul figurează în cartea profesorului Ian Stevenson *Unlearned Language : New Studies in Xenoglossy* [*Limbi neînvăţate : noi cercetări în xenoglosie*]. Este o continuare a lucrării lui anterioare, *Xenoglossy* [*Xenoglosia*], unde sunt relatate experienţele unei casnice din Philadelphia, T.E., care a fost hipnotizată de soţul ei, de profesie medic (cei doi soţi au dorit să-şi păstreze anonimatul). În timpul regresiei, „personalitatea femeii s-a transformat în cea a unui bărbat care spunea că se numeşte Jensen şi care vorbea fluent şi înţelegea fără probleme suedeza. Această personalitate, adaugă Stevenson, nu spunea fraze fără sens, ci purta dialoguri serioase cu alţi vorbitori de suedeză".

Comentariul nu o satisface pe Sarah Grey Thomason, de la Universitatea Pittsburgh. Într-un articol din revista trimestrială de lingvistică *American Speech* (numărul de iarnă, 1984), ea îşi

propune să răspundă la întrebarea: „Ne mai amintim limba din viaţa anterioară în reîncarnarea actuală?". După ce dă câteva exemple de aparentă xenoglosie cu care s-a întâlnit mai mult sau mai puţin întâmplător, Sarah Grey Thomason îşi îndreaptă atenţia spre prima carte a profesorului Stevenson, explicând: „Subiecţii în stare de hipnoză cărora le-am studiat vorbirea au produs numai un soi de boscorodeală ce părea să prezinte unele similitudini cu aşa-zisa «suedeză» a lui T.E. şi cu manifestările celor care vorbesc în limbi, în sensul religios al termenului". Concluzia ei este că „[...] dovezile de care dispunem nu vin în sprijinul ideii că cineva a vorbit vreodată o limbă adevărată fără să o fi auzit sau învăţat în mod sistematic în viaţa sa actuală".

Oare ce-o fi crezând Sarah Grey Thomason despre celălalt caz neobişnuit pe care-l tratează a doua carte a profesorului Stevenson?

Oameni care-și schimbă și limba, și personalitatea

Părinţii Uttarei Huddar, o femeie necăsătorită în vârstă de treizeci şi doi de ani din Maharashtra, o aşezare din statul indian Nagpur, au fost uluiţi când, într-o zi, în 1974, fiica lor a început să vorbească într-o limbă pe care nu o recunoşteau. Personalitatea ei s-a transformat şi ea, iar Uttara a spus că se numeşte Sharada. Lucrul acesta a stârnit consternare în sat, iar ai ei nu au mai putut comunica cu ea până când şi-au dat seama că limba necunoscută era bengali. Confirmarea a venit din partea unor vorbitori de bengali aduşi s-o vadă pe femeie.

Dr. Satwant Pasricha şi profesorul Ian Stevenson au început să cerceteze acest caz în iunie 1975 şi primul lucru de care s-au ocupat a fost să verifice dacă Uttara Huddar învăţase sau auzise vorbindu-se în jurul ei bengali. Consultând foile matricole ale

Uttarei Huddar, au aflat că ea luase nişte lecţii de *scriere* bengali pe vremea când învăţa sanscrita, dar că nu învăţase decât să descifreze câteva cuvinte – în orice caz, insuficient ca să poată citi fraze întregi şi, cu atât mai puţin, ca să poată conversa fluent în limba respectivă. Au aflat, cu aceeaşi ocazie, că nici măcar profesorul ei de atunci nu putea vorbi limba. Totuşi unii critici sunt de părere că aceste detalii subminează credibilitatea cazului.

Uluitor însă în acest caz este faptul că, dacă majoritatea celor care povestesc întâmplări din vieţi anterioare sunt copii ale căror amintiri sunt adesea limitate şi, după o vreme, dispar, Uttara Huddar era o femeie în toată firea care „s-a transformat" în altă femeie. Venirea în prim-plan a Sharadei nu era însă permanentă, ca în cazul Sumitrei Singh din Sri Lanka (vezi capitolul 11): Sharada apărea pe diferite perioade, care ţineau de la o zi la şase săptămâni. Uneori, se ducea la culcare în chip de Uttara Huddar, iar a doua zi de dimineaţă, se trezea în chip de Sharada. Alteori, femeia simţea furnicături pe cap, iar la scurt timp după aceea apărea Sharada.

Personalitatea vorbitoare de bengali era cu totul nedeprinsă cu ustensilele, instrumentele şi aparatura apărute după Revoluţia industrială, astfel încât, la început, n-a luat în nici un fel parte la treburile gospodăreşti de acasă de la Uttara Huddar. A făcut o relatare amănunţită a vieţii sale, spunând numele părinţilor ei şi pe al unei mătuşi din partea mamei; a povestit că fusese măritată de la vârsta de şapte ani. Murise, din câte spunea, la douăzeci şi doi de ani, muşcată de un şarpe în timp ce culegea flori. Toate dovezile, inclusiv cuvintele bengali pe care le folosea, demonstrau că Sharada trăise între 1810 şi 1830, iar cercetătorii au putut găsi o familie ce purta numele respectiv şi ai cărei membri avuseseră cu ea relaţiile pe care singură le descrisese. Habar nu avea unde fusese de când murise.

De la prima ei apariţie, în 1974, Sharada împărţise acelaşi trup cu Uttara Huddar, dar când una dintre personalităţi iese în

prim-plan, uită cu totul de existenţa celeilalte. Au existat totuşi indicii că personalităţile lor se suprapuneau parţial.

Fără îndoială, cazul Uttarei Huddar este important, întrucât ridică o serie de probleme tulburătoare. Este oare Sharada doar un aspect al personalităţii multiple a Uttarei Huddar? Greu de crezut, dată fiind capacitatea ei de a vorbi în bengali. Ne rămân astfel numai două posibilităţi. Fie Sharada este o amintire dintr-o viaţă anterioară a Uttarei Huddar, care „preia controlul" trupului ei, fie este un spirit vorbitor de bengali, care se grefează pe Uttara Huddar în anumite momente.

Oricum ar sta lucrurile, dovezile vin în sprijinul ideii că existenţa unei anumite forme de viaţă după moarte este singura explicaţie mulţumitoare în acest caz şi în altele, în care amintirea unor evenimente şi limbi pare să fi supravieţuit dispariţiei fizice a trupului.

Capitolul 19

Dezgroparea trecutului

Orașul străvechi

Toată viaţa, căpitanul Arthur Flowerdew fusese tulburat de o serie de străfulgerări şi gânduri ciudate dintr-o existenţă anterioară. De mic copil, avusese viziuni despre o clădire cu coloane, construită din piatră neagră şi trandafirie. Aceste imagini îi veneau în minte ori de câte ori găsea în curte o piatră de culoare asemănătoare, sau când vedea o clădire cu coloane. Intrigat de astfel de trăiri, băiatul i-a povestit tatălui său despre ele, crezând că fusese dus cândva să vadă o clădire ca aceea. Dar tatăl lui, convins că spusele copilului erau rodul închipuirii, l-a expediat spunând: „Să nu te mai aud cu lucruri din astea".

Incapabil să-şi suprime amintirile despre acel oraş străvechi, Arthur Flowerdew şi-a ascultat tatăl şi n-a mai pomenit niciodată de ceea ce simţea, decât mult mai târziu, când a povestit totul soţiei sale şi la încă două persoane. Între timp devenise inginer, intrase în armată (şi rămăsese în Anglia de-a lungul întregului său serviciu militar), se însurase, avusese copii, apoi ajunsese directorul unui garaj din Norfolk, Anglia.

Arthur Flowerdew nu a reuşit să identifice locul pe care şi-l amintea din viaţa anterioară până nu a urmărit un documentar TV despre Iordania. „Uite, i-a spus el soţiei sale, care era în altă

cameră, ăsta e oraşul meu. Există în realitate şi se numeşte Petra" – între timp, pe ecran defilau imagini ale oraşului trandafiriu. Ajunsă o ruină, Petra era o cetate inexpugnabilă pe vremea despre care îşi amintea Arthur Flowerdew, pentru că acolo nu se putea ajunge decât pe o singură cale : prin Siq, o prăpastie îngustă şi sinuoasă, străjuită de stânci înalte de 30 de metri.

Căpitanul Flowerdew era sigur că, în viaţa lui anterioară, fusese un soldat arab : avea pielea tuciurie, purta veşminte largi, cu glugă şi bandou, şi purta o lance de lemn, cu vârf de bronz. Sarcina lui era să apere cetatea şi era căpetenie peste zece soldaţi. Pe atunci, el şi oamenii lui călăreau pe cai prin deşert şi jefuiau beduini paşnici de tot avutul lor – uneori comori întregi. Îşi amintea că cei care refuzau să se despartă de bunurile lor erau ucişi pe loc. Petra era locuită de nabateeni, un trib arab, iar poziţia ei strategică le îngăduia acestora să se îmbogăţească şi să devină puternici prin aceea că supravegheau drumurile comerciale dinspre est şi dinspre Arabia şi făceau negoţ cu mirodenii, mătase şi sclavi. Dominaţia exercitată de Petra a luat sfârşit abia în 106 d.Hr., când romanii au deschis noi drumuri comerciale controlate de ei.

Într-o zi, când nişte năvălitori au încercat să ajungă la cetate prin Siq, căpetenia şi oamenii săi le-au pregătit o ambuscadă. La ieşirea din trecătoarea largă de trei metri, orbiţi de soare, intruşii au fost iute nimiciţi de către soldaţi. Unul dintre ei însă „s-a repezit la mine şi şi-a înfipt suliţa în pieptul meu, omorându-mă, povesteşte căpitanul Flowerdew. Îmi amintesc bine lovitura, apoi ştiu că am simţit o durere groaznică în spate. După aceea – nimic".

După ce a văzut documentarul TV, căpitanul Flowerdew s-a gândit că străfulgerările şi viziunile lui ar putea fi amintiri dintr-o viaţă anterioară. Dacă trăise într-adevăr la Petra în urmă cu aproape 2.000 de ani, poate că amintirile lui puteau fi verificate. Anglia TV, un post regional din estul Angliei, a hotărât să afle cum stau lucrurile, iar căpitanul Flowerdew, însoţit de producătorul

Douglas Salmon de la BBC, de o echipă de filmare şi de profesorul Iain Browning, arheolog, a luat avionul spre Amman şi a ajuns la Petra în august 1978. Rezultatul a fost un fascinant documentar TV de o jumătate de oră.

Primul test consta în a verifica dacă Arthur Flowerdew poate da de Siq într-o zonă cu o circumferinţă de 48 km. „Nimic mai simplu, a răspuns el – deşi până atunci nu mai ieşise niciodată din Anglia. La est de zona stâncoasă, cam la 288 km de Amman, în plin deşert, trebuie să găsim o stâncă mare, care arată ca un vulcan cu vârful retezat. Petra este exact dincolo de ea." Şi astfel, urmând aceste instrucţiuni, căpitanul Flowerdew s-a trezit din nou în faţa puternicei cetăţi tăiate în stâncă. A explicat şi rostul unor trepte care păreau să nu ducă nicăieri. Iniţial, şi-a amintit el, acestea făcuseră parte dintr-un mare templu care fusese, probabil, distrus de un cutremur de pământ din anul 363 d.Hr.

Un aspect al ruinelor cetăţii Petra – nişte şiruri de scobituri care dădeau unuia dintre ziduri o înfăţişare de fagure – îi intrigase multă vreme pe arheologi. Întrebat ce este cu ele, Flowerdew a răspuns imediat : „A, ştiu despre ce este vorba". S-a dus apoi spre o măgură şi un colţ de stâncă ce acopereau structura cu pricina. Aceasta, a spus el, era „Lista de serviciu", iar scobiturile erau dispuse în trei şiruri verticale : „de serviciu în cetate", „liber" şi „de serviciu în afara cetăţii". „Fiecare dintre cei şaizeci-şaptezeci de ofiţeri avea câte o tăbliţă de piatră de formă diferită, a adăugat Flowerdew. Tăbliţa trebuia pusă în scobitura corespunzătoare, iar în felul acesta comandantul ştia exact unde se află fiecare dintre subalternii săi."

Căpitanul s-a arătat însă intrigat de amfiteatrul măreţ. „Nu mi-l amintesc deloc", a spus el în timp de aparatul de filmat îi înregistra comentariile. „Nici nu aveaţi cum", i-a răspuns echipa de filmare. „A fost construit de romani la mult timp după moartea dumneavoastră."

Arheologii încă sunt interesaţi de frumosul şi străvechiul oraş şi poate că, în timp, vor da de urma minelor de staniu şi de plumb despre care căpitanul Flowerdew spune că erau exploatate pe vremea lui.

În definitiv, nu este lipsit de sens să ne gândim că, dacă reîncarnarea este o realitate, amintirile din vieţile anterioare ne-ar putea permite incursiuni remarcabile în istorie.

Vestigii ale Războiului civil englez

De curând, un alt post de televiziune din Marea Britanie a trimis o echipă de filmare în Scoţia, cu Peter Hulme, care crede că, într-o viaţă anterioară, a fost soldat în armata lui Cromwell ; echipa a făcut o serie de descoperiri surprinzătoare. În stare de hipnoză, Peter Hulme a descris viaţa lui John Rafael şi, ajutat de fraţii săi, Bob şi Carl, a putut verifica o bună parte din ceea ce îşi amintise – ţinându-mă şi pe mine la curent cu cercetările lor, care continuă. De exemplu, mi-a făcut o descriere vie a bătăliei crâncene purtate, în timpul Războiului civil, în jurul castelului şi pe malurile lacului Martenham, deşi nu există consemnări locale ale unui asemenea eveniment. Totuşi, o hartă din secolul al XVII-lea menţionează un „Loch Martin” şi un „Castle Martin”, situate exact acolo unde pretinde şi Peter că au existat – deşi localnicii nu ştiau absolut nimic despre aşa ceva –, iar fraţii Hulme au găsit ruinele îngropate ale castelului.

Postul de televiziune Central TV a hotărât să continue cercetarea lor şi i-a filmat pe cei trei fraţi care se întorceau în Scoţia, în încercarea lor de a dovedi că bătălia chiar a avut loc. Peter Hulme a fost înregistrat în vreme ce-şi rememora amintirile din epoca lui Cromwell, atât în stare de hipnoză, cât şi în timp ce vizita situl,

iar documentarul a fost transmis în cadrul unei emisiuni despre reîncarnare din ciclul *Tuesday Special* :

„Am atacat fortăreaţa spre sfârşitul anului 1649", a spus el. „Am auzit un bubuit de tun şi peste tot zburau gloanţe. Câţiva soldaţi au fugit peste drum, încercând să scape. Din fortăreaţă se trăgea asupra noastră [...]."

Pe ecran a apărut o echipă înzestrată cu detectoare de metale care căuta prin apa de pe marginea lacului ; unul dintre membrii echipei, Scott Sibbald, a explicat : „Toate semnalele sunt foarte puternice, ceea ce înseamnă că [obiectele pe care le detectăm] au dimensiuni mari. Sunt cam la patru picioare sub apă şi este imposibil să le scoatem la suprafaţă cu echipamentul de care dispunem".

Dar despre ce este vorba ? „Cu siguranţă, nu despre cărucioare de supermarket", răspunde Bob Hulme râzând, „deci se prea poate să fie vorba de nişte vestigii ale bătăliei din Războiul civil". Cei trei fraţi speră să se întoarcă în Scoţia şi să scoată la iveală, cu ajutorul altora, câteva obiecte.

Să ne întorcem însă la emisiunea transmisă de Central TV : detectoarele de metale au avut mai mult succes când au fost folosite la scotocirea unei „ravene secate" din Scoţia, despre care Peter Hulme îşi amintea clar că, în 1646, fusese un loc de tabără pentru cinci sute de oameni. Destul de sigur pe el, deşi nu există consemnări cum că locul fusese vreodată folosit într-un asemenea scop, căutătorii au descoperit, după cum spune comentatorul de televiziune, „o adevărată comoară alcătuită din gloanţe de muschetă şi vestigii specifice campamentului din epoca Războiului civil. Cine ar putea explica prezenţa lor acolo... în afară de Peter ? ".

Fraţii Hulme continuă să facă cercetări în acest caz uimitor şi descoperă mereu lucruri noi în încercarea lor de a localiza mormântul lui John Rafael şi de a dovedi că acesta s-a aflat cândva la Roundhead, aşa cum susţine Peter Hulme.

Piepteni din Egiptul antic

Şi mai înapoi în timp, viaţa de toate zilele a egiptenilor a fost descrisă incredibil de amănunţit şi de viu de către Joan Grant, încât romanele ei au captivat imediat imaginaţia publicului. După succesul primei sale cărţi, *Winged Pharaoh* [*Faraonul înaripat*], scriitoarea engleză a recunoscut însă că textele ei nu erau sută la sută ficţiune, ci se bazau pe ceea ce ea numea „memoria îndepărtată". Joan Grant era medium şi avea capacitatea de a „intra în rezonanţă" cu ceea ce credea că sunt precedentele ei întrupări. A început să-i dicteze *Faraonul înaripat* soţului său, Leslie, în 1936, după ce a ridicat de pe jos un scarabeu de peruzea pe care i-l adusese din Egipt fratele unui prieten. Acest lucru a făcut-o să-şi „schimbe nivelul" în mod inconştient şi să audă cuvintele pe care i le spunea *Sekeeta* şi pe care ea i le dicta lui Leslie. Cartea a fost gata la capătul a două sute de şedinţe de acest fel.

„Amuzant este că episoadele nu au venit în ordine cronologică", povestea ea. „Dar când am întins manuscrisul pe podea, am constatat că totul se potrivea perfect şi că nu era nevoie de nici o intervenţie în text."

Cartea istorisea povestea fiicei faraonului Za Atet, Sekeeta, care a ajuns regină-preoteasă acum 5.000 de ani, domnind peste Egipt împreună cu fratele ei. Evenimentele, spunea Joan Grant, se plasează în timpul Dinastiei I egiptene. Leslie Grant, care se pregătise să devină avocat, dar preferase să se ocupe de arheologie, era sigur că soţia lui se înşela în privinţa perioadei, pentru că i se părea prea îndepărtată. El era de părere că este vorba de Dinastia a XV-lea şi se baza în parte pe faptul că Joan pomenea despre cai, argint şi alte detalii din viaţa de zi cu zi despre care el, ca şi alţii, nu credea că au existat în timpul Dinastiei I. Leslie mai credea că

năvălitorii descrişi de Joan erau hicsoşi, şi nu din Zuma, şi era foarte intrigat de faptul că ea nu făcea nici o referire la Piramide.

Jean Overton Fuller este însă de părere, în *Joan Grant : Winged Pharaoh* (vol. II din seria „Theosophical History Occasional Papers"), că Joan Grant avea dreptate. *Existau* cai pe atunci – egiptenii învăţaseră să-i folosească de la cei din Zuma. Exista şi argint. Şi, la fel de corect, lipsea orice referire la Piramide, întrucât acestea au fost construite în timpul Dinastiei a III-a.

În cartea ei, Joan Grant, alias Sekeeta, descrie pieptenii de fildeş pe care-i folosea în templu

> [şi] pe care era gravată pecetea mea ca Faraon înaripat, şoimul voinţei strunite deasupra luntrei biruitoare, peste aripile Înaripatului ; iar dedesubt, numele meu ca Horus, Zat, alcătuit dintr-un şarpe şi o cheie a vieţii între două sceptre, semnele puterii peste Pământ şi dincolo de Pământ.

Jean Overton Fuller a rămas uluită când a dat peste un desen care se potrivea întocmai cu această descriere în lucrarea *Archaic Egypt* [*Egiptul arhaic*] a lui Walter B. Emery. De acolo să-l fi copiat Joan Grant ? În nici un caz : cartea lui Joan Grant a fost publicată cu douăzeci şi doi de ani mai devreme.

Trebuie să adaug că *Faraonul înaripat* este numai una dintre cărţile bazate pe memoria îndepărtată pe care le-a scris Joan Grant. Iar celelalte lucrări descriu doar o parte din cele patruzeci de vieţi anterioare pe care autoarea susţine că şi le aminteşte şi care, de multe ori, s-au încheiat violent sau tragic. Printre ele se numără încă o viaţă trăită în Egipt, la 1.000 de ani după epoca Sekeetei ; viaţa unui menestrel italian din secolul al XVI-lea ; cea a unei prostituate de pe străzile Franţei ; cea a unei vrăjitoare arse pe rug ; cea a unei tinere amerindiene ; cea a unui alergător grec ; şi cea a unei englezoaice, Lavinia, care a murit după trei ani de paralizie datorată unei căzături de pe cal.

În răstimpul tuturor acestor vieţi, Joan Grant a fost o dată ghilotinată, de două ori s-a sinucis, a fost ucisă de o lance care i-a intrat în ochi în timpul unui turnir, a murit de hemoragie după ce i-a poruncit medicului ei roman să-i taie venele şi a fost de două ori muşcată de şerpi.

Un soldat confederat își dezvăluie trecutul

Uneori, amintirea unei vieţi anterioare produce dovezi mai degrabă concrete decât teoretice. În uimitoarea sa relatare despre reîncarnarea în grup, *Mission to Millboro* [*În misiune la Millboro*] (vezi capitolul 7), dr. Marge Rieder le oferă cititorilor săi dovezi palpabile în sprijinul unei idei altminteri greu de acceptat.

Detectivul particular Joe Nazarowski era unul dintre cei cincizeci de locuitori din Lake Elsinore pe care principalul subiect, Maureen Williamson, i-a identificat ca fiind persoane care, ca şi ea, locuiseră în Millboro într-o viaţă anterioară, pe când ea era Becky. Ca mulţi dintre ceilalţi, Joe a acceptat să se lase hipnotizat, iar povestea lui a confirmat spusele lui Maureen. El şi-a amintit că fusese un soldat confederat, pe nume Charley, trimis la Millboro ca agent secret cu misiunea de a distruge un tunel de cale ferată. Mai mult însă, el s-a întors la Millboro în viaţa actuală, a găsit tunelul şi chiar a arătat găurile pe care le pregătise în 1864 în scopul de a pune în ele dinamită. Un alt bărbat, Pat Greene, a spus că, în una dintre casele pe care le văzuse într-o fotografie, exista un chepeng deasupra unei încăperi secrete. Marge Rieder a verificat, iar informaţia s-a dovedit absolut exactă. Ea crede că la Millboro au mai rămas de descoperit foarte multe dovezi şi încearcă să adune fonduri pentru a continua cercetările.

Acte scoase la iveală după patru sute de ani

Dr. Hugh Pincott, fost secretar de onoare al Societăţii de Cercetări Parapsihologice (SCP) şi membru în comitetul de hipnoză al aceleiaşi societăţi, a făcut cunoscută o descoperire remarcabilă, prilejuită de o şedinţă de regresie la care luase parte. Într-o conferinţă ţinută în faţa SCP, dr. Pincott spunea: „Un exemplu uluitor este acela al unei fete care, întorcându-se în urmă cu patru sute de ani, a descris o clădire în care una dintre camere fusese transformată în capelă". Împreună cu un coleg, Pincott a reuşit în cele din urmă să localizeze clădirea în Hampshire şi a constatat că proprietarul actual ştia că grădina lui de iarnă slujise odinioară drept capelă.

Dr. Pincott a adăugat:

> Ceea ce însă el nu ştia, dar noi puteam demonstra, era prezenţa unui dulap ascuns în spatele unui panou. Ştiind cum îl puteam deschide, l-am deschis în prezenţa proprietarului. Înăuntru erau actele casei, care stătuseră acolo timp de aproape patru sute de ani şi despre care fata povestise în relatarea ei înregistrată pe bandă.

O australiancă descrie o clădire din Scoția

Patru femei casnice din Sidney au participat la un experiment fascinant făcut de hipnotizatorul Peter Ramster şi care a fost filmat şi transmis de televiziune nu numai în Australia, ci în întreaga lume. Ele şi-au amintit, fiecare în parte, câte o viaţă anterioară trăită în alt punct de pe glob, apoi au fost duse la faţa locului pentru a li se înregistra reacţiile şi pentru a li se verifica

declaraţiile. Toate cazurile au fost impresionante, dar cazul lui Helen Pickering merită o atenţie specială.

Helen şi-a amintit că a trăit la Aberdeen, în Scoţia, în persoana lui James Archibald Burns, care se născuse la Dunbar în 1807. Femeia a făcut chiar o schiţă a Colegiului de Medicină Marshall din Aberdeen, aşa cum era acesta pe vremea lui Burns. De atunci, clădirea suferise transformări, dar echipa TV l-a găsit pe singurul om care putea spune cum anume arătase ea iniţial : istoricul local David Gordon, care adunase toate planurile şi schiţele de la înfiinţarea colegiului şi până în prezent. Gordon a confirmat precizia schiţei făcute de Helen Pickering, în care apăreau scări şi coridoare ce nu mai există azi. El a spus că modul în care femeia ajunsese să cunoască astfel de amănunte istorice era „inexplicabil". O vizită la biblioteca locală din Blairgowrie, unde Burns îşi deschisese un cabinet medical, a confirmat celelalte detalii din amintirile lui Helen Pickering obţinute prin regresie.

Fata care a murit pe Titanic

S-ar putea crede că, după câte s-au scris despre naufragiul Titanicului, nu se mai poate afla nimic nou în legătură cu această groaznică tragedie maritimă. Scriitoarea Monica O'Hara-Keeton este însă de altă părere. În *I Died on the Titanic* [*Am murit pe Titanic*], ea îşi aminteşte propria existenţă în persoana Luciei Latymer, o tânără fiică de baron care a fugit pe pachebot împreună cu iubitul ei, sub nume false, pentru a începe o viaţă nouă. Fascinanta ei poveste nu aduce informaţii noi cu privire la naufragiul în sine, dar se prezintă ca un excelent roman poliţist, în care autoarea ne poartă prin diferitele stadii ale anchetei sale, punând laolaltă piesele din puzzle şi descoperind, în final, o întorsătură neaşteptată a întâmplărilor. Amuzant este că Monica O'Hara-Keeton

nu are nici un fel de simpatie pentru copila răsfăţată sub chipul căreia şi-a trăit viaţa anterioară.

Ceea ce sporeşte interesul povestirii despre Titanic este faptul că şedinţele de hipnoză au fost iniţiate chiar de soţul scriitoarei, Joe Keeton – un hipnotizator care a întreprins, probabil, mai multe regresii decât oricine altcineva din Marea Britanie. Numărul acestora se ridică la câteva mii, iar o parte din dovezile adunate sunt consemnate în *Encounters with the Past* [*Întâlniri cu trecutul*], lucrare pe care Keeton a scris-o în colaborare cu Peter Moss. Keeton este de părere că memoria moştenită este cea mai plauzibilă justificare pentru amintirile din vieţile anterioare, dar soţia lui este convinsă că reîncarnarea explică cel mai bine experienţa ei de pe Titanic.

Banii ascunși

Un băiat druz, Djebel el Alla, care îşi amintea că a trăit în persoana unui bogătaş din Damasc, şi-a dus rudele uimite la casa în care susţinea că trăise în viaţa anterioară. Avea numai cinci ani. Femeia pe care au găsit-o acasă era, după spusele lui, fosta lui soţie ; copilul a mai venit cu o mulţime de amănunte, care s-au dovedit corecte. Apoi a dezvăluit că ascunsese o anumită sumă de bani în pivniţa casei. I-a dus pe martori la pivniţă, a scos de acolo banii, iar suma era exact cea pe care o indicase.

Comoara îngropată

În 1994, mi-am petrecut câteva zile în Ţara Galilor, pe marginea unei gropi care se adâncea pe zi ce trecea, în timp ce un american le arăta unor săpători unde să caute o comoară îngropată de el pe

la 1700. Jim Bethe, un numismat din Arizona, şi-a amintit în stare de hipnoză viaţa trăită în persoana unui soldat britanic, Jonathan Seaman, căsătorit cu o femeie pe nume Mary Merten. Aflat în misiune în India, Seaman a intrat în posesia unei lădiţe cu bijuterii, pe care a adus-o în Anglia şi a ascuns-o în Ţara Galilor. Iar în viaţa actuală era hotărât s-o recupereze.

Jim şi soţia sa, Stella, mai vizitaseră Ţara Galilor, iar el identificase locul, când un post de televiziune britanic a citit despre el în *Reincarnation International Magazine* şi a hotărât să-l ducă înapoi în Marea Britanie şi să-l ajute să dea de urma comorii. La recomandarea mea, hipnotizatorul scoţian Tom Barlow l-a supus unei regresii pe Jim Bethe, în faţa camerelor de luat vederi, obţinându-se astfel detalii suplimentare despre viaţa lui anterioară ; curând, Tom l-a făcut să vorbească despre ceea ce făcuse cu comoara :

> O duc în Ţara Galilor, unde am o ascunzătoare. Trec peste pajişte, spre panta de lângă pădure. E o ogradă acolo, nişte clădiri [...]. Am cu mine lădiţa cu bijuterii şi mai am cutia de fier a lu' bunicu', pe care mi-a lăsat-o când a murit. Sunt acolo trei cutii cu comori [...]. E un loc pe unde trec foarte puţini oameni. În cocină. Deschid una din uşile duble şi mă strecor în beci.

Jim Bethe şi o radiestezistă, Elizabeth Sulivan, au indicat, independent unul de celălalt, un pâlc de copaci din câmpia galeză, unde amândoi sunt convinşi că a fost îngropată comoara. Era greu de crezut că acela era locul, pentru că în punctul respectiv nu părea să fi existat vreodată altceva decât câmp gol. Au început săpăturile. Mi-ar plăcea să pot spune că Jim Bethe şi-a găsit comoara, dar nu s-a întâmplat aşa. Ceea ce însă ne-a surprins pe toţi a fost o placă de beton, aflată la circa un metru adâncime, care a împiedicat continuarea săpăturilor. Ne-am întors după câteva zile şi am spart-o, dar am dat peste o boltă din cărămidă,

un zid şi apă – prea adâncă însă pentru a permite continuarea în siguranţă a săpăturilor. Se pare că găsiserăm cocina, dar nu şi comoara.

Sunt oare cutiile lui Jonathan Seaman încă îngropate pe o coastă din Ţara Galilor, sau le-a găsit cineva în cele trei secole care s-au scurs de când le-a ascuns el acolo? Jim Bethe mi-a spus că este hotărât să meargă până la capătul misterului... şi până la fundul gropii pline cu apă, a cărei poziţie exactă am promis să n-o dezvălui nimănui.

Capitolul 20

Marcaţi pe viaţă

Băiatul născut cu urme de gloanțe pe trup

Când s-a născut Titu Singh, părinţii lui au fost foarte miraţi de ciudatele semne circulare de pe capul lui. Dar le-au uitat după ce copilului a început să-i crească părul. Titu însă nu le putea uita, pentru că fuseseră cauza morţii lui din întruparea precedentă. Erau urme de glonţ.

Şi nu erau singura dovadă că Titu se reîncarnase. Băiatul avea amintiri foarte clare din viaţa anterioară, când trăia în persoana lui Suresh Verma, proprietarul unui magazin de aparatură radio, TV şi video din Agra, căsătorit cu o femeie pe nume Uma şi tată a doi copii, Ronu şi Sonu. Încă de când avea doi ani şi jumătate, Titu Singh începuse să vorbească despre „cealaltă familie" a lui şi descrisese în culori vii felul cum fusese împuşcat, cum trupul îi fusese incinerat, iar cenuşa fusese apoi aruncată în râu.

„La început, nu l-am luat în serios", povesteşte tatăl lui, „dar se purta de parcă n-ar fi făcut parte din familia noastră. Titu este un copil obişnuit, dar uneori spune şi face lucruri pe care numai adulţii le spun sau le fac".

În cele din urmă, familia a hotărât să verifice spusele lui, iar fratele său mai mare a mers 13 kilometri, din satul Baad până în

agitatul oraş Agra, din nordul Indiei, cunoscut în lumea întreagă pentru că aici se află celebrul monument funerar Taj Mahal. Nu i-a luat mult să găsească un magazin de aparatură radio-TV numit „Suresh Radio" ; intrând, a aflat că femeia care se ocupa de magazin se numea Uma. Uma era văduva lui Suresh, care fusese ucis exact aşa cum povestise Titu.

Vestea că soţul ei mort părea să se fi renăscut a fost un şoc pentru femeie şi i-a trezit un val de amintiri din acea cumplită zi când, spune ea, „am auzit zgomot din casă şi am ieşit crezând că este un rateu al maşinii lui Suresh. Dar el n-a coborât din maşină. Când am deschis portiera, trupul lui s-a prăbuşit peste mine [...]. Am scos un ţipăt".

Posibilitatea ca el să trăiască din nou într-un alt trup era însă greu de acceptat. „Am avut un sentiment foarte straniu", îşi aminteşte Uma. „Mă întrebam ce să fac. Am discutat cu socrii mei şi am hotărât să vizitez a doua zi familia lui Titu."

Titu Singh se spăla la cişmea când Uma şi părinţii lui Suresh Verma au sosit neanunţaţi. Copilul a strigat imediat că venise în vizită „cealaltă familie" a lui. Au luat cu toţii loc pe verandă, iar Titu a întrebat-o pe Uma dacă-l recunoaşte. Ea i-a răspuns că nu. Atunci, a întrebat-o ce mai fac copiii şi dacă îşi aduce aminte de ziua în care fuseseră cu toţii la un bâlci dintr-un oraş vecin, unde el îi cumpărase ei dulciuri. Această dezvăluire a lăsat-o pe Uma fără grai.

Mai târziu, Titu a fost dus la Agra să vadă magazinul pe care-l avusese în viaţa anterioară, dar fratele lui mai mare i-a pus iarăşi cunoştinţele la încercare. A aranjat ca nişte copii de-ai vecinilor să se joace cu copiii lui Suresh Verma când avea să sosească familia Singh. Inutil : Titu i-a recunoscut imediat din grup pe Ronu şi Sonu. Apoi a intrat în magazin şi a observat că, de la moartea lui, avuseseră loc unele schimbări.

Povestea lui Titu Singh a făcut obiectul unui excelent documentar TV din seria *Forty Minutes*, la BBC. Filmul a fost difuzat în Marea Britanie în martie 1990 ; toate personajele principale,

inclusiv băieţelul în vârstă de şase ani, au fost intervievate, iar spusele lor au fost subtitrate în limba engleză.

Mama băiatului, care mai avea cinci copii mai mari decât Titu, a mărturisit că nu o deranja să-l audă vorbind despre „celelalte" rude ale lui, deoarece ea îi privea pe toţi ca făcând parte din una şi aceeaşi familie. Iată ce spunea ea:

> Uneori, devine morocănos şi zice că-i este dor de casă, şi o ţine una şi bună că vrea să se ducă la Agra. Odată a insistat atât, încât şi-a strâns hainele într-o bocceluţă şi a ameninţat că pleacă! Chiar şi acum avem impresia că Titu nu consideră că aici ar fi casa lui. Spune mereu că n-o să mai stea multă vreme cu noi.

Tatăl lui Titu, arătând că băiatul stăruie adeseori să fie dus „înapoi acasă", remarca: „Mă tem că, pe măsură ce va creşte, Titu ar putea rupe orice legături cu noi. Îl iubim foarte mult, dar, deşi suntem oameni cu carte, nu-i putem înţelege povestea".

Părinţii bărbatului ucis au fost şi ei impresionaţi de cele văzute şi auzite. Tatăl lui Suresh spunea:

> Sunt practic sigur că Titu este Suresh, fiul meu mort. Se agaţă de noi cu afecţiune. Odată, pe stradă, s-a întâlnit cu o fostă mătuşă. Femeia a crezut că e vreunul dintre fiii Umei. Titu s-a supărat pe ea şi a întrebat-o: „Nu ştii cine sunt?". Stăm de vorbă între noi ca un tată cu fiul lui. Dar nu-l prea încurajez, pentru că lucrul ăsta îi necăjeşte pe părinţii lui actuali.

La rândul lui, Titu îşi aminteşte limpede cum a fost ucis: „Mă întorsesem acasă de la muncă. Ucigaşul a venit în fugă, de după colţ".

Cine era ucigaşul? A fost el prins? A fost el condamnat pentru crima săvârşită? Aceste întrebări au rămas fără răspuns în documentarul TV, poate din motive juridice; în schimb, o dovadă suplimentară par să fie semnele din naştere despre care Titu şi familia lui cred că sunt urmele rănilor de glonţ suferite de Suresh

Verma. Părul i-a fost tuns cu maşina şi astfel au ieşit la iveală două semne ciudate, în exact aceeaşi poziţie ca şi orificiile menţionate în raportul necropsiei lui Suresh Verma şi provocate de glonţul intrat în tâmpla dreaptă. Orificiul de intrare a unui glonţ este întotdeauna mai mic decât cel de ieşire, pentru că glonţul iese din corp cu viteză redusă, provocând distrugeri mai mari. Semnele de pe capul lui Titu corespund, atât ca dimensiuni, cât şi ca poziţie, cu urmele de glonţ de pe capul lui Suresh Verma.

Simplă coincidență sau dovadă de reîncarnare?

Dacă ceea ce v-am prezentat mai sus ar fi singurul caz de acest gen, poate că s-ar cuveni să-l punem pe seama întâmplării. Dar nu este deloc singurul. De fapt, un număr uimitor de mare de cazuri de reîncarnare prezintă trăsături fizice care par să reflecte un aspect al vieţii anterioare, adesea un incident violent şi, de multe ori, cauzator de moarte. Există atât de multe asemenea cazuri, încât profesorul Ian Stevenson lucrează la o cercetare asupra celor mai grăitoare dintre ele, care va fi publicată în două volume, în 1997. Studiul lui este privit de majoritatea cercetătorilor din domeniu drept cea mai importantă contribuţie de până acum la dezbaterea în jurul reîncarnării. Profesorul Stevenson ne-a oferit deja rezumatul a unul sau două studii de caz pe care le va publica, însoţite de câteva observaţii preliminare, într-un articol pentru *Journal of the Society for Scientific Exploration*.

După ce arată că, de cele mai multe ori, cauzele unor defecte congenitale sau ale unor semne din naştere de pigmentaţie diferită – aluniţe sau nevi – rămân necunoscute, Stevenson afirmă că o treime dintre copiii care susţin că-şi amintesc vieţi anterioare prezintă, de asemenea, defecte sau semne din naştere pe care fie ei, fie informatorii adulţi le pun pe seama unor răni suferite de

cel în persoana căruia spun că au trăit. Dintr-un total de 895 de studii de caz alese iniţial (deşi, între timp, investigaţia s-a extins asupra mult mai multora), în 309 cazuri astfel de semne sau de malformaţii coincideau cu răni – cel mai adesea, fatale. Stevenson şi colegii lui au cercetat în amănunt 210 dintre aceste cazuri, care vor fi incluse în viitoarea lui carte. În treacăt fie spus, în cazurile respective, defectele din naştere sunt de obicei dintre cele mai rare.

Pentru a-şi forma o părere, profesorul Stevenson a căutat o corespondenţă mai mică de 10 cm^2 între rană şi semnul sau defectul din naştere. „De fapt", spune el, „multe semne din naştere şi, respectiv, răni erau mult mai apropiate decât atât. În 43 din 49 de cazuri în care am obţinut documente medicale (de obicei, raporturi de necropsie), corespondenţa dintre răni şi semnele din naştere (sau malformaţiile congenitale) s-a confirmat". Asta înseamnă 88%.

Mai mult, studiile profesorului Stevenson demonstrează că Titu Singh nu este nici pe departe un caz unic. În nouă din paisprezece cazuri de moarte prin împuşcare, el a descoperit că semnele din naştere coincideau exact, ca mărime şi poziţie, cu orificiile de intrare şi de ieşire a gloanţelor în şi din corpul persoanei decedate. Unul dintre cazurile studiate de Stevenson prezintă similitudini remarcabile cu acela al lui Titu Singh: este cazul unui băiat din Thailanda, care îşi aminteşte viaţa unui bărbat împuşcat în cap pe la spate. Probabilitatea ca două semne din naştere să corespundă cu două răni este de 1 la 25.600.

Malformaţii rare

Nu toate semnele din naştere sunt rezultatul unor fărădelegi. O fată din Birmania, care îşi aminteşte că a fost propria ei mătuşă, s-a născut cu un semn din naştere sub forma unei dungi verticale lungi, mai deschisă la culoare, chiar pe mijlocul toracelui. Aceasta

coincidea cu incizia chirurgicală din timpul operaţiei făcute mătuşii ei, care suferea de o boală de inimă congenitală, în urma căreia femeia a şi murit.

Un alt caz este acela al unui băiat din Turcia, care s-a născut cu o ureche scofâlcită şi malformată şi cu o dezvoltare incompletă a jumătăţii drepte a feţei. Băiatul afectat de această oribilă desfigurare îşi amintea că trăise în persoana unui om care fusese împuşcat de aproape şi murise după şase zile din cauza rănilor produse creierului de fragmentele intrate prin partea dreaptă a craniului. Confirmarea a venit sub forma unei fişe de spitalizare.

Unul dintre primele cazuri de reîncarnare studiate, chiar la începutul secolului XX, este acela al unui copil pe nume Sikh Lal, care locuia în Rishalpure, India, şi care se născuse fără degete la mâna dreaptă. Când a început să vorbească, le-a spus părinţilor săi că trăise în persoana lui Kashi Ram ; acesta fusese atacat de un duşman pe nume Chottey Lal, care-i tăiase degetele şi îl împuşcase în piept în 1908. Se spune că pretinsul ucigaş a aflat de renaşterea victimei lui şi l-a vizitat pe băiat, care l-a recunoscut în mijlocul unei mulţimi şi l-a numit duşman şi ucigaş.

Mai aproape de zilele noastre, un copil din India născut aproape fără degete la o mână şi-a amintit de viaţa altui copil care-şi vârâse mâna dreaptă între lamele unui tocător de nutreţ şi rămăsese fără degete. Această malformaţie congenitală – brahidactilie unilaterală – este extrem de rară.

Aş cita şi cazul lui Ranvir Singh, publicat în *Reincarnation International Magazine* în 1994. Când, cu ocazia unei vizite pe care am făcut-o la Delhi, am avut prilejul să stăm de vorbă, cercetătorul Gaj Raj Singh Gaur mi-a arătat fotografia unui băieţel de trei ani, născut în satul Basayi, în districtul Etah din India, fără mâna şi antebraţul drept. Copilul îşi amintea că trăise în persoana lui Idrish Ali, servitorul unui proprietar de pământ pe nume Shafi Alam Namberdar din Garka, în acelaşi district ; mâna lui Idrish

Ali fusese tăiată accidental de un tocător de nutreţ. Surprinzător în acest caz este faptul că accidentul survenise cu douăzeci şi cinci de ani înainte ca Idrish Ali să moară. În afara mâinii lipsă, Ranvir Singh mai avea un semn din naştere deasupra feselor, care coincidea cu o rană de glonţ suferită în viaţa anterioară, când fusese împuşcat din greşeală de poliţie, în timp ce vâna în junglă.

Altă victimă a unei crime, renăscută cu urme de glonț

Un alt caz de renaştere din cele peste o sută cercetate de Gaj Raj Gaur este acela al lui Gulson Kumar Sakena, născut la Vasantpur, în Jaithra Etah, în noiembrie 1991. Gulson, fiu al unui croitor, Nand Kishore, se juca în faţa prăvăliei tatălui său când a văzut doi clienţi, pe nume Rakesh şi Mukesh, din Barna Etah, veniţi după nişte haine. Copilul s-a speriat imediat şi a fugit în casă, spunându-i mamei lui: „Oamenii ăia m-au omorât. Te rog, ascunde-mă, altfel or să mă omoare din nou". Mai târziu, pus de tatăl său, Gulson, care avea doi ani, s-a străduit să-şi descrie amintirile din viaţa anterioară. Apoi a arătat două locuri de pe trupul său – unul pe obrazul drept, celălalt pe partea stângă a abdomenului – unde se vedeau clar nişte semne din naştere.

Persoana în care îşi amintea că trăise în viaţa precedentă era Kanhkumar Pandey, al cărui frate mai mare, Gyan Singh, i-a povestit lui Gaur cum murise. Ajunsese în Etah cu autobuzul, într-o dimineaţă, devreme, când doi tineri l-au înşfăcat şi l-au împuşcat de faţă cu mai mulţi martori. Semnele din naştere ale copilului coincideau cu cele lăsate de gloanţe.

Lucru curios, unul dintre cei care văzuseră trupul şi rănile era chiar tatăl lui Gulson. Oare asta să-l fi afectat cumva, sau să se fi transmis soţiei lui, ducând la apariţia semnelor din naştere pe

trupul copilului? Greu de crezut, întrucât Gulson s-a născut *exact în ziua* în care fusese omorât Kanhkumar Pandey. O altă corespondenţă fizică între bărbatul ucis şi copil era pielea lui Gulson, deschisă la culoare (ca aceea a lui Kanhkumar Pandey) şi diferită de cea a părinţilor şi fraţilor săi.

Semne din naștere sau cicatrice?

Unul dintre cele mai extraordinare cazuri de amintiri din viaţa anterioară asociate cu semne din naştere este consemnat în dosarele Misiunii Mondiale Budiste din Rangoon. Este vorba de un servitor în vârstă de doisprezece ani, originar din sudul Birmaniei, care provenea dintr-o familie creştină, era bine clădit şi fără defecte fizice, cu excepţia unor malformaţii neobişnuite la mâini şi la picioare. Băiatul prezenta nişte urme liniare adânci în podul palmelor, pe faţa mâinilor şi pe antebraţ. Nişte linii paralele de acelaşi fel îi brăzdau picioarele şi pulpele. Un chirurg a declarat că astfel de semne nu pot fi puse pe seama vreunei răniri prenatale. Ori de câte ori cineva se uita cu luare-aminte la aceste malformaţii, braţul drept al băiatului se umfla, provocându-i mari dureri. Care era cauza lor?

Într-o seară, pe când stătea întins lângă mama lui, băiatul i-a dezvăluit acesteia amintirile lui din viaţa anterioară. Trăise în persoana unui om bogat şi ascunsese o importantă cantitate de bani şi de argint în trei case învecinate, în care locuia singur. Într-o noapte, nişte spărgători au dat buzna peste el şi l-au legat cu sârmă în poziţie ghemuită, apoi au fugit cu banii şi bunurile de preţ din casă. Rămăsese aşa câteva zile, răstimp în care sârma îi intrase adânc în corp, şi avusese parte de o moarte lentă şi dureroasă.

Multor oameni le vine şi aşa greu să accepte cazurile simple de reîncarnare. Cele care prezintă în plus asemenea caracteristici bizare pun la încercare puterea noastră de înţelegere nu numai a

mecanismului reîncarnării, dar şi a legilor spirituale care se presupune că guvernează reîntoarcerea noastră pe pământ în întrupări succesive. De ce ar trebui ca o persoană care şi-a pierdut mâna sau degetele într-o viaţă să fie estropiată şi în existenţa următoare? Şi de ce ar trebui ca victima unui act de violenţă să poarte cicatricele de la o viaţă la următoarea?

Pedepsit pentru că și-a ucis soția?

Povestea lui H.A. Wijeratne încurcă şi mai mult lucrurile, în anumite privinţe, dar sugerează că vinovăţia pentru fapte rele poate juca un rol în apariţia unor astfel de semne sau malformaţii. Wijeratne se născuse în 1947, la Uggalkalteta, în Sri Lanka, şi prezenta o malformaţie în partea dreaptă a pieptului. Avea braţul drept cu câţiva centimetri mai scurt decât cel stâng şi foarte subţire. De asemenea, degetele de la mâna dreaptă erau mai mici decât ar fi trebuit şi erau prinse între ele cu pieliţă. Când a început să vorbească, pe la doi ani, copilul a oferit o explicaţie pentru malformaţia lui. Spunea că se născuse aşa deoarece cu mâna aceea îşi înjunghiase soţia din viaţa anterioară. Fusese pedepsit pentru crima lui, şi a făcut o descriere vie a execuţiei lui prin spânzurare, dând detalii – care ulterior s-au dovedit corecte – ale întâmplărilor dinaintea morţii lui. Apoi a identificat persoana în care trăise în viaţa anterioară – fratele mai mic al tatălui lui din viaţa actuală.

Când mama băiatului i-a cerut explicaţii soţului ei, acesta a recunoscut că avusese un frate însurat, pe nume Ratran Hami, care îşi înjunghiase soţia pentru că femeia refuzase să se întoarcă acasă după ce stătuse o vreme cu părinţii ei. Ratran Hami o omorâse pe Podi Menike pe 14 octombrie 1927. Procesul lui avusese loc în iunie 1928, iar execuţia, o lună mai târziu.

Cu puţin înainte de a fi executat, Ratran Hami i-a spus fratelui său că „se va întoarce", iar prezicerea lui pare să se fi împlinit, deşi la mai bine de optsprezece ani după moartea lui.

Wijeratne a recunoscut în mod clar că braţul lui atrofiat era un fel de pedeapsă, sau răsplata unei datorii karmice, pentru crima pe care o săvârşise în precedenta lui întrupare. Am putea aşadar presupune că malformaţia congenitală era un soi de învăţătură de minte. Dacă da, se pare că nu şi-a prea atins scopul. Întrebat ce ar face dacă întâmplarea cu soţia lui s-ar repeta, Wijeratne a dat un răspuns sinistru: „Probabil că aş omorî-o din nou!".

Dat afară deoarece credea în reîncarnare

Dacă năpastele de care suntem loviţi în viaţa actuală sunt rezultatul unor păcate din viaţa anterioară, atunci Glenn Hoddle trebuie să se fi întrebat ce lucru îngrozitor va fi săvârşit în existenţa lui precedentă, ca să merite soarta de care a avut parte la începutul anului 1999.

Antrenorul echipei de fotbal a Angliei avea o meserie de vis. Datoria fostei stele a fotbalului englez era să selecţioneze şi să formeze jucători pentru o echipă care să poată câştiga mult râvnita Cupă Mondială. Dacă reuşea, avea să devină erou naţional. Dar n-a fost să fie aşa. În ciuda unei performanţe onorabile, echipa nu s-a calificat în finală şi, câteva luni mai târziu, Glenn Hoddle a fost pus pe liber.

Faptul în sine nu ar fi câtuşi de puţin surprinzător, date fiind interesele puse în joc în cadrul acestui sport extrem de competitiv. Totuşi, oricât de incredibil ar părea, plecarea lui Hoddle nu avea nimic de a face cu calităţile lui de antrenor sau cu performanţa echipei sale. Glenn Hoddle a fost dat afară pentru că şi-a exprimat părerile în legătură cu reîncarnarea.

Acest episod extraordinar, unul dintre cele mai stranii din sinuoasa istorie a fotbalului englez, s-a consumat, inevitabil, sub proiectoarele presei scrise şi audiovizuale. Multor observatori, toată povestea li s-a părut chiar o polemică fabricată de mass media şi pusă la cale, poate, de anumite persoane care căutau un pretext pentru a-l da jos pe Hoddle de pe piedestal.

Dezbaterea a început pe la sfârşitul lui ianuarie, cu un interviu pe care Hoddle l-a acordat ziarului *The Times* şi în care era exprimată următoarea părere:

„Dumneata şi cu mine suntem dăruiţi, din punct de vedere fizic, cu două mâini, două picioare şi creiere normale, i-a spus Hoddle reporterului în ceea ce ar fi trebuit să fie un interviu despre munca lui ca antrenor al echipei Angliei. Unii oameni, a continuat el, s-au născut aşa dintr-un motiv anume. Karma operează din viaţa anterioară. Nu am nimic de ascuns în privinţa asta. La fel e şi cu handicapaţii. Ce semeni, aia culegi".

Vă veţi fi gândind că nu este nimic extraordinar în asta, în afara faptului că Hoddle încerca să comunice în doar câteva cuvinte un subiect incredibil de complex. Cei de la *The Times* au fost însă de altă părere. Potrivit lor, antrenorul echipei de fotbal a Angliei adusese o ofensă persoanelor handicapate şi, pentru a confirma acest punct de vedere, reporterii au stat de vorbă cu diferiţi reprezentanţi ai persoanelor cu handicap, le-au citat pasajul respectiv şi i-au invitat să reacţioneze.

Nu este de mirare că aceştia au fost aproape unanimi în a condamna opiniile lui Hoddle, iar *The Times* şi-a publicat comentariile ostile fără să-şi dea seama că, astfel, aducea o ofensă hinduşilor, budiştilor şi altor cititori care acceptau ideea de reîncarnare şi de karma.

Astfel, ceea ce la început părea un paragraf pierdut în cuprinsul unui amplu interviu – o simplă paranteză, despre care Hoddle credea că nu va fi consemnată – s-a transformat într-un atac de primă pagină la adresa ideilor lui.

Alte ziare, apoi radioul şi televiziunea, au dat şi mai mare amploare episodului, transformându-l, în doar câteva ore, într-o dezbatere care a ţinut capul de afiş al presei britanice timp de multe zile şi a fost transmisă în întreaga lume. Drept urmare, un mic detaşament de ziarişti a început să stea de pază la uşa sediului din Londra al Federaţiei Engleze de Fotbal – pentru care lucra Hoddle –, în aşteptarea unui anunţ important. Concedierea antrenorului era, se pare, inevitabilă şi ai fi zis că numai o execuţie publică ar fi putut da satisfacţie ziariştilor mărginiţi.

Hoddle însă s-a ţinut tare pe poziţie mult mai mult decât era de aşteptat, refuzând să stea de vorbă cu jurnaliştii – cu o singură excepţie : i-a acordat un interviu lui Harry Harris, de la *The Mirror* (pe 2 februarie) :

„Ani şi ani de zile m-am străduit să înţeleg de ce atâţia oameni au parte de o asemenea nenorocire, de o asemenea tragedie, a explicat el. Este un lucru de care chiar îmi pasă. Mă întristează să văd oameni handicapaţi, sau care trăiesc în sărăcie lucie, sau să aud despre oameni maltrataţi [...].

Am cercetat mai îndeaproape acest subiect şi am aflat mai multe teorii. Unele mi s-au părut mai logice. Nu cred că persoanele handicapate îşi merită soarta. Caut însă motivul suferinţei lor şi sunt sigur că mulţi handicapaţi se resemnează [...]. Dacă voi fi concediat din această cauză, va trebui să fac faţă situaţiei. Va trebui să trec prin asta. Dar asta nu-mi va schimba convingerea că lumea este nedreaptă pentru foarte mulţi oameni şi că eu sunt mai norocos decât cei mai mulţi dintre ei. Îmi va păsa în continuare de cei săraci, handicapaţi şi maltrataţi”.

Pe măsură ce dezbaterea se dezlănţuia, s-a descoperit că Hoddle jucase un rol-cheie în organizarea de vizite ale fotbaliştilor englezi la căpătâiul unor copii bolnavi – uneori chiar pe moarte – şi că mama lui lucra într-o şcoală pentru handicapaţi. Într-adevăr, departe de a privi suferinţa celor handicapaţi ca pe o pedeapsă,

Hoddle era *foarte* preocupat de bunăstarea acestora şi probabil că se gândise la ei mai mult decât majoritatea semenilor săi.

„Voi rămâne creştin în concepţiile mele", i-a mai spus Hoddle lui Harris, „dar voi continua să ţin seama şi de alte teologii sau idei care pot explica într-un anume fel sărăcia, suferinţa şi handicapul. Nu voi judeca însă pe nimeni. Mă voi mulţumi să le ofer sprijinul şi compasiunea mea – iar dacă asta este o crimă, asta e".

Hoddle însă nu se bucura de nici un fel de sprijin. Ca să vorbim în termeni fotbalistici, el făcuse tot ce-i stătea în putinţă ca să-şi apere poziţia şi să nu primească un gol. Dar, când primul-ministru britanic, Tony Blair, şi ministrul Sporturilor, Tony Banks, s-au alăturat criticilor, plecarea lui Hoddle a devenit iminentă. Tony Blair a declarat că, dacă Hoddle a spus cuvintele care i se atribuiau, adusese un afront persoanelor handicapate şi trebuia deci să demisioneze.

Iar Hoddle a demisionat.

Cu un aer uimitor de calm, deşi oarecum surprins de zarva stârnită în jurul lui, Hoddle a dat citire unei declaraţii în care, printre altele, spunea:

„Din păcate, după cum aţi aflat probabil, contractul meu cu Federaţia Engleză de Fotbal a încetat cu acordul ambelor părţi. Recunosc că am făcut anumite aprecieri greşite într-un interviu care, nefiind înţeles, i-a supărat pe mulţi. Nu am avut această intenţie şi, de aceea, îi rog să primească scuzele mele".

Cazul Hoddle a scos la iveală tot ce era mai rău în presa britanică. Editorialiştii s-au repezit care mai de care să-l ponegrească. „Omorâţi-l pe bietul om, ca să nu se mai chinuie", trâmbiţa titlul unui articol din *Daily Mail* (1 februarie). Acelaşi ziar continua, a doua zi: „Hoddle este sonat, şi tocmai de aceea n-ar trebui dat afară".

Astfel de fraze şi de articole demonstrau ignoranţa majorităţii oamenilor în privinţa ideii de reîncarnare. Cu toate acestea,

vehemenţa părerilor exprimate le-a dat unora de înţeles că, în spatele a ceea ce părea să fie o campanie de presă menită să-l îndepărteze pe Hoddle din postul său, se ascundeau nişte jocuri de culise. La urma urmei, el exprimase acest gen de idei şi într-un interviu radiodifuzat pentru BBC, cu nouă luni mai înainte, iar cuvintele lui fuseseră pe atunci citate într-un ziar naţional fără nici un comentariu critic:

„Cred că, spiritual, cu toţii am mai trăit pe pământ", spusese el cu acel prilej. „Cred că trupul fizic este numai un veşmânt. [...] Cred că facem greşeli aici, pe pământ, şi că spiritul nostru trebuie să se întoarcă şi să înveţe. De aceea există nedreptate pe lume. De ce unii oameni se nasc cu probleme fizice îngrozitoare [...]?".

De ce oare aceste cuvinte, care pot primi exact aceeaşi interpretare ca şi punctele de vedere exprimate în interviul mai recent, nu au stârnit nici măcar un murmur de dezaprobare în mass media? Să fie doar o coincidenţă faptul că, atunci când a vorbit astfel pentru prima oară, echipa engleză de fotbal era în competiţie pentru Cupa Mondială, în vreme ce, când şi-a repetat părerile despre reîncarnare, sportivii lui fuseseră descalificaţi?

Deşi preţul plătit a fost foarte mare, concedierea lui Hoddle a readus în atenţie, pentru scurt timp, chestiunea reîncarnării, le-a oferit multor adepţi ocazia de a-şi exprima opiniile în scris, la radio sau la televiziune şi a făcut întreaga naţiune să se gândească, fie şi în fugă, la posibilitatea ca omul să se reîntrupeze după moarte.

„Este o idee greşită, dar foarte răspândită, aceea că persoanele care cred în viaţa de după moarte, în reîncarnare şi aşa mai departe, cred de asemenea că orice nenorocire, inclusiv handicapurile fizice, constituie o pedeapsă pentru păcate vechi", scria James Green din Chorlton, Manchester, cititor al ziarului *Sunday Telegraph*. „Ar putea fi aşa, dar chestiunea este mult mai complexă, iar astfel de limitări sau de handicapuri s-ar putea datora şi altor factori."

După ce arată că un suflet poate alege – încă de când se află în lumea spiritelor, adică *înainte* de a se reîncarna – să se întrupeze într-o persoană handicapată, James Green conchide:

„Aşadar nu toţi adepţii ideii de reîncarnare percep orice dezavantaj ca pe o pedeapsă sau ca pe o palmă primită pentru proastă purtare. Putem învăţa şi fără să fim pedepsiţi".

O cititoare elveţiană a ziarului *Daily Mail* a scris că a auzit prima oară păreri asemănătoare cu ale lui Hoddle de la un prieten care suferea de paralizie cerebrală: „Pentru el, era cea mai bună explicaţie pentru handicapul cu care se născuse".

Trebuie să precizez însă că astfel de contribuţii fertile la dezbatere au fost minoritare. Singura excepţie a constituit-o editorialul apărut în numărul din 3 februarie al ziarului *The Mirror*, care scria:

„Sfârşitul a fost trist. Glenn Hoddle şi-a părăsit postul din Anglia mai mult trist decât mânios". Se pare că, în ultimă instanţă, lui Hoddle i se permisese să rămână selecţioner, dar el se gândise că unii vor socoti plecarea lui preferabilă pentru reputaţia fotbalului englez. Acelaşi ziar cita declaraţia izolată a lordului Ashley, mare militant pentru drepturile persoanelor handicapate, care, auzind de concedierea lui Hoddle, a spus: „Este o zi tristă pentru toleranţa şi libertatea cuvântului în Marea Britanie".

The Mirror conchidea:

„Glenn Hoddle a plecat pentru că a comis greşeala de a face publică o credinţă religioasă controversată. Ciudat mod de a-şi pierde slujba pentru un selecţioner de fotbal. Se creează astfel un precedent periculos pentru alte personalităţi publice".

Nu pot decât să subscriu. Nu vom ajunge la adevărul despre reîncarnare şi despre viaţa de după moarte decât cântărind dovezile şi examinând toate aspectele, pro şi contra. Bigotismul şi intoleranţa nu au ce căuta în această dezbatere.

Capitolul 21

În viitor

Viziuni apocaliptice

Ne aflăm în iulie 1998 şi lumea s-a întors cu susul în jos. Chet Snow este în Arizona, unde, în loc să aibă în faţa ochilor un peisaj inundat de lumina strălucitoare a soarelui, vede un deşert mohorât, în timp ce din norii întunecaţi cade fără încetare o ploaie măruntă şi rece. Chet a ieşit să se uite la cai şi, terminându-şi treaba, se grăbeşte înapoi spre fermă ; îi este frig şi foame. E ziua lui de naştere, dar el ştie că nu va avea loc nici o petrecere.

Nu este o scenă dintr-un film futuristo-apocaliptic, ci amintirea unui bărbat care a experimentat „terapia prin proiectare în viitor". Acest episod, precum şi scurtele viziuni despre viitor pe care le-a avut ulterior în stare de hipnoză l-au convins că Pământul se va confrunta cu o catastrofă majoră, care va consta probabil într-o inversare a polilor sau în vreo modificare a poziţiei axei planetei. Nu se ştie dacă fenomenul va fi doar o mişcare a scoarţei terestre, care va afecta centrul ei magmatic, sau o mişcare orbitală de proporţii, cauzată, poate, de coliziunea cu un asteroid sau cu o cometă. Evident, această perspectivă ar putea fi pur şi simplu rodul unei imaginaţii prea bogate, alimentată de filme-catastrofă şi de prezicerile unor faimoşi profeţi ai apocalipsului.

Dar Chet Snow nu e singurul. Într-un experiment din 1983, iniţiat de hipnoterapeuta dr. Helen Wambach şi continuat, după

moartea acesteia, survenită în 1985, de Chet Snow, 2.500 de americani au avut ocazia de a face o incursiune în viitor, prin hipnoză. Între experienţele lor au existat asemănări extraordinare, care arată că aceşti oameni au „văzut" viitorul sau, cel puţin, că au fost cu toţii influenţaţi în acelaşi mod, de alţi factori.

Până în 1989, când a apărut cartea sa *Mass Dreams of the Future* [*Vise colective despre viitor*], Chet Snow îşi crease reputaţia unui hipnoterapeut de marcă şi devenise membru în consiliul de conducere al Asociaţiei pentru Cercetări asupra Vieţii Anterioare şi Terapie prin Regresie (APART), fondată de Helen Wambach. Timp de trei ani, Chet Snow a fost preşedintele APART. Proiectat în viitor prin hipnoză, Chet a descoperit că are o calitate rară. Marea majoritate a celor care se ofereau voluntari pentru acest proiect constatau că o anumită „barieră" îi împiedica să vadă ce se va petrece în viitor în viaţa lor actuală, dar se pare că puteau călători în timp în vieţile lor viitoare. În schimb, Chet Snow putea vedea evenimente viitoare din existenţa lui actuală.

„Am putut privi în viitor şi am văzut lucruri care se împlinesc deja acum, la jumătatea anilor '90", mi-a spus el într-un interviu pentru revista noastră –

> iar despre ele am scris în cartea mea acum zece ani. Deja situaţia din Iugoslavia e cum e, nici ruşii nu stau prea bine – chiar există o tensiune politică în Rusia, care ar putea răbufni din nou, după câte am văzut eu. Apoi, condiţiile meteorologice, intensificarea activităţii vulcanice şi seismice – toate acestea le-am prevăzut pentru mijlocul anilor '90, inclusiv problemele cu drogurile, cu seceta, cu inundaţiile, care, adunate toate, anunţă o perioadă de mari transformări.

Evident, există întotdeauna persoane care cred că vremurile pe care le trăiesc sunt cele mai rele din istoria umanităţii. Numărul crimelor pare să crească întruna. Dezastrele naturale par să răpună tot mai multe vieţi. Întotdeauna putem găsi un motiv pentru a zugrăvi imaginea unui viitor sumbru – şi, din atâtea preziceri, unele, inevitabil, se adeveresc. Dar previziunile lui

Chet Snow conţin şi o clauză „salvatoare", care spune, în linii mari, că dacă omul se va îndrepta, unele nenorociri ce ne pândesc în viitorul apropiat ar putea să nu se întâmple. Rezultă de aici că există o anumită formă de responsabilitate karmică colectivă faţă de planeta noastră, în virtutea căreia păcatele morale sau ecologice vor fi pedepsite cu calamităţi de nedescris.

În privinţa propriul său viitor, Chet Snow pare extrem de relaxat, pentru că, după cât se pare, şi l-a aflat singur. Când Helen Wambach l-a proiectat în viitor, în ziua aniversării lui din iulie 1998, Chet încă nu locuia în Arizona, unde s-a văzut pe sine cu ocazia şedinţei de hipnoză. Totuşi aici locuieşte el astăzi, „după o mulţime de peripeţii legate de activitatea mea" şi nu pentru că ar fi căutat să transpună în realitate ceea ce văzuse. Există însă o diferenţă. În viziunea indusă prin hipnoză, Chet era singur, în vreme ce, în prezent, este însurat şi fericit. El pune această modificare a viitorului pe seama propriei lui „maturizări spirituale".

O scădere drastică a populației globului

Una dintre predicţiile pe care mulţi dintre subiecţii experimentului le confirmă este aceea că, în următorii 150 de ani, va avea loc o semnificativă scădere a populaţiei. Din statisticile oficiale rezultă că se va înregistra un declin, dar nu atât de drastic pe cât l-au văzut „proiectaţii în viitor".

Jenny Cockell, ale cărei amintiri despre viaţa anterioară trăită în persoana unei gospodine din Irlanda pe nume Mary Sutton au avut un puternic impact asupra cititorilor din întreaga lume (vezi capitolul 2), crede şi ea că şi-a văzut viitorul... care va fi în Nepal. În cartea sa, *Past Lives, Future Lives* [*Vieţi trecute, vieţi viitoare*], Jenny Cockell schiţează povestea viitoarei sale vieţi în

persoana Nadiei, într-un sat de pe coasta unui deal, într-o zonă muntoasă, cu sol foarte fin, de culoare roşie-portocalie.

Aşa cum a procedat şi în cazul vieţii sale anterioare din Malahide, Jenny a luat o hartă a ţinutului respectiv şi a simţit că este atrasă de satul Kokuwa, situat la jumătatea distanţei dintre muntele Everest şi graniţa cu India. Pe lângă „amintirile din viitor" care i s-au arătat, Jenny a recurs şi la ajutorul hipnotizatorului Jim Alexander, pentru a afla mai multe informaţii.

Ea scrie :

> Experienţa incursiunii în viitor a fost altfel decât aceea a rememorării existenţei mele trecute în persoana lui Mary. Acelea erau nişte amintiri ca oricare altele ; nu era nimic ciudat în ele. Dar, cu această nouă experienţă, am simţit că sunt cumva legată de Nadia ; îmi trăiam sentimentele nu ca pe nişte amintiri, ci ca şi cum eu aş fi fost în trecut, iar micuţa Nadia, în vârstă de doi ani, şi-ar fi amintit de mine în viaţa ei din viitor, din anul 2040.

Jenny mai descrie două alte vieţi pe care şi le „aminteşte" – una din secolul XXII, în care ea este foarte săracă şi trăieşte în Europa (probabil în Polonia), şi una din secolul XXIII, în care este americancă şi lucrează ca tehnician la firma „Unichem".

Jenny Cockell nu prezice schimbări ale polilor planetei sau modificări ale orbitei Pământului, dar, ca şi voluntarii lui Helen Wambach, spune că va avea loc o scădere drastică a populaţiei globului, ca urmare a folosirii fără discernământ a chimicalelor în industria alimentară.

O perspectivă non-lineară asupra timpului

Pentru a ajunge să credem că mintea umană poate recupera amintiri dintr-o existenţă anterioară, este nevoie să facem un uriaş efort de înţelegere, atât intelectual, cât şi spiritual. Dar

pentru a accepta că este posibil să ne vedem vieţile viitoare, fie individual, fie colectiv, este nevoie de un efort de credinţă, sau de o renunţare la întregul nostru simţ critic. Asta, desigur, numai dacă înţelegem greşit natura însăşi a timpului. Pentru că a avut dintotdeauna viziuni paranormale, inclusiv premoniţii, Jenny Cockell spune că ea vede viitorul „ca şi cum mintea ar exista simultan în două puncte diferite ale timpului".

Fiul ei ne-a sugerat următoarea explicaţie :

> Noi privim timpul din perspectiva prezentului ; vedem în urma noastră trecutul şi, în faţă, viitorul – şi credem că existăm în prezent. Dar această concepţie lineară ne poate limita gradul de înţelegere a timpului şi a minţii noastre. S-ar putea ca precogniţia să presupună existenţa unui gen de legătură telepatică peste timp.

Dar asemenea idei nu sunt accesibile majorităţii celor care, mulţumindu-se să se lase fascinaţi de prevestirea propriului lor viitor, refuză să facă un efort pentru a înţelege mecanismul complex al teoriei cuantice sau alte teorii despre cum am putea intra în legătură cu viitorul.

Problema, în cazul „proiectărilor în viitor", este aceea că, în marea lor majoritate, ele nu pot fi demonstrate – cel puţin nu în viaţa actuală. Dar ar trebui să ne preocupăm mai mult de viitorul planetei noastre şi de felul în care îl influenţăm. Căci, la urma urmei, dacă reîncarnarea este un fapt – pentru unii dintre noi sau chiar pentru toată lumea –, atunci înseamnă că noi suntem cei care vor moşteni Pământul şi tot noi va trebui să rezolvăm mâine problemele pe care le creăm azi.

Concluzie

Spre sfârşitul anului 1996, cu ocazia unei vizite pe care a făcut-o la Londra pentru a ţine o conferinţă la Societatea pentru Cercetări Parapsihologice, profesorul Ian Stevenson recunoştea că, la capătul a peste treizeci de ani de cercetare asiduă a mai bine de 2.500 de cazuri de reîncarnare, îşi dă seama că acest subiect îi este mai puţin cunoscut decât îşi închipuise la început. Există puţine domenii ştiinţifice în care o asemenea declaraţie să sune plauzibil, mai ales că ea vine din partea unui om care a dedicat mult timp şi multă energie investigării personale a acestor cazuri. Când este însă vorba de reîncarnare, probabil că aşa stau lucrurile.

Pornind de la numeroasele cazuri citate, constatăm că din relatările adunate din întreaga lume se desprind anumite scheme ; totuşi, aceste scheme lipsesc cu desăvârşire din anumite culturi, iar în altele duc la rezultate foarte diferite. De ce ?

În majoritatea cazurilor, amintirile dintr-o viaţă anterioară apar la o vârstă foarte fragedă şi dispar definitiv înainte de pubertate. Există însă şi excepţii de la regulă, inclusiv situaţii în care amintirea unei existenţe precedente nu se conturează cu totul decât la vârsta maturităţii. De ce ?

În majoritatea cazurilor în care un individ are amintiri dintr-o viaţă anterioară, este foarte probabil ca el să se fi reîncarnat într-un corp de acelaşi sex şi în aceeaşi cultură. Există multe cazuri în care individul se reîncarnează în acelaşi sat sau chiar în sânul aceleiaşi familii. Dar sunt şi exemple în care persoana care

are acele amintiri şi persoana despre a cărei viaţă îşi aminteşte se află la distanţe foarte mari una de cealaltă; alteori, apar chiar diferenţe culturale sau religioase. De ce?

Dar cele mai uimitoare cazuri şi, în acelaşi timp, cele mai convingătoare sunt acelea – neaşteptat de numeroase – în care semnele din naştere sau malformaţiile congenitale prezintă asemănări stranii cu răni sau cu alte semne de pe trupul persoanei a cărei viaţă şi-o aminteşte subiectul. Se pare că, cel puţin pentru anumiţi indivizi, mutilările cauzate de o moarte violentă într-o existenţă anterioară pot trece şi asupra noului trup. De ce?

Aş vrea să pot răspunde la toate aceste întrebări, dar mărturisesc că nu pot. Există o mulţime de teorii, dar puţine dovezi concrete care să le confirme. Cu toate acestea, pot comenta cu ceva mai multă siguranţă anumite aspecte.

Mai întâi, aş vrea să spun că, în această carte, am ignorat în mare parte opiniile scepticilor. Nu pentru că n-aş ţine seama de ceea ce spun ei. Citesc chiar cu mare interes părerile lor, care constituie o contribuţie importantă la dezbaterea asupra reîncarnării. Totuşi, în pofida atitudinii lor critice, eu consider că dovezile despre reîncarnare sunt foarte convingătoare şi m-am străduit să argumentez acest lucru. Rămân totuşi subiectiv, iar acest lucru se reflectă în cartea mea. Alţii ar da o cu totul altă interpretare multora dintre cazurile pe care le-am citat, şi trebuie spus că nici măcar profesorul Ian Stevenson – în ciuda activităţii lui asidue în acest domeniu, dar şi cu prudenţa lui tipic ştiinţifică – nu susţine că *a demonstrat* existenţa reîncarnării. Cazurile lui, spune el, doar „sugerează existenţa reîncarnării". Dar nu este nici un secret că reîncarnarea este explicaţia lui *preferată* pentru cazurile cele mai importante, iar eu îi împărtăşesc punctul de vedere. Numai timpul va arăta dacă vom ajunge vreodată să putem demonstra cu argumente ştiinţifice existenţa reîncarnării.

Obstacolul major pe care-l întâmpinăm în stabilirea dovezilor privitoare la reîncarnare este că aceste dovezi sunt, cel puţin la

început, de natură anecdotică. Suntem nevoiţi să ne sprijinim pe ceea ce-şi amintesc părinţii sau rudele copiilor că au povestit aceştia, şi trebuie să ţinem seama şi de propriile lor credinţe, care le-ar putea influenţa relatările. Destul de des, cercetătorii trebuie să comunice cu familiile prin interpreţi, situaţie în care subiectivitatea translatorilor poate influenţa şi ea modul în care sunt transmise experienţele trăite. Pe de altă parte, am greşi dacă ne-am închipui că această subiectivitate este întotdeauna în favoarea ideii de reîncarnare. Nu toţi părinţii sunt încântaţi de interesul stârnit în jurul familiilor cu copii care-şi amintesc vieţi anterioare. Unii copii sunt bătuţi sau pedepsiţi pentru a fi reduşi la tăcere. De aceea, cercetătorii din acest domeniu se confruntă cu o sarcină dificilă : ei trebuie să culeagă informaţii precise despre declaraţii făcute cu mult timp înainte de intrarea lor în scenă ; uneori, au de a face cu declaraţii contradictorii, şi trebuie să cântărească bine fiabilitatea şi motivaţiile martorilor. Iar operaţiunea trebuie, desigur, repetată cu familia persoanei a cărei viaţă este amintită.

Cazul ideal este acela în care cercetătorul află foarte de timpuriu despre existenţa unui copil cu astfel de amintiri şi poate să asiste la rememorările copilului şi să-i pună întrebări. Apoi, după ce a cules destule date despre persoana care pare să se fi reîntrupat, cercetătorul poate porni în căutarea familiei celui decedat, înainte ca neiniţiaţii să facă acest lucru. Uneori, asemenea căutări dau roade, dar de cele mai multe ori eşuează.

Orice om de ştiinţă pregătit să exploreze domeniul tulbure al vieţii de după moarte, în căutarea dovezii că omul este nemuritor, se poate aştepta să fie luat în tărbacă de către cei care nu cred – şi, de-a lungul carierei sale, profesorul Stevenson a îndurat, cu stoicism şi răbdare, multe atacuri. Cei care-l critică încearcă să pună sub semnul întrebării calitatea tehnicilor lui de investigaţie, lăsând să se înţeleagă că profesorul Stevenson ar fi subiectiv.

Astfel, de exemplu, în cartea *All in the Mind* [*Simple închipuiri*], scriitorul de origine engleză Ian Wilson îl critică pe profesorul

Stevenson pentru că acesta foloseşte serviciile lui Francis Story, un englez care a fost budist, şi ale doctorului Jamuna Prasad, specialist în psihologia educaţiei din Uttar Pradesh, India, care este hindus. Wilson sugerează că, întrucât aceştia caută să răspândească o credinţă în reîncarnare, nu sunt persoanele cele mai indicate pentru a-i servi drept asistenţi sau translatori profesorului. De asemenea, el a susţinut că „o problemă" în munca profesorului Stevenson este „lipsa, în cazurile publicate de el, a unor reguli clare care ar putea guverna ipotetica existenţă a reîncarnării". Şi continuă cu reproşul că din ele „nu reiese nici un model logic", sau că „modelele sunt alarmant de incoerente".

Răposatul D. Scott Rogo, scriitor şi cercetător american care a criticat şi el unele dintre lucrările profesorului Stevenson, nu a fost impresionat de astfel de argumente. În *The Search for Yesterday* [*În căutarea zilei de ieri*], el citează recenzia la cartea lui Ian Wilson, pe care a scris-o pentru revista *Fate* şi în care respinge criticile aduse lui Story şi Prasad pe motiv că aceştia cred în reîncarnare, arătând că, în calitatea lui de catolic convertit, Wilson însuşi ar putea fi bănuit de părtinire *împotriva* reîncarnării. Am aflat că aceasta a provocat o replică furioasă din partea lui Wilson, „care nu a priceput că nu făceam decât să aplic propriul lui raţionament aberant".

În cartea sa, D. Scott Rogo face o excelentă trecere în revistă a criticilor aduse profesorului Stevenson, la care le adaugă pe ale sale. El citează patru cazuri celebre şi pretinde că profesorul Stevenson „îl manipulează pe martor" în cazul Mounzer Haïdar (pp. 25-29), „elimină date importante când îşi întocmeşte raportul" în cazul Mallika – pentru că tatăl şi bunicul fetiţei au negat în mod public cele afirmate în legătură cu comportamentul ei –, dă o importanţă exagerată aspectelor neclare din cazul Imad Elawar, „pentru a-l face să încapă în tiparul cazurilor de reîncarnare, ca într-un pat al lui Procust" (pp. 118-120), şi că minimalizează „o discrepanţă importantă" din cazul Uttara Huddar (pp. 220-222).

Poate că aceste critici par nesemnificative – dar, adaugă D. Scott Rogo,

> ele arată că toate rezultatele muncii lui Stevenson pot fi marcate de un subiectivism sistematic [...]. Viciile din tratarea cazurilor Mallika şi Uttara Huddar nu au ieşit la iveală decât pentru că am putut verifica relatările lui Stevenson graţie propriilor mele contacte din India. Inadvertenţele existente în prezentarea cazurilor Mounzer Haïdar şi Imad Elawar nu pot ieşi la iveală decât după o foarte atentă cercetare a relatărilor. Aşa că ne putem întreba câte asemenea inadvertenţe, omisiuni şi cosmetizări vor mai fi existând în lucrările publicate de Stevenson până acum.

O critică şi mai serioasă a venit din partea lui Leonard Angel, de la Colegiul Douglas din New Westminster, Canada, care şi-a publicat comentariile în legătură cu cazul Imad Elawar în cartea *Enlightenment East & West* [*Iluminarea în Orient şi în Occident*], apoi, în formă prescurtată, în *Skeptical Inquirer* (numărul de toamnă, 1994). El spune că a ales acest caz pentru că

> este unicul caz în care Stevenson a înregistrat personal amintirile neverificate încă, a fost de faţă la primele întâlniri dintre băiatul care avea amintiri din viaţa anterioară şi membrii familiei persoanei decedate şi a verificat amintirile respective.

La început, părinţii băiatului „au crezut că el pretinde că a trăit în persoana unui anume Mahmoud Bouhamzy din Khriby, care avusese o soţie pe nume Jamilah şi fusese rănit mortal de un camion, după o altercaţie cu şoferul vehiculului".

După ce îi reproşează profesorului Stevenson că nu oferă destule informaţii despre felul cum a intrat în posesia acestor date, în special a declaraţiilor părinţilor, Leonard Angel continuă :

> Lucru destul de uimitor, amintirile băiatului sunt în cele din urmă reţinute ca dovezi serioase în sprijinul reîncarnării, deşi cea mai bună potrivire cu o persoană din viaţa anterioară pe care a găsit-o

Stevenson nu se numea Mahmoud Bouhamzy, nu avusese o soţie pe nume Jamilah şi nu murise în urma unui accident, şi cu atât mai puţin în urma unei dispute cu şoferul.

Trebuie să subliniez că aceste diferenţe le sunt foarte clare cititorilor cărţii profesorului Stevenson, *Twenty Cases Suggestive of Reincarnation* [*Douăzeci de cazuri care sugerează existenţa reîncarnării*], în care autorul discută în amănunt acest caz foarte complicat. Iar prietenii profesorului Stevenson l-au convins să renunţe la „politica lui de a ignora criticile publicate în presă" şi să răspundă acestora ; Stevenson insistă, în cele din urmă, că, în ciuda aprecierilor formulate de Leonard Angel, el continuă să considere acest caz „unul dintre cele mai solide" din câte a întâlnit, deşi, din 1960 încoace, au mai apărut şi altele „la fel de solide, sau chiar mai solide". Stevenson subliniază că Imad n-a povestit niciodată că lui i s-a întâmplat accidentul fatal : doar l-a descris în detaliu. Ar exista deci posibilitatea unei „contopiri de imagini în mintea lui Imad, între «amintirile» privitoare la boala lui Ibrahim şi accidentul fatal al prietenului lui, Said".

Cititorii dornici să afle ce au de spus în această privinţă scepticii ar trebui să consulte şi cartea lui Paul Edward, *Reincarnation : A Critical Examination* [*Reîncarnarea – o analiză critică*], deşi acest autor refuză să accepte ideea supravieţuirii după moarte şi, ca urmare, respinge orice dovadă de acest gen.

Profesorul Stevenson nu este însă singurul care investighează cazuri de reîncarnare. O serie de cercetători i-au călcat pe urme şi au descoperit aceleaşi scheme şi similitudini. Printre ei se numără profesorul Erlendur Haraldsson, care a publicat în 1995, în *The Journal of Nervous and Mental Disease* (vol. 183, nr. 7), rezultatele unui studiu pe care l-a întreprins în Sri Lanka pe douăzeci şi trei de copii care-şi aminteau vieţi anterioare. El a descoperit că, în comparaţie cu un grup-martor, aceştia dovedeau

aptitudini verbale superioare şi o memorie mai bună decât cei de seama lor, aveau rezultate mai bune la şcoală şi erau mai activi social, dar nu şi mai sugestibili. Erau totuşi mai critici, mai vorbăreţi şi mai perfecţionişti decât alţi copii. Profesorul Haraldsson promite că va continua să facă cercetări pentru a ne ajuta să înţelegem semnificaţia celor constatate de el.

Am pomenit deja reproşul făcut de Ian Wilson cu privire la „modelele alarmant de incoerente" din studiile de caz consacrate reîncarnării, în special de la o cultură la alta. „De exemplu", subliniază el, „în aproape toate cazurile din rândurile indienilor tlingit din Alaska, reîncarnarea se face în sânul aceleiaşi familii, în timp ce în India, ea se produce, de regulă, în sânul alteia". Asemenea nepotriviri pot fi însă scheme în sine şi pot *întări*, şi nu slăbi ideea că reîncarnarea există. Stevenson însuşi a făcut comentarii pe marginea acestor deosebiri surprinzătoare. Se pare că, dacă omul învaţă din cultura lui că se va reîncarna îndată după moarte, aşa se şi întâmplă. Când credinţa dominantă este aceea că te vei reîntrupa în familia ta, iarăşi se întâmplă aşa. Dacă ai fost învăţat că sufletul tău va renaşte la doi ani după moarte, aşa se va întâmpla. Cultura, credinţele şi chiar dorinţele indivizilor par să determine când şi cui i se va întâmpla să se reîncarneze. Ceea ce îl face pe profesorul Stevenson să se întrebe: „Ce se va întâmpla atunci cu cei care nu cred că se vor reîntrupa?".

Este aproape inevitabil ca, din cele 2.500 de cazuri cercetate şi cele câteva sute prezentate în lucrările profesorului Stevenson, criticii săi să nu găsească unul sau două care să nu-i convingă. Chiar dacă s-ar putea demonstra că toate cazurile relatate de profesorul Stevenson sau de colegii lui prezintă inadvertenţe sau vicii, asta nu înseamnă că aceste cazuri nu sunt dovezi în sprijinul reîncarnării. Criticile se referă de obicei la metoda ştiinţifică, şi nu la dovada în sine.

Astăzi cred în reîncarnare mai mulţi oameni decât oricând, deşi trebuie să spun că marea lor majoritate o fac din motive care nu rezistă unei examinări critice. În ceea ce-i priveşte pe oamenii de ştiinţă, în ciuda eforturilor susţinute ale profesorului Stevenson şi ale colegilor săi, va mai trece mult timp până ce vom dispune de suficiente cazuri destul de solide pentru a aduce argumente convingătoare.

Nimic însă nu ne împiedică să ne formăm o părere proprie pe baza dovezilor disponibile, a propriilor noastre instincte, a viziunilor spirituale pe care le avem sau a învăţăturilor religioase pe care le acceptăm. Personal, cred că, într-o formă sau alta, majoritatea oamenilor se reîncarnează, dar mecanismele acestui fenomen sunt prea complexe ca să le putem înţelege, fie şi superficial. Cred de asemenea că, dacă mai mulţi oameni ar fi mai receptivi la o asemenea ipoteză, asta ne-ar ajuta să explorăm şi chiar să lămurim anumite aspecte curioase ale comportamentului uman.

De exemplu, celor care suferă de tulburări de identitate sexuală le-ar fi de folos ca acei care îi ajută să accepte ideea că ei *ar fi putut* trăi în viaţa anterioară într-un corp de sex opus, şi că au păstrat amintirea acestui lucru.

Psihologii şi terapeuţii care examinează acuzaţii de abuzuri asupra copiilor sau aşa-numitul sindrom al memoriei false s-ar putea şi ei întreba dacă astfel de plângeri – adesea categoric mincinoase – au la origine nu sugestii venite din partea terapeutului, ci „scurgeri" dintr-o viaţă anterioară în care abuzul *a avut loc cu adevărat*.

Şi, mai presus de orice, poate că am reuşi să insuflăm sentimente de compasiune acelora care manifestă ură de rasă, religioasă sau sexuală, arătându-le că se prea poate ca, într-o zi, să se renască în trupul unei persoane căreia, în această viaţă, îi dispreţuiesc culoarea, credinţa sau orientarea sexuală.

În ultimă instanţă, reîncarnarea nu se referă la studii de caz, analize ştiinţifice, statistici, modele, fapte şi cifre. Ci la oameni – ca mine şi ca dumneavoastră. Şi la luarea în considerare a posibilităţii ca viaţa pe care o trăim acum să fie numai una dintr-un şir de vieţi. Iar aceasta ne face să ne gândim că fiecare dintre noi are în el un crâmpei de nemurire, o scânteie divină, un suflet nepieritor, care supravieţuieşte morţii trupeşti – de unde rezultă că fiecare dintre noi are un scop în viaţă.

Dacă fie şi numai unul dintre studiile de caz evocate în această carte v-a convins că un individ a trăit mai mult decât o singură viaţă, atunci înseamnă că există posibilitatea ca reîncarnarea să fie o lege universală, care include pe toată lumea. Numai dumneavoastră şi cu mine putem decide ce efect va avea conştientizarea acestui lucru asupra vieţii care ne-a mai rămas de trăit... şi a celor pe care ne putem aştepta să le trăim în continuarea ei.

Bibliografie

Andrade, Hernani Guimarães, *Renasceu por amor* (IBPP Monograph No. 7 – în portugheză).

Angel, Leonard, *Enlightenment East & West*, SUNY, New York, 1994.

Banerjee, Hemendra Nath, *Americans Who Have Been Reincarnated*, Macmillan Publishing Co., New York, 1980.

Bernstein, Morey, *The Search for Bridey Murphy*, Doubleday, New York, 1956.

Carpenter, Sue, *Past Lives : True Stories of Reincarnation*, Virgin Books, Londra, 1995.

Christie-Murray, David, *Reincarnation : Ancient Beliefs and Modern Evidence*, David & Charles (Publishers), 1981.

Cockell, Jenny, *Yesterday's Children*, Piatkus Books, Londra, 1993.

Cockell, Jenny, *Past Lives, Future Lives*, Piatkus Books, Londra, 1996.

Cott, Jonathan, *The Search for Omm Sety*, Rider, Londra, 1987.

Cunningham, Janet, *A Tribe Returned*, Deep Forest Press, California, 1994.

Dowding, mareşal al Royal Air Force, *Many Mansions*, Londra, 1943.

Dowding, mareşal al Royal Air Force, *Lychgate : The Entrance to The Path*, Londra, 1945.

Ebon, Martin (ed.), *Reincarnation in the Twentieth Century*, The World Publishing Co., New York, 1969.

Edwards, Paul, *Reincarnation : A Critical Examination*, Prometheus Books, New York, 1996.

Everett, Lee, *Celebrity Regressions*, W. Foulsham & Co., Londra, 1996.

Fisher, Joe, *The Case for Reincarnation*, Granada Publishing, Londra, 1985.

Gershom, Rabbi Yonassan, *Beyond the Ashes*, ARE Press, Virginia Beach, 1992.

Gershom, Rabbi Yonassan, *From Ashes to Healing*, ARE Press, Virginia Beach, 1996.
Grant, Joan, *Winged Pharaoh*, Londra, 1937.
Guirdham, Arthur, *The Cathars and Reincarnation*, Neville Spearman, Londra, 1970.
Guirdham, Arthur, *We Are One Another*, Neville Spearman, Londra, 1974.
Guirdham, Arthur, *The Lake and the Castle*, C.W. Daniel, Londra, 1976.
Harris, Melvin, *Sorry, You've Been Duped !* , Weidenfeld & Nicholson, Londra, 1986.
Iverson, Jeffrey, *More Lives Than One*, Souvenir Press, Londra, 1976.
Iverson, Jeffrey, *In Search of the Dead*, BBC Books, Londra, 1992.
Keeton, Joe ; Moss, Peter, *Encounters With the Past*, Sidgwick & Jackson, 1979.
Llewelyn, Ken, *Flight Into the Ages*, Felspin, New South Wales, 1991.
Lucas, Winafred Blake (ed.), *Regression Therapy, A Handbook for Professionals*, vol. I şi II, Deep Forest Press, California, 1993.
O'Hara-Keeton, Monica, *I Died on the Titanic*, Countryvise, Birkenhead, 1996.
Ostrander, Sheila ; Schroeder, Lynn, *Psychic Discoveries Behind The Iron Courtain*, Prentice-Hall, New Jersey, 1970.
Pasricha, Satwant, *Claims of Reincarnation : An Empirical Study of Cases in India*, Harman Publishing House, New Delhi, 1990.
Playfair, Guy Lyon, *The Flying Cow*, Souvenir Press, Londra, 1975.
Playfair, Guy Lyon, *The Indefinite Boundary*, Souvenir Press, Londra, 1976.
Rieder, Marge, *Mission to Millboro*, Blue Dolphin Publishing, Nevada City, 1993.
Rogo, D. Scott, *The Search for Yesterday*, Prentice-Hall, New Jersey, 1985.
Sandweiss, dr. Samuel, *Sai Baba... The Holy Man and the Psychiatrist*, Birth Day Publishing Company, San Diego, 1975.
Snow, Chet, *Mass Dreams of the Future*, Aquarian Press, Londra, 1991.
Stearn, Jess, *Yoga, Youth and Reincarnation*, Doubleday, New York, 1965.
Stearn, Jess, *Edgar Cayce : The Sleeping Prophet*, Doubleday, New York, 1967.
Stearn, Jess, *Soulmates*, Bantam Books, New York, 1984.
Stevenson, Ian, *Twenty Cases Suggestive of Reincarnation*, University Press of Virginia, Charlottesville, 1974 [editată prima oară ca vol. 26/1966 din *Proceedings of the American Society for Psychical Research*].

Stevenson, Ian, *Xenoglossy : A Review and Report of a Case*, John Wright & Sons, Bristol, 1974 [editată prima oară ca vol. 31 din *Proceedings of the American Society for Psychical Research*].

Stevenson, Ian, *Cases of the Reincarnation Type*, vol. 1, *Ten Cases in India*, University Press of Virginia, Charlottesville, 1975.

Stevenson, Ian, *Cases of the Reincarnation Type*, vol. 2, *Ten Cases in Sri Lanka*, University Press of Virginia, Charlottesville, 1977.

Stevenson, Ian, *Cases of the Reincarnation Type*, vol. 3, *Twelve Cases in Lebanon and Turkey*, University Press of Virginia, Charlottesville, 1980.

Stevenson, Ian, *Cases of the Reincarnation Type*, vol. 4, *Twelve Cases in Thailand and Burma*, University Press of Virginia, Charlottesville, 1983.

Stevenson, Ian, *Unlearned Language : New Studies in Xenoglossy*, University Press of Virginia, Charlottesville, 1984.

Stevenson, Ian, *Children Who Remember Previous Lives*, University Press of Virginia, Charlottesville, 1987.

Sutphen, Dick, *Earthly Purpose*, Pocket Books, New York, 1990.

Weiss, Brian, *Many Lives, Many Masters*, Piatkus Books, Londra, 1994.

Weiss, Brian, *Only Love Is Real*, Piatkus Books, Londra, 1996.

Whitton, Joel L. ; Fisher, Joe, *Life Between Life*, Grafton Books, Londra, 1986.

Wilson, Ian, *Mind Out of Time*, Victor Gollancz, Londra, 1981.

Woolger, dr. Roger, *Other Lives, Other Selves*, Bantam Books, New York, 1988.

Cuprins

Cuvânt de mulţumire 5

Introducere 7
Capitolul 1 – Adepţi de seamă ai credinţei în reîncarnare 13
Capitolul 2 – Treburi nerezolvate 25
Capitolul 3 – Familii reîntregite 39
Capitolul 4 – Probleme de familie 50
Capitolul 5 – Suflete gemene 60
Capitolul 6 – Suflete-pereche 71
Capitolul 7 – Reîncarnări colective 82
Capitolul 8 – În căutarea lui Dalai-Lama 93
Capitolul 9 – Copii-problemă 103
Capitolul 10 – Talente speciale 115
Capitolul 11 – Doi în unul 124
Capitolul 12 – Trecutul care doare 141
Capitolul 13 – Viaţa dintre vieţi 153
Capitolul 14 – Născuţi într-un corp nepotrivit? 166
Capitolul 15 – Victime de război 176
Capitolul 16 – „Mă voi întoarce” 187
Capitolul 17 – Confruntaţi cu propriii lor ucigaşi 199
Capitolul 18 – Când vorbeşte gura fără tine 211
Capitolul 19 – Dezgroparea trecutului 223
Capitolul 20 – Marcaţi pe viaţă 236
Capitolul 21 – În viitor 251
Concluzie 256

Bibliografie 265
Indice 269

Colecţia HEXAGON

LA LIMITA CUNOAŞTERII (PARANORMAL)

Florin Gheorghiţă – *Lumi invizibile*
Florin Gheorghiţă – *OZN eterice*
Raymond Drake – *Astralii în Antichitate. Roma şi Grecia*
Raymond Drake – *Astralii din Atlantida*
Florin Iorga – *Cronica „Dosarelor X”*
Florin Gheorghiţă – *Fenomenul Valentina*
Raymond Drake – *Astralii din Orientul antic*
Florin Gheorghiţă – *Incursiuni în alte lumi*
Noemi Bomher – *Uitata cheie a viselor*
René Lacroix à l'Henri – *Manual de radiestezie. Teorie şi practică*
Cornelia Guja (coord.) – *Aurele corpului. Interfeţe cu cosmosul* (vol. I)
Cornelia Guja – *Aura corpului uman. Introducere în antropologia individului* (vol. II)
Noemi Bomher – *Scrisul şi spiritul. Incursiune în grafologie*
Huguette Hirsig – *Previziuni pentru secolul XXI. Straniul început al mileniului trei*
Claire Savard – *Palma, numerele şi destinul. În căutarea partenerului ideal*
Emilio Salgari – *Minunile anului 2000*
Miyamoto Musashi – *Cartea celor cinci cercuri*
Christiane Fortier – *Incursiune în numerologie*
Robert Clarke – *Noile enigme ale universului*
Pierre Lassalle – *Astrologia şi relaţiile interumane*
Leonard Oprea – *Cele nouă învăţături ale lui Theophil Magus despre magia transilvană*
Tamara – *Tarotul visurilor. Putere, faimă, bani şi iubire*
Florin Gheorghiţă – *Seniorii cosmosului. Extratereştrii printre noi*
Michèle Perras – *Incursiune în astronumerologie*
Jean-Claude Marie – *Marele secret al zilelor de naştere*
Ted Andrews – *Cum să vezi şi să interpretezi aura*
Ted Andrews – *Cum să citeşti psihicul prin atingere. Incursiune în psihometrie*

Florin Gheorghiţă – *Karma şi taina reîncarnării*

Ted Andrews – *Manualul vindecătorului. Ghid de iniţiere în terapii energetice*

Hazel Dixon-Cooper – *Horoscop, cu dragoste. Ghid astrologic care te învaţă cum să faci faţă unei relaţii de dragoste*

Jon Sandifer – *Astrologie fengshui*

David Pond – *Chakra. Adevărata energie a vieţii*

Eileen Connolly – *Tarot : manual de iniţiere*

Lyn Birkbeck – *Înţelepciunea astrelor. Ştiinţa, dragostea şi puterea din astrele tale*

Christian & Miriam Dikol – *Magia neagră şi vrăjitoria. Despre facerea şi desfacerea vrăjilor ; descântece şi ritualuri*

Yogacharya Janakiraman, Carolina Rosso Cicogna – *Yoga solară. Cum să-ţi purifici corpul, spiritul şi mintea*

Shawne Mitchell, Stephanie Gunning – *Feng shui. Magia luminii*

Richard Webster – *Iniţiere în radiestezie. Pendulul magic. Puterea de a-ţi atinge scopurile*

Roy Stemman – *Reîncarnarea. Povestea vieţilor trecute*

în pregătire :

Peter E. Miller – *Iniţiere în Yi Jing*

www.polirom.ro

Redactor: Cezar Petrilă
Coperta: Manuela Oboroceanu
Tehnoredactor: Luminiţa Modoranu

Bun de tipar: iunie 2005. Apărut: 2005
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33,
O.P. 37 • P.O. Box 1-728, 030174
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: polirom@dnt.ro

Tipografia MULTIPRINT Iaşi
Str. Bucium, nr. 34, 700265, Iaşi
tel. 0232-211225, 236388, fax. 0232-211252